

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

L 400

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

49 tomas
2006 m. gruodžio 30 d.

Turinys

I Aktai, kuriuos skelbti privaloma

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006, nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios programos veiksmuose ir mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės (2007–2013 m.) 1

II Aktai, kurių skelbti neprivaloma

Taryba

2006/970/Euratomas:

- ★ 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.) 61

2006/971/EB:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos „Bendradarbiavimas“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) ⁽¹⁾ 87

2006/972/EB:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos „Idėjos“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) ⁽¹⁾ 244

2006/973/EB:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos „Žmonės“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) ⁽¹⁾ 271

2006/974/EB:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos „Pajėgumai“, įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) ⁽¹⁾ 300

1

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

(Tęsinys antrajame viršelyje)

LT

Aktai, kurių pavadinimai spausdinami paprastu šriftu, yra susiję su kasdieniu žemės ūkio reikalų valdymu ir paprastai galioja ribotą laikotarpį. Visų kitų aktų pavadinimai spausdinami ryškesniu šriftu ir prieš juos dedama žvaigždutė.

2006/975/EB:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.) 369

2006/976/Euratomas:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos, įgyvendinančios Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2013 m.) 405

2006/977/Euratomas:

- ★ 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimas dėl specialiosios programos, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras savo tiesiogine veikla pagal Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) Septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą (2007–2013 m.) 435

I

(Aktai, kuriuos skelbti privaloma)

TARYBA

Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1908/2006**2006 m. gruodžio 19 d.**

**nustatantis įmonių, mokslinių tyrimų centrų
ir universitetų dalyvavimo Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas)
septintosios bendrosios programos veiksmuose
ir mokslinių tyrimų rezultatų
sklaidos taisykles (2007–2013 m.)**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 ir 10 straipsnius,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,atsižvelgdama į Audito Rūmų nuomonę²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

-
- ¹ 2006 m. liepos 5 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje). Nuomonė pareikšta neprivalomo konsultavimosi tvarka.
- ² OL C 203, 2006 8 25, p. 1. Nuomonė pareikšta pačių Rūmų iniciatyva.

kadangi:

- (1) Europos atominės energijos bendrijos Septintoji bendroji programa buvo patvirtinta 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu 2006/975/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.)¹. Komisija atsakinga už tai, kad būtų užtikrintas bendrosios programos ir jos specialiųjų programų, įskaitant susijusius finansinius aspektus, įgyvendinimas.
- (2) Septintoji bendroji programa įgyvendinama pagal 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento 2 (toliau – Finansinis reglamentas) ir Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, nustatantį išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles 3 (toliau – Įgyvendinimo taisyklės).
- (3) Septintoji bendroji programa taip pat įgyvendinama pagal valstybės pagalbos, visų pirma valstybės pagalbos, skiriamos moksliniams tyrimams ir vystymuisi, taisykles, šiuo metu sudarančias Bendrijos sistemą dėl moksliniams tyrimams ir vystymuisi skiriamos valstybės pagalbos⁴.
- (4) Konfidencialių duomenų tvarkymas reglamentuojamas visais atitinkamais Bendrijos teisės aktais, įskaitant institucijų vidaus taisykles, pavyzdžiui, 2001 m. lapkričio 29 d. Komisijos sprendimą 2001/844/EB, EAPB, Euratomas, iš dalies keičiantį jos darbo tvarkos taisykles⁵, susijusias su saugumu.

¹ OL L 400, 2006 12 30.

² OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

³ OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB, EURATOMAS) Nr. 1248/2006 (OL L 227, 2006 8 19, p. 3).

⁴ OL C 45, 1996 2 17, p. 5.

⁵ OL L 317, 2001 12 3, p. 1. Sprendimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/548/EB, Euratomas, (OL L 215, 2006 8 5, p. 38).

- (5) Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo taisyklėse turėtų būti numatyti nuoseklūs, išsamūs ir skaidrūs pagrindai, kad būtų užtikrintas kuo veiksmingesnis įgyvendinimas, atsižvelgiant į poreikį palengvinti visiems dalyviams galimybes pasinaudoti ta programa pasitelkiant supaprastintą tvarką ir laikantis proporcingumo principo.
- (6) Šios taisyklės taip pat turėtų palengvinti naudojimąsi dalyvio sukurta intelektine nuosavybe, taip pat atsižvelgiant į dalyvio organizaciją tarptautiniu mastu, tuo pat metu apsaugant teisėtus kitų dalyvių ir Bendrijos interesus.
- (7) Septintojoje bendrojoje programoje turėtų būti skatinamas Bendrijos atokiausių regionų, taip pat įvairių įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimas.
- (8) Siekiant darnumo ir skaidrumo, turėtų būti taikomas labai mažų bei mažų ir vidutinių įmonių (MVI) apibrėžimas, pateiktas Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB ¹.
- (9) Reikia nustatyti minimalius dalyvavimo reikalavimus, naudotinus kaip bendra taisyklė ir atsižvelgiant į pagal Septintąją bendrąją programą vykdomos netiesioginės veiklos ypatumus. Visų pirma, turi būti nustatytos taisyklės, reglamentuojančios dalyvių skaičių ir jų įsisteigimo vietą.
- (10) Tikslinga leisti dalyvauti bet kuriam teisės subjektui, jeigu jis atitinka minimalius reikalavimus. Didesnis nei minimalus dalyvavimas turėtų užtikrinti veiksmingą atitinkamos netiesioginės veiklos įgyvendinimą.

¹ OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

- (11) Septintojoje bendrojoje programoje reikėtų skatinti dalyvauti tarptautines organizacijas, siekiančias plėtoti bendradarbiavimą mokslinių tyrimų srityje Europoje, kurias daugiausiai sudaro valstybės narės ar asocijuotos šalys.
- (12) Taip pat turėtų būti numatytas trečiosiose šalyse įsisteigusių teisės subjektų bei tarptautinių organizacijų dalyvavimas, kaip įtvirtinta Sutarties 101 straipsnyje. Tačiau tikslinga reikalauti, kad tokį dalyvavimą pateisintų didesnis tokių dalyvių įnašas įgyvendinant Septintosios bendrosios programos tikslus.
- (13) Pagal Sutarties 198 straipsnį, valstybių narių jurisdikcijai priklausančių neeuropinių teritorijų teisės subjektams taikoma Septintoji bendroji programa.
- (14) Atsižvelgiant į pirmiau minėtus tikslus, reikia nustatyti sąlygas ir reikalavimus Bendrijos finansavimo teikimui netiesioginę veiklą vykdančioms dalyviams.
- (15) Turėtų būti numatytas veiksmingas ir sklandus perėjimas nuo Šeštojoje bendrojoje programoje naudojamos išlaidų skaičiavimo tvarkos. Atsižvelgiant į dalyvių interesus, Septintosios bendrosios programos stebėsenos proceso metu turėtų būti nagrinėjamas šio pasikeitimo poveikis biudžetui, ypač dalyvių administracinei naštai.
- (16) Reikia, kad be Finansiniame reglamente ir jo Įgyvendinimo taisyklėse bei šiame reglamente nustatytų taisyklių ir tvarkos Komisija nustatytų taisykles ir tvarką, reglamentuojančias pasiūlymų teikimą, vertinimą ir atranką bei dotacijų skyrimą, taip pat žalos atlyginimo dalyviams procedūras. Visų pirma turėtų būti nustatytos nepriklausomų ekspertų naudojimą reglamentuojančios taisyklės.

- (17) Tikslinga, kad be taisyklių ir tvarkos, nustatytų Finansiniame reglamente ir Įgyvendinimo taisyklėse, Komisija nustatytų taisykles ir tvarką, reglamentuojančias pagal Septintąją bendrąją programą vykdomos netiesioginės veiklos dalyvių teisinio bei finansinio pajėgumo vertinimą. Tokios taisyklės turėtų nustatyti tinkamą Bendrijos finansinių interesų apsaugos ir teisės subjektų dalyvavimo Septintojoje bendrojoje programoje supaprastinimo bei palengvinimo pusiausvyrą.
- (18) Todėl Finansinis reglamentas ir Įgyvendinimo taisyklės bei 1995 m. gruodžio 18 d. Bendrijos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos¹, *inter alia*, reglamentuoja Bendrijos finansinių interesų apsaugą, kovą su sukčiavimu ir pažeidimais, Komisijai priklausančių sumų susigrąžinimo tvarką, pašalinimo iš sutarčių ir dotacijų skyrimo tvarką bei susijusias sankcijas ir Komisijos bei Audito Rūmų auditą, patikrinimus ir inspektavimus pagal Sutarties 160c straipsnį.
- (19) Reikia, kad Bendrijos finansinis įnašas dalyvius pasiektų be nereikalingo delsimo.
- (20) Kiekvienai veiklai sudarytoje sutartyje turėtų būti numatyta, kad Komisija arba Komisijos įgaliotas atstovas atliks priežiūrą bei finansinę kontrolę, Audito rūmai atliks auditus, o Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) atliks patikrinimus vietose 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamente (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų² nustatyta tvarka.

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

- (21) Komisija turėtų tikrinti netiesioginę veiklą, tiek vykdomą pagal Septintąją bendrąją programą, tiek ir pagal Septintąją bendrąją programą bei jos specialiąsias programas. Siekiant užtikrinti veiksmingus ir nuoseklius netiesioginės veiklos įgyvendinimo stebėseną bei vertinimą Komisija turėtų sukurti ir prižiūrėti atitinkamą informacinę sistemą.
- (22) Septintojoje bendrojoje programoje turėtų atsispindėti bendri principai, nustatyti Europos Mokslo darbuotojų chartijoje ir Mokslo darbuotojų įdarbinimo elgesio kodekse¹, ir turėtų būti skatinama jų laikytis, kartu atsižvelgiant į savanorišką jų laikymosi pobūdį.
- (23) Mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės turi užtikrinti, kad, kai tinkama, dalyviai saugotų veiklos metu atsiradusią intelektinę nuosavybę, tačiau taip pat šiuos rezultatus naudotų ir platintų.
- (24) Atsižvelgiant į intelektinės nuosavybės savininkų teises, šios taisyklės turi būti parengtos taip, kad užtikrintų, jog dalyviai ir, kai tinkama, su jais susiję subjektai, įsteigti valstybėje narėje ar asocijuotoje šalyje, turėtų prieigą prie visos informacijos, kurią jie pateikia projektui, ir žinių, kurias jie įgyja vykdydami tiriamąją veiklą projekto metu, tiek, kiek to reikia, kad jie galėtų vykdyti mokslinius tyrimus arba naudoti gautas žinias.
- (25) Bus panaikintas Šeštojoje bendrojoje programoje nustatytas reikalavimas tam tikriems dalyviams prisiimti finansinę atsakomybę už konsorciumo partnerius. Šiame kontekste turėtų būti įsteigtas Komisijos valdomas dalyvio garantinis fondas, kompensuosiantis sumas, kurias turi gražinti, bet negražina išpareigojimų nevykdantys partneriai. Toks požiūris skatins supaprastinimą ir palengvins dalyvavimą, ypač MVI, kartu saugant Bendrijos finansinius interesus Septintajai bendrajai programai tinkamu būdu.

¹ OL L 75, 2005 3 22, p. 67.

-
- (26) Bendrijos finansavimas bendroms įmonėms, įsteigtoms pagal Sutarties 45–51 straipsnius, neįtraukiamas į šio reglamento taikymo sritį.
- (27) Šiame reglamente gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, visų pirma įtvirtintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
- (28) Bendrija gali suteikti finansinę paramą, kaip nustatyta Finansiniame reglamente, *inter alia*, naudodama šias priemones:
- a) viešuosius pirkimus, sutartyje nustatydamą kainą konkurse atrinktoms prekėms ar paslaugoms;
 - b) dotacijas;
 - c) mokėdama narystės mokesčius organizacijoms;
 - d) mokėdama honorarus nepriklausomiems ekspertams, kaip nustatyta šio reglamento 16 straipsnyje,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

ĮVADINĖS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šiame reglamente nustatomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų, universitetų ir kitų teisės subjektų dalyvavimo veikloje, kurią vykdo vienas ar daugiau dalyvių pasinaudodami Sprendimo 2006/975/Euratomas II priedo a dalyje numatytomis finansavimo programomis (toliau – netiesioginė veikla), taisyklės.

Jame pagal taisyklės, nustatytas Finansiniame reglamente ir Įgyvendinimo taisyklėse, taip pat nustatomos taisyklės dėl Bendrijos finansinio indėlio netiesioginės veiklos pagal Septintąją bendrąją programą dalyviams.

Kalbant apie pagal Septintąją bendrąją programą vykdomų mokslinių tyrimų rezultatus, šiame reglamente nustatomos taisyklės dėl naujų žinių atskleidimo visais tinkamais būdais, išskyrus tuos, kurie atsiranda dėl tų žinių apsaugos formalumų, ir įskaitant naujų žinių skelbimą bet kuriose priemonėse (toliau – sklaida).

Be to, jame nustatomos taisyklės dėl tiesioginio ar netiesioginio naujų žinių naudojimo tolesnėje mokslinių tyrimų veikloje, kurios neapima susijusi netiesioginė veikla, produkto ar proceso vystymo, kūrimo ir pardavimo arba paslaugos kūrimo ir teikimo (toliau – naudojimas).

Šiame reglamente nustatomos naujoms ir pirminėms žinioms taikomos taisyklės dėl licencijų ir jų naudotojų teisių (toliau – prieigos teisės).

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šiame reglamente, šalia Finansiniame reglamente ir Įgyvendinimo taisyklėse pateiktų apibrėžimų, taikomi ir šie apibrėžimai:

- 1) „teisės subjektas“ – bet koks fizinis arba juridinis asmuo, įsteigtas pagal jo įsisteigimo vietos nacionalinę teisę arba pagal Bendrijos arba tarptautinę teisę ir turintis teisinį subjektiškumą, kuris veikdamas savo vardu gali naudotis teisėmis ir turėti pareigas. Fizinių asmenų atveju įsisteigimo vieta laikoma įprastinė gyvenamoji vieta.
- 2) „susijęs subjektas“ – bet koks teisės subjektas, kurį tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja dalyvis, arba kuris yra tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojamas taip pat kaip ir dalyvis; kontrolė gali būti bet kokių 7 straipsnio 2 dalyje nurodytų formų.
- 3) „teisingos ir protingos sąlygos“ – tinkamos sąlygos, įskaitant galimas finansines sąlygas atsižvelgiant į konkrečias prašymo suteikti prieigos teises aplinkybes, pavyzdžiui, naujų ar pirminių žinių, kuriomis prašoma suteikti teisę naudotis, reali ar potenciali vertė ir (arba) numatomo naudojimosi mastas, trukmė ar kiti požymiai.

- 4) „naujos žinios“ – rezultatai, įskaitant informaciją, nepriklausomai nuo to, ar jie gali būti apsaugoti, kurie gaunami vykdant susijusią netiesioginę veiklą. Tokie rezultatai apima teises, susijusias su autorių teisėmis, pramoninio dizaino teisėmis, patento teisėmis, augalų veislių nuosavybės teisėmis ar panašiomis apsaugos formomis.
- 5) „pirminės žinios“ – informacija, kurią dalyviai sukaupė prieš sudarydami dotacijos susitarimą, taip pat autorinės teisės ir kitos tokiai informacijai taikomos intelektinės nuosavybės teisės, dėl kurių buvo pateiktas prašymas prieš sudarant dotacijos susitarimą ir kurios yra reikalingos vykdyti netiesioginę veiklą arba naudoti netiesioginės veiklos rezultatus.
- 6) „dalyvis“ – teisės subjektas, prisidedantis prie netiesioginės veiklos ir turintis teisių bei pareigų Bendrijai pagal šio reglamento nuostatas.
- 7) „mokslinių tyrimų organizacija“ – teisės subjektas, įsteigtas kaip ne pelno organizacija, kurios vienas iš pagrindinių tikslų – vykdyti mokslinius tyrimus arba technologinį vystymą.
- 8) „trečioji šalis“ – valstybė, kuri nėra valstybė narė.
- 9) „asocijuota šalis“ – trečioji šalis, kuri yra tarptautinio susitarimo su Bendrija šalis, to susitarimo pagrindu ar laikydamasi jame nurodytų sąlygų moka finansinius įnašus į visą Septintąją bendrąją programą ar jos dalį.
- 10) „tarptautinė organizacija“ – tarpvyriausybė organizacija, išskyrus Bendriją, turinti teisinį subjektiškumą pagal tarptautinę viešąją teisę, taip pat tokių tarptautinių organizacijų įsteigtos specializuotos agentūros.

- 11) „tarptautinė Europos interesų organizacija“ – tarptautinė organizacija, kurios narių daugumą sudaro valstybės narės ar asocijuotos šalys ir kurių pagrindinis tikslas – skatinti mokslinį ir technologinį bendradarbiavimą Europoje.
- 12) „viešoji įstaiga“ – teisės subjektas, kaip tokia įsteigta pagal nacionalinę teisę, ir tarptautinės organizacijos.
- 13) „MVI“ – labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės Rekomendacijos 2003/361/EB 2003 m. gegužės 6 d. versijoje nurodyta prasme.
- 14) „darbo programa“ – Komisijos priimtas planas specialiai programai įgyvendinti, kaip nurodyta Sprendimo 2006/975/Euratomas 2 straipsnyje.
- 15) „finansavimo programos“ – netiesioginei veiklai skirtos Bendrijos finansavimo mechanizmai, kaip nustatyta Sprendimo 2006/975/Euratomas B priedo a dalyje.

3 straipsnis

Konfidencialumas

Pagal dotacijos susitarime, paskyrimo laiške arba sutartyje nustatytas sąlygas Komisija ir dalyviai jiems pateiktus konfidencialius duomenis, žinias ir dokumentus laiko konfidencialiais.

II SKYRIUS

DALYVAVIMAS

4 straipsnis

Specialios taisyklės dėl branduolių sintezės energijos tyrimų

Šiame skyriuje nustatytos taisyklės taikomos nepažeidžiant specialių veiklos taisyklių pagal teminę sritį „Branduolių sintezės energijos tyrimai“, išdėstytą IV skyriuje.

1 SKIRSNIS

MINIMALŪS REIKALAVIMAI

5 straipsnis

Bendrieji principai

1. Valstybėje narėje, asocijuotoje arba trečiojoje šalyje įsteigta įmonė, mokslinių tyrimų centras arba kitas teisės subjektas gali dalyvauti netiesioginėje veikloje, jeigu atitinka minimalius šiame skyriuje nustatytus reikalavimus, įskaitant nustatytus pagal 11 straipsnį.

Tačiau, vykdant netiesioginę veiklą, nurodytą 6 arba 8 straipsniuose, kai minimalūs reikalavimai gali būti įvykdyti nedalyvaujant valstybėje narėje įsteigtam teisės subjektui, turi būti kreipiamas didesnis dėmesys į Sutarties 1 ir 2 straipsniuose nustatytų tikslų pasiekimą.

2. Komisijos Jungtinis tyrimų centras, toliau – JTC, gali dalyvauti netiesioginėje veikloje tokiu pat pagrindu ir naudodamasis tomis pačiomis teisėmis ir pareigomis, kaip ir valstybėje narėje įsteigtas teisės subjektas.

6 straipsnis

Minimalūs reikalavimai

1. Minimalūs netiesioginės veiklos reikalavimai:
 - a) privalo dalyvauti mažiausiai trys teisės subjektai, kiekvienas iš jų turi būti įsteigtas valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje, o du iš jų negali būti įsteigti toje pačioje valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyse;
 - b) pagal 7 straipsnį visi trys teisės subjektai turi būt nepriklausomi vienas nuo kito.
2. Kai vienas iš dalyvių yra JTC, tarptautinė Europos interesų organizacija arba pagal Bendrijos teisę įsteigtas subjektas, 1 dalies a punkto tikslais laikoma, kad jis yra įsteigtas kitoje valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje nei kiti toje pačioje netiesioginėje veikloje dalyvaujantys dalyviai.

*7 straipsnis**Nepriklausomumas*

1. Du teisės subjektai laikomi nepriklausomais vienas nuo kito, kai jie vienas kito tiesiogiai arba netiesiogiai nekontroliuoja arba kai vieno tiesiogiai arba netiesiogiai nekontroliuoja tas pats subjektas, kuris tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja kitą.
2. Taikant 1 dalį, kontrolė gali visų pirma būti tokia:
 - a) kai tiesiogiai ar netiesiogiai valdoma daugiau kaip 50 % teisės subjekto nominalios akcijų emisijos vertės arba dauguma to subjekto akcininkų ar dalininkų balsavimo teisių;
 - b) kai tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ir teisiškai, naudojama sprendžiamąja galia valdant teisės subjektą.
3. Tačiau tokie santykiai tarp teisės subjektų nelaikomi kontroliuojančiais santykiais:
 - a) tai pačiai valstybinei investicinei korporacijai, instituciniam investuotojui arba rizikos kapitalo bendrovei tiesiogiai arba netiesiogiai priklauso daugiau nei 50 % akcijų emisijos nominalios vertės arba didžioji akcininkų ir dalininkų balsavimo teisių dalis;
 - b) teisės subjektai priklauso tai pačiai valstybinei institucijai arba yra jos prižiūrimi.

*8 straipsnis**Koordinavimo ir paramos veikla,
mokslo darbuotojų mokymas ir karjeros plėtra*

Minimalus reikalavimas, taikomas koordinavimo ir paramos veiklai ir veiklai, skirtai mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai, – vieno teisės subjekto dalyvavimas.

Pirma pastraipa netaikoma tais atvejais, kai siekiama vykdyti mokslinių tyrimų koordinavimo veiklą.

*9 straipsnis**Vieninteliai dalyviai*

Kai netiesioginės veiklos minimalius reikalavimus atitinka keletas teisės subjektų, kurie kartu sudaro vieną teisės subjektą, pastarasis, jeigu yra įsteigtas valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje, netiesioginėje veikloje gali dalyvauti kaip vienintelis dalyvis.

*10 straipsnis**Trečiosiose šalyse įsteigtos tarptautinės organizacijos ir teisės subjektai*

Trečiosiose šalyse įsteigtos tarptautinės organizacijos ir teisės subjektai gali dalyvauti netiesioginėje veikloje, jeigu jie atitinka šiame skyriuje nustatytus minimalius reikalavimus, taip pat bet kokius specialiosiose programose arba atitinkamose darbo programose nurodytus reikalavimus.

*11 straipsnis**Papildomi reikalavimai*

Be šiame skyriuje nustatytų minimalių reikalavimų, specialiosiose arba darbo programose gali būti išdėstyti reikalavimai dėl mažiausio dalyvių skaičiaus.

Jose taip pat gali būti pagal netiesioginės veiklos pobūdį ir tikslus nustatyti papildomi reikalavimai, taikomi dalyvių tipui ir, jei reikia, jų įsisteigimo vietai.

2 SKIRSNIS**PROCEDŪROS****1 POSKIRSNIS****KVIETIMAI TEIKTI PARAIŠKAS***12 straipsnis**Kvietimai teikti paraiškas*

1. Komisija paskelbia pasiūlymų dėl netiesioginės veiklos konkursus pagal atitinkamose specialiosiose ir darbo programose nustatytus reikalavimus.

Be Įgyvendinimo taisyklėse numatyto informavimo, Komisija skelbia kvietimus teikti paraiškas Septintosios bendrosios programos interneto puslapiuose, taip pat naudojasi informaciniais kanalais bei valstybių narių ir asocijuotų šalių įsteigtais informaciniais centrais.

2. Kai taikoma, Komisija kvietimuose teikti paraiškas nurodo, kad dalyviams nereikia sudaryti konsorciumo sutarties.
3. Pasiūlymų konkursuose nurodomi aiškūs tikslai, užtikrinantys, kad pareiškėjai paraiškų neteiktų be reikalo.

13 straipsnis

Išimtys

Komisija neskelbia kvietimų teikti paraiškas šiai veiklai:

- a) pagal Įgyvendinimo taisykles, koordinavimo ir paramos veiklai, kurią vykdys specialiosiose programose ar darbo programose nurodyti teisės subjektai, kai specialiojoje programoje leidžiama, kad darbo programoje būtų nurodyti gavėjai;
- b) koordinavimo ir paramos veiklai, kurią sudaro prekių ar paslaugų įsigijimas laikantis Finansiniame reglamente nustatytų viešųjų pirkimų taisyklių;
- c) su nepriklausomų ekspertų paskyrimu susijusiai koordinavimo ir paramos veiklai;
- d) kitai veiklai, jeigu taip numatyta Finansiniame reglamente arba Įgyvendinimo taisyklėse.

2 POSKIRSNIS

PASIŪLYMŲ VERTINIMAS IR ATRANKA BEI DOTACIJŲ SKYRIMAS

14 straipsnis

Vertinimas, atranka ir finansavimo skyrimas

1. Komisija įvertina visus paskelbus konkursą pateiktus pasiūlymus remdamasi vertinimo, atrankos ir finansavimo skyrimo kriterijais.

Bus vertinama pagal kompetencijos, poveikio ir įgyvendinimo kriterijus. Pagal šią tvarką darbo programoje bus nurodomi vertinimo ir atrankos kriterijai, taip pat gali būti įtraukiami papildomi reikalavimai, vertinimo koeficientai ir ribinės vertės arba nustatoma išsamesnė kriterijų taikymo tvarka.
2. Paraiška, pažeidžianti pagrindinius etikos principus arba neatitinkanti specialiojoje programoje, darbo programoje ar kvietime teikti paraiškas nustatytų reikalavimų, neatrenkama. Toks pasiūlymas bet kuriuo metu gali būti pašalintas iš vertinimo, atrankos ir finansavimo skyrimo procedūrų.
3. Pasiūlymai suskirstomi pagal įvertinimo rezultatus. Sprendimai dėl finansavimo priimami remiantis šiuo suskirstymu.

*15 straipsnis**Paraiškų teikimo, vertinimo, atrankos
ir finansavimo skyrimo tvarka*

1. Jeigu konkurso sąlygose tiksliai apibrėžiama dviejų pakopų vertinimo tvarka, toliau vertinami tik tie pasiūlymai, kurie, remiantis tam tikrais kriterijais grindžiamu įvertinimu, buvo atrinkti pirmuoju etapu.
2. Kai konkurso sąlygose tiksliai apibrėžiama dviejų etapų pasiūlymų teikimo tvarka, antruoju etapu išsamius pasiūlymus prašoma pateikti tik tų pateikusiųjų pasiūlymus, kurių pasiūlymai atitinka įvertinimo kriterijus pirmuoju etapu.

Visi pareiškėjai nedelsiant informuojami apie pirmojo įvertinimo etapo rezultatus.

3. Komisija priima ir paskelbia pasiūlymų teikimą reglamentuojančias taisykles ir susijusią vertinimo, atrankos bei finansavimo skyrimo tvarką ir paskelbia vadovus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, ir vertintojams skirtas gaires. Visų pirma ji nustato išsamią dviejų etapų pasiūlymų teikimo tvarką (įskaitant taisykles dėl pirmoju etapu teikiamų pasiūlymų apimties bei pobūdžio ir taisykles dėl išsamaus antruoju etapu teikiamo pasiūlymo) ir dviejų pakopų vertinimo tvarkos taisykles.

Komisija teikia pareiškėjams informaciją ir nustato žalos atlyginimo jiems procedūras.

4. Komisija priima ir skelbia taisykles, siekdama užtikrinti, kad būtų nuolatos tikrinamas netiesioginės veiklos dalyvių juridinis statusas bei finansinis pajėgumas.

Komisija iš naujo neatlieka naujos patikros, išskyrus tuos atvejus, kai pasikeičia atitinkamo dalyvio padėtis.

16 straipsnis

Nepriklausomų ekspertų skyrimas

1. Komisija skiria nepriklausomus ekspertus, kad jie padėtų atlikti pasiūlymų vertinimus.

13 straipsnyje nurodytai koordinavimo ir paramos veiklai vertinti nepriklausomi ekspertai skiriami tik tuo atveju, jei Komisija mano, kad tai yra būtina.
2. Nepriklausomi ekspertai parenkami remiantis jų gebėjimais ir žiniomis, tinkančiomis paskirtoms užduotims atlikti. Tais atvejais, jei nepriklausomiems ekspertams tektų dirbti su įslaptinta informacija, prieš juos skiriant prašoma atlikti atitinkamą patikimumo patikrinimą.

Nepriklausomi ekspertai, siekiant sudaryti tinkamų kandidatų sąrašus, atrenkami remiantis individualiems asmenims arba atitinkamoms organizacijoms, pvz., nacionalinių mokslinių tyrimų agentūroms, institutams ar įmonėms, skirtais kvietimais teikti kandidatūras.

Prireikus Komisija gali atrinkti bet kurį iš tuos sąrašus neįtrauktą reikiamus gebėjimus turintį asmenį.

Skiriant nepriklausomų ekspertų grupes, imamasi reikiamų priemonių, kad būtų užtikrinta tinkama lyčių pusiausvyra.

3. Paskirdama nepriklausomą ekspertą, Komisija imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad šis ekspertas nepatektų į interesų konfliktą, susijusį su tuo klausimu, kuriuo jis prašomas pateikti savo nuomonę.
4. Komisija patvirtina paskyrimo laiško (toliau – paskyrimo laiškas) pavyzdį, į kurį įtraukiama deklaracija, kad nepriklausomas ekspertas paskyrimo metu nėra patekęs į jokių interesų konfliktą ir įsipareigoja informuoti Komisiją apie bet kokį interesų konfliktą, jeigu toks kiltų tuo metu, kai jis teikia nuomonę arba vykdo pareigas. Komisija sudaro Bendrijos ir kiekvieno nepriklausomo eksperto paskyrimo laišką.
5. Komisija kartą per metus atitinkamose informavimo priemonėse skelbia bendrojoje programoje ir kiekvienoje specialiojoje programoje dalyvavusių nepriklausomų ekspertų sąrašą.

3 POSKIRSNIS

ĮGYVENDINIMAS IR DOTACIJŲ SUSITARIMAI

17 straipsnis

Bendroji dalis

1. Dalyviai įgyvendina netiesioginę veiklą ir imasi būtinų ir pagrįstų priemonių. Tos pačios netiesioginės veiklos dalyviai ją įgyvendina veikdami Bendrijos labai bendrai ir pavieniui.

2. Komisija pagal 18 straipsnio 8 dalyje numatytą pavyzdį ir atsižvelgdama į susijusios finansavimo programos savybes parengia Bendrijos ir dalyvių dotacijos susitarimą.
3. Dalyviai neprisiima su dotacijos susitarimu nesuderinamų įsipareigojimų.
4. Jeigu dalyvis nevykdo netiesioginės veiklos techninio įgyvendinimo įsipareigojimų, kiti dalyviai vykdo dotacijos susitarimą be papildomo Bendrijos finansinio įnašo, išskyrus tuos atvejus, kai Komisija aiškiai atleidžia juos nuo to įsipareigojimo.
5. Jeigu veiklos vykdyti nebeįmanoma arba jeigu dalyvis nebegali jos vykdyti, Komisija užtikrina, kad veikla būtų baigta.
6. Dalyviai užtikrina, kad Komisijai būtų pranešta apie bet kokį įvykį, kuris galėtų turėti neigiamos įtakos netiesioginės veiklos įgyvendinimui arba Bendrijos interesams.
7. Jei tai numatyta dotacijos susitarime, netiesioginės veiklos dalyviai kai kurias darbo dalis pagal subrangos sutartį gali perduoti atlikti trečiosioms šalims.
8. Komisija nustato žalos dalyviams atlyginimo procedūras.

*18 straipsnis**Į dotacijos susitarimą įtraukiamos bendrosios nuostatos*

1. Dotacijos susitarime nustatomos dalyvių teisės ir pareigos Bendrijos atžvilgiu pagal Sprendimą 2006/975/Euratomas, šį reglamentą, Finansinį reglamentą ir Įgyvendinimo taisykles bei Bendrijos teisės bendruosius principus.

Pagal tokias pačias sąlygas jame taip pat nustatomos teisės subjektų, kurie tampa dalyviais jau vykdant netiesioginę veiklą, teisės ir pareigos.

2. Jei reikia, dotacijos susitarime numatoma, kuri Bendrijos finansinio indėlio dalis bus skiriama padengti finansuotinas išlaidas, o kuri – nustatyto dydžio sumas (įskaitant vieneto sąnaudų skalę) ar vienkartinės išmokas.
3. Dotacijos susitarime nurodoma, dėl kokių konsorciumo sudėties pakitimų būtina iš anksto skelbti konkurencinį kvietimą.
4. Dotacijos susitarime reikalaujama, kad Komisijai būtų teikiamos periodinės ataskaitos apie susijusios netiesioginės veiklos įgyvendinimo eigą.
5. Jei reikia, dotacijos susitarime gali būti numatyta, kad Komisijai iš anksto turi būti pranešta apie naujų žinių nuosavybės perdavimą trečiajai šaliai.

6. Jeigu dotacijos susitarime reikalaujama, kad dalyviai vykdytų trečiajai šaliai naudą teikiančią veiklą, dalyviai apie tai turi plačiai paskelbti ir trečiąsias šalis atrinkti skaidriai, teisingai ir nešališkai. Jeigu darbo programoje numatyta, dotacijos susitarime nustatomi kriterijai atrinkti tokią trečiąją šalį. Komisija pasilieka teisę pateikti prieštaravimą dėl atrinktos trečiosios šalies.
7. Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija parengia dotacijos susitarimo pavyzdį pagal šį reglamentą. Jei dotacijos susitarimo pavyzdį reikia iš esmės keisti, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, jį atitinkamai peržiūri.
8. Dotacijos susitarimo pavyzdyje atsispindi bendri principai, nustatyti Europos mokslo darbuotojų chartijoje ir Mokslo darbuotojų įdarbinimo elgesio kodekse. Prireikus susitarime atkreipiamas dėmesys į sinergiją su visų lygių švietimu, pasirengimą ir gebėjimą puoselėti dialogą ir debatus mokslo klausimais ir mokslinių tyrimų rezultatų temomis su platesne publika, ne tik su mokslo bendruomene, bendruomene, veiklą, kuria siekiama didinti moterų vaidmenį moksliniuose tyrimuose, ir veiklą, nukreiptą į socialinius bei ekonominius mokslinių tyrimų aspektus.
9. Dotacijos susitarimo pavyzdyje numatoma Komisijos ar jos įgalioto atstovo ir Audito Rūmų vykdoma priežiūra ir finansinė kontrolė.
10. Dotacijos susitarime gali būti numatyti terminai dalyviams, iki kada pateikti įvairius šiame reglamente nurodytus pranešimus.

*19 straipsnis**Nuostatos dėl prieigos teisių, naudojimo ir sklaidos*

1. Dotacijos susitarime nustatomos tos dalyvių teisės ir pareigos dėl prieigos teisių, naudojimo ir sklaidos, kurios (teisės ir pareigos) nebuvo nustatytos šiame reglamente.

Todėl joje reikalaujama, kad Komisijai būtų pateiktas naujų žinių naudojimo ir sklaidos planas.
2. Dotacijos susitarime gali būti tiksliai apibrėžtos sąlygos, pagal kurias dalyviai gali nesutikti, kad tam tikri Komisijos įgalioti atstovai atliktų naujų žinių naudojimo ir sklaidos technologinį auditą.

*20 straipsnis**Susitarimo nutraukimo nuostatos*

Dotacijos susitarime tiksliai apibrėžiamos visos susitarimo arba jo dalies nutraukimo priežastys, visų pirma susijusios su reglamento nesilaikymu, susitarimo nevykdymas arba pažeidimas, taip pat pasekmės dalyviams, jeigu susitarimo nesilaiko kiti dalyviai.

*21 straipsnis**Specialios nuostatos*

1. Vykdam netiesioginę veiklą, kuria remiamos esamos mokslinių tyrimų infrastruktūros ir, tam tikrais atvejais, naujos mokslinių tyrimų infrastruktūros, dotacijos susitarime gali būti numatytos specialios nuostatos, susijusios su konfidencialumu, viešumu, prieigos teisėmis ir įsipareigojimais, galinčiais turėti įtakos besinaudojantiems infrastruktūra.
2. Vykdam netiesioginę veiklą, kuria remiamas mokslo darbuotojų mokymas ir karjeros plėtra, dotacijos susitarime gali būti nustatytos specialios nuostatos, susijusios su konfidencialumu, prieigos teisėmis ir įsipareigojimais, susijusiais su mokslo darbuotojais, turinčiais naudoti iš šios veiklos.
3. Vykdam netiesioginę veiklą saugumo mokslinių tyrimų srityje, dotacijos susitarime gali būti nustatytos specialios nuostatos, visų pirma susijusios su konsorciumo sudėties pasikeitimais, konfidencialumu, informacijos išlaptinimu ir informacija valstybėms narėms, informacijos skleidimu, prieigos teisėmis, naujų žinių nuosavybės teisės perdavimu ir jų naudojimu.

*22 straipsnis**Pasirašymas ir prisijungimas*

Dotacijos susitarimas įsigalioja, kai jį pasirašo koordinatorius ir Komisija. Jis taikomas kiekvienam oficialiai prie jo prisijungusiam dalyviui.

4 POSKIRSNIS

KONSORCIUMAI

23 straipsnis

Konsorciumo susitarimai

1. Jeigu pasiūlymų konkurso sąlygose nenurodyta kitaip, visi dalyviai, dalyvaujantys netiesioginėje veikloje, sudaro susitarimą (toliau – konsorciumo susitarimas), kuris, inter alia, reglamentuoja šiuos klausimus:
 - a) konsorciumo vidaus organizaciją;
 - b) Bendrijos finansinio įnašo paskirstymą;
 - c) taisykles dėl sklaidos, naudojimo ir prieigos teisių, kurios papildo III skyriaus taisykles ir atitinkamas dotacijos susitarimo nuostatas;
 - d) vidaus ginčų sprendimą, įskaitant piktnaudžiavimo įgaliojimais atvejus;
 - e) dalyvių susitarimus dėl atsakomybės, atlyginimo ir konfidencialumo.
2. Komisija parengia ir paskelbia gaires dėl pagrindinių klausimų, kuriuos dalyviai gali reglamentuoti savo konsorciumų susitarimuose.

*24 straipsnis**Koordinatorius*

1. Teisės subjektai, norintys dalyvauti netiesioginėje veikloje, iš visų dalyvių turi paskirti vieną koordinatorių, kuris pagal šį reglamentą, Finansinį reglamentą, Įgyvendinimo taisykles ir dotacijos susitarimą atliktų šias funkcijas:
 - a) stebėtų, ar dalyviai, vykdydami netiesioginę veiklą, laikosi savo įsipareigojimų;
 - b) tikrintų, ar dotacijos susitarime nurodyti teisės subjektai užbaigė būtinus prisijungimo prie dotacijos susitarimo formalumus;
 - c) gautų Bendrijos finansinį įnašą ir jį paskirstytų pagal konsorciumo susitarimą ir dotacijos susitarimą;
 - d) tvarkytų įrašus ir finansines sąskaitas, susijusias su Bendrijos finansiniu įnašu, bei, vadovaudamasis 23 straipsnio 1 dalies b punkto ir 35 straipsnio nuostatomis, informuotų Komisiją apie jos finansinio įnašo paskirstymą;
 - e) būtų tarpininkas siekiant užtikrinti veiksmingą ir teisingą dalyvių keitimąsi informacija ir reguliariai praneštų dalyviams ir Komisijai apie projekto pažangą.
2. Koordinatorius nurodomas dotacijos susitarime.

Jeigu paskiriamas kitas koordinatorius, šį paskyrimą raštu turi patvirtinti Komisija.

*25 straipsnis**Konsorciumo sudėties pasikeitimai*

1. Netiesioginės veiklos dalyviai gali sutikti priimti naują dalyvį arba pašalinti esamą dalyvį, laikydamiesi atitinkamų konsorciumo susitarimo nuostatų.
2. Prie vykdomos veiklos prisijungęs teisės subjektas prisijungia ir prie dotacijos susitarimo.
3. Konkrečiais atvejais, jei tai numatyta dotacijos susitarime, konsorciumas skelbia konkurencinį konkursą ir jį plačiai reklamuoja naudodamasis specialia informavimo parama, ypač Septintosios bendrosios programos interneto svetainėmis, specialistams skirta spauda bei bukletais ir valstybių narių bei asocijuotų šalių įsteigtais nacionaliniais informacijos centrais, skirtais informavimui ir paramai.

Konsorciumas vertina pasiūlymus pagal pradinei veiklai taikytus kriterijus, pasitelkdamas savo paskirtus nepriklausomus ekspertus, vadovaudamasis atitinkamai 14 ir 16 straipsniuose nustatytais principais.

4. Apie bet kokį pasiūlytą sudėties pasikeitimą konsorciumas praneša Komisijai, kuri per 45 dienas nuo pranešimo gavimo gali pareikšti prieštaravimą šiam pasikeitimui.

Konsorciumo sudėties pasikeitimai, susiję su pasiūlymais dėl kitų dotacijos susitarimo pakeitimų, kurie nėra tiesiogiai susiję su sudėties pasikeitimu, turi būti raštu patvirtinti Komisijos.

5 POSKIRSNIS
PROGRAMŲ BEI NETIESIOGINĖS VEIKLOS STEBĖSENA
IR ĮVERTINIMAS
IR INFORMACIJOS PERDAVIMAS

26 straipsnis

Stebėseną ir įvertinimą

1. Komisija stebi, kaip vykdoma netiesioginė veikla, remdamasi periodinėmis pažangos ataskaitomis, kurios teikiamos pagal 18 straipsnio 4 dalį.

Visų pirma, Komisija tikrina, kaip įgyvendinamas naujų žinių naudojimo ir sklaidos planas, pateiktas pagal 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Šiais tikslais Komisijai gali padėti pagal 16 straipsnį paskirti nepriklausomi ekspertai.

2. Komisija sukuria ir prižiūri informacinę sistemą, leidžiančią veiksmingai ir darniai atlikti visos Septintosios bendrosios programos stebėseną.

Atsižvelgiant į 3 straipsnį, Komisija visose tinkamose informavimo priemonėse skelbia informaciją apie finansuojamus projektus.

3. Sprendimo 2006/975/Euratomas 6 straipsnyje nurodyta stebėseną ir vertinimą apima su šio reglamento taikymu susijusius aspektus ir pasikeitusios (lyginant su Šeštąja bendrąja programa) išlaidų skaičiavimo tvarkos poveikį biudžetui bei dalyvių administracinei naštai.
4. Pagal 16 straipsnį Komisija skiria nepriklausomus ekspertus, kurie padeda atlikti pagal Septintąją bendrąją programą ir jos specialiąsias programas reikalaujamus įvertinimus, o prireikus – ir ankstesnių bendrųjų programų įvertinimus.
5. Be to, Komisija gali steigti pagal 16 straipsnį paskirtų nepriklausomų ekspertų grupes, kurios konsultuotų Bendrijos mokslinių tyrimų politikos formavimo ir įgyvendinimo klausimais.

27 straipsnis

Teiktina informacija

1. Deramai atsižvelgdama į 3 straipsnį ir gavusi prašymą, Komisija valstybei narei arba asocijuotai šaliai teikia turimą naudingą informaciją apie jos turimas žinias, sukauptas vykdant netiesioginę veiklą, jeigu atitinkamos šios sąlygos:
 - a) susijusi informacija yra svarbi viešajai politikai;
 - b) dalyviai nepateikia pagrįstų pakankamų priežasčių, kad susijusi informacija nebūtų suteikta.

2. Jokiais aplinkybėmis 1 dalyje numatytas informacijos teikimas neturi būti naudojamas gavėjui perduoti Komisijos arba dalyvių teises ir pareigas.

Tačiau gavėjas tokią informaciją laiko konfidencialia, išskyrus tuos atvejus, kai ji tampa vieša arba ją paviešina dalyviai, arba kai ji buvo suteikta Komisijai be konfidencialumo apribojimų.

3 SKIRSNIS

BENDRIJOS FINANSINIS ĮNAŠAS

1 POSKIRSNIS

TEISĖ GAUTI FINANSAVIMĄ IR DOTACIJŲ FORMOS

28 straipsnis

Teisė gauti finansavimą

1. Toliau nurodyti teisės subjektai, dalyvaujantys netiesioginėje veikloje, gali gauti Bendrijos finansinį įnašą:
- a) bet kuris valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje įsteigtas arba pagal Bendrijos teisę įkurtas teisės subjektas,
 - b) bet kuri tarptautinė Europos interesų organizacija.

2. Kai dalyvauja tarptautinės organizacijos, išskyrus tarptautinę Europos interesų organizaciją, arba teisės subjektas, įsteigtas trečiojoje šalyje, išskyrus asocijuotą šalį, gali būti skirtas Bendrijos finansinis įnašas, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:
- a) į specialiąsias programas arba atitinkamą darbo programą įtraukiama tam tikslui skirta nuostata,
 - b) indėlis yra būtinas netiesioginei veiklai vykdyti,
 - c) toks finansavimas teikiamas pagal dvišalius mokslo ir technologinius susitarimus arba kitus Bendrijos ir šalies, kurioje įsteigtas teisės subjektas, susitarimus.

29 straipsnis

Dotacijų formos

Sprendimo 2006/975/Euratomas B priedo a dalyje nustatytas dotacijoms skirtas Bendrijos finansinis įnašas grindžiamas visų ar dalies reikalavimus atitinkančių išlaidų kompensavimu.

Tačiau Bendrijos finansinis įnašas gali būti teikiamas vienodo dydžio sumomis, įskaitant vieneto sąnaudų skalę, arba vienkartinėmis išmokomis, arba reikalavimus atitinkančios išlaidos gali būti kompensuojamos derinant vienodo dydžio sumas ir vienkartinės išmokas. Bendrijos finansinis įnašas taip pat gali būti teikiamas stipendijų arba premijų forma.

Darbo programose ir pasiūlymų konkursuose nurodomos dotacijų formos, naudotinos atitinkamai veiklai.

30 straipsnis

Finansuotinių išlaidų padengimas

1. Dotacijomis finansuojamą netiesioginę veiklą dalyviai finansuoja bendrai.
Bendrijos teikimas finansavimas finansuotinioms išlaidoms padengti neturi teikti pelno.
2. Įvykdžius veiklą išmokant dotaciją bus atsižvelgiama į įplaukas.
3. Tam, kad būtų laikomos finansuotinomis, netiesioginės veiklos vykdymo išlaidos turi atitikti tokias sąlygas:
 - a) jos turi būti faktinės;
 - b) jos turi būti patirtos veiklos vykdymo metu, išskyrus galutines ataskaitas, jeigu taip buvo numatyta dotacijos susitarime;
 - c) jos turi būti apibrėžtos remiantis įprastiniais dalyvio apskaitos ir valdymo principais bei praktika vieninteliu tikslu – pasiekti veiklos tikslus ir laukiamus rezultatus, laikantis ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų;

- d) jos turi būti įtrauktos į dalyvio sąskaitas ir sumokėtos, o trečiųjų šalių indėlio atveju – į trečiųjų šalių sąskaitas;
- e) į jas negali būti įtrauktos nefinansuotinos išlaidos, ypač nustatyti netiesioginiai mokesčiai, įskaitant pridėtinės vertės mokestį, maitus, mokėtinas palūkanas, nuostatas dėl galimų nuostolių ir rinkliavų, valiutų keitimo išlaidas, išlaidos, susijusios su kapitalo grąža, deklaruojamas arba patirtos išlaidos, arba kitos Bendrijos projekto padengtosios išlaidos, skolos ir skolų aptarnavimo mokesčiai, nepagrįstai didelės išlaidos ir kitos išlaidos, neatitinkančios a–d punktuose nurodytų reikalavimų.

Taikant a punktą, vidutinės išlaidos personalui gali būti naudojamos, jeigu jos atitinka dalyvio valdymo principus ir apskaitos praktiką ir iš esmės ne daug skiriasi nuo faktinių išlaidų.

- 4. Nors Bendrijos finansavimas apskaičiuojamas atsižvelgiant į visos netiesioginės veiklos sąnaudas, jis grindžiamas kiekvieno dalyvio praneštomis išlaidomis.

31 straipsnis

Tiesioginės finansuotinos išlaidos ir netiesioginės finansuotinos išlaidos

- 1. Finansuotinas išlaidas sudaro išlaidos, tiesiogiai priskiriamos veiklai, toliau – tiesioginės finansuotinos išlaidos, ir jei reikia, išlaidos, kurios nėra tiesiogiai priskiriamos veiklai, bet kurios tiesiogiai susijusios su tiesioginėmis finansuotinomis išlaidomis, priskiriamomis tai veiklai, toliau – netiesioginės finansuotinos išlaidos.

2. Dalyvių išlaidų kompensavimas grindžiamas jų reikalavimus atitinkančiomis tiesioginėmis ir netiesioginėmis išlaidomis.

Laikydamasis 30 straipsnio 3 dalies c punkto, dalyvis gali naudoti supaprastintą metodą savo netiesiogines išlaidų apskaičiavimui savo teisės subjekto lygiu, jeigu šis metodas atitinka jo įprastinius apskaitos ir valdymo principus bei praktiką. Principai, kurių šiuo atveju reikia laikytis, nustatomi dotacijos susitarimo pavyzdyje.

3. Dotacijos susitarime gali būti numatyta, kad netiesioginių finansuotinių išlaidų padengimas ribojamas iki didžiausio tiesioginių finansuotinių išlaidų procento, išskyrus tiesiogines finansuotinas subrangos išlaidas, ypač kai vykdoma koordinavimo ir paramos veikla, taip pat mokslo darbuotojų mokymo ir karjeros plėtros veikla, jeigu ji vykdoma.
4. Nukrypstant nuo 2 dalies, kad būtų padengtos netiesioginės reikalavimus atitinkančios išlaidos, dalyvis gali pasirinkti, kad jam būtų išmokėtos vienodo dydžio sumos už visas tiesiogines reikalavimus atitinkančias išlaidas, išskyrus tiesiogines reikalavimus atitinkančias subrangos darbų išlaidas arba trečiųjų šalių išlaidų kompensavimą.

Pagal Finansinį reglamentą ir jo Įgyvendinimo taisykles Komisija nustato atitinkamas vienodo dydžio sumas remdamasi atitinkamų realių netiesioginių išlaidų suapvalinimu.

5. Ne pelno viešosios įstaigos, vidurinio ir aukštojo mokslo įstaigos, mokslinių tyrimų organizacijos ir MVL, kurios negali tiksliai nurodyti savo realių atitinkamos veiklos netiesioginių išlaidų, kai dalyvauja finansavimo schemose, kurios apima 32 straipsnyje nurodytą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, gali pasirinkti, kad joms būtų išmokėtos vienodo dydžio sumos, prilygstančios 60 % visų tiesioginių reikalavimus atitinkančių išlaidų dotacijoms, paskirtoms remiantis pasiūlymų konkursais, kurių terminas baigiasi iki 2010 m. sausio 1 d.

Siekdama palengvinti perėjimą prie visapusiško 2 dalyje nustatyto bendro principo taikymo, Komisija dotacijoms, suteiktoms pagal konkursus, kurie baigsis po 2009 m. gruodžio 31 d., nustato atitinkamo lygio vienodo dydžio sumą, kuri turėtų būti atitinkamų realių netiesioginių išlaidų suapvalinta suma, bet ne mažesnė nei 40 %. Tai bus pagrįsta ne pelno viešųjų įstaigų, vidurinio ir aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų organizacijų ir MVĮ, kurios negali tiksliai nurodyti savo realių atitinkamos veiklos netiesioginių išlaidų, dalyvavimo įvertinimu.

6. Visos vienodo dydžio sumos nustatomos dotacijos susitarimo pavyzdyje.

32 straipsnis

Viršutinės finansavimo ribos

1. Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros veiklos atveju Bendrija gali finansuoti ne daugiau kaip 50 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

Tačiau kai tokią veiklą vykdo ne pelno viešosios įstaigos, vidurinio ir aukštojo mokslo įstaigos, mokslinių tyrimų organizacijos ir MVĮ, tokia riba gali siekti daugiausia 75 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

2. Demonstracinės veiklos atveju Bendrija gali finansuoti ne daugiau kaip 50 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.
3. Bendrijos finansinis įnašas veiklai, kurią sudaro nežinomų sričių mokslinių tyrimų veikla, koordinavimo ir paramos veikla bei mokslo darbuotojų mokymo ir karjeros raidos veikla, gali siekti daugiausia 100 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

4. Bendrijos finansinis įnašas valdymo veiklai, įskaitant pažymą apie finansinę atskaitomybę, ir kitai veiklai, kuriai netaikomos 1, 2 ir 3 dalys, gali siekti daugiausia 100 % visų reikalavimus atitinkančių išlaidų.

Į kitą pirmoje pastraipoje nurodytą veiklą, inter alia, apima mokymą vykdant veiklą, kuri nėra įtraukta į mokslo darbuotojų mokymo ir karjeros plėtros, koordinavimo, tinklų kūrimo ir sklaidos finansavimo programą.

5. Siekiant nustatyti Bendrijos finansavimo dydį, 1-4 dalyse nurodytiems tikslams turi būti atsižvelgiama į finansuotinas išlaidas ir įplaukas.
6. 1–5 dalys atitinkamai taikomos netiesioginės veiklos atvejais, kai visai netiesioginei veiklai finansuoti naudojamos vienodo dydžio sumų išmokos ir vienkartinės išmokos.

33 straipsnis

Finansuotinių išlaidų pranešimas ir auditas

1. Komisijai periodiškai teikiami pranešimai apie reikalavimus atitinkančias išlaidas, finansines palūkanas, uždirbtas gavus išankstinį finansavimą, ir įplaukas, susijusias su netiesiogine veikla ir, atitinkamais atvejais, pažyma apie finansinę atskaitomybę, remiantis Finansiniu reglamentu ir Įgyvendinimo taisyklėmis.

Turi būti pranešama apie su konkrečia veikla susijusio bendro finansavimo egzistavimą ir, kai taikoma, tai turi būti patvirtinta veiklos pabaigoje.

2. Nepaisant Finansinio reglamento ir Įgyvendinimo taisyklių, pažyma apie finansinę atskaitomybę privaloma tik tais atvejais, jei dalyviui už netiesioginę veiklą išmokėtų tarpinių mokėjimų ir likučio išmokų sukaupta suma yra 375 000 eurų arba daugiau.

Tačiau du ar mažiau metų truncančios netiesioginės veiklos atveju projekto pabaigoje iš dalyvio reikalaujama ne daugiau kaip vienos pažymos apie finansinę atskaitomybę.

Pažymų apie finansinę atskaitomybę nereikia vykdant netiesioginę veiklą, kurios išlaidos visiškai kompensuojamos fiksuoto dydžio sumomis ar vienkartinėmis išmokomis.

3. Jei veiklą vykdo valstybės įstaigos, mokslinių tyrimų organizacijos ir aukštojo bei vidurinio mokslo įstaigos, 1 dalyje reikalaujamą pažymą apie finansinę atskaitomybę gali parengti kompetentingas valstybės pareigūnas.

34 straipsnis

Kompetencijos tinklai

1. Darbo programoje numatomos dotacijų formos, naudotinos kompetencijos tinklams.
2. Kai kompetencijos tinklams skirtas Bendrijos finansinis įnašas teikiamas išmokant vienkartinę sumą, jis turi būti apskaičiuojamas pagal į kompetencijos tinklus įtrauktinų mokslo darbuotojų skaičių ir veiklos trukmę. Vienos vienkartinės išmokos suma yra 23 500 eurų per metus vienam mokslo darbuotojui.

Šią sumą pagal Finansinį reglamentą ir Įgyvendinimo taisykles koreguoja Komisija.

3. Darbo programoje nustatomas didžiausias dalyvių skaičius ir atitinkamais atvejais – didžiausias mokslo darbuotojų skaičius, kuris gali būti naudojamas apskaičiuojant didžiausią vienkartinės išmokos sumą. Tačiau dalyviai, kurių yra daugiau arba mažiau, nei nustatyta siekiant apskaičiuoti finansavimo dydį, atitinkamai gali dalyvauti.
4. Mokėjimai vykdomi periodiškai.

Šios periodinės išmokos mokamos remiantis Jungtinės veiklos programos laipsniško įgyvendinimo įvertinimu pasitelkiant mokslinių tyrimų išteklių ir pajėgumų integravimo įvertinimus, atliktus pagal su konsorciumu sutartus ir dotacijos susitarime nurodytus vykdymo rodiklius.

2 POSKIRSNIS

MOKĖJIMAS, PASKIRSTYMAS, SUSIGRAŽINIMAS IR GARANTIJOS

35 straipsnis

Mokėjimas ir paskirstymas

1. Bendrijos finansinis įnašas dalyviams teikiamas per koordinatorių be nepagrįsto delsimo.

2. Koordinatorius atlieka registraciją tam, kad būtų galima bet kuriuo metu nustatyti, kokia Bendrijos lėšų dalis paskirta kiekvienam dalyviui.

Paprašytas, koordinatorius perduoda šią informaciją Komisijai.

36 straipsnis

Susigrąžinimas

Remdamasi Finansiniu reglamentu, Komisija gali priimti sprendimą dėl išmokų susigrąžinimo.

37 straipsnis

Rizikos išvengimo mechanizmas

1. Kiekvieno dalyvio finansinė atsakomybė apima tik jo paties skolas, atsižvelgiant į 2–5 dalis.
2. Siekdama valdyti riziką, susijusią su tam tikrų Bendrijai priklausančių sumų nesusigrąžinimu, Komisija, vadovaudamasi priedo nuostatomis, įsteigia ir valdo dalyvio garantijų fondą (toliau – Fondas).

Fondo sukurtas finansinis prieaugis įtraukiamas į Fondo veiklą ir skiriamas išimtinai priedo 3 punkte nurodytiems tikslams, nepažeidžiant jo 4 punkto.

3. Dotacijos forma mokamas dalyvio įnašas į Fondą, skirtas netiesioginei veiklai, neviršija 5 % dalyviui priklausančio Bendrijos finansinio įnašo. Atsižvelgiant į 4 dalį, veiklos pabaigoje į Fondą įnešta suma dalyviui gražinama per koordinatorių.
4. Jeigu Fondo sukurto prieaugio neužtenka padengti Bendrijai priklausančių sumų, iš dalyviui gražintinos sumos Komisija gali išskaičiuoti ne daugiau kaip vieną jam skirtą Bendrijos finansinio įnašo procentą.
5. 4 dalyje nurodytas išskaičiavimas netaikomas viešosioms įstaigoms, teisės subjektams, kurių dalyvavimą netiesioginėje veikloje garantuoja valstybė narė arba asocijuota šalis, ir aukštojo bei vidurinio mokslo įstaigoms.
6. Komisija ex-ante patikrina tik koordinatorių ir kitų dalyvių, išskyrus minėtuosius 5 dalyje, kurie kreipiasi dėl didesnio nei 500 000 EUR Bendrijos finansinio įnašo netiesioginei veiklai, finansinį pajėgumą, nebent esama išimtinių aplinkybių, kai, remiantis jau turima informacija, yra pagrįstų priežasčių abejoti šių dalyvių finansiniu pajėgumu.
7. Pagal Finansinį reglamentą Fondas laikomas pakankama garantija. Iš dalyvių negalima reikalauti jokių papildomų garantijų arba saugumo priemonių arba jas taikyti.

III SKYRIUS

SKLAIDA IR NAUDOJIMAS, PRIEIGOS TEISĖS

1 SKIRSNIS

NAUJOS ŽINIOS

38 straipsnis

Specialios taisyklės dėl branduolių sintezės energijos tyrimų

Šiame skyriuje nustatytos taisyklės taikomos nepažeidžiant specialių veiklos taisyklių pagal teminę sritį „Branduolių sintezės energijos tyrimai“, išdėstytą šio reglamento IV skyriuje.

1 POSKIRSNIS

NUOSAVYBĖ

39 straipsnis

Naujų žinių nuosavybė

1. Iš darbo, atliekamo pagal kitą netiesioginę veiklą nei nurodyta 3 dalyje, gautos naujos žinios yra tas naujas žinias kuriantį darbą atliekančio dalyvio nuosavybė.

2. Jeigu darbuotojai ar kitas dalyviui dirbantis personalas turi teisę pareikalauti teisių į naujas žinias, dalyvis užtikrina, kad tomis teisėmis būtų galima naudotis laikantis dalyvio įsipareigojimų pagal dotacijos susitarimą.
3. Naujos žinios yra Bendrijos nuosavybė šiais atvejais:
 - a) koordinavimo ir paramos veiklos, kurią sudaro prekių ar paslaugų įsigijimas laikantis Finansiniame reglamente nustatytų viešųjų pirkimų taisyklių;
 - b) koordinavimo ir paramos veiklos, susijusios su nepriklausomais ekspertais.

40 straipsnis

Bendra naujų žinių nuosavybė

1. Tais atvejais, kai keli dalyviai kartu atlieka darbą, kuriantį naujas žinias, ir kai jų atitinkamos darbo dalys negali būti nustatytos, tokių naujų žinių nuosavybė yra bendra.

Pagal dotacijos susitarimo sąlygas jie sudaro sutartį dėl tos bendros nuosavybės paskirstymo ir naudojimosi ja sąlygų.

2. Jeigu dar nebuvo sudaryta bendros nuosavybės sutartis, kiekvienas iš bendraturčių turi teisę suteikti neišimtinės licencijas trečiajai šaliai be teisės į sublicenciją, jeigu įvykdomi šie reikalavimai:
 - a) kitiems bendraturčiams pranešama iš anksto,
 - b) kitiems bendraturčiams suteikiama teisinga ir pagrįsta kompensacija.
3. Komisija, gavusi prašymą, pateikia gaires dėl galimų klausimų, įtrauktinų į bendros nuosavybės sutartį.

41 straipsnis

Naujų žinių perdavimas

1. Atsižvelgiant į 2–5 dalis ir 42 straipsnį, naujų žinių savininkas gali jas perduoti bet kuriam teisės subjektui.
2. Kai dalyvis perduoda naujų žinių nuosavybę, jis perduoda perėmėjui dotacijos susitarime numatytus su tomis naujomis žiniomis susijusius savo įsipareigojimus, įskaitant įsipareigojimą perduoti šias žinias bet kuriam vėlesniam perėmėjui.

3. Laikantis konfidencialumo įsipareigojimų, jeigu reikalaujama, kad dalyvis perduotų prieigos teises, jis turi iš anksto įspėti tos pačios veiklos dalyvius, taip pat suteikti pakankamai informacijos, susijusios su naujuoju naujų žinių savininku, kad dalyviai galėtų naudotis savo prieigos teisėmis pagal dotacijos susitarimą.

Tačiau kiti dalyviai, raštu susitarę, gali atsisakyti savo teisių į atskirą išankstinį pranešimą, kai vieno dalyvio nuosavybės teisė perduodama konkrečiai nurodytai trečiajai šaliai.

4. Pateikus pranešimą pagal 3 dalies pirmą pastraipą, bet kuris kitas dalyvis gali prieštarauti nuosavybės perdavimui, remdamiesi tuo, jog tai gali turėti neigiamos įtakos jų prieigos teisėms.

Jei bet kuris kitas iš dalyvių įrodo, kad jų teisės bus neigiamai paveiktos, numatytas perdavimas neįvyksta, kol susiję dalyviai nepasiekia susitarimo.

5. Prireikus dotacijos susitarime gali būti numatyta, kad Komisijai iš anksto turi būti pranešta apie bet kokį planuojamą nuosavybės perdavimą arba bet kokį planuojamą išimtinės licencijos suteikimą trečiajai šaliai, įsisteigusiai trečiojoje šalyje, kuri nėra Septintosios bendrosios programos dalyvė.

*42 straipsnis**Europos konkurencingumo, valstybių narių gynybos interesų
ir etikos principų apsauga*

Komisija gali nesutikti, kad trečiosioms šalims, kurios yra įsteigtos prie Septintosios bendrosios programos neprisijungusioje trečiojoje šalyje, būtų perduota naujų žinių nuosavybė arba suteikta naujų žinių išimtinė licencija, jeigu, jos manymu, tai neatitinka Europos ekonomikos konkurencingumo didinimo interesų ar etikos principų arba saugumo nuostatų.

Tokiai atvejais, nuosavybės teisės neperduodamos arba licencija neišduodama, jeigu Komisija nėra įsitikinusi, kad bus imtasi atitinkamų apsaugos priemonių.

2 POSKIRSNIS

APSAUGA, SKELBIMAS, SKLAIDA IR NAUDOJIMAS

*43 straipsnis**Naujų žinių apsauga*

1. Jeigu naujos žinios gali būti pritaikomos pramonėje ar komercijoje, jos savininkas nustato deramą ir veiksmingą jų apsaugą tinkamai atsižvelgdamas į savo teisėtus interesus ir į teisėtus kitų dalyvių interesus, visų pirma komercinius, vykdant susijusią netiesioginę veiklą.

Jeigu dalyvis, kuris nėra naujų žinių savininkas, remiasi teisėtu savo interesu, jis privalo bet kuriuo atveju įrodyti, kad gali patirti neproporcingai didelę žalą.

2. Kai naujos žinios gali būti pritaikomos pramoniniam ar komerciniam panaudojimui, o jų savininkas jų nesaugo ir neperduoda kartu su susijusiais išsipareigojimais pagal 41 straipsnį kitam dalyviui, susijusiam subjektui, įsteigtam valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje, ar bet kuriai kitai trečiajai šaliai, įsteigtai valstybėje narėje arba asocijuotoje šalyje, žinių skleidimo veikla negali būti vykdoma, kol nepranešama Komisijai.

Tokiu atveju Komisija, dalyviui sutikus, gali perimti tų naujų žinių nuosavybės teisę ir priimti pakankamas ir veiksmingas apsaugos priemones. Toks dalyvis gali atsisakyti duoti sutikimą tik tuomet, jeigu gali įrodyti, kad jam bus padaryta neproporcingai didelė žala.

44 straipsnis

Nuoroda į Bendrijos finansinę paramą

Visuose leidiniuose, dalyvio ar jo vardu pateiktoje patento paraiškoje arba kitaip platinant naujas žinias pateikiamas pareiškimas, į kurį gali būti įtrauktos vaizdo priemonės, kad atitinkamos naujos žinios buvo sukauptos pasinaudojus Bendrijos finansine parama.

Šios nuorodos sąlygos turi būti nustatytos dotacijos susitarime.

*45 straipsnis**Naudojimas ir sklaida*

1. Dalyviai naudoja jiems priklausančias naujas žinias arba užtikrina, kad jos būtų naudojamos.
2. Kiekvienas dalyvis užtikrina, kad jam priklausančios naujos žinios būtų kuo greičiau paskleistos. Jeigu jis to nepadaro, naujas žinias gali skleisti Komisija pagal Sutarties 12 straipsnį.

Dotacijos susitarime šiai veiklai gali būti nustatyti terminai.

3. Sklaidos veikla turi būti suderinama su naujų žinių savininko intelektinės nuosavybės apsaugos teisėmis, konfidencialumo įsipareigojimais ir teisėtais interesais, taip pat valstybių narių gynybos interesais, kaip apibrėžta Sutarties 24 straipsnyje.
4. Kitiems susijusiems dalyviams iš anksto pranešama apie žinių sklaidimo veiklą.

Po pranešimo bet kuris iš tų dalyvių gali prieštarauti, jeigu jis mano, kad jo teisėtiems interesams, susijusiems su naujomis žiniomis arba pirminėmis žiniomis, gali būti padaryta neproporcingai didelė žala. Tokiais atvejais žinių sklaidimo veikla nevykdoma, jeigu nesiimama atitinkamų veiksmų šiems teisėtiems interesams apsaugoti.

2 SKIRSNIS

NAUDOJIMOSI PIRMINĖMIS IR NAUJOMIS ŽINIOMIS TEISĖS

46 straipsnis

Apimamos pirminės žinios

Rašytinėje sutartyje dalyviai gali apibrėžti, kokių pirminių žinių reikia netiesioginei veiklai ir, jei reikia, neįtraukti tam tikrų pirminių žinių.

47 straipsnis

Principai

1. Visi prašymai suteikti prieigos teises pateikiami raštu.
2. Jeigu su naujų arba pirminių žinių savininku nesusitarta kitaip, prieigos teisės nesuteikia teisės išduoti sublicencijų.
3. Išimtinės naujų ir pirminių žinių licencijos gali būti suteikiamos, jeigu visi kiti dalyviai duoda sutikimą raštu, kad jie atsisako savo prieigos teisių į jas.
4. Nepažeidžiant 3 dalies, bet koks susitarimas, kuriame dalyviams arba trečiosioms šalims suteikiamos naujų arba pirminių žinių prieigos teisės, turi būti toks, kad jame būtų užtikrina, kad kiti dalyviai išlaikytų potencialias prieigos teises.

5. Nepažeidžiant 48 ir 49 straipsnių bei dotacijos susitarimo, tos pačios veiklos dalyviai kuo greičiau informuoja vieni kitus apie pirminių žinių prieigos teisių suteikimo apribojimus ar bet kokius kitus suvaržymus, kurie galėtų iš esmės įtakoti prieigos teisių suteikimą.
6. Dalyvio pasitraukimas iš netiesioginės veiklos negali paveikti jo įsipareigojimo suteikti prieigos teises kitiems tos pačios veiklos dalyviams pagal dotacijos susitarime nustatytas sąlygas ir tvarką.

48 straipsnis

Prieigos teisės, skirtos netiesioginės veiklos įgyvendinimui

1. Naujų žinių prieigos teisės suteikiamos kitiems tos pačios netiesioginės veiklos dalyviams, jeigu reikia, kad tie dalyviai ir toliau dirbtų toje netiesioginėje veikloje.

Tokios prieigos teisės suteikiamos nemokamai.

2. Pirminių žinių prieigos teisės suteikiamos kitiems tos pačios netiesioginės veiklos dalyviams, jeigu reikia, kad tie dalyviai ir toliau dirbtų toje netiesioginėje veikloje, su sąlyga, kad susijęs dalyvis turi teisę tokias teises suteikti.

Tokios prieigos teisės suteikiamos nemokamai, jeigu prieš pasirašydami dotacijos susitarimą visi dalyviai nesusitarė kitaip.

*49 straipsnis**Naudojimui skirtos prieigos teisės*

1. Tos pačios netiesioginės veiklos dalyviai naudojami naujų žinių prieigos teisėmis, jeigu to reikia jų pačių naujoms žinioms naudoti.

Laikantis susitarimo tokios prieigos teisės suteikiamos teisingomis ir protingomis sąlygomis arba nemokamai.

2. Tos pačios netiesioginės veiklos dalyviai naudojami pirminių žinių prieigos teisėmis, jeigu to reikia jų pačių naujoms žinioms naudoti, su sąlyga, kad atitinkamas dalyvis turi teisę suteikti tokias teises.

Laikantis susitarimo tokios prieigos teisės suteikiamos teisingomis ir protingomis sąlygomis arba nemokamai.

3. Valstybėje narėje ar asocijuotoje šalyje įsteigtas susijęs subjektas taip pat turi 1 ir 2 dalyse nurodytas naujų žinių ar pirminių žinių prieigos teises tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir dalyvis, su kuriuo jis yra susijęs, jei dotacijos susitarime ar konsorciumo susitarime nenumatyta kitaip.

4. Gali būti prašoma suteikti prieigos teises pagal 1, 2 ir 3 dalis ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui vienu iš šių atvejų:
- a) pasibaigus netiesioginei veiklai,
 - b) atitinkamų pirminių arba naujų žinių savininkui nutraukus dalyvavimą.

Tačiau susiję dalyviai gali susitarti dėl skirtingų terminų.

IV SKYRIUS
SPECIALIOS TAISYKLĖS
DĖL DALYVAVIMO VEIKLOJE PAGAL TEMINĘ SRITĮ
„BRANDUOLIŲ SINTEZĖS ENERGIJOS TYRIMAI“

50 straipsnis

Taikymo sritis

Šiame skyriuje nustatytos taisyklės taikomos veiklai pagal teminę sritį „Branduolių sintezės energijos tyrimai“, kaip nustatyta specialiojoje programoje. Jeigu šiame skyriuje išdėstytos taisyklės prieštarauja II ir III skyriuose išdėstytoms taisyklėms, taikomos šiame skyriuje išdėstytos taisyklės.

*51 straipsnis**Branduolių sintezės energijos tyrimų įgyvendinimas*

Veiklą pagal teminę sritį „Branduolių sintezės energijos tyrimai“ galima vykdyti remiantis sklaidos ir naudojimo procedūromis bei taisyklėmis, nustatytomis:

- a) Bendrijos ir valstybių narių arba asocijuotų trečiųjų šalių, arba valstybių narių ar asocijuotų trečiųjų šalių teisės subjektų sudarytose asociacijos sutartyse;
- b) Europos termobranduolinės sintezės plėtros susitarime (EFDA), sudarytame Bendrijos ir valstybėse narėse bei asocijuotose šalyse įsteigtų ar jų vardu veikiančių organizacijų;
- c) nuostatose dėl ITER (Tarptautiniam termobranduoliniam eksperimentiniam reaktoriui) skirtos Europos bendrosios įmonės steigimo, remiantis Sutarties 5 skyriaus II antraštinės dalies nuostatomis;
- d) tarptautiniuose susitarimuose, susijusiuose su bendradarbiavimu su trečiosiomis šalimis arba bet kokių teisės subjektu, kuris gali būti įsteigtas tokiu susitarimu, visų pirma ITER susitarimu;
- e) kituose daugiašaliuose Bendrijos ir asocijuotų organizacijų susitarimuose, visų pirma Susitarime dėl personalo mobilumo;
- f) bendrai finansuojamoje veikloje, skirtoje branduolių sintezės energijos tyrimams skatinti ir prie jų prisidėti bendradarbiaujant su valstybių narių ar prie Septintosios bendrosios programos prisijungusių valstybių, kurios nėra sudariusios asociacijos sutarties, įstaigomis.

*52 straipsnis**Bendrijos finansinis įnašas*

1. 51 straipsnio a punkte nurodytose asociacijos sutartyse ir 51 straipsnio f punkte nurodytoje bendrai finansuojamoje veikloje nustatomos taisyklės dėl Bendrijos finansinio įnašo į veiklą, kurią jos apima.

Visą Septintosios bendrosios programos laikotarpį Bendrijos finansinio įnašo metinė bazinė norma neviršija 20 %.

2. Pasikonsultavusi su branduolių sintezės programos konsultaciniu komitetu, nurodytu Specialiosios programos, kuria įgyvendinama Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintoji bendroji branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programa (2007–2011 m.)¹, 7 straipsnio 2 dalyje, Komisija gali finansuoti:
 - a) pagal asociacijos sutartis, neviršijant 40 %: asocijuotųjų šalių konkrečių bendradarbiavimo projektų, kuriems konsultacinis komitetas rekomendavo skirti prioritetinę paramą ir kuriuos patvirtino Komisija, išlaidas; prioritetinė parama pirmiausia bus skiriama veiklai, kuri yra svarbi ITER/DEMO elektrinei, išskyrus projektų, kuriems jau buvo suteiktas prioritetinis statusas ankstesnėse bendrosiose programose, atveju;

¹ O L L

-
- b) veiklą, atliekamą pagal Europos sintezės plėtros susitarimą, įskaitant viešuosius pirkimus, arba pagal 51 straipsnio c punkte nurodytas nuostatas dėl bendrosios įmonės steigimo;
 - c) veiklą, atliekamą pagal Susitarimą dėl personalo mobilumo.
3. Projektų ir veiklos, kuriems finansinis įnašas skiriamas pagal 2 dalies a arba b punktus, atveju visi 51 straipsnio a ir b punktuose nurodyti teisės subjektai turi teisę dalyvauti eksperimentuose, kurie vykdomi atitinkamoje įrangoje.
4. Bendrijos finansinis įnašas veiklai, atliekamai pagal 51 straipsnio d punkte nurodytą tarptautinį bendradarbiavimo susitarimą, nustatomas laikantis tokio susitarimo sąlygų, arba jį nustato susitarimu įsteigtas teisės subjektas. Bendrija gali valdyti savo dalyvavimą ir savo finansinį įnašą pagal tokį susitarimą, pasitelkdama tinkamą teisės subjektą.

V SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje,

Tarybos vardu

Pirmininkas

PRIEDAS

Dalyvio garantijų fondas

1. Fondą valdys Bendrija, atstovaujama Komisijos, dalyvių vardu atlikdama vykdomojo atstovo funkcijas pagal sąlygas, nustatytas dotacijos susitarimo pavyzdyje.

Fondo finansinį valdymą Komisija patikės Europos investicijų bankui arba pagal 13 straipsnio b punktą – atitinkamai finansinei institucijai (toliau – bankas-depozitorius). Pagal Komisijos nurodymus Fondą valdys bankas-depozitorius.
2. Iš pradinio išankstinio finansavimo, kurį Komisija įmokės konsorciumui, ji gali užskaityti dalyvių įnašą Fondui ir sumokėti jį Fondui dalyvių vardu.
3. Kai dalyvis privalo išmokėti Bendrijai priklausančias sumas, Komisija, nepaisydama sankcijų, kurios pagal Finansinį reglamentą gali būti taikomos išipareigojimų nevykdančiam dalyviui, gali:
 - a) nurodyti bankui-depozitoriui tiesiogiai iš Fondo pervesti mokėtiną sumą netiesioginės veiklos, jeigu ji tebevykdoma, koordinatoriui, o kitiems dalyviams susitarti ją vykdyti siekiant tų pačių tikslų pagal 17 straipsnio 4 dalį. Iš Fondo pervestos sumos bus laikomos Bendrijos finansiniu įnašu; arba

- b) veiksmingai susigrąžinti iš Fondo minėtą sumą, jeigu netiesioginė veikla būtų baigiama ar jau užbaigta.

Komisija suteiks Fondo vardu vykdomąjį raštą susigrąžinti (išieškoti) sumą iš to dalyvio. Remdamasi Finansiniu reglamentu, tam tikslui Komisija gali priimti sprendimą dėl lėšų susigrąžinimo.

4. Septintosios bendrosios programos laikotarpiu iš Fondo susigrąžintos sumos sudarys jam priskiriamas pajamas, kaip apibrėžta Finansinio reglamento 18 straipsnio 2 dalyje.

Baigus skirstyti visas dotacijas pagal Septintąją bendrąją programą, Komisija susigrąžins visas nesumokėtas iš Fondo sumas ir įtrauks jas į Bendrijos biudžetą, atsižvelgiant į sprendimus dėl Aštuntosios bendrosios programos.

II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

TARYBA**Tarybos sprendimas**

2006 m. gruodžio 18 d.

**dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas)
septintosios bendrosios branduolinių tyrimų
ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.)**

(2006/970/Euratomas)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. birželio 15 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
² OL C 65, 2006 3 17, p. 9.

kadangi:

- (1) Bendros valstybių ir Europos pastangos mokslinių tyrimų ir mokymo srityje yra ypač svarbios skatinant ir užtikrinant Europos ekonomikos augimą bei piliečių gerovę.
- (2) Septintoji bendroji programa turėtų papildyti kitus Lisabonos strategijai įgyvendinti būtinus ES veiksmus mokslinių tyrimų politikos srityje, vykdomus visų pirma švietimo, mokymo, konkurencingumo ir inovacijų, pramonės, užimtumo ir aplinkosaugos srityse.
- (3) Septintoji bendroji programa grindžiama ankstesnės programos pasiekimais kuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę, kurie toliau plėtojami siekiant vystyti Europos žinių ekonomiką ir visuomenę.
- (4) Komisijos žaliojoje knygoje „Europos energijos tiekimo strategijos link“ pabrėžiamas branduolinės energijos vaidmuo mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą ir Europos priklausomybę nuo importuojamos energijos.
- (5) 2005 m. rugpjūčio 24 d. Komisija pateikė Bendrijos veiklos, vykdytos toje srityje penkerius metus iki įvertinimo, įgyvendinimo ir rezultatų išorinio įvertinimo išvadas bei savo pastabas.

-
- (6) Remiantis 2004 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu, iš dalies pakeičiančiu derybų dėl ITER nurodymus, tarptautinio eksperimentinio termobranduolinio reaktoriaus (ITER) pastatymas Europoje platesnėje sintezės energijos perspektyvoje būtų pagrindinis pagal Septintąją bendrąją programą vykdomos sintezės tyrimų veiklos elementas.
- (7) Dėl Septintosios bendrosios programos įgyvendinimo gali būti steigiamos bendros įmonės, minimos Sutarties II antraštinės dalies 45–51 straipsniuose.
- (8) Vykdam mokslinius tyrimus, remiamus pagal Septintąją bendrąją programą, reikėtų laikytis pagrindinių etikos principų, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus. Į Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės nuomonę yra ir bus atsižvelgiama.
- (9) Šiuo sprendimu visai programos įgyvendinimo trukmei nustatomas finansinis paketas, kuris yra pagrindinis biudžeto valdymo institucijos orientyras metinės biudžetinės procedūros metu, kaip apibrėžta 2006 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstituciniame susitarime dėl biudžetinės drausmės ir patikimo finansų valdymo ¹ 37 punkte.

¹ OL C 139, 2006 6 14, p. 1.

-
- (10) Svarbu užtikrinti patikimą Septintosios bendrosios programos finansų valdymą ir kuo veiksmingesnį bei priimtinesnį jos įgyvendinimą, taip pat supaprastinti galimybes ja naudotis visiems dalyviams.
 - (11) Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą reikiamas dėmesys turėtų būti skiriamas moterų vaidmeniui mokslo ir mokslinių tyrimų srityje, toliau jas skatinant aktyviau dalyvauti moksliniuose tyrimuose.
 - (12) Jungtinis tyrimų centras (JTC) turėtų prisidėti prie į vartotojo poreikius orientuotos mokslinės ir technologinės paramos teikimo formuluojant, plėtojant, įgyvendinant ir stebint Bendrijos politiką. Šiuo požiūriu naudinga, kad specialios savo kompetencijos srityse JTC toliau veiktų kaip ES nepriklausomas informacijos apie mokslą ir technologijas centras.
 - (13) Siekiant abipusės naudos yra svarbūs Europos mokslinių tyrimų tarptautiniai ir pasauliniai aspektai. Septintojoje bendrojoje programoje turėtų galėti dalyvauti būtinus susitarimus sudariusios šalys, o projektuose abipusės naudos pagrindu taip pat turėtų galėti dalyvauti trečiųjų šalių subjektai ir mokslinio bendradarbiavimo srityje veikiančios tarptautinės organizacijos.

- (14) Septintą bendrąją programą turėtų būti pridedama prie Europos Sąjungos plėtros skiriamą mokslinę ir technologinę paramą šalims kandidatėms Bendrijos *acquis* įgyvendinimui ir jų integravimuisi į Europos mokslinių tyrimų erdvę.
- (15) Reikėtų imtis atitinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią pažeidimams ir sukčiavimui, taip pat būtinų veiksmų susigrąžinant prarastas lėšas, kurios buvo neteisingai išmokėtos ar panaudotos, remiantis 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentu (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ² ir 1999 m. gegužės 25 d. Tarybos reglamentu (Euratomas) Nr. 1074/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ³.
- (16) Komisija konsultavosi su Mokslo ir technikos komitetu, kuris pareiškė savo nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 8.

*1 straipsnis**Septintosios bendrosios programos patvirtinimas*

Daugiametė bendroji branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programa (toliau – Septintoji bendroji programa) patvirtinama 2007 m. sausio 1 d.–2011 gruodžio 31 d. laikotarpiui.

*2 straipsnis**Tikslai*

1. Septintąją bendrąją programą siekiama Sutarties 1 straipsnyje ir 2 straipsnio a punkte nurodytų bendrųjų tikslų prisidedant prie žinių visuomenės kūrimo remiantis Europos mokslinių tyrimų erdve.
2. Septintoji bendroji programa apima Bendrijos mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą, tarptautinį bendradarbiavimą, techninės informacijos platinimą ir eksploataavimo veiklą, taip pat mokymą, kurie turi būti išdėstyti dviejose konkrečiose programose:

Pirmoji konkreti programa apima:

- a) sintezės energijos tyrimus siekiant plėtoti technologiją, padedančią sukurti saugios, tvarios, aplinkai palankios ir ekonomiškai perspektyvios energijos šaltinį;
- b) branduolio dalijimąsi ir radiacinę saugą siekiant pagerinti visų pirma branduolio dalijimosi bei kitų spinduliuotės naudojimo pramonėje ir medicinoje būdų saugos lygį, išteklių veiksmingumą ir ekonominį efektyvumą.

Antroji konkreti programa apima Jungtinio tyrimų centro (JTC) veiklą branduolinės energijos srityje.

3. Šių konkrečių programų bendros kryptys yra apibūdintos I priede.

3 straipsnis

Didžiausia bendra suma ir kiekvienai programai skirtos dalys

1. Septintajai bendrajai programai įgyvendinti 2007–2011 m. laikotarpiu skiriama didžiausia bendra suma – 2 751 mln. EUR. Ši suma paskirstoma taip (mln. EUR):

Sintezės energijos tyrimai ¹	1947
Branduolio dalijimasis ir radiacinė sauga	287
JTC branduolinė veikla	517

2. Išsamios Bendrijos finansinio įnašo į šią Septintąją bendrąją programą taisyklės yra nustatytos II priede.

¹ Iš sintezės energijos tyrimams numatytos sumos ne mažiau kaip 900 milijonų EUR bus skirta I priede išvardytai veiklai, išskyrus ITER statybą.

*4 straipsnis**Bendrijų finansinių interesų apsauga*

Pagal šį sprendimą finansuojamų Bendrijos veiksmų atžvilgiu Reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ir Reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 taikomi bet kuriam Bendrijos teisės nuostatos dėl pažeidimui, įskaitant Septintojoje bendrojoje programoje nustatyto sutartinio įsipareigojimo nesilaikymą, susijusiam su ekonominės veiklos vykdytojo veikla ar neveikimu, kai dėl nepagrįstų išlaidų padaroma ar būtų padaryta žala Europos Sąjungos bendrajam biudžetui ar jų valdomiems biudžetams.

5 straipsnis

Pagrindiniai etikos principai

Visa pagal Septintąją bendrąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla atliekama laikantis pagrindinių etikos principų.

*6 straipsnis**Stebėseną, vertinimą ir peržiūrą*

1. Komisija nuolat ir sistemingai stebi, kaip įgyvendinama Septintoji bendroji programa ir jos specialiosios programos bei reguliariai praneša apie šios stebėsenos rezultatus ir juos platina.

2. Ne vėliau kaip 2010 m. Komisija, kuriai padeda išorės ekspertai, atlieka įrodymais pagrįstą tarpinį Septintosios bendrosios programos ir jos specialiųjų programų įvertinimą, remdamasi Šeštosios bendrosios programos *ex-post* vertinimu. Šiame įvertinime nagrinėjama vykdomos mokslinių tyrimų veiklos kokybė, taip pat įgyvendinimo ir valdymo kokybė bei pažanga siekiant nustatytų tikslų.
3. Pasibaigus Septintajai bendrajai programai Komisija paveda nepriklausomiems ekspertams atlikti jos loginio pagrindo, įgyvendinimo ir pasiekimų išorinį vertinimą.

Įvertinimo išvadas ir savo pastabas Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui.

*7 straipsnis**Įsigaliojimas*

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 18 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J.-E. ENESTAM

I PRIEDAS**MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI,
TEMOS IR VEIKLA****ĮVADAS**

Septintąją bendrąją Europos atominės energijos bendrijos (EURATOMO) branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programą sudaro dvi dalys, atitinkančios „netiesioginę“ veiklą sintezės energijos tyrimų ir branduolio dalijimosi bei radiacinės saugos srityje ir JTC vykdomus „tiesioginius“ mokslinius tyrimus.

I.A. SINTEZĖS ENERGIJOS TYRIMAI**Tikslas**

Sukaupti žinių pagrindą ITER projektui ir pastatyti ITER, kuris būtų svarbus žingsnis kuriant elektrinių reaktorių prototipus, kurie yra saugūs, tvarūs, palankūs aplinkai ir ekonomiškai perspektyvūs.

Loginis pagrindas

Atsižvelgiant į artimiausias, vidutinės trukmės ir ilgalaikes perspektyvas, Europos energijos tiekimo sistema turi rimtų trūkumų. Visų pirma reikia priemonių tiekimo užtikrintumo, klimato kaitos ir tvaraus vystymosi klausimams spręsti, kartu užtikrinant, kad nekiltų grėsmė tolimesniam ekonomikos augimui.

Be to, kad ES deda pastangas atsinaujinančių energijos šaltinių mokslinių tyrimų srityje, sintezė gali daug prisidėti siekiant tvaraus ir užtikrinto energijos tiekimo ES praėjus keliems dešimtmečiams, kai į rinką pateks komerciniai sinteze pagrįsti reaktoriai. Sėkmingas jos plėtojimas sudarytų sąlygas tiekti saugią, tvarią ir aplinkai nepavojingą energiją. Ilgalaikis Europos sintezės tyrimų tikslas, apimantis visą su sinteze susijusią veiklą valstybėse narėse ir asocijuotose trečiosiose šalyse – per trisdešimt ar trisdešimt penkerius metus, atsižvelgiant į technologijų ir mokslo pažangą, kartu sukurti elektrinių reaktorių prototipus, kurie atitiktų šiuos reikalavimus ir būtų ekonomiškai perspektyvūs.

Strategijos, skirtos šiam ilgalaikiam tikslui pasiekti, pirmasis prioritetas yra pastatyti ITER (svarbų eksperimentinį įrenginį, kuriuo bus pademonstruotos sintezės energijos mokslinės ir techninės galimybės), o po to pastatyti DEMO – „parodomąją“ sintezės elektrinę. Tai pat bus parengta ITER ir DEMO reikalingų sintezės medžiagų, technologijų ir fizikos plėtojimui skirtų MTTP rėmimo dinamiška programa. Šioje veikloje dalyvautų Europos pramonės įmonės, sintezės asociacijos ir trečiosios šalys, visų pirma ITER susitarimo šalys.

Veikla

1. ITER pastatymas

Šie darbai apima bendrą ITER (kaip tarptautinių mokslinių tyrimų infrastruktūros) statymą, visų pirma statybvietės paruošimą, ITER organizacijos ir ITER skirtos Europos bendrosios įmonės įsteigimą, valdymą ir darbuotojų atranką, bendrą techninę ir administracinę paramą, įrenginių ir įrangos konstravimą bei paramą projektui statybos metu.

2. ITER veikimui skirti parengiamieji MTTP

Tikslinėje fizikos ir technologijų programoje bus naudojami atitinkami sintezės programos įrenginiai ir išteklių, t. y. JET ir kiti esami, būsiami ar statomi magnetinio lokalizavimo įrenginiai (tokamakai, stelaratoriai, RFP). Bus įvertintos konkrečios esminės ITER technologijos, sujungtos ITER projekto alternatyvos ir vykdant eksperimentinę bei teorinę veiklą bus pasirengta ITER veikimui.

3. Technologinis pasirengimas DEMO elektrinei

Bus aktyviai plėtojamos sintezės medžiagos ir pagrindinės sintezės technologijos, įskaitant atgaminimo zonas, bei sudaryta specializuota projekto grupė, kuriai bus pavesta pasirengti tarptautinio sintezės medžiagų apšvitinimo įrenginio (IFMIF), skirto parengti medžiagas DEMO elektrinei, statybai. Bus atliekami apšvitinimo bandymai ir medžiagų modeliavimas, su DEMO koncepcijos projektu susiję tyrimai, sintezės energijos saugos, aplinkosaugos ir socialinių bei ekonominių aspektų tyrimai.

4. MTTP veikla ilgalaikės perspektyvos atžvilgiu

Toliau bus plėtojamos magnetinio lokalizavimo schemų, galinčių duoti naudos sintezės elektrinėms (daugiausia dėmesio skiriant W7-X stelaratoriaus įrenginio statybos užbaigimui), patobulintos koncepcijos, teorija ir modeliavimas, kad būtų galima iki galo suprasti sintezės plazmos reiškinius, ir palaikant ryšius koordinuojami valstybių narių civiliniai moksliniai tyrimai inertinio lokalizavimo srityje.

5. Žmogiškieji ištekliai, švietimas ir mokymas

Atsižvelgiant į su ITER susijusius neatidėliotinus ir vidutinės trukmės poreikius bei siekiant toliau plėtoti sintezę, bus imamasi iniciatyvų, visų pirma fizikos ir sintezės inžinerijos srityse, skirtų užtikrinti, kad būtų disponuojama tinkamais žmogiškaisiais ištekliais, užtikrintas reikiamas darbuotojų skaičius, kompetencijų įvairovė, aukšto lygio išsilavinimas ir patirtis.

6. Infrastruktūra

Tarptautinio sintezės energijos tyrimų projekto ITER pastatymas taps vienu iš naujų mokslinių tyrimų infrastruktūros elementų, pasižyminčiu ryškia europine dimensija.

7. Technologijų perdavimo procesai

ITER reikės naujų ir lankstesnių organizacinių struktūrų, kad būtų sudarytos sąlygos jo kuriamų inovacijų ir technologijų pažangos greito perdavimo pramonei procesui, siekiant nugalėti sunkumus, kliudančius Europos pramonei tapti konkurencingesne.

I.B. BRANDUOLIO DALIJIMASIS IR RADIACINĖ SAUGA

Tikslas

Sukurti patikimą mokslinį ir techninį pagrindą siekiant paspartinti ilgojo pusamžio radioaktyviųjų atliekų saugesnio tvarkymo praktinį tobulinimą, visų pirma pagerinant branduolinės energijos naudojimo saugos lygį, išteklių veiksmingumą bei ekonominį efektyvumą ir užtikrinant tvirtą bei socialiai priimtina asmenų ir aplinkos apsaugos nuo jonizuojančiosios spinduliuotės sistemą.

Loginis pagrindas

Branduolinė energija šiuo metu sudaro vieną trečdalį visos ES sunaudojamos elektros energijos, ir kaip svarbiausias bazinės apkrovos elektros energijos šaltinis, kuris atominės elektrinės darbo metu neišskiria CO₂, yra svarbus elementas diskusijose dėl priemonių, skirtų kovai su klimato kaita, ir Europos priklausomybės nuo importuojamos energijos sumažinimo. Visas Europos branduolinis sektorius pasižymi pažangiausiomis technologijomis ir užtikrina keliems šimtams tūkstančių darbuotojų aukštos kvalifikacijos reikalaujančias darbo vietas. Pažangesnė branduolinė technologijas galėtų sudaryti galimybę labai padidinti našumą bei išteklių naudojimą, tuo pat metu užtikrinant dar aukštesnius saugos standartus ir išmetant mažiau teršalų palyginti su dabartinėmis kito tipo elektrinėmis.

Tačiau tolesnis šio energijos šaltinio naudojimas ES kelia didelį susirūpinimą. Reikia toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti Bendrijos gerų saugos rezultatų tęstinumą ir siekti, kad radiacinės saugos gerinimas ir toliau būtų prioritetinga sritis. Pagrindinės problemos yra veikiančių reaktorių sauga ir ilgojo pusamžio radioaktyviųjų atliekų tvarkymas, ir abi šios problemos šiuo metu sprendžiamos techniškai, tačiau reikia pasitelkti ir politines bei visuomenės pastangas. Esminis principas naudojant spinduliuotę visose srityse – pramonėje ir medicinoje – yra žmonių ir aplinkos apsauga. Visose nurodytose teminėse srityse iš esmės siekiama užtikrinti aukštą saugos lygį. Taip pat visuose branduolinės inžinerijos ir mokslo sektoriuose išvystomi aiškūs poreikiai disponuoti infrastruktūra ir kompetencija. Be to, atskiras technines sritis sieja jas visas apimančios temos, pvz., branduolinio kuro ciklas, aktinoidų chemija, rizikos analizė ir saugos įvertinimas, ir netgi visuomenės bei valdymo klausimai.

Taip pat reikės iširti naujas mokslo ir technologijų galimybes ir lanksčiai reaguoti į naujus politinius poreikius, iškiliančius Septintosios bendrosios programos vykdymo laikotarpiu.

Veikla

1. Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas

Kryptingų mokslinių tyrimų ir plėtros, susijusios su visais likusiais pagrindiniais panaudoto kuro ir ilgojo pusamžio radioaktyviųjų atliekų giluminio geologinio laidojimo aspektais, įgyvendinimas, ir atitinkamais atvejais su technologijomis bei sauga susijusi demonstracinė veikla bei parama Europos bendro požiūrio į pagrindinius klausimus, susijusius atliekų tvarkymu ir laidojimu, formavimui. Moksliniai tyrimai, susiję su skilimu bei transmutacija ir (arba) kitais sprendimais, skirtais laidojimui skirtų atliekų kiekiui ir (arba) jų pavojingumui sumažinti.

2. Reaktorių sistemos

Moksliniai tyrimai, skirti nuolatiniam esamų visų atitinkamų tipų reaktorių sistemų (įskaitant kuro ciklo įrenginius) saugiam eksploatavimui atsižvelgiant į naujus uždavinius, pvz., naujų pažangių saugos įvertinimo metodikų, įskaitant taikomas įvykus didelėms avarijoms, taikymo laiko pratęsimą ir jų kūrimą (techniniu ir žmogiškuoju aspektu), ir būsimų reaktorių sistemų potencialui, artimiausio bei vidutinės trukmės laikotarpio saugos bei atliekų valdymo aspektų įvertinimui išlaikant ES jau pasiektus aukštus saugos standartus bei iš esmės pagerinant ilgalaikį radioaktyviųjų atliekų valdymą.

3. Radiacinė sauga

Moksliniai tyrimai, visų pirma skirti mažų dozių keliamai rizikai, naudojimui medicinoje ir nelaimingų atsitikimų valdymui tirti siekiant sukurti mokslinį pagrindą tvirtai, nešališkai ir socialiai priimtinais saugos sistemai, kuri bereikalingai neribotą naudingą ir plačiai paplitusio spinduliuotės naudojimo medicinoje ir pramonėje. Moksliniai tyrimai, skirti branduolinio ir radiologinio terorizmo bei branduolinių medžiagų vagysčių poveikiui kiek įmanoma sumažinti.

4. Infrastruktūra

Galimybių pasinaudoti mokslinių tyrimų infrastruktūra gerinimas, pvz., medžiagų bandymo įrenginiais, požeminėmis mokslinių tyrimų laboratorijomis, radiobiologiniais įrenginiais ir audinių bankais, kuri yra būtina siekiant Europos branduoliniame sektoriuje išlaikyti aukštus technikos pasiekimų, inovacijų ir saugos standartus, bei remti šių infrastruktūrų bendradarbiavimą.

5. Žmogiškieji ištekliai, švietimas ir mokymas

Parama mokslinės kompetencijos ir žmogiškųjų išteklių išsaugojimui ir tolesnei plėtrai (pavyzdžiui, imantis bendro mokymo veiklos) siekiant užtikrinti, kad ilgainiui branduoliniame sektoriuje dirbtų tinkamos kvalifikacijos mokslininkai, inžinieriai ir darbuotojai.

II. JUNG TINIO TYRIMŲ CENTRO (JTC) BRANDUOLINĖ VEIKLA

Tikslas

Teikti į užsakovo interesus orientuotą mokslinę ir techninę paramą Bendrijos politikos formavimo procesui branduolinės energijos srityje, užtikrinant paramą esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai bei lanksčiai reaguojant į naujus politikos poreikius.

Loginis pagrindas

JTC remia Europos energijos tiekimo strategijoje numatytus tikslus, ypač dėl Kioto protokolo tikslų pasiekimo. Bendrija turi pripažintą kompetenciją, susijusią su daugeliu branduolinių technologijų aspektų, ir ši kompetencija remiasi solidžiais ankstesniais pasiekimais šioje srityje. Remdamasis savo moksline kompetencija ir integracija į tarptautinę mokslinę bendruomenę, bendradarbiaudamas su kitais mokslinių tyrimų centrais bei platindamas žinias, JTC teikia paramą Bendrijos politikos sritims ir prisideda prie naujų tendencijų branduolinių tyrimų srityje. JTC turi kompetentingą personalą ir naujausius įrenginius pripažintam moksliniam ir techniniam darbui atlikti, siekiant užtikrinti Europos mokslinių tyrimų pirmavimą, pagrįstą jos mokslinio ir techninio darbo kokybe. JTC remia Bendrijos politiką, kuria siekiama išsaugoti pagrindinę kompetenciją ir žinias ateičiai sudarant kitiems mokslo darbuotojams galimybę naudotis jos infrastruktūromis ir rengiant jaunus mokslo darbuotojus bei skatinant jų mobilumą, taip palaikant Europos pažangiąją patirtį branduolinėje srityje. Atsirado naujų poreikių, visų pirma išorės ryšių ir saugumo politikos srityse. Šiais atvejais reikia vidaus ir saugių informacijos, analizės bei sistemų, kurių ne visada galima įsigyti rinkoje.

JTC branduolinės veiklos tikslas – įvykdyti MTTP reikalavimus ir teikti paramą Komisijai ir valstybėms narėms. Šios programos tikslas – plėtoti ir kaupti žinias siekiant prisidėti prie diskusijų apie branduolinės energijos gamybą, jos saugą ir patikimumą, tvarumą ir kontrolę, jos keliamą grėsmę ir spręstinus uždavinius, įskaitant novatoriškų (būsimų) sistemų įvertinimą.

Veikla

JTC veikloje daugiausia dėmesio bus skiriama:

- 1) Branduolinių atliekų tvarkymui ir poveikiui aplinkai siekiant suprasti branduolinio kuro procesus nuo energijos gamybos iki atliekų šalinimo, bei ieškoti veiksmingų sprendimų dėl labai aktyvių branduolinių atliekų tvarkymo naudojant du pagrindinius būdus (tiesioginį šalinimą arba atskyrimą ir transmutaciją). Taip pat bus plėtojama veikla siekiant pagilinti žinias ir pagerinti ilgo pusamžio radioaktyviųjų atliekų perdirbimą ar galutinį apdorojimą bei aktinoidų fundamentaliuosius mokslinius tyrimus.
- 2) Branduolinei saugai, vykdant mokslinius tyrimus, susijusius su esamais ir naujais kuro ciklais bei vakarietišku ir rusišku reaktorių, įskaitant naujo tipo reaktorius, sauga. Be to, JTC prisidės prie MTTP iniciatyvos – tarptautinio forumo Generation IV – ir koordinuos Europos indėlį į šį forumą, kurio veikloje dalyvauja geriausios pasaulio mokslinių tyrimų organizacijos. Siekiant užtikrinti Europos įnašą į tarptautinio forumo Generation IV veiklą kokybę, JTC turėtų veikti kaip šios srities mokslinių tyrimų integravimo struktūra. JTC įnašas bus skirtas vien toms sritims, kurios gali pagerinti novatoriškų kuro ciklų saugos ir apsaugos aspektus, visų pirma naujų kuro rūšių charakteristikų nustatymą, bandymus ir analizę, saugos ir kokybės tikslų, saugos reikalavimų ir pažangių sistemų vertinimo metodų kūrimą.

-
- 3) Branduoliniam saugumui, remiant Bendrijos įsipareigojimų įgyvendinimą, ypač daug dėmesio skiriant kuro ciklo įrenginių kontrolei, ypač kuro ciklo galutiniame etape, vykdant aplinkos radioaktyvumo stebėseną ar įgyvendinant papildomą protokolą bei integruotas apsaugos priemones, užkertant kelią branduolinių ar radioaktyvių medžiagų vagystėms, sietinoms su nelegalia prekyba šiomis medžiagomis.

Be to, JTC sudarys palankesnes sąlygas faktais pagrįstai diskusijai ir sprendimų dėl energijos rūšių derinio, kuris patenkintų Europos energijos poreikius (įskaitant atsinaujinančius energijos šaltinius ir branduolinę energiją), priėmimui turint visą reikiamą informaciją .

II PRIEDAS

FINANSAVIMO SCHEMOS

Laikydamosi Septintosios bendrosios programos įgyvendinimui nustatytų dalyvavimo taisyklių, Bendrija pagal įvairias finansavimo schemas skirs paramą mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklai, įskaitant specialiosiose programose numatytą demonstracinę veiklą. Šios schemas bus naudojamos atskirai arba jas derinant įvairių kategorijų pagal Septintąją bendrąją programą įgyvendinamai veiklai finansuoti.

1. FINANSAVIMO SCHEMOS SINTEZĖS ENERGIJOS SRITYJE

Sintezės energijos tyrimų srityje dėl ypatingo veiklos pobūdžio būtinas konkrečių susitarimų įgyvendinimas. Finansinė parama bus skiriama veiklai, vykdomai remiantis procedūromis, nustatytomis:

- 1.1. Komisijos ir valstybių narių ar pilnateisių asocijuotųjų trečiųjų šalių arba valstybių narių ar pilnateisių asocijuotųjų trečiųjų šalių subjektų asociacijos sutartyse dėl dalies Bendrijos sintezės energijos tyrimų vykdymo pagal Sutarties 10 straipsnį;
- 1.2. Europos sintezės plėtros susitarime (ESPS), daugiašaliame Komisijos bei valstybėse narėse ir asocijuotosiose trečiosiose šalyse įsteigtų ar jų vardu veikiančių organizacijų susitarime, kuriame *inter alia* apibrėžiamas tolesnių sintezės technologijų tyrimų asocijuotosiose organizacijose ir pramonėje pagrindas, JET įrenginių naudojimas ir Europos indėlis į tarptautinį bendradarbiavimą;

- 1.3. nuostatose dėl ITER skirtos Europos bendros įmonės steigimo remiantis Sutarties 45–51 straipsniais;
- 1.4. Euratomo ir trečiųjų šalių tarptautiniuose susitarimuose dėl veiklos sintezės energijos tyrimų ir plėtros srityje, visų pirma ITER susitarime;
- 1.5. Kituose daugiašaliuose Bendrijos ir asocijuotųjų organizacijų susitarimuose, visų pirma Susitarime dėl personalo mobilumo;
- 1.6. Bendrai finansuojamoje veikloje, skirtoje sintezės energijos tyrimams skatinti ir prie jų prisidėti bendradarbiaujant su valstybių narių ar prie Septintosios bendrosios programos asocijuotų trečiųjų šalių, kurios nėra sudariusios asociacijos sutarties, organizacijomis.

Be pirmiau nurodytos veiklos, gali būti skatinami ir plėtojami žmogiškieji ištekliai, stipendijos, su infrastruktūra susijusios integruotos iniciatyvos, taip pat imamas konkretios paramos veiklos pirmiausia siekiant koordinuoti sintezės energijos tyrimus, vykdyti tyrimus šiai veiklai remti ir remti publikacijų leidybą, keitimąsi informacija ir mokymą, kad būtų skatinamas technologijų perdavimas.

2. FINANSAVIMO SCHEMOS KITOSE SRITYSE

Veikla pagal Septintąją bendrąją programą kitose srityse, išskyrus sintezės energiją, bus finansuojama pagal įvairias finansavimo schemas. Šios schemas bus naudojamos atskirai arba jas derinant įvairių kategorijų pagal šią bendrąją programą įgyvendinamai veiklai finansuoti.

Sprendimuose dėl specialiųjų programų, darbo programose ir skelbiant konkursus atitinkamai bus nurodyta:

- įvairių kategorijų veiklai finansuoti naudojamos(-ų) schemas(-ų) rūšis(-ys);
- dalyvių kategorijos (pvz., mokslinių tyrimų organizacijos, universitetai, įmonės, viešosios institucijos), galinčios jais pasinaudoti;
- veiklos rūšys (moksliniai tyrimai, plėtra, demonstracinė veikla, mokymas, platinimas, žinių perdavimas ir kita susijusi veikla), kurios gali būti finansuojamos pagal kiekvieną iš šių schemų.

Kai gali būti naudojamos skirtingos finansavimo schemas, darbo programose gali būti patikslinamos naudotinos finansavimo schemas temai, pagal kurią turi būti teikiamos paraiškos.

Finansavimo schemas yra šios:

a) Remti veiklą, kuri pirmiausia vykdoma konkurso tvarka:

1. Bendrai vykdomi projektai

Parama įvairių šalių dalyvių konsorciumo įvykdytiems mokslinių tyrimų projektams, kurių tikslas – plėsti naujas žinias, naujas technologijas, produktus ar moksliniams tyrimams skirtus bendruosius išteklius. Atskirose srityse pagal skirtingas temas vykdomų projektų dydis, apimtis ir vidaus organizavimas gali skirtis. Projektai gali apimti mažos ar vidutinės apimties tikslinius mokslinius tyrimus arba didelius integruotus projektus, kuriems skiriami nemaži ištekliai, kad būtų pasiektas numatytas tikslas.

2. Kompetencijos tinklai

Parama jungtinėms mokslinių tyrimų programoms, kurias įgyvendina keletas mokslinių tyrimų organizacijų, integruodamos savo veiklą atitinkamoje srityje, ir kurią mokslinių tyrimų grupės vykdo ilgalaikio bendradarbiavimo pagrindu. Šioms jungtinėms mokslinių tyrimų programoms įgyvendinti reikės išteklių ir veikla prisidedančių organizacijų oficialaus išipareigojimo.

3. Koordinavimo ir paramos veikla

Parama veiklai, kurios tikslas – koordinuoti ar remti mokslinius tyrimus (tinklų kūrimas, mainai, studijos, konferencijos ir kt.). Ši veikla taip pat gali būti įgyvendinama kitomis priemonėmis, ne tik organizuojant konkursus.

4. Veikla, skirta žmogiškiesiems ištekliams ir mobilumui skatinti bei plėtoti

Parama mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai.

b) Pagal Tarybos sprendimus, priimtus remiantis Komisijos pasiūlymu, įgyvendinamai veiklai Bendrija skirs finansinę paramą didelės apimties iniciatyvoms, finansuojamoms iš įvairių šaltinių šiais įnašais:

- finansinis įnašas bendroms įmonėms įgyvendinti remiantis Sutarties 45–51 straipsniuose nurodytomis procedūromis ir nuostatomis.
- finansinis įnašas, skirtas Europos interesus atitinkančioms naujoms infrastruktūroms kurti.

Bendrija įgyvendins finansavimo schemas laikydamosi reglamento, kuris turi būti priimtas, dėl įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo taisyklių nuostatų, atitinkamų valstybės pagalbos instrumentų, visų pirma Bendrijos sistemos, taikomos valstybės pagalbai moksliniams tyrimams bei plėtrai ir šioje srityje taikomų tarptautinių taisyklių. Remiantis šia tarptautine sistema reikės veikti taip, kad kiekvienu konkrečiu atveju būtų galima koreguoti finansinio dalyvavimo šioje programoje mastą ir formą, ypač jei galima gauti finansavimą iš kitų viešojo sektoriaus lėšų, įskaitant kitus Bendrijos finansavimo šaltinius, pvz., Europos investicijų banką (EIB).

Mažiau išsivysčiusiuose regionuose (konvergencijos tikslui priskiriami regionai ¹ ir atokiausi regionai) įsisteigusiems netiesioginės veiklos dalyviams prireikus ir jei tai įmanoma, gali būti skirtas papildomas finansavimas iš struktūrinių fondų.

3. TIESIOGINIAI VEIKSMAI – JUNGTINIS TYRIMŲ CENTRAS

Bendrija vykdys JTC įgyvendinamą veiklą, kuri vadinama tiesiogine veikla.

¹ Konvergencijos tikslui priskiriami regionai yra apibrėžti 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 210, 2006 7 31, p. 25), 5 straipsnyje. Tai apima regionus, kurie atitinka finansavimo iš struktūrinių fondų pagal konvergencijos tikslą reikalavimus ir kurie atitinka finansavimo iš Sanglaudos fondo reikalavimus.

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.**

**dėl specialiosios programos „Bendradarbiavimas“,
įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų,
technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos
septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)**

(tekstas svarbus EEE)

(2006/971/EB)

EUROPOS SAJUNGOS Taryba,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Remiantis Sutarties 166 straipsnio 3 dalimi, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1982/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendroji programa apima keturias veiklos rūšis: tarptautinį bendradarbiavimą politikos apibrėžtomis temomis („Bendradarbiavimas“), mokslinius tyrimus, vykdomus mokslinių tyrimų bendruomenės iniciatyva („Idėjos“), mokymo ir karjeros plėtojimo paramą mokslo darbuotojams („Žmonės“) ir paramą mokslinių tyrimų pajėgumams stiprinti („Pajėgumai“). Šia Specialiaja programa turėtų būti įgyvendinta programos „Bendradarbiavimas“ veikla, susijusi su netiesioginiais veiksmis.
- (3) Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo taisyklės, skirtos Bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės) turėtų būti taikomos šiai specialiajai programai.

¹ OL L 412, 2006 12 30, p. 1.

-
- (4) Bendroji programa turėtų papildyti valstybėse narėse vykdomą veiklą, taip pat kitą Bendrijos veiklą, kurios reikia strateginėms pastangoms įgyvendinti Lisabonos tikslus, visų pirma ją vykdant greta veiklos, susijusios su struktūriniais fondais, žemės ūkiu, švietimu, mokymu, kultūra, konkurencija ir inovacijomis, pramone, sveikata, vartotojų apsauga, užimtumu, energija, transportu ir aplinka.
 - (5) Pagal šią Bendrąją programą remiama su inovacijomis ir MVĮ susijusi veikla turėtų papildyti veiklą, vykdomą pagal Bendrąją konkurencingumo ir inovacijų programą, o tai padės sumažinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir inovacijų bei skatins visų rūšių inovacijas.
 - (6) Įgyvendinant Bendrąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose, arba tektų kurti bendras įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.
 - (7) Pagal šią Specialiąją programą turėtų būti suteiktas įnašas į Europos investicijų banką (EIB) Rizikos pasidalijimo finansinei priemonei sukurti siekiant pagerinti galimybes pasinaudoti EIB paskolomis.

-
- (8) Pagal šią Specialiąją programą, papildančią kitas Bendrijos programas, turėtų būti remiamas tinkamas MVĮ dalyvavimas jų labai pasitelkiant konkrečias priemones ir specialius veiksmus.
 - (9) Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, Bendrija sudarė keletą tarptautinių susitarimų mokslinių tyrimų srityje ir turėtų stengtis stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje siekiant toliau integruoti Bendriją į pasaulinę mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl Specialioji programa turėtų būti atvira būtinus susitarimus sudariusių šalių dalyvavimui, o projektuose abipusės naudos pagrindu – trečiųjų šalių subjektų ir tarptautinių organizacijų mokslinio bendradarbiavimo srityje bendradarbiavimui.
 - (10) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje išdėstytus principus.
 - (11) Bendrosios programos įgyvendinimu turėtų būti prisidėta prie tvaraus vystymosi skatinimo.

- (12) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹ ir Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų.
- (13) Pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos³, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų⁴ bei 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų⁵ taip pat reikėtų imtis atitinkamų Europos Bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p.1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

³ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

⁴ OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

⁵ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

- (14) Kadangi šiam sprendimui įgyvendinti reikalingos priemonės yra iš esmės valdymo priemonės ir todėl turėtų būti patvirtintos laikantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką¹, šio sprendimo 4 straipsnyje numatytos valdymo tvarkos. Kita vertus, dėl mokslinių tyrimų, kuriems naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, kyla konkrečių etikos klausimų, kaip apibūdinta 1 straipsnyje. Be to, MTTP veikla, apimanti mokslinius tyrimus, priskiriamus „Saugumo“ temai yra nauja ir labai jautri sritis, ypač galimų grėsmių ir saugumo incidentų atžvilgiu. Todėl tokių projektų finansavimo priemonės turėtų būti tvirtinamos laikantis Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje numatytos reguliavimo procedūros.
- (15) Kiekvienai teminei sričiai bendrajame Europos Bendrijų biudžete turėtų būti skirta atskira biudžeto eilutė.
- (16) Įgyvendinant šią programą deramą dėmesį reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui, taip pat *inter alia* darbo sąlygoms, įdarbinimo procesų skaidrumui ir priimtų dirbti pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso suteikia orientacinį pagrindą, atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p.11).

1 straipsnis

Specialioji programa „Bendradarbiavimas“, skirta Bendrijos veiklai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, įskaitant demonstracinę veiklą, toliau – Specialioji programa, patvirtinama 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2 straipsnis

Pagal Specialiąją programą „Bendradarbiavimas“ parama bus teikiama įvairiai mokslinių tyrimų veiklai, vykdomai bendradarbiaujant tarptautiniu mastu šiose srityse:

- a) sveikatos;
- b) maisto, žemės ūkio, žuvininkystės ir biotechnologijų;
- c) informacijos ir ryšių technologijų;
- d) nanomokslų, nanotechnologijų, medžiagų ir naujos gamybos technologijų;
- e) energetikos;
- f) aplinkos (įskaitant klimato kaitą);
- g) transporto (įskaitant aeronautiką);

- h) socialinių ir ekonomikos mokslų bei humanitarinių mokslų;
- i) kosminės erdvės;
- j) saugumo.

Įgyvendinant šią Specialiąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose arba tektų įkurti bendras įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra išdėstyti I priede.

3 straipsnis

Pagal Bendrosios programos II priedą, Specialiosios programos vykdymui reikalinga suma yra 32 413 milijonų EUR, iš kurių mažiau nei 6 % skiriami Komisijos administracinėms išlaidoms. Orientacinis šios sumos paskirstymas pateiktas II priede.

4 straipsnis

1. Visa mokslinių tyrimų veikla pagal šią Specialiąją programą vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.

2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
- mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama klonuoti žmones reprodukcijos tikslais,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmogaus genetiniam paveldui pakeisti, kai šie pakeitimai gali būti paveldimi ¹,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta kurti žmogaus embrionams tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių išsigijimo tikslais, įskaitant ir somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

3. Žmogaus kamieninių ląstelių – suaugusių žmonių ir embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinių pasiūlymų turinį ir į su jais susijusias (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo prireikus pateikiama detali informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat informacija apie etinį patvirtinimą (-us), kuris (-ie) bus suteiktas (-i).

Dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo, institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

¹ Mokslo tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

4. Pirmiau nustatytos mokslinių tyrimų sritys antrame šios programos etape (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama pagal Bendrosios programos II priede nustatytas finansavimo schemas.
2. Šios Specialiosios programos III priede nustatoma tvarka, kuria EIB suteikiama dotacija rizikos pasidalijimo finansinei priemonei įsteigti.
3. IV priede pateikiamas orientacinis galimų bendrų technologijų iniciatyvų sąrašas, dėl kurių gali būti priimti atskiri sprendimai ir orientacinis galimo bendrai įgyvendinamų nacionalinių mokslinių tyrimų programų iniciatyvų sąrašas, dėl kurių gali būti priimtas atskiras sprendimas pagal Sutarties 169 straipsnį.
4. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro šios Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi I priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai, finansavimo schema, kuri bus naudojama temai, dėl kurios turi būti teikiami pasiūlymai, ir įgyvendinimo tvarkaraštis.

2. Darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos, ir į Europos pridėtinės vertės siekimą bei poveikį pramonės konkurencingumui ir Bendrijos politikos kryptims. Prireikus ji atnaujinama.
3. Pasiūlymai dėl netiesioginės veiklos pagal finansavimo schemas įvertinami ir projektai išrenkami atsižvelgiant į 15 straipsnio 1a dalyje dėl dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklių nustatytus kriterijus.
4. Darbo programoje gali būti nurodoma:
 - a) organizacijos, gaunančios lėšų narystės mokesčio forma;
 - b) parama veiklai, kurią vykdo specialų statusą turintys juridiniai asmenys.

7 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta valdymo procedūra taikoma tvirtinant šias priemones:
 - a) 6 straipsnyje nurodytą darbo programą, įskaitant naudotinas finansavimo schemas, kvietimų teikti pasiūlymus turinį, taip pat taikytinų kriterijų įvertinimą ir atranką;
 - b) bet kokį II priede pateikto orientacinio sumos paskirstymo patikslinimą;

- c) veiklos 2 straipsnio a–g ir i punktuose nurodytose teminėse srityse finansavimo patvirtinimą, jeigu numatoma Bendrijos įnašo pagal šią programą suma yra lygi arba didesnė nei 1,5 mln. EUR;
 - d) kitos veiklos, nei nurodyta šios dalies c punkte ar 2 straipsnio j punkte nurodyta teminė sritis, finansavimo patvirtinimą, jeigu numatoma Bendrijos įnašo pagal šią programą suma yra lygi arba didesnė nei 0,6 mln. EUR;
 - e) įgaliojimų, susijusių su Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje ir 3 dalyse numatytais įvertinimais, nustatymą.
3. 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta reguliavimo procedūra taikoma tvirtinant šias priemones:
- a) darbo programą, susijusią su 2 straipsnio j dalyje nurodyta temine sritimi, ir veiklos šioje teminėje srityje finansavimo patvirtinimą;
 - b) veiklos, kurios metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, finansavimo patvirtinimą.

8 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas.

2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
3. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
4. Komisija reguliariai informuoja Komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visą pagal šią programą siūlomą ar finansuojamą MTTP veiklą, finansuojamą pagal šią programą, kaip nurodyta V priede.
5. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Komisija pasirūpina Bendrosios programos 7 straipsnyje numatyta nepriklausoma Specialiosios programos srityse vykdomos veiklos stebėseną, įvertinimu ir peržiūra.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS**MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI,
PAGRINDINĖS TEMŲ IR VEIKLOS SRIČIŲ KRYPTYS**

Pagal šią Specialiąją programą bus remiamas įvairiapusis tarptautinis bendradarbiavimas Europos Sąjungoje ir už jos ribų keliose teminėse srityse, atitinkančiose pagrindines žinių ir technologijų pažangos sritis, kuriose moksliniai tyrimai turi būti skatinami ir remiami, siekiant spręsti Europos socialinius, ekonominius, visuomenės sveikatos, aplinkos apsaugos ir pramonės uždavinius.

Bendras tikslas yra prisidėti prie tvaraus vystymosi, skatinant aukščiausios kompetencijos mokslinius tyrimus, kuriais visų pirma siekiama plėsti žinias.

Nustatytos šios dešimt Bendrijos veiklos teminių sričių:

- 1) sveikata;
- 2) maistas, žemės ūkis ir žuvininkystė, biotechnologijos;
- 3) informacijos ir ryšių technologijos;
- 4) nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagų ir naujos gamybos technologijos;
- 5) energetika;
- 6) aplinka (įskaitant klimato kaitą);

- 7) transportas (įskaitant aeronautiką);
- 8) socialiniai bei ekonomikos mokslai ir humanitariniai mokslai;
- 9) kosminė erdvė;
- 10) saugumas.

Kiekviena tema aprašyta atsižvelgiant į tikslą, požiūrį į įgyvendinimą ir veiklą, įskaitant tokia, kuriai reikia plataus masto iniciatyvų (kuri preliminariai išdėstoma IV priede), tarptautinį bendradarbiavimą, naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius.

Bus tinkamai atsižvelgiama į tvaraus vystymosi principą. Atsižvelgiant į Europos moterų ir vyrų lygių galimybių politiką, nustatytą Sutarties 2 ir 3 straipsniuose, veikla pagal šią Specialiąją programą bus užtikrinamas atitinkamų priemonių, skirtų propaguoti lyčių lygybę ir mokslo darbuotojų moterų dalyvavimą. Be to, vykdytinų mokslinių tyrimų etinių, socialinių, teisinių ir platesnių kultūrinių aspektų ir jų panaudojimo galimybių, taip pat mokslo ir technologinės plėtros bei numatymo socialinių ir ekonominių pasekmių svarstymas tam tikrais atvejais sudarys dalį pagal šią Specialiąją programą atliekamos veiklos.

Kelias disciplinas ir temas apimantys moksliniai tyrimai, įskaitant bendrus kvietimus teikti paraiškas

Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į kelioms teminėms sritims priklausančias prioritetines mokslo ir technologijų sritis, pavyzdžiui, jūrų mokslus ir technologijas. Bus skatinama apimti kelias disciplinas taikant kelioms temoms bendrus mokslinių tyrimų metodus ir nagrinėjant technologijų objektus, susijusius su daugiau nei viena tema. Tokie kelioms temoms bendri metodai, be kita ko, bus taikomi:

- skelbiant kelioms temoms bendrus kvietimus teikti paraiškas, kai mokslinių tyrimų problematika aiškiai susijusi su veikla pagal kiekvieną iš atitinkamų temų;
- „naujų poreikių“ srityje ypatingai akcentuojant kelioms disciplinoms bendrus mokslinius tyrimus;
- sudarant darbo programą pasitelkus išorines pačių įvairiausių disciplinų atstovų, įskaitant mokslo darbuotojus, konsultacijas ir turimas žinias;
- reguliariai teikiant ataskaitas, kurios bus visos programos stebėsenos, vertinimo ir peržiūros dalis, apie kelioms temoms bendras mokslinių tyrimų sritis;
- su politika susijusiems moksliniams tyrimams užtikrinant suderinamumą su Bendrijos politikos kryptimis.

Šios Specialiosios programos temų tarpusavio koordinavimą ir veiklą pagal kitas Septintosios bendrosios programos Specialiąsias programas, pavyzdžiui, dėl mokslinių tyrimų infrastruktūrų pagal Specialiąją programą „Pajėgumai“, užtikrins Europos Komisija ¹.

¹ Siekiant palengvinti programos įgyvendinimą Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno atstovo iš kiekvienos valstybės narės, taip pat vieno eksperto (patarėjo) tiems darbotvarkės klausimams, kuriems valstybei narei reikia specifinės patirties, iš kiekvienos valstybės narės dalyvavimo išlaidas kiekviename darbotvarkėje numatytame programos komiteto posėdyje.

Pritaikymas prie kintančių poreikių ir galimybių

Tai, kad temos ilgai išliktų aktualios pramonei, ir tolesnis pramonės sektoriaus dalyvavimas jose, bus užtikrinta greta kitų šaltinių remiantis ir įvairių Europos technologijų platformų darbu. Todėl šia Specialiąja programa drauge su pramonės įnašais bus padėta įgyvendinti atitinkamas strategines mokslinių tyrimų darbotvarkes, pavyzdžiui, sudarytas ir išplėtotas Europos technologijų platformų, kai jos iš tikrųjų suteikia pridėtinės vertės Europai. Apibendrinti mokslinių tyrimų poreikiai, nustatyti esamose strateginėse mokslinių tyrimų darbotvarkėse, jau gerai apibrėžtose dešimtyje temų. Europos technologijų platformos, kurių veikloje gali dalyvauti moksliniais tyrimais užsiimančios regionų grupės, gali būti svarbios sudarant palankesnes sąlygas pramonei, įskaitant MVĮ, dalyvauti atitinkamos srities mokslinių tyrimų projektuose, įskaitant projektus, kurie atitinka reikalavimus finansavimui gauti pagal šią Bendrąją programą, ir organizuojant šį pramonės dalyvavimą. Išsamesnis jų techninis turinys bus atspindėtas vėliau, kai bus sudaroma išsami darbo programa dėl konkrečių kvietimų teikti paraiškas.

Tai pat bus užtikrinta, kad temas išliktų aktualios formuojant, įgyvendinant ir vertinant Bendrijos politiką ir taisykles. Tai susiję tokiomis politikos sritimis: sveikata, sauga, vartotojų apsauga, energetika, aplinka, pagalba vystymuisi, žuvininkyste, jūrų reikalais, žemės ūkiu, gyvūnų sveikata ir gerove, transportu, švietimu ir mokymu, informacine visuomene ir žiniasklaida, užimtumu, socialiniais reikalais, sanglauda bei laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimu, taip pat ir ikinormatyviniais ir bendrų normų pobūdžio moksliniais tyrimais, susijusiais su sąveikos ir kokybės standartų gerinimu ir jų įgyvendinimu. Šiomis aplinkybėmis tam tikras vaidmuo galėtų tekti platformoms, suburiančioms suinteresuotus subjektus ir mokslo bendruomenę aptarti strategines mokslinių tyrimų darbotvarkes, susijusias su socialine, aplinkos ar kitomis politikos sritimis.

Pagal kiekvieną temą be nustatytos veiklos atvirai ir lanksčiai bus vykdoma speciali veikla reaguojant į „naujus poreikius“ ir „nenumatytus politinius poreikius“. Šių veiksmų įgyvendinimas užtikrins paprastą, darnų ir koordinuotą metodą visai Specialiajai programai ir kelioms disciplinoms bendrų mokslinių tyrimų, susijusių ar nesusijusių su minėtomis temomis, finansavimą.

- **Būsimos ir naujos technologijos:** teikti konkrečią paramą moksliniams tyrimams, kuriais siekiama nustatyti, ar toliau tirti tam tikros srities ir (arba) bendros kelių atitinkamų mokslo šakų ar disciplinų srities naujas mokslo ir technologijų galimybes, teikiant konkrečią paramą neplanuotai pateiktiems mokslinių tyrimų pasiūlymams, įskaitant bendrus konkursus; ieškoti naujoviškų idėjų ir iš esmės naujų panaudojimo galimybių bei nagrinėti naujas galimybes tyrimų planuose, visų pirma tas, kurios gali atverti kelias esminiams atradimams; bus užtikrintas pagal programą „Idėjos“ vykdomos veiklos koordinavimas siekiant išvengti sutapimų ir užtikrinti optimalų finansavimo panaudojimą. Tai bus įgyvendinama pasitelkiant:
 - atvirus, principu „iš apačios į viršų“ paremtus mokslinius tyrimus nagrinėjant problematiką, kurią apibrėžė patys mokslo darbuotojai, siekiant atverti naujas mokslo ir technikos galimybes (veikla „Nuotykių“ srityje) ar įvertinti naujus atradimus arba stebimus naujus reiškinius, įspėjančius apie visuomenei grėšiančią riziką ar problemas (veikla „Ižvalgos“ srityje);
 - iniciatyvas, sutelktas į ypatingus, didelių pastangų reikalaujančius tikslus naujose mokslo ir technikos srityse, atveriančiose didelės pažangos perspektyvas ir turinčias didelio galimo poveikio ekonomikos ir visuomenės raidai tikimybę, bei kurios gali apimti papildomų projektų grupes (veikla „Pionieriaus“ srityje).

- Nenumatyti politiniai poreikiai: lanksčiai reaguoti į naujus politinius poreikius, atsirandančius vykdamt Bendrąją programą, pavyzdžiui, į nenumatytus greitų atsakomųjų veiksmų reikalaujančius pokyčius ar įvykius epidemijas, naujas maisto saugos problemas, stichines nelaimes ir solidarumo veiksmus. Tai bus įgyvendinama užtikrinant glaudžias sąsajas su atitinkamomis Bendrijos politikos sritimis. Atsiradus skubiems mokslinių tyrimų poreikiams metinė darbo programa gali būti pakeista.

Informacijos skleidimas, žinių perdavimas ir platesnis dalyvavimas

Žinių platinimas ir panaudojimas yra viena iš pagrindinių Europos mokslinių tyrimų veiklos pridėtinės vertės aspektų, todėl bus imamasi priemonių, kad pramonė, politinius sprendimus priimantys asmenys ir visuomenė labiau naudotųsi rezultatais bei būtų padidintas jų poveikis. Platinimas bus laikomas neatsiejama visų teminių sričių užduotimi, dėl veiklos konfidencialumo aspektų taikant atitinkamus apribojimus saugumo temai, be kita ko, finansuojant tinklų kūrimo ar tarpininkavimo iniciatyvas, seminarus ir renginius, pasitelkiant nepriklausomų ekspertų pagalbą ir informaciją bei elektronines paslaugas. Kiekvienoje teminėje srityje tai bus įgyvendinama:

- į projektus ir konsorciūmų veiklą atitinkamomis finansavimo schemų nuostatomis ir atsiskaitymo reikalavimais įtraukiant informacijos skleidimo ir žinių perdavimo veiklą;
- projektams ir konsorciūmams siūlant kryptingą pagalbą siekiant suteikti jiems galimybę naudotis reikalingais įgūdžiais, kad rezultatai būtų kuo geriau pritaikomi;

- vykdam specialias informacijos skleidimo akcijas, kuriose taikomas iniciatyvus metodas skleidžiant įvairiausių projektų rezultatus, įskaitant ankstesnių bendrųjų programų ir kitų mokslinių tyrimų rezultatus, skirtas konkrečioms sektoriams ar suinteresuotų subjektų grupėms, ypač akcentuojant galimus vartotojus;
- skleidžiant informaciją politiką formuojantiems asmenims, įskaitant standartizacijos įstaigas, kad atitinkamos įstaigos tarptautiniu, europiniu, nacionaliniu ar regionų lygiu galėtų lengviau pritaikyti su politika susijusius rezultatus;
- pasitelkus CORDIS paslaugas, skirtas skatinti žinių skleidimą vartotojui patogiu būdu ir mokslinių tyrimų rezultatų panaudojimą;
- pasitelkus iniciatyvas, skirtas skatinti dialogus ir debatus su platesne publika už mokslo bendruomenės ribų, įskaitant pilietinę visuomenę, mokslo klausimais ir mokslinių tyrimų rezultatų temomis.

Visoje Bendrojoje programoje bus užtikrintas informacijos skleidimo koordinavimas ir žinių perdavimas. Bus užtikrintas šios programos ir kitų Bendrijos programų tarpusavio papildomumas ir sinergija, visų pirma švietimo sektoriuje siekiant skatinti karjerą mokslinių tyrimų srityje. Pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą bus vykdoma veikla inovacijoms remti.

MVĮ dalyvavimas

Visose teminėse srityse bus sudaromos kuo geresnės sąlygos dalyvauti mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), visų pirma patobulinus finansinę ir administracinę tvarką ir leidus lanksčiau pasirinkti tinkamą finansavimo schemą. Be to, rengiant šios Specialiosios programos teminių sričių turinį deramai atsižvelgta į MVĮ mokslinių tyrimų poreikius ir potencialą, o darbo programoje bus įvardytos ypatingą MVĮ susidomėjimą keliančios sritys. Konkrečių priemonių, įskaitant paramos veiklą MVĮ dalyvavimui palengvinti, bus imtasi visoje programoje, naudojant strategiją, kuri bus sukurta kiekvienai temai. Šias strategijas papildys jų kiekybinė ir kokybinė stebėseną, kaip vykdomi nustatyti tikslai. Bus siekiama, kad bent 15 % lėšų, skiriamų pagal šią programą, būtų skiriama MVĮ.

Speciali veikla moksliniams tyrimams, atliekamiems MVĮ ar MVĮ asociacijų naudai, remti yra įtraukta į Specialiąją programą „Pajėgumai“, o veikla, skatinanti MVĮ dalyvavimą visoje Bendrojoje programoje, bus finansuojama pagal Konkurencingumo ir inovacijų programą.

Etiniai aspektai

Vykdam šią Specialiąją programą ir atliekant joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant šiuos: žmogiškojo orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, taip pat gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų, gairių bei elgesio kodeksų redakcijas, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjede, ir jos papildomus protokolus, JT vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę augalų genetinių išteklių maistui ir žemės ūkiui sutartį bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Pagal subsidiarumo principą ir Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju yra taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, toje valstybėje narėje ar šalyje nebus Bendrijos finansuojami.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektus įgyvendinantys asmenys, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Taip pat Komisija sistemingai atliks pasiūlymų, kurie susiję su etikos požiūriu jautriais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į tokius klausimus, etinį persvarstymą. Tam tikrais atvejais etinis persvarstymas gali būti atliekamas projekto įgyvendinimo metu.

Nebus finansuojama jokia visose valstybėse narėse uždrausta mokslinių tyrimų veikla.

Sutarties Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad formuluodama ir įgyvendindama Bendrijos politiką, taip pat mokslinių tyrimų politiką, Bendrija visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ reikalaujama, kad:

- visi bandymai būtų rengiami taip, kad juos atliekant gyvūnai nepatirtų bereikalingos baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių;
- būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų;
- kad būtų naudojami mažiausiai neurofiziologiškai jautrūs gyvūnai;
- būtų sukeliama kuo mažiau skausmo, kančių, baimės ar ilgalaikės žalos.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o esančios sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei yra laikomasi biologinės įvairovės principų.

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

Etikos, susijusios su mokslo ir technologijų plėtra, moksliniai tyrimai bus vykdomi pagal Specialiosios programos „Pajėgumai“ dalį „Mokslas visuomenėje“.

Bendrai atliekami moksliniai tyrimai

Bendrai atliekamiems moksliniams tyrimams bus skirta didžiausia ir pagrindinė moksliniams tyrimams finansuoti numatytą Bendrijos lėšų dalis. Siekiama, kad pagrindinėse žinių pažangos srityse būtų vykdomi aukštos kokybės mokslinių tyrimų projektai ir sukurti puikūs tinklai, pajėgūs pritraukti mokslo darbuotojus ir investicijas iš Europos ir viso pasaulio, tokiu būdu stiprinant Europos pramoninę ir techninę bazę ir remiant Bendrijos politiką.

Tai bus pasiekta remiant bendrai atliekamus mokslinius tyrimus, kuriuose aktyviai dalyvaus pramonės įmonės, taikant pačias įvairiausias finansavimo schemas: bendrai vykdomus projektus, kompetencijos tinklus ir koordinavimą ar paramos veiklą.

Bendros technologijų iniciatyvos

Tik labai nedaugeliu atvejų MTTP tikslo apimtis ir pasitelktų išteklių mastas yra pakankamas pagrindas steigti ilgalaikes valstybės ir privačiojo sektoriaus partnerystes – bendrų technologijų iniciatyvas. Šios iniciatyvos, atsirandančios daugiausia dėl pagal Europos technologijų platformas vykdomų darbų ir apimančios vieną ar kelis pasirinktus jų mokslinių tyrimų srities klausimus, bus finansuojamos bendrai privataus sektoriaus investicijomis ir nacionalinėmis bei viešosiomis Europos lėšomis, įskaitant subsidijas pagal Bendrąją mokslinių tyrimų programą ir paskolų lėšas iš Europos investicijų banko. Dėl kiekvienos bendros technologijų iniciatyvos bus sprendžiama atskirai, arba remiantis Sutarties 171 straipsniu (tai gali apimti ir bendros įmonės steigimą), arba remiantis šios Specialiosios programos pakeitimu pagal Sutarties 166 straipsnio 3 dalį.

Bendros technologijų iniciatyvos nustatomos atviru ir skaidriu būdu pagal tam tikrus kriterijus, kurie apima:

- nesugebėjimas pasiekti tikslą naudojant esamas priemones;
- poveikio pramonės konkurencingumui ir augimui mastas;
- intervencijos Europos lygiu sukuriama pridėtinė vertė;
- siekiamo tikslo ir laukiamų rezultatų mastas ir apibrėžimo aiškumas;
- pramonės išsipareigojimų skirti lėšų ir išteklių apimtis;

-
- indėlio siekiant platesnių politikos tikslų, įskaitant naudą visuomenei, svarba;
 - pajėgumas pritraukti papildomą nacionalinę paramą ir turėti įtakos dabartiniam ar būsimam pramonės finansavimui.

Bendrų technologijų iniciatyvų pobūdis turi būti aiškiai apibrėžtas, visų pirma dėl šių dalykų:

- finansiniai įsipareigojimai;
- dalyvių įsipareigojimo trukmė;
- sutarties sudarymo ir nutraukimo taisyklės;
- intelektinės nuosavybės teisės.

Atsižvelgiant į bendrų technologijų iniciatyvų ypatingą mastą ir sudėtingumą, bus dedamos didelės pastangos skaidriam jų veikimui užtikrinti, o Bendrijos finansavimas bendroms technologijų iniciatyvoms bus skiriamas remiantis Bendrosios programos kompetencijos ir konkurencijos principais.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas tose pačiose srityse vykdomų bendrų technologijų iniciatyvų ir nacionalinių programų bei projektų bendrai darnai ir koordinavimui ¹ laikantis esamų jų įgyvendinimo procedūrų, ir bus siekiama užtikrinti, kad jų projektai būtų atviri daugeliui dalyvių visoje Europoje, pirmiausia MVĮ.

¹ Pirmiausia – su veikla, vykdoma pagal tarpvyriausybines struktūras EUREKA. Be to, EUREKA grupių sukaupta patirtis turėtų būti svarbi atitinkamų sričių bendroms technologijų iniciatyvoms.

Bendrų technologijų iniciatyvų orientacinis sąrašas pateikiamas IV priede. Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą, remiantis minėtais kriterijais gali būti atrinktos ir pasiūlytos kitos bendros technologijų iniciatyvos.

Ne Bendrijos mokslinių tyrimų programų koordinavimas

Šios srities veikloje bus naudojamos dvi pagrindinės priemonės: schema ERA-NET ir Bendrijos dalyvavimas bendrai įgyvendinamose nacionalinėse mokslinių tyrimų programose (Sutarties 169 straipsnis). Šia veikla taip pat bus didinamas Bendrosios programos ir tarpvyriausybinių struktūrų, pavyzdžiui, EUREKA, EIROforum ir COST, atliekamos veiklos tarpusavio papildomumas ir sinergija. Bus skiriama finansinė parama COST administravimo ir koordinavimo veiklai, kad COST galėtų toliau prisidėti prie nacionalinėmis lėšomis finansuojamų mokslinių tyrimų komandų koordinavimo ir mainų tarp jų.

Į vienos iš temų sritį patenkanti veikla bus remiama kaip sudėtinė veiklos pagal tą temą dalis. Kai veikla yra horizontalaus pobūdžio arba netiesiogiai susijusi su dešimtimi temų, ji bus remiama bendrai visose atitinkamose temose ¹.

Į kitos Specialiosios programos, kuria įgyvendinama Septintoji bendroji programa, sritį patenkanti veikla bus remiama pagal tą Specialiąją programą.

¹ Tai gali apimti bendrą programų įgyvendinimą metrologijos srityje.

Schema ERA-NET išplės ir sustiprins nacionalinės ir regioninės mokslinių tyrimų veiklos koordinavimą:

- subjektams, įgyvendinantiems viešąsias mokslinių tyrimų programas, suteikdama pagrindą savo veiklos koordinavimui pagerinti. Tai apims paramą naujiems ERA-NET, taip pat paramą, skirtą esamų ERA-NET apimčiai plėsti ir gilinti, pavyzdžiui, plečiant partnerystes ir abipusiškai atveriant jų programas. Prireikus ERA-NET gali būti taikomos Europos regionų ir valstybių narių programų koordinavimui, kad būtų sudarytos sąlygos jų bendradarbiavimui imantis didelės apimties iniciatyvų;
- tam tikrais keliais atvejais suteikdama papildomą Bendrijos finansinę paramą tiems dalyviams, kurie bendriems kvietimams teikti paraiškas pagal savo atitinkamas nacionalines ir regionines programas (ERA-NET PLUS) sujungia išteklius.

Bendrijos dalyvavimas nacionalinėse mokslinių tyrimų programose, įgyvendinamose bendrai pagal 169 straipsnį, ypač svarbus europiniam didelio masto „kintamos geometrijos“ valstybių narių, turinčių bendrų poreikių ir (arba) interesų, bendradarbiavimui. Aiškiai nustatytais atvejais tokios 169 straipsnio iniciatyvos bus pradėtos srityse, nustatytose glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, įskaitant galimą bendradarbiavimą su tarpvyriausybiniėmis programomis, remiantis sprendime dėl Septintosios bendrosios programos apibrėžtais kriterijais.

IV priede pateiktame aprašyme yra pateikiamas bendro nacionalinių mokslinių tyrimų programų įgyvendinimo iniciatyvų orientacinis sąrašas, ir jos gali būti atskiro sprendimo pagal Sutarties 169 straipsnį dalykas. Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą gali būti nustatomos ir siūlomos kitos iniciatyvos.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarptautinio bendradarbiavimo veikla, liudijanti Europos pridėtinę vertę ir abipusį suinteresuotumą, remia tarptautinę mokslo ir technologijų politiką, turinčią du vienas nuo kito priklausančius tikslus:

- remti ir skatinti Europos konkurencingumą kuriant strategines mokslinių tyrimų partnerystes su trečiosiomis šalimis, įskaitant aukšto pramoninio lygio ir naujas ekonomikos sistemas, samdant geriausius trečiųjų šalių mokslininkus darbui Europoje ir su ja.
- spręsti konkrečias trečiosioms šalims iškilusias ar visiems bendras problemas abipusio suinteresuotumo ir abipusės naudos pagrindu.

Bendrijos tarptautinėje mokslinio bendradarbiavimo politikoje bus pabrėžiamas ir plėtojamas bendradarbiavimas siekiant kurti žinias, jomis dalytis ir jas naudoti, steigiant lygiateises mokslinių tyrimų partnerystes, atsižvelgiant į tarptautines, šalies, regiono ir socialines bei ekonomines aplinkybes bei šalių – partnerių žinių bazę. Strateginis tikslas yra stiprinti ES konkurencingumą ir visuotinį tvarų vystymąsi tokiomis ES ir trečiųjų šalių partnerystėmis dvišaliu, regioniniu ir pasauliniu lygiu, remiantis abipusiais interesais ir nauda. Šiuo tikslu ES – pasaulinio lygio dalyvės – vaidmuo taip pat turėtų būti propaguojamas pasitelkus daugiašales tarptautines mokslinių tyrimų programas. Remiama tarptautinio bendradarbiavimo veikla bus susieta su pagrindiniais politikos klausimais, kad padėtų vykdyti tarptautinius ES įsipareigojimus ir bendrai naudotis Europos vertybėmis, konkurencingumu, socialine ir ekonomine pažanga, aplinkos apsauga ir gerove, bendrai suvokiamais kaip visuotinis tvarus vystymasis.

Tarptautinis bendradarbiavimas pagal šios Specialiosios programos kiekvieną teminę sritį atskirai ir visose srityse vyks:

- išplėstu Tarptautinio bendradarbiavimo šalių-partnerių ir pramoninių šalių¹ mokslo darbuotojų ir mokslinių tyrimų institucijų dalyvavimu teminėse srityse, dėl konfidencialumo aspektų taikant atitinkamus apribojimus saugumo temai trečiosioms šalims, kurios nėra asocijuotosios šalys. Be to, trečiosios šalys bus ypatingai skatinamos dalyvauti nustatytoje abipusio intereso srityse;
- konkrečia bendradarbiavimo veikla kiekvienoje teminėje srityje, skirta trečiosioms šalims, esant abipusiam suinteresuotumui bendradarbiauti tam tikromis temomis, kurios bus parinktos remiantis jų moksliniu ir technologiniu lygiu bei poreikiais. Ypatingų poreikių ir prioritetų nustatymas bus glaudžiai susietas su atitinkamais dvišaliais bendradarbiavimo susitarimais ir su vykstančiais daugiašaliais ir dviejų regionų dialogais tarp ES ir šių šalių ar šalių grupių. Prioritetai bus nustatomi remiantis konkrečiais poreikiais, potencialu ir regiono ar šalies ekonominio išsivystymo lygiu.

Šiam tikslui bus sukurta tarptautinio bendradarbiavimo strategija ir įgyvendinimo planas atskiroms temoms arba joms kartu, pavyzdžiui, sveikatos, žemės ūkio, sanitarijos, vandens, maisto saugumo, socialinės sanglaudos, energetikos, aplinkos, žuvininkystės, akvakultūros ir gamtinių išteklių, tvarios ekonomikos politikos bei informacijos ir ryšių technologijų temoms bus parengta speciali kryptinga veikla.

¹ Kaip apibrėžta Dalyvavimo ir informacijos sklaidimo taisyklėse.

Ši veikla bus privilegijuota priemonė Bendrijos ir tų šalių tarptautiniam bendradarbiavimui įgyvendinti. Tokia veikla visų pirma yra veikla, kuria siekiama padidinti šalių kandidačių, kaimyninių šalių bei besivystančių ir naujų šalių mokslinių tyrimų ir bendradarbiavimo pajėgumus. Dėl šios veiklos bus skelbiami tiksliniai kvietimai teikti paraiškas, taip pat bus ypatingai stengiamasi palengvinti atitinkamų trečiųjų šalių, visų pirma besivystančių šalių, dalyvavimą veikloje.

Ši veikla bus vykdoma derinant ją su tarptautinio bendradarbiavimo veikla pagal specialiąsias programas „Žmonės“ ir „Pajėgumai“. Ši veikla taip pat bus remiama pagal visa apimančią Tarptautinio bendradarbiavimo strategiją pagal Bendrąją programą.

TEMOS

1. Sveikata

Tikslas

Europos piliečių sveikatos gerinimas, su sveikata susijusių Europos pramonės ir verslo įmonių konkurencingumo didinimas bei inovacinių pajėgumų skatinimas sprendžiant visuotines sveikatos problemas, įskaitant kovą su naujomis epidemijomis. Bus akcentuojami taikomieji moksliniai tyrimai (pagrindinių atradimų pritaikymas klinikinėje praktikoje, įskaitant eksperimentų rezultatų mokslinį patvirtinimą), naujų gydymo būdų kūrimas ir patvirtinimas, sveikatos gerinimo ir prevencijos metodai, įskaitant vaikų sveikatos, sveiko senėjimo skatinimą, diagnostikos priemonės ir medicinos technologijos, taip pat tvarios ir veiksmingos sveikatos priežiūros sistemos.

Požiūris

Šie moksliniai tyrimai didins mūsų supratimą, kaip veiksmingiau propaguoti gerą sveikatą, sumažinti sveikatos lygio skirtumus Europoje, gydyti pagrindines ligas ir užkirsti joms kelią bei kaip teikti medicinos priežiūros paslaugas. Pagrindiniai moksliniai tyrimai biomedicinos srityje sudarys šios temos dalį; daugiadisciplininis požiūris sveikatos temoje yra ypač svarbus.

Šie moksliniai tyrimai padės integruoti didelį kiekį genomikos, epidemiologinių, biologinių ir biotechnologinių duomenų bei plėtoti pagrindines su sveikata susijusias technologijas siekiant plėsti žinias ir intervencijos pajėgumus. Jie skatins tarptautinius sveikatos mokslinius tyrimus, labai svarbius užtikrinant praktinę biomedicininį mokslinių tyrimų naudą, įskaitant gyvenimo kokybės gerinimą. Jie leis Europai veiksmingiau prisidėti prie tarptautinių pastangų kovojant su visuotinį susirūpinimą keliančiomis ligomis, kaip tai rodo dabar vykdoma programa „Europos ir besivystančių šalių klinikinių bandymų partnerystė“ (EBŠKBP), skirta kovai su ŽIV/AIDS, maliarija ir tuberkulioze (169 straipsnis)¹. Jie suteiks tvirtesnę pagrindą su sveikatos politika susijusiems moksliniams tyrimams Europos lygiu, ypač modelių, sistemų ir nacionalinių duomenų bazių duomenų palyginimams. Reikalingų duomenų bazių tinklas yra ypatingai svarbus šio klausimo aspektas.

¹ Prireikus gali būti remiamos kitos svarbios naujos nacionalinių mokslinių tyrimų programų koordinavimo iniciatyvos.

Šie tyrimai padės gerinti Europos sveikatos priežiūros biotechnologijų ir medicinos technologijų sektorių, kuriuose pagrindinė varomoji ekonominė jėga yra MVĮ, ir farmacijos pramonės įmonių konkurencingumą. Tyrimai gali remti naujų vaistų Europos technologijų platformą¹, kuria siekiama įveikti vaistų kūrimo proceso mokslinių tyrimų kliūtis. Ypatingas dėmesys bus skiriamas mokslinių tyrimų veiklos ir panaudojimo atotrūkio mažinimui, remiant idėjos pagrindimo ir klinikinio patvirtinimo veiklą. Šie moksliniai tyrimai taip pat padės rengti naujų pažangių gydymo metodų (pvz., regeneracinės medicinos), kurių reikia, kad ES pramonė galėtų lengviau konkuruoti pasaulyje, normas ir standartus. Turėtų būti užtikrintas Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pasaulinis pirmavimas alternatyvių bandymų strategijų, visų pirma bandymų metodų, kuriuose nenaudojami gyvūnai, srityje.

Tinkamais atvejais projektuose bus atkreiptas dėmesys į lyčių aspektus ir jie bus integruoti į projektus². Ypatingas dėmesys bus skiriamas mokslinių tyrimų rezultatų pranešimui ir dialogo su pilietine visuomene, visų pirma su pacientų grupėmis, inicijavimui kuo ankstesniame etape, aptariant biomedicinos ir genetikos mokslinių tyrimų naujienas. Taip pat bus užtikrinta, kad rezultatai būtų plačiai paskleisti ir panaudoti.

¹ Gali būti remiamos kitų Europos technologijos platformų strateginės mokslinių tyrimų darbotvarkės, kai jų svarba su sveikatos priežiūra susijusioms pramonės įmonėms yra esminė.

² Moterų ir vyrų ligų ir sveikatos sutrikimų rizikos veiksniai, biologiniai mechanizmai, priežastys, klinikiniai požymiai, pasekmės ir gydymas dažnai skiriasi. Todėl visos pagal šią temą finansuojamos veiklos mokslinių tyrimų protokoluose, metodikoje ir rezultatų analizėje turi atsispindėti tokių skirtumų galimybė.

Strateginiai klausimai, vaikų sveikata ¹, senėjančių gyventojų sveikata visose veiklos srityse bus nagrinėjami skiriant jiems ypatingą dėmesį, ir tinkamais atvejais į šiuos klausimus turės būti atsižvelgta vykdant visų rūšių veiklą pagal šią temą, laikantis darbo programoje akcentuotų prioritetų. Taip pat bus įtrauktos kitos daugiadisciplininės sritys. Tai užtikrins aiškų ir darnų šių temos klausimų sprendimo metodą, nedubliuojant pastangų.

Visose toliau nurodytose veiklos srityse ² bus atsižvelgiama į etinius, teisinius ir socialinius bei ekonominius klausimus.

Veiklos sritys

- **Biotechnologijos, nepatentuotos priemonės ir medicinos technologijos žmonių sveikatai**

Šios veiklos tikslas – rengti ir patvirtinti būtinas priemones ir technologijas, kurios leis kurti naujas žinias ir jas praktiškai taikyti sveikatos ir medicinos srityje.

- Didelio našumo moksliniai tyrimai: siekiant pagreitinti pažangą kuriant naujas šiuolaikinės biologijos, įskaitant genomikos pagrindus, mokslinių tyrimų priemones, kurios reikšmingai patobulintų duomenų generavimą ir pagerintų duomenų ir pavyzdžių (biologinių bankų) standartizavimą, įgijimą ir analizę. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas naujoms technologijoms, skirtoms sekos nustatymui, genų ekspresijai, genotipo ir fenotipo nustatymui, struktūrinei ir funkcinei genomikai, bioinformatikai ir sistemų biologijai, kitoms panašioms mokslo šakoms.

¹ Parama visų pirma bus skiriama konkrečioms klinikiams tyrimams, kad būtų gauta nepatentuotų produktų, šiuo metu pediatrijoje naudojamų ne pagal naudojimo instrukcijas, tinkamo naudojimo įrodymų.

² Specialūs moksliniai tyrimai etinių, teisinių ir socialinių bei ekonominių klausimų srityje bus atliekami pagal temą Socialiniai ir ekonomikos bei humanitariniai mokslai pagal Specialiąją programą „Bendradarbiavimas“ ir Specialiąją programą „Pajėgumai“.

- Aptikimas, diagnozė ir stebėjimas: kurti vizualizavimo, vaizdo gavimo, aptikimo ir analizės priemonės ir technologijas biomedicininiam tyrimams, ligų numatymui, diagnozei, stebėsenai ir prognozavimui, ir terapinės intervencijos pagalbinėms priemonėms ir gairėms. Pagrindinis dėmesys bus sutelktas į daugiadisciplininį metodą, integruojantį šias sritis: molekulinę ir ląstelių biologiją, fiziologiją, genetiką, fiziką, chemiją, biomedicininę inžineriją, įskaitant nanotechnologijas, mikrosistemas, prietaisus ir informacines technologijas. Bus akcentuojami neintervenciniai ar mažiausiai intervenciniai bei kiekybiniai metodai ir kokybės užtikrinimo aspektai.
- Gydytojų metodų tinkamumo, saugumo ir veiksmingumo numatymas: parengti ir patvirtinti parametrai, priemonės, metodai ir standartai, reikalingi tam, kad pacientams būtų tiekiami saugūs ir veiksmingi nauji ar patobulinti biovaistai ¹. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas metodams, pavyzdžiui, farmakogenomikai, biologinių indikatorių sukūrimui ir patvirtinimui, tikslo nustatymo ir pateikimo metodams, metodams ir modeliams ² *in silico*, *in vitro* (įskaitant bandymų su gyvūnais alternatyvas) ir *in vivo*.
- Naujoviški gydytojų metodai ir intervencijos: tirti, stiprinti ir užtikrinti tolesnę pažangių gydytojų metodų ir technologijų, turinčių didelį pritaikymo potencialą, raidą. Daugiausia dėmesio bus skiriama genų ir ląstelių terapijai, regeneracinei medicinai, transplantacijoms, imunoterapijai ir vakcinoms bei kitiems vaistams. Taip pat bus tiriamos atitinkamos technologijos, pavyzdžiui, pažangios kryptingo poveikio sistemos, pažangūs implantai ir protezai bei neinvazinės ar mažiausiai invazinės technologinės intervencijos.

¹ Įprastų vaistų atveju (Vaistai ir biovaistai) šie klausimai bus sprendžiami pasitelkus bendrą technologijų iniciatyvą dėl naujoviškų vaistų.

² Alternatyvos, pakeičiančios, tobulinančios, mažinančios gyvūnų naudojimą biomedicinos moksliniuose tyrimuose.

- **Mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas žmonių sveikatos reikmėms**

Šios veiklos tikslas – plėsti žinias apie biologinius procesus ir mechanizmus, vykstančius ir veikiančius esant normaliai sveikatos būklei ir sergant konkrečia liga, pritaikyti šias žinias klinikinėje praktikoje, įskaitant ligų kontrolę ir gydymą, bei užtikrinti, kad tolesni moksliniai tyrimai būtų atliekami vadovaujantis klinikiniais (įskaitant epidemiologinius) duomenimis.

- Biologinių duomenų ir procesų integravimas: duomenų rinkimas dideliu mastu, sistemų biologija.
 - Didelio masto duomenų rinkimas: naudoti didelio našumo technologijas kuriant duomenis, kuriais remiantis būtų aiškinamasi genų ir genų produktų paskirtis ir jų tarpusavio sąveika sudėtinguose tinkluose svarbių biologinių procesų metu. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas genomikai, proteomikai, RNR tyrimams, gyventojų genetikai, lyginamajai, struktūrinei ir funkcinei genomikai.
 - Sistemų biologija: pagrindinis dėmesys bus skiriamas daugiadiscipliniams moksliniams tyrimams, kurių metu į vieną visumą bus sujungti patys įvairiausi biologiniai duomenys ir sukurti bei pritaikyti sisteminiai metodai, skirti suvokti ir modeliuoti biologinius procesus visuose reikiamuose visų sandaros sudėtingumo lygių organizmuose.

- Smegenų ir susijusių ligų, žmogaus vystymosi ir senėjimo moksliniai tyrimai.
 - Smegenų ir susijusios ligos: geriau suprasti bendrą smegenų sandarą ir dinamiką ir tirti smegenų ligas, įskaitant su senėjimu susijusius susirgimus (pvz., demenciją, Parkinsono ligą) bei ieškoti naujų gydymo būdų. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas visuotiniam smegenų supratimui atliekant smegenų funkcijų tyrimus nuo molekulių lygmens iki pažinimo, įskaitant neuroinformatiką, bei smegenų funkcijų sutrikimus, nuo sinoptinio pablogėjimo iki neurodegradacijos. Bus tiriamos neurologinės ir psichiatrinės ligos bei sutrikimai, įskaitant regeneracinius ir atstatomuosius gydymo metodus.
 - Žmogaus vystymasis ir senėjimas: naudoti įvairesnes metodikas ir priemones, siekiant geriau suprasti gyvenimo raidos ir sveiko senėjimo procesus. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas žmogaus ir sumodeliuotų sistemų tyrimams, įskaitant sąveiką su aplinkos, genetikos, elgsenos ir lyties veiksniais.
- Taikomieji moksliniai tyrimai pagrindinių užkrečiamųjų ligų srityje: atremti didžiausias grėsmes visuomenės sveikatai.
 - Atsparumas antibiotikams, įskaitant grybelinius patogenus: pagrindinis dėmesys bus skiriamas molekulinį atsparumo mechanizmų, mikrobu ekologijos ir šeimininko organizmo ir patogeno sąveikos fundamentaliųjų mokslinių tyrimų ir naujų intervencijos būdų klinikinių tyrimų derinimui, siekiant sumažinti naujų daugeliui vaistų atsparių infekcijų skaičių ir paplitimą.

- ŽIV/AIDS, maliarija ir tuberkuliozė: pagrindinis dėmesys bus skiriamas naujų gydymo metodų, prevencinių priemonių, pavyzdžiui, vakcinų ir cheminių perdavimo užtvarų, pavyzdžiui, ŽIV mikrobicidų, kūrimui. Moksliniai tyrimai bus nukreipti kovai su minėtomis trimis ligomis pasauliniu lygiu, tačiau taip pat bus atsižvelgiama į Europai būdingus šių trijų ligų ir hepatito aspektus. Bus akcentuojama ikiklinikinė ir ankstyvoji klinikinė mokslinių tyrimų veikla, taip pat prireikus tokia veikla, kai numatomas atitinkamas bendradarbiavimas (pvz., dėl ŽIV/AIDS vakcinų) su pasaulinėmis iniciatyvomis.
 - Galimos naujos ir pasikartojančios epidemijos: pagrindinis dėmesys bus skiriamas kovai su naujais patogenais, turinčiais pandemijos potencialą, įskaitant zoonozes (pvz., SŪRS ir didelio patogeniškumo gripą). Tam tikrais atvejais bus numatyta greitai inicijuoti bendrus mokslinius tyrimus, kurių tikslas – operatyviai sukurti naujas diagnostikos priemones, vaistus ir vakcinas, skirtas naujų užkrečiamųjų ligų prevencijai, gydymui ir kontrolei.
- Taikomieji moksliniai tyrimai kitų pagrindinių ligų srityje ¹.
- Vėžys: pagrindinis dėmesys bus skiriamas etiologijai, naujiems vaistams ir gydymo būdams, vaistų poveikio tikslo nustatymui ir patvirtinimui bei biologiniams indikatoriams, kurie palengvina prevenciją, ankstyvą diagnostiką ir gydymą, bei prevencinio prognozavimo, diagnostikos ir terapinių intervencijų veiksmingumo įvertinimui.

¹ Bus atsižvelgta į paliatyvinės medicinos aspektus ir veiklių sudedamųjų dalių naudojimą.

- Širdies ir kraujagyslių liga: pagrindinis dėmesys bus skiriamas širdies ir kraujo indų ligų (įskaitant kraujagyslių aspektus insulto atveju) diagnozavimui, prevencijai, gydymui ir stebėsenai, taikant plačius daugiadisciplininius metodus.
- Diabetas ir nutukimas: pirmuoju atveju, didžiausias dėmesys bus skiriamas įvairių tipų diabeto etiologijai ir atitinkamai jo prevencijai bei gydymui. Antruoju atveju, didžiausias dėmesys bus skiriamas daugiadiscipliniams metodams, įskaitant genetiką, gyvenimą ir epidemiologiją. Diabeto ir nutukimo atveju ypatingas dėmesys bus skiriamas vaikų ligoms ir vaikystėje pasireiškiantiems veiksniams.
- Retos ligos: pagrindinis dėmesys bus skiriamas visoje Europoje atliekamiems gamtos mokslų, patofiziologijos tyrimams ir prevencinių, diagnostinių ir terapinių intervencijų kūrimui. Šis sektorius apims retus įprastinių ligų Mendelio fenotipus.
- Kitos lėtinės ligos: pagrindinis dėmesys bus skiriamas nemirtinoms ligoms, turinčioms didelės įtakos gyvenimo kokybei senyvame amžiuje, pavyzdžiui, funkcijų ir juslių pablogėjimui bei kitoms lėtinėms ligoms (pvz., artritui, reumatoidinėms ir raumenų bei griaučių ligoms ir kvėpavimo takų susirgimams, įskaitant tuos, kuriuos sukelia alergija).

- **Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo Europos piliečiams optimizavimas**

Šia veikla siekiama parengti informuotai priimamų politinių sprendimų sveikatos priežiūros sistemų klausimais ir veiksmingesnių ir veiksmingais įrodymais pagrįstų sveikatos propagavimo, ligų prevencijos, diagnozės ir gydymo strategijų būtiną bazę.

- Klinikinių mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas klinikinėje praktikoje, įskaitant geresnį vaistų panaudojimą ir tinkamą elgsenos ir organizacinių intervencijų bei naujų sveikatos terapijų ir technologijų taikymą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas pacientų saugai, įskaitant neigiamą vaistų poveikį – nustatyti geriausią klinikinę darbo tvarką, suvokti sprendimų priėmimo pirminės ir specializuotos priežiūros klinikose procesą bei propaguoti įrodymais pagrįstos medicinos ir teisių suteikimo pacientams taikymą. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas strategijų lyginamųjų kriterijų nustatymui, įvairių intervencijų, įskaitant moksliskai išbandytus papildomus ir alternatyvius vaistus bei naujus gydymo būdus ir sveikatos priežiūros technologijas, padarinių tyrimams, atsižvelgiant į skyrimo strategijas, kai kuriuos farmakologinio budrumo įrodomosios medžiagos aspektus, paciento savitumą (pvz., genetinį imlumą, amžių, lytį ir įpročius) bei ekonominę naudą.
- Sveikatos priežiūros sistemų, įskaitant pereinamojo laikotarpio sveikatos priežiūros sistemas, kokybę, veiksmingumas ir solidarumas, siekiant, kad šalys galėtų pasinaudoti kitų sveikatos priežiūros sistemų patirtimi ir jų tvarumu, atsižvelgiant į nacionalinių aplinkybių ir gyventojų charakteristikų (senėjimo, mobilumo, migracijos, švietimo, socialinės ir ekonominės padėties bei kintančio darbo pasaulio ir pan.) svarbą. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas sveikatos priežiūros sistemų organizaciniams, finansiniams ir reglamentavimo aspektams (įskaitant įvairių intervencijų kaštus, veiksmingumą ir naudą, taip pat pacientų saugumo aspektus), jų įgyvendinimui ir tam, kokią įtaką jie turi veiksmingumui, našumui ir nešališkumui (įskaitant socialiai remtinas grupes). Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į investavimo klausimus ir žmogiškuosius išteklius, įskaitant priežiūros namuose strategijas. Taip pat bus nagrinėjamas senėjančios visuomenės nepriklausomumo, gyvenimo kokybės ir mobilumo klausimas.

- Pagerintas sveikatos propagavimas ir ligų prevencija: pateikti įrodymus apie geriausias visuomenės sveikatos priemones – gyvenimo būdą, darbo ir gyvenimo aplinkybes bei intervenciją skirtingais lygiais ir skirtingomis aplinkybėmis. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas platesniems sveikatą lemiantiems veiksniams ir tam, kaip jie sąveikauja individų ir bendruomenės lygiu (pvz., mityba, stresas, alkoholis, tabakas ir kitos medžiagos, fizinis aktyvumas, kultūrinės aplinkybės, socialiniai ir ekonominiai bei aplinkos veiksniai). Visų pirma bus sprendžiami psichinės sveikatos viso gyvenimo perspektyvoje klausimai.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarptautinis bendradarbiavimas yra sudėtinė šios temos dalis ir ypač svarbus sritims, susijusioms su visuotinėmis sveikatos problemomis, pavyzdžiui, atsparumu antibiotikams, ŽIV/AIDS, maliarija, tuberkulioze, negydytoms ligoms ir naujomis pandemijomis. Dėl to taip pat gali prireikti nustatyti tarptautinių iniciatyvų, pvz., Pasaulinės ŽIV vakcinės iniciatyvos, prioritetus. Konsolidavus ilgalaikę tvarią Europos ir besivystančių šalių klinikinių mokslinių tyrimų partnerystę ir integruojant dalyvaujančių šalių nacionalines programas ar veiklą toliau gali būti teikiama parama Europos ir besivystančių šalių klinikinių bandymų partnerystei (EBŠKBP), atsižvelgiant į jos pasiekimus ir būsimus poreikius ¹. EBŠKBP programa ir toliau bus iš esmės orientuota į pažangius klinikinius bandymus kuriant naujas vakcinas, mikrobicidus ir vaistus nuo minėtų trijų ligų Afrikoje į pietus nuo Sacharos. Šiuo tikslu darbo programoje gali būti numatytas įnašas EBŠKBP Europos ekonominių interesų grupei, skirtas vykdyti programą, kuriai turi pritarti Komisija, įskaitant Bendrijos įnašo perskirstymą.

¹ Komisija atliks EBŠKBP įvertinimą.

Dviejų regionų dialogais trečiojoje šalyje ar regionuose ir tarptautiniuose forumuose apibrėžtose srityse, taip pat atsižvelgiant į Tūkstantmečio plėtros tikslus bus vykdoma speciali bendradarbiavimo veikla. Tokios prioritetinės sritys yra pritaikytos vietos poreikiams ir, pasitelkus partnerystes, gali apimti sveikatos politikos mokslinius tyrimus, sveikatos priežiūros sistemų ir sveikatos priežiūros paslaugų mokslinius tyrimus, motinystę ir vaiko sveikatą, reprodukcinę sveikatą, negydytų užkrečiamųjų ligų kontrolę ir stebėjimą ir nenumatytus politinius poreikius tuose regionuose.

Metinė narystė tarptautinėje Žmogiškųjų ribų mokslo programos organizacijoje (HFSP) ¹ bus vykdoma kartu su tema „Informacijos ir ryšių technologijos“. Tai leis į G8 grupę nepatenkančioms valstybėms narėms iki galo pasinaudoti Žmogiškųjų ribų mokslo programa (HFSP) ir labiau atkreipti dėmesį į europinius mokslinius tyrimus.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Naujų poreikių moksliniai tyrimai bus vykdomi pagal principą „iš apačios į viršų“ ir remiantis „sutelktomis“ iniciatyvomis, derinant juos su kitomis temomis ir įtraukiant plačių ir tarpdisciplininių mokslinių tyrimų portfelį. Teikiant paramą nenumatytiems politiniams poreikiams gali būti atsižvelgiama, pavyzdžiui, į gyvenimo ir darbo sąlygas, poveikio sveikatai įvertinimą, rizikos įvertinimą, statistinius rodiklius, valdymą ir informavimą visuomenės sveikatos srityje, taip pat į įsipareigojimus pagal tarptautines sveikatos priežiūros sutartis, įskaitant Tabako kontrolės pagrindų konvenciją ² ir Tarptautines sveikatos taisykles ³. Tai papildys pirmiau paremtus su sveikatos politika susijusius mokslinius tyrimus.

¹ Europos bendrija yra HFSP organizacijos (HFSP) narė ir finansavo HFSP pagal ankstesnes bendrąsias programas.

² Tabako kontrolės pagrindų konvencija, Sprendimas 2004/513/EB.

³ 2005 m. Tarptautinės sveikatos taisyklės – 2005 m. gegužės 23 d. 58-sios pasaulinės sveikatos asamblėjos rezoliucija 58.3.

2. Maistas, žemės ūkis ir žuvininkystė bei biotechnologijos

Tikslas

Sukurti Europos žiniomis paremtą bioekonomiką¹ sutelkiant mokslo įstaigas, pramonės įmones ir kitus suinteresuotus subjektus, siekiant išnaudoti atsirandančias naujas mokslinių tyrimų galimybes, leisiančias spręsti socialinius, aplinkosaugos ir ekonominius uždavinius, susijusius su saugesnio, sveikesnio, geresnės kokybės maisto bei atsinaujinančiųjų biologinių išteklių tvaraus naudojimo ir gamybos augantis poreikis; grėsme žemės ūkio, akvakultūros ir žuvininkystės produkcijos tvarumui ir saugai, taip pat augančiu aukštos kokybės maisto poreikiu, atsižvelgiant į gyvūnų gerovę ir kaimo bei pakrančių vietovių aspektus bei atsaką į konkrečius vartotojų mitybos poreikius.

¹ Terminas „bioekonomika“ apibūdina visus pramonės ir ekonomikos sektorius (taip pat atitinkamą paslaugų, tiekimo ir vartotojų pramonę), kurie gamina, valdo ir kitaip naudoja biologinius išteklius – žemės ūkį, maisto pramonę, žuvininkystę, miškininkystę ir pan.

Požūris

Ši tema sutvirtins žinių bazę, užtikrins naujovių diegimą ir teiks politinę paramą kuriant ir plėtojant Europos žiniomis paremtą bioekonomiką (ŽPBE). Moksliniai tyrimai bus sutelkti į tvarų biologinių išteklių valdymą, gaminimą ir panaudojimą, visų pirma pasitelkus gyvosios gamtos mokslus ir biotechnologijas bei suartėjimą su kitomis technologijomis, siekiant, kad Europos žemės ūkio, žuvininkystės, akvakultūros, pašarų, maisto¹, sveikatos priežiūros, miškininkystės ir kita atitinkama pramonė gamintų naujus, saugesnius, įperkamus, ekologiškus ir konkurencingus produktus.

Moksliniai tyrimai įneš svarbų indėlį įgyvendinant ir formuluojant Bendrijos politiką ir taisykles, taip pat jų metu bus išskirtinai nagrinėjama ar remiama: Bendra žemės ūkio politika, žemės ūkio ir prekybos klausimai, genetiškai modifikuotų organizmų saugos aspektai, maisto saugos taisyklės, Bendrijos teisės aktai augalų sveikatos srityje, Bendrijos gyvūnų sveikatos, ligų kontrolės ir gerovės standartai, aplinka ir biologinė įvairovė, Europos miškininkystės strategija ir bendra žuvininkystės politika, kuria siekiama užtikrinti tvarų žuvininkystės ir akvakultūros vystymąsi bei jūros gėrybių produktų saugą. Mokslinių tyrimų metu taip pat bus siekiama plėtoti naujus ir esamus rodiklius, padedančius analizuoti, plėtoti ir stebėti minėtas politikos kryptis.

Pripažįstant daugialypę žemės ūkio svarbą, moksliniais tyrimais bus remiamas kaimo vietovių ekonomikos vaidmuo ir galimybės joms pasiekti tvaraus vystymosi tikslus.

¹ Maisto pramonė apima ir jūros produktus.

Žemės ūkio maisto pramonės įmonės, kurių 90 % sudaro MVL, gaus ypač daug naudos iš plačios mokslinių tyrimų veiklos, įskaitant kryptingo informacijos skleidimo ir technologijų perdavimo veiklą, visų pirma integruojant ir įsisavinant pažangias ekologiškai našias technologijas, metodiką ir procesus bei kuriant standartus. Tikimasi, kad įsisavintos aukštųjų biotechnologijų, nanotechnologijų ir IRT naujovės suteiks svarbios pagalbos augalų selekcijos, pagerintų kultūrų ir augalų apsaugos, pažangių aptikimo ir stebėjimo technologijų maisto saugai ir kokybei užtikrinti ir naujų pramoninių biologinių procesų srityse.

Kelios Europos technologijų platformos, apimančios augalų genomikos ir biotechnologijų, miškininkystės ir miškininkyste paremtos pramonės, visuotinės gyvūnų gerovės, ūkio gyvūnų veislininkystės, maisto, akvakultūros ir pramonės biotechnologijų sritis, gali padėti nustatyti bendrus šios temos mokslinių tyrimų prioritetus, nustatydamos galimas didelės apimties būsimas iniciatyvas, pavyzdžiui, demonstracinius projektus, taip pat padės užtikrinti platų visų suinteresuotų subjektų dalyvavimą ir integravimą. Kai tik reikės, bus atliekama nacionalinių mokslinių tyrimų programų koordinavimo veikla, glaudžiai ją derinant su ERA-NET projektais, technologijų platformomis ir kitais atitinkamais subjektais, pvz., Žemės ūkio tyrimų nuolatiniu komitetu (ŽŪTNK) ar kuria nors kita būsima Europos jūrų mokslinių tyrimų koordinavimo struktūra.

Atitinkamais atvejais atliekant veiklą bus atsižvelgiama į mokslo ir technologijų plėtros socialinius, etinius, lyčių, teisinius, aplinkos, ekonominius ir platesnius kultūrinius aspektus bei galimą riziką ir poveikį (numatymas).

Veikla

- Tvari gamyba ir tvarus biologinių išteklių, gaunamų iš žemės, miškų ir vandens aplinkos, valdymas ¹
 - Sudaryti sąlygas tvarios biologinių išteklių (mikroorganizmų, augalų ir gyvūnų) gamybos ir tvaraus valdymo ilgalaikių varomųjų jėgų, įskaitant biologinės įvairovės ir naujų biologiškai aktyvių molekulių šiose biologinėse sistemose panaudojimą, moksliniams tyrimams. Bus tiriamos genomika, proteomika, metabolomika ir panašios technologijos bei suartėjimo technologijos, taip pat jų integravimas į sistemų biologijos metodus, be to, bus kuriamos pagrindinės priemonės ir technologijos, įskaitant bioinformatiką ir atitinkamas duomenų bazes, bei rūšių grupių variacijų nustatymo metodikos.
 - Didesnis tvarumas ir konkurencingumas, užtikrinant vartotojų sveikatą, mažinant poveikį aplinkai ir atsižvelgiant į klimato kaitą žemės ūkio, sodininkystės ir daržininkystės, miškininkystės, žuvininkystės ir akvakultūros srityse, kuriant naujas technologijas, įrangą, stebėjimo sistemas, naujus augalus ir gamybos sistemas, pasėlių valdymas, pasitelkiant selekcinius augalų veisimo, augalų sveikatos ir optimizuotos gamybos sistemas, gerinant žuvininkystės valdymo mokslinę ir techninę bazę ir geriau suprantant įvairių sistemų (žemės ūkio ir miškininkystės, žuvininkystės ir akvakultūros) tarpusavio sąveiką, taikant bendros ekosistemos metodą. Bus vykdomi moksliniai tyrimai autochtoninių ekosistemų priežiūros, biokontrolės medžiagų kūrimo ir biologinės įvairovės mikrobiologinio lygio ir metagenomikos srityje.

¹ Papildomi moksliniai tyrimai, susiję su tvarių valdymu ir išsaugojimu, aprašomi dalyje „Aplinka, įskaitant klimato kaitą“. Kitų priemonių ir technologijų, remiančių tvarią gamybą ir valdymą, moksliniai tyrimai bus atliekami pagal atitinkamas temas.

- Iš žemės gaunamų biologinių išteklių srityje bus ypatingai akcentuojamos mažos sąnaudos (pavyzdžiui, pesticidai ir trąšos) ir organiškos gamybos sistemos, pagerintas išteklių valdymas ir naujas maistas ir pašarai, taip pat pagerintos sudėties nauji augalai (pasėliai ir medžiai), atsparumas stresui, ekologinis efektas, maisto medžiagų ir vandens panaudojimo veiksmingumas ir sandara. Tam padės biologinės saugos, sambūvio ir naujų augalų sistemų ir produktų atsekamumo moksliniai tyrimai ir genetiškai modifikuotų pasėlių poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai stebėseną ir vertinimą, taip pat jų galimybes duoti daugiau naudos visuomenei vertinimą.
- Augalų sveikata ir pasėlių apsauga bus gerinama geriau perpratus ekologiją, kenkėjų biologiją, ligas, piktžoles ir kitus fitosanitarinio pobūdžio pavojus ir padedant kontroliuoti ligų protrūkius bei tobulinant ekologiškas kenkėjų ir piktžolių kontrolės priemones ir technologijas. Bus kuriami tobulesni dirvožemio derlingumo stebėsenos, išsaugojimo ir didinimo metodai.
- Biologinių išteklių, gaunamų iš vandenų aplinkos, srityje bus akcentuojamos esminės biologinės funkcijos, saugios ir aplinkai nekenksmingos auginamų rūšių gamybos sistemos ir pašarai, taip pat žuvininkystės biologija, mišrių žvejybos plotų dinamika, žuvininkystės veiklos ir jūros ekosistemos tarpusavio sąveika, ir laivuose įrengtos, regioninės bei daugiametės valdymo sistemos.

- Optimizuota gyvūnų sveikata, gyvulininkystė ir gerovė žemės ūkio, žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuose *inter alia*:
- pritaikant genetikos žinias, naujus selekcijos metodus, geriau perprantant gyvūnų fiziologiją ir elgseną; ir
 - geriau suprantant, kaip kontroliuoti kenkėjus, parazitus ir užkrečiamąsias gyvūnų ligas bei kitus pavojus maisto pramonės tvarumui ir saugumui, įskaitant zoonozes.

Pastarasis klausimas taip pat bus sprendžiamas kuriant stebėsenos, prevencijos ir kontrolės priemones, atliekant fundamentaliuosius ir taikomuosius vakcinų ir diagnostikos mokslinius tyrimus, tiriant žinomų ar naujų užkratų ekologiją ir kitus pavojus, įskaitant piktavališkus veiksmus ir įvairių ūkininkavimo sistemų ir klimato poveikį.

Taip pat bus renkamos naujos žinios apie saugų gyvūnų atliekų šalinimą ir pagerintą šalutinių produktų tvarkymą.

- Rengti politiką formuojantiems asmenims ir kitiems subjektams reikalingas priemonės, remiant atitinkamų strategijų, politikos krypčių ir teisės aktų įgyvendinimą, ypač remiant Europos žiniomis paremtos bioekonomikos (ŽPBE) kūrimą bei kaimo ir pakrantės zonų vystymosi poreikius. Bendra žuvininkystės politika bus remiama kuriant pritaikomus projektus, remiančius bendros ekosistemos metodą, taikomą išgaunant jūrų išteklius. Moksliniai tyrimai visose politikos srityse, įskaitant bendrą žemės ūkio politiką, apims socialinius ir ekonominius tyrimus, ekonomiškumo analizę, lyginamuosius skirtingų ūkininkavimo sistemų, įskaitant daugiafunkcines sistemas, tyrimus, rentabilių žuvininkystės valdymo sistemų, ne maistui skirtų gyvūnų auginimo, sąveikos su miškininkyste tyrimus ir kaimo bei pakrantės zonų pragyvenimo šaltinių gerinimo tyrimus.
- **„Nuo šakutės iki ūkio“: maistas (įskaitant jūros produktus), sveikata ir gerovė**
- Suprasti vartotojų elgseną ir jų prioritetus, nes tai yra vienas iš pagrindinių maisto pramonės konkurencingumo veiksnių, ir maisto įtaką Europos piliečių sveikatai ir gerovei. Pagrindinis dėmesys bus skiriamas tam, kaip vartotojas suvokia maistą ir kokių nuostatų dėl jo, įskaitant tradicinį maistą, laikosi, taip pat bus siekiama perprasti socialines ir kultūrines tendencijas nustatyti maisto pasirinkimo ir vartotojo galimybių gauti maisto veiksnis. Moksliniai tyrimai apims maisto ir mitybos srityje vykdomų mokslinių tyrimų duomenų bazių sukūrimą.

- Suprasti naudingus ir žalingus raciono veiksnius ir gyventojų grupių specialius poreikius bei mitybos įpročius, nes tai yra vienas iš pagrindinių kontroliuojamų veiksnių, dėl kurių didėja ar mažėja su mityba susijusių ligų ir sutrikimų skaičius, įskaitant nutukimą ir alergijas. Tam reikės tirti naujas mitybos strategijas, plėtoti ir taikyti nutrigenomiką ir sistemų biologiją bei tirti mitybos, fiziologijos ir fiziologinių funkcijų tarpusavio sąveiką. Dėl to gali prireikti keisti perdirbtų maisto produktų receptus ir kurti naujus maisto produktus ir ingredientus, dietinius maisto produktus bei produktus su pagerintomis maistinėmis ir sveikatai palankiomis savybėmis. Tai pat svarbu tirti tradicinius, vietos ir sezoninius maisto produktus ir racionus, akcentuojant tam tikrų maisto produktų ir racionų įtaką sveikatai, ir rengti bendras maisto rekomendacijas.
- Optimizuoti inovacijas Europos maisto pramonėje į tradicinio maisto, įskaitant fermentuotą maistą, gamybos procesus įtraukiant pažangias technologijas; naudoti pritaikytas perdirbimo technologijas, skirtas pagerinti maisto naudingumą, kokybę ir maistinę vertę, įskaitant maisto gamybos organoleptinius aspektus ir naujas maistines medžiagas. Kurti ir demonstruoti aukšto technologinio lygio ir ekologiškai našias perdirbimo ir pakavimo sistemas, taikomąją pažangią kontrolę ir našesnę šalutinių produktų, atliekų, vandens ir energijos valorizaciją ir valdymą. Naujų mokslinių tyrimų metu taip pat bus sukurtos tvarios ir naujoviškos gyvūnų šėrimo technologijos, įskaitant saugaus pašarų perdirbimo ir pašarų kokybės kontrolės formas.

-
- Užtikrinti Europos maisto pasiūlos cheminį ir mikrobiologinį saugumą bei pagerinti jo kokybę. Ši veikla apims mikrobu ekologijos ir maisto saugos ryšių perpratimą, maisto tiekimo grandinių vientisumo metodų ir modelių sukūrimą, naujus aptikimo metodus, atsekamumą ir jo tolesnį vystymą, rizikos, įskaitant naują riziką, vertinimo, valdymo bei informacijos teikimo technologijas ir priemones, taip pat rizikos suvokimo išplėtimą. Ši veikla taip pat apims mokslu grindžiamus metodus rizikai maisto saugos srityje nustatyti.
 - Saugoti žmonių sveikatą ir aplinką geriau suvokiant aplinkos ir maisto ar pašarų grandinių tarpusavio įtaką. Tam reikės tirti maisto teršalus ir poveikį sveikatai, vykdyti poveikio aplinkai stebėseną, kurti pagerintas poveikio maisto ir pašarų grandinėms ir jų atsparumo globaliniams pokyčiams, visų pirma aplinkai, vertinimo ir valdymo priemones bei metodus. Norint užtikrinti maisto grandinės kokybę ir vientisumą, reikia naujų prekių grandinės analizės modelių ir visos maisto grandinės valdymo koncepcijų, atsižvelgiant ir į su vartotojais susijusius aspektus.

- **Gyvosios gamtos mokslai, biotechnologijos ir biochemija ekologiškiems ne maisto produktams ir procesams**

- Stiprinti žinių bazę ir kurti pažangias iš žemės ar jūros gaunamos biomasės gamybos technologijas, taikomas pramoniniuose procesuose ir energijos gamyboje. Tam reikės tirti augalų, gyvūnų ir mikrobu genomiką ir metaboliką siekiant pagerinti žaliavų ir biomasės pašarų produktyvumą ir sudėtį optimizuotam jų perdirbimui į aukštos pridėtinės vertės produktus, įskaitant farmacijos pramonėje ir medicinoje naudojamus biologinius išteklius, tuo pačiu metu tiriant natūralius ar patobulintus žemės ir vandens organizmus kaip naujus šaltinius. Tam reikės atlikti biomasės gamybos būdų, biologinių produktų transportavimo, sandėliavimo ir pateikimo į rinką viso ciklo analizę.
- Nagrinėti pramoninių biotechnologijų taikymą visose pasėlių ir miško biomasės grandinėse, siekiant suvokti visą biologinio perdirbimo metodo potencialą (pavyzdžiui, žaliųjų chemikalų), įskaitant socialinius ir ekonominius, agronominius, ekologinius ir su vartotojais susijusius aspektus. Tam padės geresnis augalų ir mikrobu metabolizmo ląstelių ir polastelinio lygių supratimas ir kontrolė, ir kaip tai bus integruojama į visą vykdymo sistemą gaminant vertingas prekes, pasitelkus didesnę išėigą, kokybę ir perdirbtų produktų švarumą užtikrinančius biologinius procesus, įskaitant biologinės katalizės proceso schemą.

- Naudoti ar kurti naujų ar pagerintų aukštos kokybės, aukštos pridėtinės vertės ir atsinaujinančiųjų miško produktų ir procesų biotechnologijas, siekiant padidinti miško ir miško produkcijos, įskaitant medienos, atsinaujinančiųjų medžiagų ir bioenergijos atsargas, tvarumą.
- Nagrinėti biotechnologijų galimybes aptikti ir stebėti taršą, užkirsti jai kelią, kovoti su ja ir ją šalinti.
- Maksimaliai padidinti ekonominę atliekų ir šalutinių produktų vertę pasitelkus naujus ir potencialiai energiją taupančius biologinius procesus, pavieniui ar derinant juos su augalų sistemomis ir (arba) cheminiais katalizatoriais.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarptautinis bendradarbiavimas yra prioritetinis maisto, žemės ūkio ir biotechnologijų mokslinių tyrimų aspektas, todėl jis bus ypač skatinamas visoje srityje. Bus remiami besivystančias šalis ir naujai atsirandančias ekonomikos sistemas ypač dominantys moksliniai tyrimai, atsižvelgiant į Tūkstantmečio plėtros tikslus ir jau atliekamą veiklą. Bus imtasi specialios veiklos skatinant bendradarbiavimą su prioritetiniais regionais-partneriais ir šalimis-partnerėmis, ypač tais, kurie dalyvauja dviejų regionų dialoguose ir dvišaliuose mokslo ir technologijų susitarimuose, taip pat su kaimyninėmis šalimis ir naujomis ekonomikos sistemomis bei besivystančiomis šalimis.

Be to, bus vykdomas daugiašalis bendradarbiavimas sprendžiant plačių tarptautinių pastangų reikalaujančius uždavinius, pavyzdžiui, augalų ir mikroorganizmų sistemų biologijos apimties ir sudėtingumo srityje, arba sprendžiant visuotinius uždavinius ir laikantis tarptautinių ES įsipareigojimų (maisto ir geriamojo vandens saugumas ir sauga, visuotinis gyvūnų ligų paplitimas, teisingas biologinės įvairovės naudojimas, bendradarbiaujant su JT Maisto ir žemės ūkio organizacija maksimalaus ilgalaikio žuvų kiekio atkūrimas pasaulio žvejybos plotuose iki 2015 m. ir įtaka klimato kaitai arba klimato kaitos įtaka).

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Naujų poreikių mokslinių tyrimų metu, pavyzdžiui, gali būti kuriamos naujos idėjos ir technologijos, skirtos krizių valdymo sistemoms ir maisto grandinės vientisumui.

Lanksčiai reaguojant į nenumatytus politinius poreikius ypatingas dėmesys bus atkreipiamas į atitinkamą Europos žiniomis paremtos biologinės ekonomikos kūrimo politiką.

3. Informacijos ir komunikacijų technologijos

Tikslas

Padidinti Europos pramonės konkurencingumą ir suteikti Europai galimybę įvaldyti ir formuoti būsimą informacijos ir ryšių technologijų (IRT) raidą taip, kad būtų patenkinti jos visuomenės ir ūkio poreikiai. IRT yra žinių visuomenės pagrindas. Veikla sustiprins Europos mokslo ir technologijų bazę ir užtikrins jos pasaulinį pirmavimą IRT srityje, padės valdyti ir skatinti produktų, paslaugų ir procesų inovacijas ir kūrybiškumą pasitelkus IRT, ir užtikrins, kad IRT pažanga būtų greitai paverčiama nauda Europos piliečiams, įmonėms, pramonei ir valdžios institucijoms. Ši veikla taip pat padės sumažinti skaitmeninį atotrūkį ir socialinę atskirtį.

Požiūris

Informacijos ir ryšių technologijoms (IRT) tenka išskirtinis ir nusistovėjęs vaidmuo skatinant inovacijas, kūrybingumą ir visų pramonės ir paslaugų sektorių konkurencingumą. Jų svarba esminė sprendžiant pagrindinius socialinius uždavinius ir modernizuojant viešąsias paslaugas, jos yra pažangos visuose mokslo ir technologijų srityse pagrindas. Todėl Europa turi valdyti ir formuoti būsimą IRT raidą ir užtikrinti, kad IRT paremtos paslaugos ir produktai būtų pritaikomi ir naudojami teikiant kuo didesnę naudą piliečiams ir verslo įmonėms.

Tai iniciatyvoje i2010 apibrėžti Bendrijos informacinės visuomenės politikos tikslai, kuriais Europoje siekiama sukurti konkurencingą konverguojančios informacijos ekonomiką, žymiai padidinti Europos investicijas į IRT mokslinius tyrimus ir inovacijas bei sukurti labai plačias prieigos galimybes informacinėje visuomenėje.

Naujos IRT technologijos atvers daug naujų galimybių gauti vertingesnių produktų ir paslaugų, daugelis jų priklausys sritims, kuriose Europa jau užima pirmaujančias pramonės ir technologijų pozicijas. Partnerių paieška Europos lygiu – tai optimalus investavimo į IRT būdas. IRT mokslinių tyrimų veikla, grindžiama „atviro šaltinio“ vystymo modeliu, yra naudinga inovacijų šaltinio ir augančio bendradarbiavimo pavyzdys. Labiau nei kada nors anksčiau tokių pastangų reikia siekiant šiais visuotinės konkurencijos laikais neatsilikti nuo vis brangstančių mokslinių tyrimų ir vis sudėtingesnių ir tarpusavyje susietų technologijų.

IRT temoje pirmenybė suteikiama strateginiams svarbiausių technologijų moksliniams tyrimams, užtikrinamas visa apimantis technologijų integravimas ir žinios bei priemonės patiems įvairiausiems naujoviškiems IRT taikymams. Tokia veikla turės įtakos pramonės ir technologijų pažangai IRT sektoriuje ir padidins svarbių sektorių, kuriuose plačiai taikomos IRT, konkurencinį pranašumą, kadangi dėl jos bus sukurta naujoviškų didelės vertės IRT paremtų produktų ir paslaugų bei nauji ar pagerinti verslo ir administravimo organizaciniai procesai. Pagal šią temą bus remiamos ir kitos Bendrijos politikos sritys, pavyzdžiui sveikatos ir aplinkos apsauga, visuomenės ir socialiniams poreikiams, visų pirma žmonių su specialiais poreikiais, įskaitant senėjančių gyventojų ir neįgalųjų poreikius, tenkinti pasitelkus IRT.

Veikla apims bendradarbiavimą ir tinklų kūrimo veiklą bei galėtų paremti bendras technologijų iniciatyvas ¹ ir nacionalines programos koordinavimo iniciatyvas ². Veiklos prioritetams bus priskirtos temos, nagrinėjamos, be kitų šaltinių, remiantis Europos technologijų platformų darbu. Taip pat bus plėtojamas bendradarbiavimas pagal temas su kitomis specialiosiomis programomis.

¹ Jos galėtų apimti rinktinius Naneoelktronikos technologijų, Įterptųjų kompiuterinių sistemų sričių mokslinių tyrimų aspektus.

² Tai galėtų apimti bendrą programų įgyvendinimą kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos srityje.

Iš esmės yra svarbus mažųjų ir vidutinių įmonių bei kitų smulkių subjektų dalyvavimas šioje veikloje, atsižvelgiant į jų vaidmenį skatinant inovacijas. Jų vaidmuo gyvybiškai svarbus kuriant ir puoselėjant naujas IRT ir jų taikymo vizijas ir paverčiant jas vertingomis verslo priemonėmis.

Veikla

- **IRT technologijų ramsčiai:**

- Nanoelektronika, fotonika ir integruotos mikro- ir nanosistemos: procesų, prietaisų, dizaino ir testavimo technologijų ir metodikų, siekiant geriau suplanuoti sudėtinių dalių, lustuose sumontuotų sistemų, paketinių sistemų ir integruotų sistemų, įvairiam taikymui skirtų, įskaitant ultra greitus komponentus, bazinių fotoninių sudėtinių dalių, radijo dažnio (RD) sistemas, gerų eksploatacinių savybių ir talpių duomenų saugojimo sistemų, labai didelio ploto ar labai integruoto vaizdavimo sprendimų, jutimo, sužadavimo, vizualizavimo ir vaizdų gavimo įrenginių, labai mažai energijos naudojančių sistemų, aktyviųjų sandų, alternatyvių energijos šaltinių ar akumuliatorių, integruotų heterogeninių technologijų ar sistemų, protingų sistemų, daugiafunkcinių integruotų mikro-nano-bio-infosistemų, didelio ploto elektroninių sistemų, integravimo į įvairias medžiagas ar objektus, sąsajų su gyvais organizmais, savaiminio molekulių ar atomų susijungimo į stabilias struktūras dydį ir tankumą, patobulinti jų veikimą, energijos suvartojimo našumą, sumažinti gamybos sąnaudas ir išlaidas.

- Visur esantys ir neriboti ryšių tinklų pajėgumai: ekonomiškos, perkonfigūruojamos ir lanksčios mobilaus ryšio ir plačiajuosčių tinklų technologijos, sistemos ir struktūros, įskaitant antžeminius ir palydovinius tinklus bei optinio perjungimo ir kitas technologijas didelės spartos sujungimui; įvairių fiksuoto, mobilaus, bevielio ryšio ir transliavimo tinklų ir paslaugų, aprėpiančių asmeninę zoną, regionus ir visą pasaulį, susiliejimas; laidinių ir bevielių ryšių paslaugų ir taikymų tarpusavio sąveika, tinklo išteklių valdymas, paslaugų perkonfigūravimo galimybė; pavienių pažangių daugialypės terpės įrenginių kompleksinis prijungimas prie tinklo, davikliai ir mikroschemos.
- Įterptosios sistemos, skaičiavimas ir kontrolė: galingesnės, saugesnės, labiau išskirstytos, patikimesnės ir našesnės aparatinės ir programinės įrangos sistemos, pajėgiančios suvokti savo aplinką, ją kontroliuoti ir prie jos prisitaikyti, optimizuodamos išteklių panaudojimą, sistemų modeliavimo, analizės, projektavimo, inžinerijos ir patvirtinimo metodai ir priemonės sudėtingoms sistemoms įvaldyti, atvira iš paruoštų komponentų surenkama konstrukcija ir nuo mastelio nepriklausomos platformos, tarpinė įranga ir išskirstytos operacinės sistemos, užtikrinančios iš tiesų sklandžiai sąveikaujančią ir prie aplinkos prisitaikančią terpę jutimo, sužadinimo, skaičiavimo, pranešimo, saugojimo ir paslaugų teikimo funkcijoms; kompiuterinių įrenginių konstrukcijos su heterogeninėmis, tinklinėmis ir perkonfigūruojamomis sudėtinėmis dalimis, įskaitant kompiliavimą, programavimą ir paramą eksploatacijos laikotarpiu; didelio pajėgumo sistemos ir paslaugos; didelio masto, paskirstytų, neapibrėžtų sistemų kontrolė.

- Programinė įranga, energetinės sistemos ir patikimumas: technologijos, priemonės ir metodai dinamiškai ir patikimai programinei įrangai, konstrukcijoms ir tarpinės įrangos sistemoms, kuriomis paremtos daug žinių reikalaujančios paslaugos, įskaitant jų, kaip viešųjų paslaugų, teikimą; paslaugoms teikti pritaikytos, sąveikaujančios ir nuo mastelio nepriklausančios infrastruktūros, išteklių virtualizavimas tinkleliuose, įskaitant domenams priskirtas platformas, tinklo operacinės sistemos; atviro šaltinio programinė įranga; atviros standartų platformos ir bendradarbiavimo metodai, skirti kurti ir patvirtinti programinę įrangą, paslaugas ir sistemas; surinkimo priemonės, įskaitant programavimo kalbas; naujos sudėtingų sistemų elgsenos įsisavinimas; didelio masto išskirstytų ir tarpusavyje sujungtų sistemų ir paslaugų patikimumo ir lankstumo gerinimas, saugios ir patikimos sistemos ir paslaugos, įskaitant privatumą saugančios prieigos kontrolės ir autentikavimo, dinamiško saugumo ir pasitikėjimo metodus, patikimumo ir pasitikėjimo metamodelius.
- Žinių, pažinimo ir besimokančios sistemos: žmonėms ir mašinoms skirti metodai ir būdai žinioms įgyti, kurti ir interpretuoti, pateikti ir personalizuoti, ieškoti ir surasti, dalytis ir siųsti, atpažįstant turinio semantinius ryšius; dirbtinės sistemos, kurios suvokia, interpretuoja ir įvertina informaciją, ir kurios gali bendradarbiauti, veikti savarankiškai ir mokytis; teorijos ir eksperimentai, pranokstantys laipsnišką pažangą ir pasinaudojantys natūralia išvalga, visų pirma mokymusi ir atmintimi, taip pat žmonėms skirtų mokymosi sistemų tobulinimo tikslams.

- Imitavimas, vizualizacija, sąveika ir mišrios tikrovės: modeliavimo, imitavimo, vizualizavimo, sąveikos, virtualios, papildytos ir mišrios realybės ir jų integravimo į aplinkas „nuo galinio taško iki galinio taško“ priemonės; produktų, paslaugų ir skaitmeninės vaizdo ir garso terpės naujoviško projektavimo ir kūrybiškumo priemonės; natūralesnės, intuityvesnės ir lengviau naudojamos sąsajos bei nauji sąveikos su technologijomis, mašinomis, įrengimais ir kitais įrankiais būdai; kalbinė technologija, įskaitant daugiakalbes ir automatines mašininio vertimo sistemas.
- Naujos IRT perspektyvos, paremtos kitomis mokslo ir technologijų disciplinomis (matematika ir fizika, medžiagomis, biotechnologijomis, gyvosios gamtos mokslais, chemija, pažinimo ir socialiniais mokslais, humanitariniais mokslais ir t.t.), numatytos visoje IRT temoje. Jos yra pažanga, leisianti padaryti atradimus, kurie užtikrins IRT ir visiškai naujų pramonės ir paslaugų sektorių inovacijas. Joms priskiriamas ir miniatiūrinių IRT prietaisų kūrimas, kurie yra suderinami su gyvais organizmais ir gali su jais sąveikauti (pavyzdžiui, naujoviškos IRT sudėtinės dalys ir kompiuterinės sistemos, paremtos sintetinėmis biomolekulinėmis struktūromis), ir nauji kompiuterių ir ryšių mokslai, besisemiantys idėjų iš gyvojo pasaulio, visiškai ekologiškai suderinami IRT įrenginiai, sukonstruoti natūralių sistemų pavyzdžiu, ir gyvojo pasaulio modeliavimas ir imitavimas (pavyzdžiui, žmogaus fiziologijos imitavimas keliais biologiniais lygmenimis).

- **Technologijų integravimas:**

- Asmeninės aplinkos: daugiarežimių sąsajų, jutimo būdų ir mikrosistemų, asmeninių ryšio ir kompiuterinių įrenginių, į asmeninius daiktus įmontuotų IRT sistemų, nešiojamų sistemų ir implantų integravimas ir jų prijungimas prie paslaugų ir išteklių, akcentuojant visų asmens buvimo ir tapatybės aspektų integravimą.

- Namų aplinkos: namų, pastatų ir viešųjų erdvių ryšiai, stebėseną, kontrolę ir pagalbinės sistemos; sklandi visų įrenginių sąveika ir naudojimas, atsižvelgiant į ekonomiškumą, įperkamumą, naudojimo galimybes ir saugą; naujos paslaugos ir naujos interaktyvaus skaitmeninio turinio ir paslaugų, įskaitant pramogas, formos; galimybė naudotis informacija ir žinių valdymas.
 - Robotų sistemos: lanksčios ir patikimos robotų sistemos, veikiančios žmonių bei nesusistemintoje aplinkose ir bendradarbiaujančios su žmonėmis; į tinklą sujungti ir bendradarbiaujantys robotai; miniatiūriniai robotai, humanoidinės technologijos; modulinis dizainas ir integruotų robotų sistemų modeliavimas.
 - Sumani infrastruktūra: IRT priemonės, dėl kurių svarbiausios infrastruktūros tampa našesnės ir lengviau naudojamos, pritaikomos ir prižiūrimos, atsparesnės nusidėvėjimui ir gedimams; duomenų integravimo priemonės; sisteminės rizikos įvertinimo, ankstyvo išpėjimo ir automatizuoto pavojaus signalo skelbimo, planavimo ir sprendimų priėmimo IRT.
- **Taikymų moksliniai tyrimai:**
- Socialinius uždavinius sprendžiančios IRT: užtikrinti, kad visi Europos piliečiai galėtų gauti didžiausią naudą iš IRT produktų ir paslaugų, padidinti įtrauktį, sklandžią prieigą ir viešojo intereso paslaugų interaktyvumą, bei padidinti viešojo sektoriaus paslaugų vaidmenį diegiant naujoves, pagerinant tų paslaugų našumą ir veiksmingumą;

- sveikatos priežiūros sistemai: asmeninės nekrentančios į akis sistemos, suteikiančios piliečiams galimybę tvarkyti savo gerovę, pavyzdžiui, nešiojami ar implantuojami kontroliniai įtaisai ir autonominės geros sveikatos būklės palaikymo sistemos; nauji būdai, pavyzdžiui, molekulinis vaizdų gavimas patobulintai prevencijai ir individualizuotai medicinai; žinių apie sveikatą atradimas, valdymas ir taikymas klinikinėje praktikoje; organų funkcijų modeliavimas ir imitavimas; mikroskopiniai ir nanoskopiniai robotai mažiausiai invazinei chirurginei ir gydomajai praktikai;
- visų lygių valdžioms institucijoms: IRT panaudojimas viešojo administravimo tarpdisciplininiam metodui kartu su organizaciniais pokyčiais ir naujais įgūdžiais, siekiant visiems teikti naujoviškas, į pilietį orientuotas paslaugas; pažangūs IRT paremti moksliniai tyrimai ir sprendimai tobulinant demokratinius ir dalyvavimo procesus bei viešojo sektoriaus paslaugų našumą ir kokybę; sąveika su administracijos ir valdžios institucijomis ir tarp jų, taip pat parama teisėkūros ir politikos plėtros procesams visose demokratijos stadijose;
- įtraukčiai: suteikti asmenims ir jų bendruomenėms galimybes ir pagerinti lygiateisį visų piliečių dalyvavimą informacinėje visuomenėje, užkertant kelią skaitmeninei atskirčiai dėl negalios, menkų įgūdžių, skurdo, geografinės izoliacijos, kultūros, lyties ar amžiaus *inter alia* remiant pagalbines technologijas, propaguojant savarankišką gyvenimą, didinant elektroninės terpės įgūdžius ir kuriant visiems skirtus produktus ir paslaugas;

-
- mobilumui: integruotos, IRT paremtos saugos sistemos transporto priemonėms, sukonstruotos naudojant atviras, saugias ir patikimas struktūras ir sąsajas; sąveikaujančios ir bendradarbiaujančios sistemos, skirtos transporto našumui, saugai ir ekologiškumui, paremtos ryšiu tarp transporto priemonių ir su transporto infrastruktūra, su pritaikytomis tiksliais ir patvariomis vietos nustatymo ir navigacijos technologijomis; personalizuotos, atsižvelgiant į vietą teikiamos informacinio mobilumo ir daugiarežimės paslaugos, įskaitant pažangius paslaugų sprendimus turizmui;
 - remiant aplinką, rizikos valdymą ir tvarų vystymąsi: rizikos ir avarinių situacijų valdymas; rizikos ir avarinių situacijų valdymas, pažangių daviklių tinklai pavojų numatymo tobulinimui, gamtinių išteklių valdymas, įskaitant teršalų kiekio mažinimo sistemas; energijos vartojimo efektyvumo didinimas; žmogaus reagavimo į sudėtingą aplinkos padėtį ir biologinės įvairovės išsaugojimo veiklos valdymas; įspėjimo apie pavojų sistemos ir laiku atliekamas bei patikimas viešojo saugumo informacijos perdavimas, pagalbinės technologijos ir sistemos darbui atšiauriomis, pavojingomis ar rizikingomis sąlygomis; ekologiška ir tvari IRT, įskaitant elektronikos prietaisus, gamyba; pažangus aplinkos stebėjimo ir rizikos vertinimo duomenų ir informacijos tvarkymas prisidedant prie INSPIRE, GMES ir GEOSS.
 - IRT skirtos turiniui, kūrybingumui ir asmeniniam tobulėjimui:
 - naujoviškos interaktyvaus, netiesinio ir savaime prisitaikančio turinio formos, įskaitant pramogoms ir dizainui; kūrybiškumas ir gilesnis vartotojo patiriamas įspūdis; mišrios terpės turinio pritaikymas pagal kliento poreikius ir pateikimas; vien tik skaitmeninio turinio gamyba ir tvarkymas įtraukiant naujas semantikos technologijas; į vartotoją orientuotas naudojimas, galimybė naudotis turiniu ir jo kūrimas;

- patobulintų technologijų besimokančios sistemos, priemonės ir paslaugos, pritaikytos skirtingiems besimokantiejiems ir esant skirtingoms aplinkybėms; žmogaus mokymosi, įskaitant pedagogikos teorijas, pamatiniai klausimai, kai procesas vyksta padedant IRT; žmonių gebėjimų tapti aktyviais besimokančiaisiais tobulinimas;
 - pažangios paslaugos sudarant galimybę naudotis skaitmeninės formos kultūriniu paveldu; galimybė pasinaudoti moksliniais ištekliais; priemonės, leidžiančios bendruomenėms sukurti naujus kultūrinius atsiminimus, paremtus gyvuoju paveldu; skaitmeninio turinio išsaugojimo metodai ir priemonės; galimybės naudotis skaitmeniniais objektais sudarymas ateities vartotojams, išlaikant jų originalų ir naudojimo aplinkybių autentiškumą ir vientisumą.
- Verslą ir pramonę remiančios IRT:
- dinamiškos, darbui tinkluose pritaikytos verslo sistemos, įskaitant jų stebėseną realiu laiku, produktams ir paslaugoms kurti ir teikti; modernių objektų decentralizuota kontrolė ir valdymas; skaitmeninės verslo ekosistemos, visų pirma programinės įrangos sprendimai (taip pat pagrįsti tinkleliais), pritaikomi mažųjų ir vidutinių organizacijų poreikiams; bendros paslaugos, padedančios dirbti bendrus darbus viena nuo kitos nutolusiose darbo vietose, kuriose atsižvelgiama į kontekstą; padidintas grupinis dalyvavimas, grupės valdymas ir dalijimasis parama; dalijimasis žiniomis ir interaktyvios paslaugos;

- gamyba, įskaitant tradicinę pramonę: pažangios tinklinės kontrolės priemonės tikslumo reikalaujančiai gamybai ir mažoms išteklių sąnaudoms; bevielė automatizacija ir logistika greitam įrenginių pertvarkymui; integruotos modeliavimo, imitavimo, optimizavimo, pristatymo ir virtualios gamybos aplinkos, miniatiūrizuotų IRT sistemų ir sistemų, susietų su visokiausių rūšių medžiagomis ir objektais, gamybos technologijos;
- IRT pasitikėjimui užtikrinti:
- pasitikėjimą IRT ir jos taikymais remiančios priemonės; daugybinės ir jungtinės tapatybės tvarkymo sistemos; autentifikavimo ir įgaliojimo būdai; sistemos, atitinkančios privatumo poreikius, paremtos technologijų naujienomis; teisių ir turto valdymas; apsaugos nuo kibernetinės erdvės pavojų priemonės, derinant su kitomis temomis, visų pirma tema „Saugumas“.

Tarptautinis bendradarbiavimas

IRT temoje bus skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas sprendžiant bendro intereso klausimus, siekiant su strateginiais partneriais suderintų sprendimų, turinčių didelės abipusės naudos ir prisidedant prie informacinės visuomenės plėtros naujose ekonomikos sistemose ir besivystančiose šalyse. Šalims ir regionams, į kuriuos Europa turi sutelkti bendradarbiavimą, ypatingą dėmesį skiriant bendradarbiavimui su naujomis ekonomikos sistemomis, besivystančiomis šalimis ir kaimyninėmis šalimis, bus apibrėžta speciali veikla.

Kartu su 1 tema „Sveikata“ bus galima užsirašyti į tarptautinę žmogiškųjų ribų mokslo programą (HFSP), skatinant tarpdisciplininius mokslinius tyrimus ir novatorišką įvairių sričių mokslininkų bendradarbiavimą bei suteikiant G8 grupei nepriklausančioms šalims galimybę iš šios programos gauti didžiausią naudą.

Veikla pagal šią temą remia Pažangių gamybos sistemų (PGS) schemą, kuri jos nariams regionams sudaro MTTP bendradarbiavimo galimybę¹.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Veikla Būsimų ir naujų technologijų srityje pritrauks ir skatins daugiadisciplininę mokslinių tyrimų kompetenciją naujose su IRT susijusių mokslinių tyrimų srityse. Dėmesys bus telkiamas į naujų, netirtų miniatiūrinių prietaisų gamybos ir kompiuterinių galimybių tyrimą, įtraukiant, pavyzdžiui, kvantinių efektų panaudojimą; sudėtingų tinklinių kompiuterinių ir ryšių sistemų, įskaitant programinę įrangą, įvaldymą; naujų idėjų dėl pažangių sistemų naujiems personalizuotiems produktams ir paslaugoms tyrimus ir eksperimentus su jomis.

Mokslinių tyrimų, kuriais siekiama geriau suprasti IRT tendencijas ir poveikį visuomenei ir ekonomikai, metu gali būti tiriama, pavyzdžiui: IRT įtaka produktyvumui, užimtumui, įgūdžiams ir atlyginimams; IRT, kaip varomoji viešųjų ir verslo paslaugų inovacijų jėga; kliūtys didesnio masto ir greitesnėms IRT naujovėms ir taikymui; nauji verslo modeliai ir eksploatavimo keliai derinant su kitomis temomis, pagal kurias IRT teks svarbus vaidmuo keičiant požiūrį į gamybą ir paslaugas; IRT paremtų sprendimų panaudojimo galimybės, naudingumas ir priimtinumai; IRT infrastruktūrų privatumas, saugumas ir pasitikėjimas jomis; IRT plėtros etiniai klausimai; ryšiai su pagrindinėmis teisinėmis, reglamentavimo ir valdymo nuostatomis, susijusiomis su IRT; IRT paramos Bendrijos politikai ir tos paramos poveikio šiai politikai analizės.

¹ Mokslinio ir techninio bendradarbiavimo IGS srityse susitarimas numatytas tarp Europos bendrijos ir Jungtinių Amerikos Valstijų, Japonijos, Australijos, Kanados, Korėjos ir ELPA priklausančių Norvegijos ir Šveicarijos.

4. Nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagos ir naujos gamybos technologijos

Tikslas

Pagerinti Europos pramonės konkurencingumą ir generuoti žinias siekiant užtikrinti, kad intensyviai išteklius naudojanti pramonė taptų intensyviai žinias naudojančia pramone, skatinant laipsniškus pokyčius žinių srityje ir įdiegiant tvirtas žinias naujose taikomosiose programose, atsirandant įvairioms technologijoms ir disciplinoms. Tai bus naudinga naujoms modernių technologijų pramonės įmonėms ir didesnės vertės žiniomis grindžiamoms tradicinės pramonės įmonėms, ypatingą dėmesį skiriant tinkamam MTTP rezultatų skleidimui MVĮ. Ši veikla visų pirmasiejama su įgalinančiomis technologijomis, kurios daro poveikį visiems pramonės sektoriams ir daugeliui kitų Septintosios bendrosios programos temų.

Požiūris

Tam, kad pagerintų savo konkurencingumą, Europos pramonei reikia esminių inovacijų. Ji turi sutelkti savo pajėgumus į didelės pridėtinės vertės produktus, susijusius procesus ir technologijas, kad patenkintų klientų reikalavimus, taip pat pateisintų aplinkosauginius, sveikatos priežiūros ir kitus socialinius lūkesčius. Moksliniai tyrimai neatsiejami nuo šių konkurencijos uždavinių sprendimo. Ateities pramonės konkurencingumas labai priklausys nuo nanotechnologijų ir jų pritaikymo būdų. MTTP keliose nanomokslų ir nanotechnologijų srityse gali paspartinti Europos pramonės įmonių transformaciją. ES yra pripažinta lyderė nanomokslų, nanotechnologijų, medžiagų ir gamybos technologijų srityse, kurios turi būti sustiprintos, kad būtų užtikrinta ir sutvirtėta ES padėtis ypač konkurencingoje pasaulio rinkoje. Labiau išvystytų pramonės rūšių konkurencingumas taip pat labai priklauso nuo jų pajėgumų integruoti naujas technologijas.

Vienas iš svarbiausių šios temos elementų – tai efektyvus nanotechnologijų, medžiagos mokslų, dizaino ir naujų gamybos metodų integravimas, kad būtų pasiektas ir kuo labiau padidintas poveikis pramonės transformacijai ir, tuo pačiu, paremta ekologiška gamyba ir vartojimas. Šiuo atžvilgiu medžiagos su naujomis savybėmis yra ypatingai svarbios Europos pramonės konkurencingumui ateityje ir yra technologijų pažangos daugelyje sričių pagrindas. Pagal šią temą bus remiama visa pramoninė veikla, kurią vykdant yra sinergija su kitomis temomis. Bus remiama taikomoji veikla visuose sektoriuose ir srityse, įskaitant medžiagų mokslus ir technologijas, našios gamybos ir procesų technologijas, nanobiotechnologijas ir nanoelektroniką.

Vidutinės trukmės laikotarpio uždavinys – pagrindinį dėmesį skirti žinių ir įgūdžių, įgytų įvairiose disciplinose pasitelkus į taikymus nukreiptą mokslinį ir techninį bendradarbiavimą, susiliejimui. Ilgalaikis šios temos tikslas – pasinaudoti milžiniškais nanomokslų ir nanotechnologijų perspektyvomis kuriant tikrą žiniomis paremtą pramonę ir ekonomiką. Abiem atvejais bus nepaprastai svarbu užtikrinti, kad sukurtos žinios būtų įsisavintos, veiksmingai skleidžiant ir pritaikant rezultatus.

Didelis įnašas tenkinant pramonės poreikius ir papildomas iniciatyvų ir finansuojamų projektų indėlis bus užtikrintas visų pirma pasitelkus tokią veiklą, kaip Europos technologijos platformos (pavyzdžiui, potencialiose aplinką tausojančios chemijos, energetikos, naujos gamybos, energijos generavimo, pramoninės saugos, nanomedicinos, plieno, tekstilės, keramikos, miško pramonės sektoriaus srityse ir pan.) ir, esant galimybei, remiant bendras technologijų iniciatyvas.

Ši tema yra ypač svarbi MVĮ dėl jų poreikių ir vaidmens technologinei pažangai ir panaudojimui. Ypatingai svarbios sritys: nanoinstrumentai, nanopriemonės ir nanoįrenginiai, taip pat kosminės erdvės sistemos (dėl greitai augančių intensyviai žinias naudojančių MVĮ koncentracijos šiuose sektoriuose); techniniai audiniai, įskaitant jų padengimą (būdinga tradiciniam sektoriui, kuriame vyksta greita transformacija, turinti įtakos daugeliui MVĮ); mechanikos pramonė (pavyzdžiui, apdirbimo staklės – Europos MVĮ yra šios srities lyderės); didelę pridėtinę vertę turinčios cheminės medžiagos, taip pat kiti sektoriai, kuriuose yra daug MVĮ, gaussiančių naudos, kai bus pradėti taikyti nauji verslo modeliai, medžiagos ir produktai.

Speciali veikla, skirta koordinuoti nacionaliniu ir regioniniu lygiu vykdomas programas ir bendrą veiklą bus vykdoma pasitelkus schemas ERA-NET ir ERA-NET+, kad būtų skatinama mokslinių tyrimų programų konvergencija ir stiprinama Europos technologijų platformų kritinė masė ir tarpusavio bendradarbiavimas. Pramoniniams moksliniams tyrimams taip pat duos naudos veiklos metrologijos, toksikologijos, standartų ir nomenklatūros srityse koordinavimas.

Veikla

• Nanomokslai ir nanotechnologijos

Tikslas yra sukurti iš anksto nustatytų savybių ir elgsenos medžiagas ir sistemas, paremtas didesnėmis darbo su medžiagomis nanoskopinėje skalėje žiniomis ir patirtimi. Dėl to bus sukurti naujos kartos, didelės pridėtinės vertės, konkurencingi aukštos kokybės produktai ir paslaugos įvairiausiuose taikymuose, iki minimumo sumažinant bet kokią galimą žalingą poveikį aplinkai ir sveikatai. Bus skatinama kelioms disciplinoms bendra veikla, kurioje pritaikomi teoriniai ir eksperimentiniai metodai.

Pagrindinis dėmesys bus skiriamas:

- naujoms žinioms apie atomų, molekulių tarpusavio sąveiką ir jų konglomeratus su natūraliais ir dirbtiniais objektais;
- nanostruktūrų, šias žinias ar medžiagas naudojančių sistemų įgyvendinimui;
- veiklai, kuria siekiama suprasti ar imituoti nanometrinių mastelio natūralius procesus;
- nano-gamybai, paviršių funkcionalizavimui, ploniems sluoksniams, save surenkančių sistemų savybėms;
- matavimo ir charakteristikų nustatymo metodams ir procesams.

Mokslinių tyrimų metu taip pat bus kuriami atitinkami instrumentai, priemonės, nustatomos eksperimentinės kryptys ir atliekama demonstracinė veikla, reikalinga visiškai naujiems nanotechnologijomis paremtos gamybos metodams daugiausiai žadančiuose pramonės sektoriuose.

Be to, ši veikla bus sutelkta į atitinkamus uždavinius ir socialines aplinkybes bei nanotechnologijų pripažinimą. Tuo tikslu bus atliekami moksliniai tyrimai, nagrinėjantys visus rizikos įvertinimo aspektus (pavyzdžiui, nanotoksikologija ir nanoekotoksikologija), taip pat saugos, nomenklatūros, metrologijos ir standartų klausimus, kurie tampa vis svarbesni grindžiant kelią pramoniniams taikymams. Taip pat gali būti pradėta speciali veikla kuriant specialius žinių ir patirties centrus, taip pat centrą Komisijos integruotam ir atsakingam nanotechnologijų metodui taikyti, kaip numatyta atitinkamame veiksmų plane.¹

¹ Komisijos komunikatas, Nanomokslai ir nanotechnologijos: 2005–2009 m. Europos veiksmų planas, COM(2005) 243.

- **Medžiagos**

Vis didesnę svarbą pramonės konkurencingumui ir tvariam vystymuisi turi naujos pažangios medžiagos ir paviršiai, kuriems pagaminti reikia daugiau žinių, kurie turi naujų funkcinių savybių, ir kurių savybės yra patobulintos. Pagal naujus gamybos pramonės modelius svarbiausiu dalyku didinant produktų vertę ir eksploatacines savybes tampa medžiagos, o ne apdorojimo etapai.

Moksliniai tyrimai bus nukreipiami kurti naujus žiniomis grindžiamus daugiafunkcinius paviršius ir medžiagas, turinčias pritaikytų savybių, taip pat – nuspėjamam naujų gaminių ir procesų eksploatavimui bei jų remontui. Ypatingas dėmesys bus skiriamas geras eksploatacines savybes turinčioms daugiafunkcinėms medžiagoms, kurių taikymo sritis yra plati.

Tam reikia būdingų savybių ir veiklos, apdorojimo ir gamybos kontrolės, taip pat reikia atsižvelgti į galimą poveikį sveikatai ir aplinkai per visą jų eksploatacijos laikotarpį. Ypatingas dėmesys bus skiriamas naujoms pažangioms medžiagoms ir sistemoms, gautoms išnaudojant nanotechnologijų ir biotechnologijų potencialą ir (arba) „mokantis iš gamtos“, ypač geresnių savybių nanomedžiagoms, biologinėms medžiagoms, hibridinėms medžiagoms ir dirbtinėms medžiagoms su elektromagnetinėmis savybėmis, kurių gamtoje nėra.

Bus skatinamas daugiadisciplininis metodas, įskaitant chemiją, fiziką, inžinerinius mokslus, įskaitant informacinį modeliavimą, ir, vis didesniu mastu, biologijos mokslus. Medžiagų savybių aprašymas, projektavimas ir imitavimas taip pat labai svarbūs siekiant geriau suprasti medžiagų reiškinius, visų pirma įvairių mastelių sandaros ir savybių ryšius; gerinti medžiagų įvertinimą ir patikimumą, įskaitant atsparumą senėjimui, ir išplėtoti medžiagų projektavimui skirtą virtualių medžiagų koncepciją. Bus remiamas nano-molekulinių-makro lygmenų įtraukimas į chemijos ir medžiagų technologijas, siekiant sukurti naujų koncepcijų ir procesų, pavyzdžiui, katalizėje, bei suintensyvinti ir optimizuoti procesus. Taip bus sprendžiami su procesų kūrimu ir naujų medžiagų pramoninio pritaikymo plėtra susiję klausimai.

- **Nauja gamyba**

Siekiant transformuoti ES pramonę iš ištekliais paremtos į tvarią žiniomis paremtą pramonės aplinką, reikalingas naujas gamybos metodas, priklausysiantis nuo priimtų visiškai naujų požiūrių į nuolatinį naujų žinių įgijimą, pritaikymą, apsaugą, finansavimą bei panaudojimą, be kita ko, kuriant tvarios gamybos ir vartojimo modelius. Tam reikia tinkamų sąlygų, kad pramonė nuolat diegtų naujoves (pramoninėje veikloje ir gamybos sistemose, įskaitant dizainą, statybą, įrenginius ir paslaugas) ir kurtų bendrą gamybos „turtą“ (technologijoms, organizacinėms ir gamybos priemonėms bei žmogiškiesiems ištekliams) laikantis saugos ir aplinkos apsaugos reikalavimų.

Veikla bus nukreipta į:

- naujų pramonės modelių ir strategijų kūrimą, kurie apima visus produkto ir proceso ciklo aspektus;
- pritaikomas gamybos sistemas, galinčias įveikti esamus proceso trūkumus ir sudarančias galimybes taikyti naujus gamybos ir apdorojimo metodus,
- tinklinę gamybą, kuria siekiama sukurti pasaulinio masto bendradarbiavimo ir pridėtinės vertės operacijų priemones ir metodus;
- priemones, kuriomis greitai perkeliamos naujos žinios ir į gamybos procesų modeliavimą integruojamos naujos technologijos;
- daugiadisciplininių mokslinių tyrimų tinklų ir nano-, mikro-, bio-, geo-, info-, optinių ir pažinimo technologijų suartėjimo naudojimą, siekiant sukurti naujas pridėtinę vertę turinčias hibridines technologijas, gaminius ir inžinerines koncepcijas bei į naujų pramonės šakų galimybių atvėrimą.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas propaguoti veiklą, kuria remiamas MVĮ pritaikymas ir integravimas į naujus tiekimo grandinės poreikius, taip pat skatinamas aukšto lygio technologijas turinčių MVĮ kūrimas.

- **Technologijų integravimas taikymui pramonėje**

Labai svarbu integruoti trijų minėtų mokslinių tyrimų sričių žinias ir technologijas, kad būtų pagreitinta Europos pramonės ir ekonomikos transformacija, taikant saugų, socialiniu požiūriu patikimą ir tvarų metodą.

Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skiriamas naujiems taikymams ir naujoviškiems, iš esmės kitokiems sprendimams, atitinkantiems pagrindinius uždavinius ir MTTP poreikius, įskaitant tuos, kuriuos nustatė įvairios Europos technologijų platformos. Bus remiamas naujų žinių, įgytų nanotechnologijų, medžiagų technologijų ir gamybos technologijų srityse, integravimas taikymui viename sektoriuje ar tarp sektorių, pavyzdžiui, sveikatos priežiūros, maisto, konstravimo ir statybos, įskaitant kultūros paveldą, kosminės erdvės pramonės, transporto, energetikos, chemijos, aplinkos, informacijos ir ryšių, tekstilės, aprangos ir avalynės, miškininkystės pramonės, plieno, mechaninės ir cheminės inžinerijos, taip pat pramoninės saugos bendrų klausimų ir matavimo bei testavimo srityse.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Dėl augančios pramoninių mokslinių tyrimų tarptautinės dimensijos reikia gerai koordinuoto darbo su trečiosiomis šalimis metodo. Todėl tarptautinis bendradarbiavimas bus svarbus visoje šioje temoje.

Specialūs veiksmai gali būti: veikla su pramoninėmis šalimis ir šalimis, pasirašiusiomis mokslinio ir techninio bendradarbiavimo susitarimus šios temos srityse; specialios iniciatyvos su naujai atsirandančiomis ekonomikomis ir besivystančiomis šalimis, siekiant sudaryti joms galimybę naudotis žiniomis; dialogas su pagrindinėmis šalimis dėl „elgesio kodekso“, siekiant atsakingai ir saugiai kurti nanotechnologijas; ir pažangių gamybos sistemų (PGS) schema, kuri jos nariams sudaro galimybę bendradarbiauti MTTP srityje¹. Bus skatinamos iniciatyvos derinti mokslinių tyrimų duomenis ir jais keistis (pavyzdžiui, aplinkos apsaugos ir sveikatos apsaugos klausimais nanotechnologijų srityje), praskinant kelią bendram reguliavimo poreikių supratimui tarp politiką formuojančių asmenų visame pasaulyje.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Moksliniai naujų poreikių tyrimai bus atliekami visų pirma siekiant sukurti ir konsoliduoti Europos pajėgumus tam tikrose naujose ir tarpdisciplininių mokslinių tyrimų srityse, kuriose yra didelių ateities galimybių. Į visus nenumatytus politinius poreikius bus reaguojama lanksčiai, jie gali būti susiję, pavyzdžiui, su standartizavimu, su parama saugiai transformacijai į žiniomis paremtą pramonę ar su galimu nanotechnologijų keliamu poveikiu aplinkai ir sveikatai.

¹ Mokslinio ir techninio bendradarbiavimo IGS srityse susitarimą sudarė Europos bendrija ir Jungtinės Amerikos Valstijos, Japonija, Australija, Kanada, Korėja ir ELPA priklausančios Norvegija ir Šveicarija.

5. Energetika

Tikslas

Dabartinės energetikos sistemos pakeitimas tvaresne sistema, kuri mažiau priklausytų nuo importuojamo kuro, būtų pagrįsta įvairiomis energijos šaltinių rūšimis, visų pirma atsinaujinančiais energijos ištekliais, energijos transportavimo sistemomis ir aplinkos neteršiančiais šaltiniais; energijos efektyvumo didinimas, įskaitant energijos vartojimo ir saugojimo racionalizavimą; neatidėliotinių uždavinių, susijusių su tiekimo užtikrinimu ir klimato kaita, sprendimas, tuo pat metu padidinant Europos pramonės įmonių konkurencingumą.

Požiūris

Iš dabartinių vertinimų ES ir pasaulyje matyti, kad svarbiausi energetikos rodikliai (pavyzdžiui, energijos suvartojimas, priklausomybė nuo iškastinio kuro, tradicinių naftos bei gamtinių dujų atsargų baigtinis pobūdis, priklausomybė nuo importo, CO₂ emisijos, energijos kainos) tolsta nuo tvarios ir patikimos energetikos sistemos. Moksliniai tyrimai energetikos srityje padės lengviau pakeisti šias tendencijas, nustatant esamų technologijų ir energijos šaltinių efektyvumo, prieinamumo, priimtumo ir patikimumo didinimo ir tuo pat metu siekio per ilgą laiką pakeisti Europoje energijos gamybos ir vartojimo būdus pusiausvyra. Todėl moksliniai tyrimai energetikos srityje tiesiogiai prisidės prie Bendrijos politikos sėkmės ir visų pirma padės pasiekti dabartinius ir būsimus ES energetikos ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo tikslus.

Vadovaujantis plataus technologijų rinkinio metodu, remiantis 2000 m. Žaliosios knygos „Plėtojant patikimo Europos energijos tiekimo strategiją“¹, 2005 m. Žaliosios knygos dėl energijos efektyvumo² ir 2006 m. Žaliosios knygos dėl Europos tvaraus, konkurencingo ir patikimo energijos tiekimo strategijos³ išvadomis, pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skiriamas rentabilioms technologijoms nustatyti ir kurti siekiant Europoje (ir pasaulyje) sukurti tvaresnę energetikos ekonomiką, grindžiamą piliečiams ir pramonei prieinamomis energijos kainomis, ir Europos pramonei sudaryti sąlygas sėkmingai konkuruoti pasaulyje. Veikloje bus atsižvelgiama į įvairios trukmės perspektyvas atskirai ir kartu, ji apims fundamentaliuosius ir taikomuosius mokslinius tyrimus bei technologinę plėtrą pasitelkiant didelio masto technologijų demonstravimą, paremtą kelias sritis apimančiais socialiniais ir ekonominiais moksliniais tyrimais, siekiant patvirtinti mokslinių tyrimų rezultatus ir suteikti racionalų pagrindą politiniams sprendimams bei pagrindinių rinkos nuostatų plėtotei.

Jei įmanoma, bus priimtas integruotas metodas, skatinantis būtinus įvairių susijusių subjektų grįžtamąją reakciją ir jų tarpusavio bendradarbiavimą. Bus skatinama integruota veikla, apimanti arba nagrinėjanti įvairių mokslinių tyrimų sričių sinergiją.

Stiprinti Europos energetikos sektoriaus konkurencingumą susidūrus su didžiule pasauline konkurencija yra svarbus šios temos tikslas, sudarant Europos pramonei galimybę išlaikyti ir didinti pirmaujančias pozicijas pasaulyje svarbiausių energijos gamybos ir energetikos efektyvumo technologijų ir medžiagų srityje. Tam reikės didelių MTTP pastangų ir tarptautinio bendradarbiavimo. Visų pirma MVĮ yra energetikos sektoriaus svarbios dalyvės, kurioms tenka svarbus vaidmuo energijos grandinėje, ir jos bus svarbios skatinant inovacijas. Aktyvus jų dalyvavimas mokslinių tyrimų ir demonstracinėje veikloje yra esminis ir bus aktyviai skatinamas.

¹ COM (2000) 769, 2000 11 29.

² COM (2005) 265 galutinis.

³ COM (2006) 105 galutinis.

Europos technologijų platformų parengtos strateginės mokslinių tyrimų darbotvarkės ir įdiegimo strategijos yra svarbus indėlis į šios temos mokslinių tyrimų prioritetus. Tokios platformos kuriamos tyrimams vandenilio ir kuro elementų bei fotogalvaninės elektros srityje atlikti, o pati idėja plėtojama kitose srityse, pavyzdžiui, biokuro, energijos generavimo be žalingų dujų emisijos ir ateities elektros tinklų ir kitose su energetika susijusiose srityse. Prireikus bus vykdoma nacionalinių programų koordinavimo gerinimo veikla.

Visos energetikos sistemos nuo energijos šaltinių iki vartotojų efektyvumo didinimas yra būtinas ir remiamas šioje temoje. Pripažįstant atsinaujinančiųjų energijos šaltinių ir energijos galutinio vartojimo efektyvumo svarbą būsimoms tvarioms energijos sistemoms, šie aspektai yra svarbiausia šios temos dalis. Ypatingas dėmesys bus skiriamas šios srities mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos skatinimui ir gebėjimų stiprinimui. Šiuo atžvilgiu bus visapusiškai išnaudota sinergija su pažangios energetikos Europai programa, įtraukta į konkurencingumo ir inovacijų programą. Taip pat bus pasinaudota būsimų didelio masto iniciatyvų potencialu įtraukiant finansavimą iš įvairių šaltinių, pavyzdžiui, BTI.

Siekiant geriau platinti ir panaudoti mokslinių tyrimų rezultatus, visose srityse bus remiamas žinių sklaidimas ir rezultatų perdavimas, įskaitant už politikos formavimą atsakingus asmenis.

Veikla

• Vandenilis ir kuro elementai

Europos vandenilio ir kuro elementų technologijų platformos sukurta integruota mokslinių tyrimų ir įdiegimo platforma suteikia pagrindą strateginei, integruotai transportavimo, stacionarių ir mobilių pritaikymų programai, kurios tikslas – užtikrinti tvirtą technologinį pagrindą konkurencingai ES kuro elementų ir vandenilio tiekimo bei įrangos pramonei. Programą sudarys: fundamentalieji ir taikomieji moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra; atitinkamos masto demonstraciniai projektai mokslinių tyrimų rezultatams patvirtinti ir racionaliam pagrindui tolesniems moksliniams tyrimams sukurti; kelias sritis apimanti socialinė ir ekonominė mokslinių tyrimų veikla, įskaitant infrastruktūros klausimus, kuriais siekiama paremti pagrįstas pereinamojo proceso strategijas ir sukurti racionalų pagrindą politiniams sprendimams bei pagrindinių rinkos nuostatų plėtotei.

Pramoniniai taikomieji moksliniai tyrimai, demonstracinė ir kelias sritis apimanti programos veikla galėtų būti įgyvendinama pasitelkus bendrą technologijų iniciatyvą. Šią strategiškai valdomą, į tikslą orientuota veiklą papildys ir glaudžiai koordinuos kitos bendros naujų krypčių mokslinių tyrimų pastangos, kuriomis siekiama padaryti didelių atradimų esminių medžiagų, procesų ir naujai atsirandančių technologijų srityje.

- **Atsinaujinančiosios elektros energijos generavimas**

Integruotų elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių technologijų, pritaikytų įvairioms regioninėms sąlygoms, galint nustatyti pakankamą ekonominį ir techninį potencialą, moksliniai tyrimai, kūrimas ir demonstravimas siekiant sukurti priemones, kurios iš esmės padidintų iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos dalį ES. Moksliniai tyrimai turėtų padidinti bendrą konversijos efektyvumą, rentabilumą, iš esmės sumažinti elektros energijos gamybos iš vietinių atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant biologiškai skaidomas atliekų dalis, sąnaudas, sustiprinti proceso patikimumą ir toliau mažinti poveikį aplinkai bei panaikinti esamas kliūtis. Dėmesys bus skiriamas fotogalvaninei, vėjo ir biomasės, įskaitant kogeneraciją, energijai. Be to, moksliniais tyrimais bus siekiama visapusiškai išnaudoti kitų atsinaujinančiųjų energijos išteklių – geoterminių, saulės šilumos, vandenyno (pavyzdžiui, bangų, potvynio ir atoslūgio jėgą) ir hidroenergijos potencialą.

- **Atsinaujinančio kuro gamyba**

Kietojo, skystojo ir dujinio kuro tvarios gamybos iš biomasės (įskaitant biologiškai skaidomas atliekų dalis) ir tiekimo grandinėms skirtų patobulintų kuro gamybos sistemų ir konversijos technologijų moksliniai tyrimai, kūrimas ir demonstravimas. Turėtų būti skiriamas dėmesys naujų rūšių biokuroi, pirmiausia skirtam transportui ir elektros energijos gamybai, taip pat naujiems esamų biokuro rūšių gamybos, saugojimo ir paskirstymo keliams, įskaitant integruotą energijos ir kitų pridėtinės vertės produktų gamybą biologinio perdirbimo įrenginiuose. Siekiant sumažinti anglies išskyrimą grandinėje „nuo šaltinio iki vartotojo“, mokslinių tyrimų metu pagrindinis dėmesys bus skiriamas energijos efektyvumo didinimui, technologijų integravimo ir pramonės žaliavų naudojimo tobulinimui. Taip pat bus įtraukti pramonės žaliavų logistikos, ikinormatyvinių mokslinių tyrimų ir standartizavimo klausimai saugiam ir patikimam naudojimui transporto srityje ir stacionariuose pritaikymuose. Siekiant išnaudoti atsinaujinančio vandenilio gamybos potencialą, bus remiami procesai, kuriuose naudojama biomasės, atsinaujinanti elektros energija ir saulės energija.

- **Atsinaujanti energija šildymui ir aušinimui**

Technologijų rinkinio ir prietaisų, įskaitant saugojimo technologijas, skirtų aktyvaus ir pasyvaus šildymo ir aušinimo naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius potencialui padidinti, moksliniai tyrimai, kūrimas ir demonstravimas siekiant prisidėti prie tvarios energetikos. Siekiama iš esmės sumažinti išlaidas, padidinti našumą, dar labiau sumažinti poveikį aplinkai ir optimizuoti technologijų panaudojimą įvairiomis regioninėmis sąlygomis, kai galima nustatyti pakankamą ekonominį ir techninį potencialą. Moksliniai tyrimai ir demonstracinė veikla turėtų apimti naujas sistemas ir sudėtines dalis, skirtas pritaikymams pramonėje (įskaitant terminį jūros vandens gėlinimą), rajono ir (arba) tam tikros erdvės šildymą ir aušinimą, pastatų integravimą ir energijos saugyklas.

- **CO₂ pagavos ir saugojimo technologijos užtikrinant energijos generavimą be žalingų dujų emisijos**

Iškastinis kuras per ateinančius dešimtmečius neišvengiamai ir toliau bus svarbi suvartojamos energijos dalis. Siekiant suderinti šį variantą su aplinkos apsauga, ypač, kiek tai susiję su klimato kaita, būtina iš esmės sumažinti iškastinio kuro naudojimo neigiamą poveikį aplinkai, siekiant ypač efektyvaus ir rentabilaus energijos ir (arba) šilumos generavimo beveik be žalingų dujų emisijos. Efektyvių, rentabilių ir patikimų CO₂ pagavos ir saugojimo technologijų, visų pirma požeminio saugojimo technologijų, moksliniai tyrimai, kūrimas ir demonstravimas yra labai svarbūs įvairių rūšių CO₂ geologinėms saugykloms, siekiant sumažinti CO₂ pagavos ir saugojimo išlaidas iki mažiau kaip 20 EUR/t, siekiant 90 % viršijančių pagavos normų, taip pat įrodant ilgalaikį CO₂ saugojimo stabilumą, saugą ir patikimumą.

- **Švarios anglies technologijos**

Anglimi kūrenamos elektrinės visame pasaulyje išlieka pagrindiniu elektros energijos generavimo komponentu, tačiau turi žymų potencialą ateityje padidinti efektyvumą ir sumažinti emisijas, visų pirma CO₂. Siekiant išlaikyti konkurencingumą ir prisidėti prie išteklių išsaugojimo ir CO₂ emisijų valdymo bus remiami esamoms ir būsimoms elektrinėms skirtos švarios anglies ir kitų kietųjų hidrovandenilių konversijos technologijų moksliniai tyrimai, kūrimas ir demonstravimas. Taip pat bus remiamos konversijos technologijos, įskaitant cheminius procesus, gaminančius antrinės energijos nešiklius (įskaitant vandenilį) ir skystasis bei dujinis kuras. Tai labai padidins elektrinių našumą ir patikimumą, sumažins išmetamus teršalus ir sumažins bendras išlaidas įvairiomis eksploataavimo sąlygomis. Siekiant energijos generavimo be žalingų dujų emisijos ateityje, ši veikla bus susieta su CO₂ pagavos ir saugojimo technologijomis bei bendru biomasės naudojimu ir padės tam pasiręgti.

- **Modernūs energetikos tinklai**

Siekiant palengvinti perėjimą prie tvaresnės energetikos sistemos, reikia pačių įvairiausių MTTP pastangų, kad būtų padidintas Europos elektros ir dujų sistemų ir tinklų efektyvumas, lankstumas, sauga, patikimumas ir kokybė, pirmiausia labiau integruotoje Europos energetikos rinkoje. Siekiant pertvarkyti dabartinius elektros tinklus į atsikuriančius ir interaktyvius (vartotojai – operatoriai) paslaugų tinklus, kontroliuoti realaus laiko srautus ir pašalinti kliūtis atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimui dideliu mastu, veiksmingam jų integravimui ir paskirstytam generavimui (pavyzdžiui, kuro elementai, mikroturbinos, stūmokliniai varikliai), taip pat reikės atlikti mokslinius tyrimus, kurti ir demonstruoti svarbiausias įgalinančias technologijas (pavyzdžiui, naujoviškus IRT sprendimus, atsinaujinančiųjų energijos išteklių saugojimo technologijas, energetikos sistemų elektroniką ir superlaidžius įrenginius), įskaitant naujų elektros sistemų kontrolės ir patikimumo priemonių kūrimą. Dujų tinklų srityje siekiama demonstruoti pažangesnius ir našesnius dujų transportavimo ir paskirstymo procesus ir sistemas, įskaitant veiksmingą atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir veiksmingą integravimą ir biologinių dujų naudojimą esamuose tinkluose.

- **Energijos efektyvumas ir taupymas**

Didelis galutinio ir pirminio energijos vartojimo taupymo ir energijos efektyvumo gerinimo potencialas ¹ turi būti išnaudotas atliekant naujų koncepcijų mokslinius tyrimus, jas optimizuojant, patvirtinant ir demonstruojant, optimizuojant įrodytas ir naujas pastatų, paslaugų ir pramonės koncepcijas bei technologijas. Tai apima tvarių strategijų ir technologijų derinį siekiant padidinti energijos efektyvumą, atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, paskirstytą generavimą ir dideliu mastu miestuose ir bendruomenėse integruoti paklausos valdymo priemonės ir mechanizmus bei demonstruoti minimalų pastatų poveikį klimatui (ekologiški pastatai). Ši didelio masto veikla gali būti remiama pasitelkus naujovišką MTTP, nukreiptą į konkrečias dalis ar technologijas, pavyzdžiui skirtas paskirstytam generavimui ir ekologiškiems pastatams (įskaitant apšvietimą). Pagrindinis tikslas – vietos bendruomenės energetikos sistemos optimizavimas, didelio energijos paklausos sumažinimo ir prieinamiausio bei tvaraus tiekimo sprendimo suderinimas, įskaitant naujų rūšių kuro naudojimą specializuotų transporto priemonių parkuose ².

- **Žinios energetikos politikai formuoti**

Sukurti priemones, metodus ir modelius, skirtus pagrindiniams ekonominiams ir socialiniams klausimams, susijusiems su energetikos technologijomis, įvertinti. Vykdam šią veiklą bus kuriamos duomenų bazės ir scenarijai, skirti išplėstai ES ir energetikos bei su energetika susijusios politikos poveikio tiekimo patikimumui, aplinkai, visuomenei, energetikos pramonės konkurencingumui ir priimtinumui visuomenei klausimų įvertinimui. Technologinės pažangos poveikis Bendrijos politikai yra ypač svarbus. Veikla apims mokslinę paramą politikos vystymui.

¹ Kaip pripažinta Žaliojoje knygoje dėl energijos efektyvumo arba „Padaryti daugiau mažesnėmis sąnaudomis“ – COM (2005) 265, 2005 6 22.

² Remiantis pagal 6-ąją bendrąją programą remiamų CONCERTO ir CIVITAS iniciatyvų patirtimi.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Atsižvelgiant į visuotinį uždavinių, grėsmių ir galimybių pobūdį, tarptautinis bendradarbiavimas yra vis svarbesnis mokslinių tyrimų energetikos srityje elementas. Specialia veikla bus remiamos strategiškai svarbios daugiašalio bendradarbiavimo iniciatyvos, pavyzdžiui, Tarptautinė vandenilio ekonomikos partnerystė (TVEP), Anglies izoliavimo vadovaujantis forumas (AIVF) ir Johanesburgo atsinaujinančiosios energijos koalicija (JAEK). Bus remiama kita speciali veikla, nagrinėjanti tokius klausimus, kaip energetikos politikos padariniai aplinkai, energijos tiekimo tarpusavio priklausomybė, technologijų perdavimas ir gebėjimų stiprinimas bei ji bus vykdoma naujai atsirandančiose ekonomikos sistemose, turinčiose didelių energijos poreikių.

Tarptautinis mokslinis bendradarbiavimas energetikos srityje taip pat remis ES energetikos iniciatyvos, skirtos skurdo panaikinimui ir tvariam vystymuisi (ESEI), pradėtos Pasaulio aukščiausio lygio susitikime dėl tvaraus vystymosi (WSSD), tikslą padėti siekti Tūkstantmečio plėtros tikslų (TPT) sudarant patikimas ir prieinamas galimybes neturtingiesiems naudoti tvaria energiją.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Moksliniai naujų poreikių tyrimai padės nustatyti ir iširti naujas mokslo ir technologijų galimybes energijos tiekimo, konversijos, vartojimo ir tvarumo srityse, dažnai derinant jas su kitomis sritimis ir disciplinomis, pavyzdžiui, biotechnologijomis ir naujomis medžiagomis bei gamybos procesais. Nenumatytiems politiniams poreikiams, į kuriuos gali reikėti skubiai atsižvelgti, priskiriami, pavyzdžiui, tarptautinės veiklos dėl klimato kaitos pokyčiai ir reagavimas į didelius energijos tiekimo ar kainų sutrikimus ar svyravimus.

6. Aplinka (įskaitant klimato kaitą)

Tikslas

Tvarus aplinkos ir jos išteklių valdymas plečiant mūsų žinias apie klimato, biosferos, ekosistemų ir žmogaus veiklos sąveiką ir naujų technologijų, priemonių ir paslaugų kūrimas siekiant integruotai spręsti visuotinius aplinkosaugos klausimus. Bus akcentuojamas klimato, ekologinių, žemės ir vandenynų sistemų pokyčių prognozavimas, priemonės ir technologijos, skirtos aplinkai keliamų pavojų ir rizikos, įskaitant sveikatai, stebėsenai, prevencijai, padarinių sušvelninimui ir pritaikymui, taip pat priemonės ir technologijos, skirtos natūralios ir žmogaus sukurtos aplinkos tvarumui.

Požūris

Saugoti gamtą yra labai svarbu siekiant užtikrinti dabartinės ir būsimų kartų gyvenimo kokybę ir ekonominį augimą. Atsižvelgiant į tai, kad Žemės gamtiniams ištekliams ir žmogaus sukurtai aplinkai nuolat kyla grėsmė dėl didėjančio gyventojų skaičiaus, urbanizacijos, statybų, nuolatinės žemės ūkio, akvakultūros ir žuvininkystės, transporto ir energetikos sektorių plėtros, žemėnaudos, taip pat klimato nepastovumo ir atšilimo vietos, regioniniu ir pasauliniu mastu, ES iškilęs uždavinys yra užtikrinti nuolatinį ir tvarų augimą, tuo pat metu sumažinant neigiamą poveikį aplinkai.

Bendradarbiavimą visos ES mastu skatina tai, kad šalims, regionams ir miestams yra iškilusios bendros aplinkosaugos problemos, ir kad būtinos ypač didelės pastangos, atsižvelgiant į aplinkos mokslinių tyrimų mastą, apimtį ir didelį sudėtingumą. Toks bendradarbiavimas taip pat palengvina bendrą planavimą, sujungtų ir tarpusavyje suderinamų duomenų bazių naudojimą ir bendrų rodiklių, vertinimo metodikų ir suderintų didelio masto stebėjimo ir prognozavimo sistemų kūrimą. Be to, tarptautinis bendradarbiavimas būtinas siekiant papildyti žinias ir propaguoti geresnį valdymą pasaulio mastu.

Šios srities ¹ moksliniai tyrimai padės įgyvendinti tarptautinius ES ir valstybių narių įsipareigojimus, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, Kioto ir Monrealio protokolus, po Kioto protokolo pradėtas iniciatyvas, JT biologinės įvairovės konvenciją, JT konvenciją dėl kovos su dykumėjimu, Stokholmo konvenciją dėl patvariųjų organinių teršalų ir 2002 m. Pasaulio aukščiausio lygio susitikime dėl tvaraus vystymosi priimtus įsipareigojimus, įskaitant ES vandens iniciatyvą (taip pat įsipareigojimą skatinti tvarią gamybą ir vartojimą). Jie taip pat prisidės prie Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos veiklos, Žemės stebėjimo grupės (ŽSG) iniciatyvos, juos atliekant bus atsižvelgiama į Tūkstantmečio ekosistemos įvertinimą. Be to, jie tenkins mokslinių tyrimų poreikius, atsirandančius dėl esamų ir naujų ES teisės aktų ir politikos (pavyzdžiui, Natura 2000, REACH), 6-osios aplinkosaugos veikslių programos įgyvendinimo, atitinkamų teminių strategijų (pavyzdžiui, jūrų, dirvos strategijos) ir kitų naujų strategijų (pavyzdžiui, gyvsidabrio strategijos), taip pat aplinkosaugos technologijų bei aplinkos ir sveikatos veikslių planų.

Naujoviškų aplinkosaugos technologijų propagavimas padės pasiekti, kad būtų tvariai naudojami išteklių, sušvelninta klimato kaita ir prie jos prisiderinta, taip pat kad būtų saugomos ekosistemos ir žmogaus sukurta aplinka. Moksliniai tyrimai taip pat prisidės prie technologinių pokyčių, kurie pagerins Europos įmonių, visų pirma MVL, padėtį tokiose rinkos srityse, kaip aplinkosaugos technologijos. Europos technologijų platformos – vandens tiekimo ir sanitarijos, tvarios chemijos, statybų ir miškininkystės – patvirtina, kad reikia veiklos ES lygiu, o jų mokslinių tyrimų darbotvarkių atitinkamos dalys bus remiamos vykdant toliau nurodytą veiklą.

¹ Apie papildomus mokslinius tyrimus, susijusius su biologinių išteklių gamyba ir naudojimu, kalbama temoje „Maistas, žemės ūkis ir biotechnologijos“.

Nacionalinių programų koordinavimas bus padidintas išplėtus ir padidinus dabartinių aplinkosaugos mokslinių tyrimų tinklų ERA-NET apimtį aplinkosaugos moksliniuose tyrimuose ¹.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas Bendrijos mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo intensyvinimui, be kita ko pasinaudojant papildomų finansavimo mechanizmų Bendrijos ir valstybių narių lygiu sudaromomis galimybėmis, ir skatinimui, kad atitinkami galutiniai vartotojai juos pritaikytų savo veikloje, ypač orientuojantis į už politikos formavimą atsakingus asmenis.

Atitinkamais atvejais vykdant toliau nurodytą veiklą bus kuriamos integruotos koncepcijos, priemonės ir valdymo strategijos. Bus užtikrintas derinimas su kelias sritis apimančiais klausimais ². Veikloje bus atitinkamai atsižvelgiama į politikos ir technologijų socialinius ir ekonominius aspektus.

¹ Tai galėtų apimti bendrą Baltijos jūros mokslinių tyrimų ir naujų ERA-NET programų įgyvendinimą.

² Aplinkosaugos technologijoms ypač svarbus derinimas su Bendrąja inovacijų programa.

Veikla

- **Klimato kaita, tarša ir pavojai**

- Pavojai aplinkai ir klimatui

Būtini integruoti klimato ir žemės bei jūros sistemų funkcionavimo, įskaitant poliarinius regionus, moksliniai tyrimai, kad būtų galima stebėti ir analizuoti, kaip šios sistemos vystėsi praeityje ir numatyti jų būsimą vystymąsi, įskaitant stebėjimus, eksperimentinius tyrimus ir pažangų modeliavimą bei atsižvelgimą į antropogenines jėgas. Tai padės sukurti veiksmingas prisitaikymo prie klimato kaitos bei jos padarinių sušvelninimo priemonės. Bus sukurti ir patvirtinti pažangūs klimato kaitos modeliai, taikytini pasaulio ir vietos mastu. Šie modeliai bus taikomi pokyčiams, galimam poveikiui ir kritinėms riboms (pavyzdžiui, vandenynų rūgštingumui) įvertinti. Bus tiriami atmosferos sudėties ir vandens ciklo pokyčiai ir sukurti rizika grindžiami modeliai, atsižvelgiant į sausrų, audrų ir potvynių ciklų pokyčius. Bus nustatomas ir tiriamas anglies ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų (įskaitant aerzolių) išteklių kiekis. Bus tiriami aplinkos kokybei ir klimatui dėl oro, vandens ir dirvožemio natūralios ir antropogeninės taršos kylantys pavojai, taip pat atmosferos, stratosferos ozono sluoksnio, žemės paviršiaus, ledynų ir vandenyno tarpusavio sąveika. Bus nagrinėjami grįžtamojo ryšio mechanizmai ir staigūs pokyčiai (pavyzdžiui, vandens apytaka vandenyne) bei poveikis biologinei įvairovei ir ekosistemoms, įskaitant jūros lygio kilimo poveikį pakrančių zonoms ir poveikį pažeidžiamoms teritorijoms, pavyzdžiui kalnų regionams.

– Aplinka ir sveikata

Daugiadisciplininiai aplinkos ir klimato rizikos veiksnių ir žmogaus sveikatos sąveikos moksliniai tyrimai reikalingi remiant Aplinkos ir sveikatos veiksnių planą ir atsižvelgiant į susirūpinimą dėl visuomenės sveikatos ir į ligų charakteristikas, susijusias su atsirandančia rizika aplinkai.

Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus sutelktas į globalinių pasikeitimų (klimato kaita, žemės naudojimas, globalizacija) poveikį, daugybinį poveikį skirtingais poveikio keliais, taršos šaltinių nustatymą ir naujus ar atsirandančius rizikos aplinkai veiksnius ir vektorius (pavyzdžiui, patalpų ir lauko aplinką, su miestų aplinka susijusius klausimus, oro taršą, elektromagnetinius laukus, triukšmą ir toksinių medžiagų poveikį, įskaitant pavojingų medžiagų integruoto rizikos įvertinimo ir metodikų kūrimą), ir galimus jų padarinius sveikatai. Moksliniais tyrimais taip pat bus siekiama integruoti žmogaus biologinės stebėsenos mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su moksliniais aspektais, metodikomis ir priemonėmis, skirtomis koordinuotam ir tvariam metodui sukurti. Jie apims Europos grupės tyrimus, atkreipiant dėmesį į pažeidžiamas gyventojų grupes, ir patobulinto rizikos apibūdinimo, įvertinimo bei rizikos ir poveikio sveikatai palyginimo metodus ir priemones. Mokslinių tyrimų metu bus sukurti biologiniai žymenys ir modeliavimo priemonės, atsižvelgiant į bendrą poveikį, pažeidžiamumo variacijas ir neapibrėžtumą. Jie taip pat padės sukurti pažangius metodus ir sprendimus pagrindžiančias priemones (rodikliai, duomenų bazės, ekonominės naudos ir daugelio kriterijų analizės, poveikio sveikatai įvertinimas, ligos naštos ir tvarumo analizės), skirtas rizikos analizei, modelių ir sistemų patvirtinimui ir susiejimui bei valdymui ir informavimui, kurie prisideda prie politikos kūrimo, įvertinimo ir stebėsenos.

– Gamtiniai pavojai

Gamtinių pavojų valdymui būtinas daugelį rizikos veiksnių apimantis požiūris, jungiantis rizikai pritaikytus poreikius ir išsamų planavimą. Pavojams, pažeidžiamumui ir rizikai įvertinti reikia geresnių žinių, metodų ir integruotos bazės. Be to, reikia sukurti kartografavimo, prevencijos, nustatymo ir padarinių sušvelninimo strategijas, taip pat apsvarstyti ekonominius ir socialinius veiksnius. Bus tiriamos su klimatu susijusios nelaimės (pavyzdžiui, audros, sausras, miškų gaisrai, nuošliaužos, sniego lavinos, potvyniai ir kiti ekstremalūs reiškiniai) ir geologiniai pavojai (pavyzdžiui, žemės drebėjimai, ugnikalniai ir cunamiai) bei jų poveikis. Šie moksliniai tyrimai padės geriau suprasti pagrindinius procesus. Jie taip pat padės patobulinti nustatymo, numatymo ir prognozavimo metodus, remiantis deterministiniais ir tikimybių apskaičiavimo metodais. Jie padės sukurti išankstinio perspėjimo ir informavimo bei greitojo reagavimo sistemas, kuriomis be kita ko siekiama sumažinti žmonių gyvenviečių pažeidžiamumą. Bus kiekybiškai įvertinti didžiausių gamtinių pavojų atgarsiai visuomenėje, įskaitant poveikį ekosistemoms.

- **Tvarus išteklių valdymas**

– Gamtinių ir žmogaus sukurtų išteklių ir biologinės įvairovės apsauga ir tvarus valdymas

Moksliniais tyrimais bus tobulinama žinių bazė ir kuriami pažangūs modeliai ir priemonės, reikalingi užtikrinti tvarų išteklių valdymą ir kurti tvaraus vartojimo modelius. Tai leis prognozuoti ekosistemų funkcionavimą ir jas atkurti, taip pat sušvelninti svarbių struktūrinių ir funkcinių ekosistemų elementų blogėjimo ir praradimo padarinius (biologinei įvairovei, vandeniui, dirvožemiui ir jūros ištekliams). Atliekant ekosistemų modeliavimo mokslinius tyrimus bus atsižvelgiama į apsaugos ir išsaugojimo praktiką. Bus propaguojami naujoviški ekonominės veiklos vystymo iš ekosistemų paslaugų metodai. Bus sukurti integruoti metodai, skirti dykumėjimo, žemės blogėjimo ir erozijos (įskaitant racionalų vandens naudojimą) prevencijai ir kovai su šiais reiškiniais, biologinės įvairovės praradimo sustabdymui ir žmogaus veiklos neigiamų padarinių sušvelninimui. Moksliniai tyrimai taip pat bus skirti tvariam miškų, kraštovaizdžio bei kaimo ir miesto aplinkos, įskaitant postindustrines zonas, naudojimui ir valdymui, pirmiausia sprendžiant planavimo ir tvaraus atliekų valdymo klausimus. Moksliniams tyrimams bus naudingas atvirų, paskirstytų, sąveikaujančių duomenų tvarkymo ir informacinių sistemų kūrimas ir jie prie jo prisidės, taip pat suteiks pagrindą įvertinimams, prognozėms ir paslaugoms, susijusioms su gamtiniais ištekliais ir jų naudojimu.

– Jūros aplinkos vadyba

Specialūs moksliniai tyrimai turi pagerinti mūsų supratimą apie žmogaus veiklos poveikį vandenynui ir jūroms bei jūros aplinkos ištekliams, įskaitant regioninių jūrų ir pakrantės zonų taršą ir eutrofikaciją. Vandenių aplinkos, įskaitant pakrančių, regionų ir giliavandenes ekosistemas ir jūros dugną, mokslinių tyrimų veikla bus vykdoma siekiant stebėti, kontroliuoti ir nuspėti šios aplinkos funkcionavimą ir pagilinti supratimą apie jūrą ir tvarų vandenyno išteklių naudojimą. Žmogaus veiklos poveikis vandenynui bus vertinamas pasitelkus integruotus metodus, atsižvelgiant į jūros biologinę įvairovę, ekosistemų procesus ir paslaugas, vandens apytaką vandenyne ir jūros dugno geologiją. Bus kuriamos koncepcijos ir priemonės, skirtos tvaraus vandenyno ir jo išteklių naudojimo strategijoms remti. Tai apims metodikas, informacines sistemas ir duomenų bazines, politikos ir priemonių vertinimo būdus.

- **Aplinkosaugos technologijos**

- Aplinkosaugos technologijos natūralios ir žmogaus sukurtos aplinkos stebėjimui, imitavimui, prevencijai, padarinių sušvelninimui, pritaikymui, taisymui ir atkūrimui:

Siekiant sumažinti žmogaus veiklos poveikį aplinkai, apsaugoti aplinką ir efektyviau valdyti išteklius, kurti naujus produktus, procesus ir paslaugas, kurie aplinkai būtų naudingesni nei dabartiniai alternatyvūs variantai, reikalingos naujos ar patobulintos aplinkosaugos technologijos. Moksliniai tyrimai pirmiausia bus atliekami: rizikos aplinkai prevencijos ar sumažinimo, pavojų ir nelaimių padarinių sušvelninimo, klimato kaitos sušvelninimo ir biologinės įvairovės praradimo technologijų srityse; tvarią gamybą ir vartojimą skatinančių technologijų srityse; gamtinių išteklių valdymo ar vandens, dirvožemio, oro, jūros ir kitų išteklių, įskaitant miestų aplinką taršos ar atliekų (įskaitant atliekų perdirbimą) problemos veiksmingesnio sprendimo technologijų srityse. Bus užtikrintas kelias sritis apimantis kitų susijusių temų koordinavimas.

- Kultūros paveldo, įskaitant žmonių gyvenamąsias erdves, apsauga, išsaugojimas ir stiprinimas

Technologijos, skirtos aplinką tausojančiam ir tvariam žmogaus aplinkos valdymui, įskaitant užstatytą aplinką, miesto teritorijas, kraštovaizdį, bei kultūros paveldo apsaugai nuo aplinkos taršos, išsaugojimui ir atstatymui, įskaitant poveikio aplinkai vertinimą, rizikos įvertinimo modelius ir priemones, pažangias ir nedestruktyvias žalos diagnostavimo technologijas, naujus produktus ir metodikas, skirtas su tvarium kilnojamą ir nekilnojamą kultūros turto valdymu susijusio atstatymo, padarinių sušvelninimo ir pritaikymo strategijoms.

– Technologijų įvertinimas, patikrinimas ir bandymai

Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skiriamas technologijų rizikos ir eksploatacinių parametru, įskaitant procesus, produktus ir paslaugas, vertinimui ir tolesniam atitinkamų metodų, pvz., eksploatacijos ciklo analizės, kūrimui. Be to, bus akcentuojama: aplinkosaugos technologijų ilgalaikės perspektyvos galimybės, rinkos potencialas ir socialiniai bei ekonominiai aspektai; miškininkystės sektoriaus technologijos, vandentiekio ir sanitarijos platforma, tvarios chemijos pramonės platforma; cheminių medžiagų rizikos įvertinimas skiriant dėmesį modernių bandymų strategijomis ir metodais, siekiant sumažinti bandymų su gyvūnais skaičių, rizikos kiekybinio įvertinimo metodai; ir moksliniai tyrimai, skirti Europos aplinkosaugos technologijų patvirtinimo ir bandymo sistemai sukurti, papildantys trečiosios šalies įvertinimo instrumentus.

• **Žemės stebėjimo ir tvaraus vystymosi įvertinimo priemonės:**

– Žemės ir vandenynų stebėjimo sistemos ir aplinkos bei tvaraus vystymosi stebėsenos metodai:

Moksliniai tyrimai bus skirti Pasaulinei žemės stebėjimo sistemų sistemai (GEOSS) sukurti ir integruoti siekiant spręsti aplinkos ir tvaraus vystymosi klausimus pagal GEO iniciatyvą¹, kurią papildė Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema (GMES). Bus sprendžiami stebėjimų sistemos sąveikos, informacijos valdymo ir keitimosi duomenimis bei informacijos optimizavimo geresniam aplinkos reiškinių ir susijusios žmogaus veiklos supratimui, modeliavimui ir prognozavimui klausimai. Ši veikla daugiausia bus sutelkta į stichijos pavojus, klimato kaitą, orus, ekosistemas, gamtinius išteklius, vandenį, žemės panaudojimą, aplinką ir sveikatą bei biologinę įvairovę (įskaitant rizikos vertinimo, prognozavimo metodų ir vertinimo priemonių aspektus), siekiant pažangos tose srityse, kuriose GEOSS teikia naudą visuomenei, taip pat siekiant įnešti indėlį į GMES.

¹ Įskaitant finansinę paramą GEO sekretariatui.

- Tvaraus vystymosi prognozės metodai ir įvertinimo priemonės atsižvelgiant į skirtingus stebėjimo mastus

Priemonės, reikalingos tam, kad galima būtų kiekybiškai įvertinti aplinkos ir mokslinių tyrimų politikos indėlį į konkurencingumą ir tvarų vystymąsi, įskaitant rinką paremtų ir reglamentavimo metodų įvertinimą, taip pat dabartinių gamybos ir vartojimo tendencijų poveikį. Tokios priemonės bus ir modeliai, kuriuose atsižvelgiama į ekonomikos, aplinkos ir visuomenės tarpusavio ryšius, taigi bus sukurtos naudingos ir veiksmingos prisitaikymo ir prevencijos strategijos. Šių tarpdisciplininių mokslinių tyrimų dalį sudarys bendras visuotinės aplinkos kaitos įvertinimas, įskaitant ekosistemų bei socialinių ir ekonominių sistemų sąveiką. Moksliniais tyrimais taip pat bus stengiamasi patobulinti esamus rodiklius ir sukurti naujus, kurie sudarytų galimybę įvertinti tvaraus vystymosi politikos prioritetus ir analizuoti jų tarpusavio ryšius, atsižvelgiant į esamus ES tvaraus vystymosi rodiklius. Taip pat bus atliekama technologijų, socialinių ir ekonominių varomųjų jėgų, išorinių veiksnių ir valdymo analizė, tvarumo poveikio įvertinimas ir numatymo tyrimai. Rezultatai bus taikomi žemėnaudos ir jūros politikos, miestų plėtros, biologinės įvairovės srityse bei sprendžiant su klimato kaita susijusias ekonomines, politines ir socialines problemas.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Aplinkos problemos neišvengiamai yra tarpvalstybinio, regioninio ar pasaulinio masto, todėl tarptautinis bendradarbiavimas bus svarbus šios temos aspektas. Tam tikros sritys yra susijusios su tarptautiniais ES išipareigojimais, pavyzdžiui, Klimato kaitos, Biologinės įvairovės, Dykumėjimo, Vandens išteklių valdymo ir Cheminių medžiagų bei atliekų konvencijomis, taip pat su Johanesburgo aukščiausio lygio susitikimo sprendimais dėl tvaraus vystymosi ir kitomis regioninėmis konvencijomis. Taip pat bus skiriamas dėmesys atitinkamai mokslinių tyrimų veiklai pagal ES aplinkosaugos strategijas ir veiksmų planus¹.

Mokslo ir technologijų partnerystės su besivystančiomis šalimis ir naujomis ekonomikos sistemomis padės siekti Tūkstantmečio plėtros tikslų keliose srityse (pvz., išvengti klimato kaitos ir stichinių nelaimių poveikio bei jį sušvelninti, pakeisti aplinkos išteklių praradimo tendenciją, pagerinti vandens valdymą, tiekimą ir sanitariją, išvengti dykumėjimo ir su juo kovoti, skatinti tvarią gamybą ir vartojimą, spręsti urbanizacijos keliamus aplinkosaugos uždavinius), įskaitant sritis, kuriose svarbus vaidmuo galėtų tekti MVĮ. Ypatingas dėmesys bus skirtas pasaulinių aplinkosaugos problemų ir regioninių bei vietos vystymosi problemų, susijusių su gamtiniais ištekliais, biologine įvairove, ekosistemomis, žemėnauda, gamtiniais ir žmogaus sukeltais pavojais ir rizika, klimato kaita, aplinkosaugos technologijomis, aplinka ir sveikata, tarpusavio ryšiams, taip pat politikos analizės priemonėms. Bendradarbiavimas su pramoninėmis valstybėmis pagerins galimybes pasitelkti visuotinę mokslinių tyrimų kompetenciją; besivystančių šalių mokslininkai galėtų aktyviai dalyvauti, pirmiausia geresnio mokslinio tvaraus vystymosi aspektų suvokimo srityje.

¹ Pavyzdžiui, Killarney rekomendacijos dėl biologinės įvairovės mokslinių tyrimų prioritetų 2010 m. tikslams (2004 m. Malahido konferencija), ES veiksmų planas dėl klimato kaitos bendradarbiaujant vystymosi klausimais (2004 m.), JT kovos su dykumėjimu konvencijos mokslo ir technologijų komiteto nustatyta prioritetinė veikla, ES ir visuotinės strategijos dėl saugaus cheminių medžiagų ir pesticidų tvarkymo ir pan.

GEOSS įsteigimas Žemės stebėjimams skatins tarptautinį bendradarbiavimą, kuriuo siekiama suprasti Žemės sistemų ir tvaraus vystymosi klausimus bei koordinuotai rinkti duomenis moksliniams ir politiniams tikslams dalyvaujant valstybės ir privataus sektoriaus suinteresuotiems subjektams.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Šios temos moksliniai naujų poreikių tyrimai gali padėti spręsti tokius klausimus, kaip žmonių, ekosistemų ir biosferos tarpusavio sąveika arba nauja rizika, susijusi su stichinėmis, žmogaus ar technologijų sukeltomis nelaimėmis.

Parama reaguojant į nenumatytus aplinkos politikos poreikius gali būti susijusi, pavyzdžiui, su naujos politikos aplinkos, jūrų politikos, standartų ir reglamentų klausimais poveikio tvariam vystymuisi įvertinimu.

7. Transportas (įskaitant aeronautiką)

Tikslas

Remiantis technologijų ir veiklos pažanga bei Europos transporto politika, sukurti integruotas, saugesnes, ekologiškesnes ir modernesnes paneuropines transporto sistemas, naudingas visiems piliečiams, visuomenei ir klimato politikai, saugančias aplinką ir gamtinius išteklius; ir užtikrinti bei toliau stiprinti Europos pramonės įmonių konkurencingumą pasaulio rinkoje.

Požiūris

Europos transporto sistema yra gyvybiškai svarbus Europos ekonominio ir socialinio klestėjimo elementas. Ji atlieka pagrindinius vaidmenis vežant žmones ir prekes vietos, regioniniu, nacionaliniu, europiniu ir tarptautiniu mastu. Pagal šią temą bus sprendžiami keli iš aktualių uždavinių, kaip nustatyta Transporto baltojoje knygoje ¹, tobulinant indėlių, kurių transporto sistemos įneša į visuomenės ir pramonės konkurencingumą išplėstoje ES, ir iki minimumo sumažinant neigiamą transporto poveikį ir padarinius aplinkai, energijos naudojimui, saugumui ir visuomenės sveikatai.

Bus imtas taikyti naujas integruotas metodas, susiejantis visas transporto rūšis, padedantis spręsti mokslinių tyrimų ir žinių plėtros socialinius ir ekonominius bei technologinius klausimus ir apimantis inovacijų diegimą ir pagrindines politines nuostatas.

Įvairios šioje srityje įsteigtos technologijų platformos (ACARE – aeronautikos ir oro transporto, ERRAC – geležinkelių transporto, ERTRAC – kelių transporto, WATERBORNE – vandens kelių transporto, taip pat vandenilio ir kuro elementų) parengė ilgalaikes vizijas ir strategines mokslinių tyrimų darbotvarkes (SMTD), kurios yra naudingas indėlis apibrėžiant šią temą ir papildomai tenkina politiką formuojančių asmenų poreikius ir pildo visuomenės lūkesčius. Atrinkti SMTD klausimai gali būti pakankamai svarbūs, kad jais remiantis būtų steigiamos bendros technologijų iniciatyvos. ERA-NET veikla atveria galimybių palengvinti tolesnę tarptautinę tam tikros problematikos transporto sektoriuje koordinavimą, ji bus vykdoma visais atvejais, kai bus reikalinga.

¹ „Europos transporto politika 2010 m.: laikas spręsti“, COM (2001) 370.

Ypatingai svarbi MVĮ veikla apims pastangas užtikrinti tvirtas, technologijomis paremtas tiekimo grandines įvairiuose sektoriuose, bus sudarytos sąlygos MVĮ pasinaudoti mokslinių tyrimų iniciatyvomis; ir palengvintos sąlygos aukštųjų technologijų MVĮ ir jų veiklos pradžia, ypač pritaikant pažangias transporto technologijas ir imantis transportui būdingos su paslaugomis susijusios veiklos, taip pat kuriamos sistemos ir pritaikymai palydovinės navigacijos srityse.

Dabartiniai politiniai poreikiai, taip pat naujos politikos (pvz., jūrų politika ir Europos bendros oro erdvės įgyvendinimas) kūrimas, vertinimas ir įgyvendinimas bus nagrinėjami pagal atskiras veiklos kryptis ir bendrai. Darbas apims tyrimus, modelius ir priemones, skirtas strateginei stebėsenai ir prognozavimui, bei integruos žinias, susijusias su pagrindiniais transporto srities ekonominiais, socialiniais, saugos, saugumo ir aplinkosaugos klausimais. Veikla, remianti įvairias sritis apimančią teminę problematiką bus sutelkta į transporto specifiką, pavyzdžiui, saugumo aspektus, kaip sudėtinę transporto sistemos reikalavimų dalį, alternatyvių energijos šaltinių panaudojimą taikant transportą; ir transporto poveikio aplinkai, įskaitant klimato kaitą, stebėseną; ir priemones ekonominei integracijai gerinti. Aplinkos moksliniai tyrimai turėtų apimti būdus, skirtus neigiamam transporto poveikiui mažinti ir eismui optimizuoti, įskaitant transporto efektyvumo didinimą.

Taip pat bus teikiama parama informacijos skleidimo ir eksploatavimo veikla bei poveikio vertinimui, ypatingą dėmesį skiriant konkreitiems naudotojų, įskaitant nepalankioje padėtyje esančius asmenis, poreikiams ir politiniams reikalavimams transporto sektoriuje.

Veikla

• Aeronautika ir oro transportas

Veikla bus prisidedama prie pagrindinių Bendrijos politikos krypčių, taip pat prie ACARE strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkės. Kiekybiniai tikslai atitinka šios darbotvarkės 2020 m. programą. Moksliniai tyrimai apima visus oro transporto sistemos aspektus, susijusius su orlaiviais, keleivių vežimu ir oro uosto infrastruktūros skrydžių dalimi.

- Oro transporto ekologiškumo didinimas: technologijų, skirtų aviacijos poveikiui aplinkai sumažinti, kūrimas siekiant perpus sumažinti išmetamo anglies dioksido (CO₂) kiekį, sumažinti specifinę azoto oksidų (NO_x) emisiją 80 % ir perpus sumažinti girdimąjį triukšmą. Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skirtas tolesniam ekologiškų variklių technologijų tyrimui, įskaitant kuro technologijas ir pagerintą fiksuotųjų sparnų orlaivių ir sukasparnių (įskaitant sraigtasparnius ir orlaivius su pasviruoju sraigtu) našumą, naujas pažangias lengvas konstrukcijas ir pagerintas aerodinamines savybes. Bus taip pat įtraukti su patobulintomis orlaivių operacijomis oro uostuose (oro uosto infrastruktūros skrydžių ir antžeminėse dalyse), oro eismo valdymu, gamyba, priežiūra ir perdirbimo procesais susiję klausimai..

- Našesnis laiko panaudojimas: esminio pokyčio realizavimas aviacijoje siekiant susitvarkyti su prognozuojamu orlaivių skrydžių skaičiaus patrigubėjimu pagerinant punktualumą visomis oro sąlygomis ir ypač sutrumpinant oro uostuose su kelionėmis susijusioms procedūroms sugaištamą laiką kartu išlaikant saugumą. Atliekant mokslinius tyrimus pagal SESAR iniciatyvą ¹ bus sukurta ir įdiegta naujoviška oro eismo valdymo (ATM) sistema, sujungiant oro, antžeminius ir erdvės komponentus bei eismo srauto valdymą ir didesnę orlaivių savarankiškumą. Taip pat bus sprendžiami orlaivių projektavimo uždaviniai, siekiant geriau tvarkyti keleivių ir krovinių srautus, rasti naujų našaus oro uostų eksploataavimo sprendimų ir sujungti oro transportą su bendra transporto sistema. Produktiviausias ATM sistemų kūrimo Europoje koordinavimas bus užtikrintas pasitelkus SESAR iniciatyvą ².
- Vartotojų pasitenkinimo ir saugos užtikrinimas: iš esmės pagerinti keleivių pasirinkimo galimybes ir tvarkaraščio lankstumą, penkis kartus sumažinant avarių skaičių. Naujos technologijos atvers didesnio orlaivių ir variklių konfigūracijų pasirinkimo galimybes nuo plataus korpuso iki mažesnio dydžio transporto priemonių, įskaitant sukasparnius, padidins visų sistemos elementų, įskaitant pilotavimą, automatizavimą. Didelis dėmesys taip pat bus skiriamas keleivių komforto, gerovės padidinimui ir naujoms paslaugoms, keleivių salono logistikos sistemoms bei aktyvioms ir pasyvioms saugumo priemonėms, ypatingai pabrėžiant žmogiškąjį elementą. Moksliniai tyrimai taip pat nagrinės oro uostų ir eismo operacijų pritaikymą skirtingų rūšių transporto priemonėms ir eksploatacijai visą parą esant visuomenei priimtiniams triukšmo lygiams.

¹ SESAR (Europos bendros oro erdvės ATM moksliniai tyrimai) – Europos oro eismo kontrolės infrastruktūros modernizavimas, susijęs su Europos bendros oro erdvės įgyvendinimu.

² Šiam tikslui numatoma įsteigti bendrą įmonę ATM veiklai koordinuoti.

- Rentabilumo didinimas: skatinti konkurencingą tiekimo grandinę, galinčią perpus sumažinti patekimo į rinką laiką, taip pat sumažinti produkto kūrimo ir eksploatacijos išlaidas, taip užtikrinant piliečiams pigesnę transportą. Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skiriamas visam verslo procesui – nuo konceptualaus projekto iki produkto kūrimo, gaminimo ir operacijų eksploatacijos metu, įtraukiant ir tiekimo grandinę. Taip pat bus tiriamos tobulesnės imitavimo galimybės bei automatizacija, technologijos ir metodai novatoriškiems ir priežiūros, įskaitant remontą ir kapitalinį remontą, nereikalaujantiems orlaiviams kurti bei taupios orlaivių, oro uostų ir oro eismo valdymo operacijos.
- Orlaivių ir keleivių apsauga: bet kokios rūšies priešišku veiksmu, kuriais siekiama sužaloti keleivius ar piliečius, padaryti jiems nuostolio, žalos ar suardyti jų planus netinkamai naudojant orlaivius, prevencija. Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus skiriamas atitinkamiems oro transporto sistemos elementams, įskaitant saugumo priemones salono ir pilotų kabinos konstrukcijoje, automatinio valdymo ir nusileidimo priemones neteisėto orlaivio panaudojimo atveju, apsaugą nuo užpuolimo iš išorės, taip pat oro erdvės valdymo ir oro uostų operacijų saugumo aspektus.
- Ateities oro transporto kūrimas: tirti labiau esmines, ekologiškai našias, prieinamas ir naujoviškas technologijas, kurios gali padėti atlikti esminius pokyčius, kurių oro transportui reikės antrojoje šio amžiaus pusėje ir vėliau. Moksliniai tyrimai nagrinės naujas varomųjų ir keliamųjų jėgų koncepcijas, naujas oro susisiekimo priemonių vidaus erdvės, įskaitant dizainą, idėjas, naujas oro uostų koncepcijas, naujus orlaivių valdymo ir kontrolės metodus, alternatyvius oro transporto sistemos funkcionavimo metodus ir jos sujungimą su kitų rūšių transportu.

- **Tvarus antžeminis transportas (geležinkelių, kelių ir vandens kelių transportas)**

- Antžeminio transporto ekologiškumo didinimas: kurti technologijas ir žinias, siekiant sumažinti taršą (oro, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančias dujas, vandens ir dirvožemio) ir poveikį aplinkai tokiose srityse: klimato kaita, sveikata, biologinė įvairovė ir triukšmas. Moksliniai tyrimai pagerins varomųjų sistemų (pvz., hibridinių sprendimų) ekologiškumą ir energetinį efektyvumą bei kaip vidutinės trukmės ir ilgalaikes galimybes skatins naudoti alternatyvias kuro rūšis, įskaitant vandenilio ir kuro elementus, atsižvelgiant į ekonominio efektyvumo ir energijos efektyvumo sumetimus. Veikla apims infrastruktūros, transporto priemonių, laivų ir sudėtinių dalių technologijas, įskaitant bendrą sistemų optimizavimą. Transportui būdingų pokyčių moksliniai tyrimai apims gamybos, konstravimo, operacijų, priežiūros, diagnostikos, remonto, apžiūrų, išmontavimo, sunaikinimo, perdirbimo ir eksploatacijos nutraukimo strategijas bei įsikišimą jūroje avarijos atveju.

- Transporto rūšių keitimo skatinimas ir intensyvinimas bei eismo intensyvumo transporto koridoriuose mažinimas¹. kurti ir demonstruoti keleiviams ir prekėms skirtą sklandų transportą „nuo durų iki durų“, taip pat technologijas ir sistemas, siekiant užtikrinti veiksmingą transporto rūšių derinimą, be kita ko atsižvelgiant į geležinkelių ir vandens transporto konkurencingumą. Tam priskiriama veikla, susijusi su vietos, regioninių, nacionalinių ir Europos transporto tinklų, sistemų ir paslaugų sąveika ir eksploatacijos optimizavimu bei jų skirtingų rūšių transporto įtraukimu į integruotą požiūrį. Veikla siekiama sukurti Europos masto strategijas, optimizuoti infrastruktūros naudojimą, įskaitant terminalus ir specializuotus tinklus, pagerinti transporto, eismo ir informacijos valdymą, patobulinti krovinių logistiką, keleivinio transporto rūšių intermodalumą ir transporto rūšių keitimo strategija siekiant skatinti naudoti ekonomiškai energiją naudojančias transporto priemones. Bus kuriamos pažangios sistemos, naujos transporto priemonių ir laivų koncepcijos bei technologijos, įskaitant pakrovimo ir iškrovimo operacijas taip pat vartotojų sąsajos. Politikai formuoti reikalingos žinios apims kainų ir mokesčių už infrastruktūrą nustatymą, Bendrijos transporto politikos priemonių ir transeuropinių tinklų politikos ir projektų įvertinimą.

¹ Siekiant atkurti 1998 m. transporto rūšių suskaidymą, veikla, susijusi su vienos rūšies transportu bus sutelkta į geležinkelių ir vandens transportą.

- Tvaraus mobilumo miestuose užtikrinimas visiems piliečiams, įskaitant nepalankioje padėtyje esančius asmenis: dėmesio sutelkimas į asmenų ir prekių mobilumą, atliekant „kitos kartos transporto priemonės“ ir jos įsisavinimo rinkoje mokslinius tyrimus, sujungiant visus švaraus, energetiškai našaus, saugaus ir pažangaus kelių transporto sistemos elementus. Naujų transporto ir mobilumo koncepcijų, naujoviškų organizacinių ir mobilumo valdymo schemų bei aukštos kokybės viešojo transporto mokslinių tyrimų tikslas bus užtikrinti visapusiškos ir aukšto lygio įvairių transporto rūšių integravimo galimybes. Bus kuriamos ir išbandomos naujoviškos švaraus miesto transporto strategijos¹. Ypatingas dėmesys bus skiriamas neteršiančioms transporto rūšims, paklausos valdymui, privataus transporto racionalizacijai ir informacijos bei pranešimų strategijoms, paslaugoms ir infrastruktūrai. Politikos kūrimą ir įgyvendinimą remiančios priemonės ir modeliai apims transporto ir žemėnaudos planavimą, įskaitant ryšį su augimu ir užimtumu.

¹ Remiantis iniciatyvos CIVITAS patirtimi.

- Saugos ir saugumo gerinimas: technologijų ir pažangių sistemų, skirtų pažeidžiamiems asmenims, įskaitant vairuotojus, važiuotojus, keleivius, įgulą ir pėsčiuosius, apsaugoti, kūrimas. Bus kuriamos pažangios inžinerinės sistemos ir rizikos analizės metodikos, skirtos transporto priemonių, laivų ir infrastruktūrai projektuoti ir eksploatuoti. Bus akcentuojami integruojantys metodai, sujungiantys žmogiškuosius elementus, struktūrinį vientisumą, prevencinę, pasyviają ir aktyviają saugą, įskaitant stebėsenos sistemas, gelbėjimą ir krizių valdymą. Sauga bus laikoma visos transporto sistemos, apimančios infrastruktūrą, krovinius (prekes ir konteinerius), transporto naudotojus ir operatorius, transporto priemones ir laivus bei politines bei teisėkūros priemones, įskaitant pagalbines sprendimų priėmimo ir patvirtinimo priemones, sudėtine dalimi; į saugumą bus atsižvelgiama visada, kai jis bus sudėtinė transporto sistemų reikalavimų dalis.
- Konkurencingumo stiprinimas: transporto pramonės įmonių konkurencingumo stiprinimas užtikrinant tvarias, veiksmingas ir prieinamas transporto paslaugas ir sukuriant naujų įgūdžių bei darbo vietų pasitelkus mokslinius tyrimus bei pokyčius. Pažangių pramoninių procesų technologijoms bus priskiriami projektavimas, gamyba, surinkimas, konstrukcija ir priežiūra, jomis bus siekiama sumažinti eksploatacijos išlaidas ir sutrumpinti kūrimui reikalingą laiką. Bus akcentuojamos naujoviškos ir patobulintos produktų bei sistemų koncepcijos ir transporto paslaugos, užtikrinančios didesnę klientų pasitenkinimą. Bus sukurtas naujas gamybos organizavimas, įskaitant tiekimo grandinės valdymą ir platinimo sistemas.

- **Parama Europos pasaulinei palydovinės navigacijos sistemai (Galileo ir EGNOS)**

Europos pasaulinė palydovinės navigacijos sistema apima Galileo ir EGNOS bei užtikrina pasaulinę vietos ir laiko nustatymo infrastruktūrą¹.

- Viso potencialo išnaudojimas: skatinti plačiau naudotis paslaugomis, apimančiomis tiek atvirą, tiek komercinę prieigą, gyvybės apsaugą ir „paieškos bei gelbėjimo“ ir viešai reguliuojamas paslaugas; pritaikymai transporto valdymo srityje, įskaitant krovinių ir pavojingų medžiagų transportavimą, plėtojant šalutines paslaugas; palydovinės navigacijos naudos ir pranašumų demonstravimas.
- Priemonių parengimas ir tinkamos aplinkos sukūrimas: saugaus ir patikimo naudojimosi paslaugomis užtikrinimas daugiausia pasitelkus sertifikavimą pagrindinėse pritaikymų srityse; naujoms politikos kryptims ir teisės aktams skirtų paslaugų parengimas ir jų tinkamumo patvirtinimas, įskaitant jų įgyvendinimą; užtikrinimas, kad viešai reguliuojamos paslaugos atitiktų patvirtintą naudojimosi galimybių politiką, sukurti esminius skaitmeninės topologijos, kartografijos, geodezijos duomenis ir sistemas, skirtas naudoti pritaikymuose navigacijos srityje; tenkinti saugos ir patikimumo poreikius bei reikalavimus.
- Imtuvų pritaikymas reikalavimams ir pagrindinių technologijų atnaujinimas: patobulinti imtuvų parametrus, integruoti mažo energijos suvartojimo ir miniatiūrizacijos technologijas, papildyti navigacijos patalpose aprėptį, susieti su radijo dažnių nustatymo prietaisais, panaudoti imtuvų programinės įrangos technologijas derinant su kitomis funkcijomis, pvz., telekomunikacija, remti pagrindines navigacijos antžeminės infrastruktūros technologijas, užtikrinant patikimumą ir lankstumą.

¹ Mokslinių tyrimų veiklą valdys visuotinės Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos priežiūros institucija.

- Parama infrastruktūros raidai: parengti antrosios kartos sistema, prisitaikyti prie kintančių vartotojų poreikių ir rinkos prognozių, pasinaudoti augančia infrastruktūros internacionalizacija, siekiant patekti į pasaulines rinkas, ir kurti pasaulinio lygio standartus.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarptautinis bendradarbiavimas yra svarbi šios srities MTTP veiklos sudėtinė dalis, jis bus skatinamas visada, kai tuo bus suinteresuota pramonė ir politiką formuojantys asmenys. Plačiomis specialios veiklos problematikos sritimis bus laikomos sritys, kurios yra patrauklios rinkai (pavyzdžiui, pasaulinės prekybos plėtra ir tinklų bei paslaugų sujungimas žemyniniu ir tarpžemyniniu lygiu); kuriose yra galimybių naudotis ir įgyti mokslo žinių ir technologijų, kurios papildo dabartines Europos žinias ir teikia abipusės naudos; ir kuriose Europa reaguoja į visuotinius poreikius (pvz., dėl klimato kaitos) ar prisideda prie tarptautinių standartų ar pasaulinių sistemų (pvz., taikomosios logistikos ir palydovinės navigacijos infrastruktūra).

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Naujų poreikių iniciatyvos remia mokslinius tyrimus, kuriuose atsižvelgiama į ypač svarbius įvykius ir ateities transporto sistemų uždavinius, pavyzdžiui, dėl novatoriškų transporto ir transporto priemonių koncepcijų, automatizavimo, mobilumo ar organizavimo.

Nenumatyti politiniai poreikiai, dėl kurių gali reikėti specialių su transportu susijusių mokslinių tyrimų, gali apimti plačius visuomeninius klausimus, pavyzdžiui, demografinius, gyvenimo būdo ir su transporto sistemomis susijusių visuomenės lūkesčių pokyčius, taip pat naują riziką ar Europos visuomenei ypatingai svarbias problemas.

8. Socialiniai ir ekonomikos mokslai bei humanitariniai mokslai

Tikslas

Siekti, kad būtų iš esmės ir bendrai suprasti Europai iškilę sudėtingi ir tarpusavyje susiję socialiniai ir ekonominiai uždaviniai: augimas, užimtumas ir konkurencingumas, socialinė sanglauda, socialinės, kultūrinės ir švietimo problemos išplėstoje ES, tvarumas, su aplinkosauga susiję uždaviniai, demografiniai pokyčiai, migracija ir integracija, gyvenimo kokybė ir visuotinis tarpusavio priklausomumas, ypač siekiant atitinkamose srityse sudaryti tobulesnę žinių bazę, reikalingą politikai formuoti atitinkamose srityse.

Požiūris

Mokslinių tyrimų prioritetai – tai esminiai socialiniai, ekonominiai ir kultūriniai uždaviniai, iškilę Europai ir pasauliui dabar ir iškilsiantys ateityje. Pasiūlyta mokslinių tyrimų darbotvarkė sudaro darnų šių uždavinių sprendimo metodą. Socialinių ir ekonominių bei humanitarinių žinių apie šiuos pagrindinius uždavinius bazė bus reikšmingas indėlis skatinant Europoje bendrą supratimą ir sprendžiant platesnes tarptautines problemas. Mokslinių tyrimų prioritetai padės patobulinti politikos formavimą, įgyvendinimą, poveikį ir vertinimą, įskaitant reguliavimo priemones, daugelyje Bendrijos politikos sričių Europos, nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygiu, o į didžiąją dalį mokslinių tyrimų taip pat įtraukta esminė tarptautinė perspektyva.

Be socialinių ir ekonominių bei socialinių ir kultūrinių mokslinių tyrimų ir numatymo bus akcentuojami humanitariniai moksliniai tyrimai, kurie atvers skirtingas perspektyvas ir iš esmės prisidės prie visos temos plėtojimo, pavyzdžiui, istoriniais, kultūriniais ir filosofiniais aspektais, įskaitant atitinkamus kalbos, identiteto ir vertybių klausimus.

Darbas taip pat galėtų remtis atitinkamomis nacionalinėmis mokslinių tyrimų programomis, papildant toliau nurodytą mokslinių tyrimų veiklą ir pasinaudojant ERA-NET schema ir, galbūt, 169 straipsniu. Sprendžiant tam tikrus būsimų mokslinių tyrimų darbotvarkių klausimus taip pat gali būti pasinaudota socialinėmis platformomis; į jas galėtų būti įtraukta mokslinių tyrimų bendruomenė ir visuomenės suinteresuoti subjektai.

Atlikti mokslinius tyrimus padės mokslinių tyrimų infrastruktūros, generuojančios naujus mokslinių tyrimų duomenis, įskaitant apžvalgas (kiekybines ir kokybines), skelbiančios turimus duomenis tarptautiniams lyginamiesiems moksliniams tyrimams ir suteikiančios galimybę naudotis žaliavomis ir pažangiomis mokslinių tyrimų priemonėmis, taip pat esamais daugelio sričių mokslinių tyrimų rezultatais. Kai kuri šios veiklos dalis bus vykdoma pagal programos „Pajėgumai“ dalį „Infrastruktūra“, o kita dalis – pagal šios temos projektus. Moksliniai tyrimai remsis galimybe naudotis oficialiais statistiniais duomenimis ir jų naudojimu.

Bus imtasi specialios informacijos skleidimo veiklos, nukreiptos į tam tikras grupes ir plačiąją visuomenę, įskaitant seminarus ir konferencijas mokslo darbuotojams, kuriose būtų pasikeista nuomonėmis su politiką formuojančiais asmenimis ir kitomis suinteresuotais subjektais, ir rezultatų platinimą įvairiose informavimo priemonėse.

Bus užtikrintas tinkamas socialinių ir ekonominių bei humanitarinių mokslinių tyrimų ir numatymo elementų koordinavimas programoje „Bendradarbiavimas“ ir kitose specialiosiose programose.

Veikla

• Augimas, užimtumas ir konkurencingumas žinių visuomenėje

Bus siekiama plėtoti ir integruoti mokslinius tyrimus, nagrinėjančius augimui, užimtumui ir konkurencingumui įtakos turinčius klausimus, kad galima būtų užtikrinti geresnį ir integruotą šių klausimų supratimą siekiant nuolatinio žinių visuomenės vystymosi. Tai bus naudinga politikai ir padės daryti pažangą siekiant šių tikslų. Moksliniai tyrimai apims šiuos klausimo aspektus:

- kintantį žinių vaidmenį ekonomikoje, įskaitant įvairių rūšių žinių, gebėjimų ir kompetencijos bendru mastu, formaliojo švietimo, savišvietos ir mokymosi visą gyvenimą vaidmenį, ir nematerialias gėrybes ir investicijas;
- ekonominių struktūrų, struktūrinių pokyčių, įskaitant geografinius aspektus – regionavimą ir tarptautinimą, ir produktyvumo klausimus, įskaitant paslaugų sektoriaus, finansų, demografijos, paklausos ir ilgalaikių pokyčių procesų vaidmenį;
- institucinius ir politikos klausimus, įskaitant makroekonomikos politiką, darbo rinkas, globos ir rūpybos sistemas, nacionalines ir regionines institucines aplinkybes ir politikos darną bei koordinavimą.

Moksliniai tyrimai nagrinės svarbius naujus uždavinius ir galimybes, susijusius su padidinta globalizacija, naujomis ekonomikos sistemomis, perkėlimu ir ES plėtra; taip pat su socialiniu ir ekonominiu stabilumu, technologijų vaidmeniu ir tarptautiniu technologijų perdavimu, įvairiomis inovacijų ir ekonominio atkūrimo formomis, parduodamomis ir užsakomosiomis paslaugomis, jaunimu ir jaunimo politika, ekonomine ir socialine verslininkyste bei Europos kultūros paveldo ir kūrybinio sektoriaus ekonominiu potencialu. Į užimtumo klausimus bus įtraukti nedarbo ir nepakankamo užimtumo aspektai.

• **Ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos tikslų derinimas Europos perspektyvoje**

Siekiami padėti siekti visuomeninio tikslo suderinti ekonominius, socialinius ir aplinkosaugos tikslus ir taip pagerinti tvaraus vystymosi bazę. Mokslinių tyrimų veikla nagrinės du tarpusavyje susijusius klausimus:

- kaip Europos ir ne Europos socialiniams ir ekonominiams modeliams pavyko suderinti šiuos tikslus, kokiomis sąlygomis tai vyko, įskaitant dialogo, socialinės partnerystės, sektorių transformacijos, institucinių pokyčių vaidmenį, ir ar tie modeliai pajėgūs susidoroti su naujais uždaviniais;
- išplėstos ES regionų ekonominė sanglauda ir miestų bei regionų vystymasis, taip pat socialinė sanglauda (įskaitant nelygybę, socialinę apsaugą ir socialines paslaugas, mokesčių politiką, etninius santykius ir migraciją, švietimą ir socialinę atskirtį ir sveikatą) bei jos santykis su socialinėmis problemomis: skurdu, problemomis dėl būsto, nusikaltimais, smulkiais nusižengimais ir narkotikais.

-
- Sprendžiant šiuos klausimus dėmesys bus skiriamas:
- bendroms pastangoms arba ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos tikslų pasaulio mastu sinergijai;
 - aplinkos ¹, energetikos ir visuomenės sąveikai;
 - ilgalaikiam tvarumui;
 - besivystančių šalių klausimams;
 - geografiniams aspektams, įskaitant miestų planavimą, miestų, metropolijų ir kitų miestų-regionų vaidmenį, ir susijusiems valdymo klausimams;
 - kultūros klausimams; ir Europos politikos bei teisės aktų socialiniam ir ekonominiam poveikiui;

Taip pat bus nagrinėjamas gerovę sukūrusių valstybių kaip vystymosi šaltinio ir migrantų bei jų palikuonių įdarbinimo ir aprūpinimo būstu klausimas.

¹ Pasaulio aplinkos kaita iš esmės bus nagrinėjama aplinkos temoje.

• Pagrindinės tendencijos visuomenėje ir jų implikacijos

Tikslas – suprasti ir įvertinti tam tikrų pagrindinių tendencijų visuomenėje, kurios turi esminių padarinių Europos piliečiams, jų gyvenimo kokybei ir politikai, priežastis ir implikacijas bei taip suteikti pagrindą daugeliui politikos sričių. Empiriniai ir teoriniai moksliniai tyrimai iš pradžių nagrinės tris svarbiausias tendencijas:

- demografinius pokyčius, įskaitant senėjimą, vaisingumą ir migraciją; bus nagrinėjamos plačios socialinės ir ekonominės implikacijos bei klausimai, įskaitant aktyvaus senėjimo socialinį ir ekonominį potencialą bei poveikį pensijų sistemoms, su migracija ir integracija susiję uždaviniai ir įtaka miestų vystymuisi;
- atitinkamų gyvenimo būdo, šeimos, darbo, vartojimo (įskaitant vartotojų apsaugos aspektus), sveikatos ir gyvenimo kokybės aspektų pokyčius, įskaitant vaikų, jaunimo ir nedarbingumo klausimus bei darbo ir šeimos gyvenimo suderinimą.
- kultūrinę sąveiką tarptautinėje perspektyvoje, įskaitant įvairių visuomenių tradicijas, gyventojų įvairovę, įskaitant su etninėmis grupėmis ir kultūrų įvairove susijusius klausimus, identiteto, kalbų ir religinės praktikos skirtumus, ir kitus galimus šios srities klausimus, įskaitant diskriminaciją, rasizmą, ksenofobiją ir netoleranciją.

Bus nagrinėjami lyčių klausimai, nelygybė ir kintančios vertybės. Be to, bus tiriami nusikalstamumo ir nusikaltimų suvokimo pokyčiai, taip pat kolektyvinės visuomeninės atsakomybės pokyčiai.

• Europa pasaulyje

Siekama suprasti kintančią pasaulio regionų, įskaitant naujus ir besivystančius regionus, tarpusavio sąveiką ir priklausomumą bei jų reikšmę atitinkamiems regionams, ypač Europai, ir su tuo susijusį klausimą, kaip atremti naujas grėsmes bei riziką pasauliniu mastu, bei kaip šios grėsmės ir rizika yra susiję su žmogaus teisėmis, laisvėmis ir gerove. Moksliniai tyrimai bus atliekami dviem atitinkamomis kryptimis:

- Prekybos, finansų, investicijų, migracijos srautai ir jų poveikis; nevienodas vystymasis, skurdas ir tvarumas, ekonominiai ir politiniai santykiai, pasaulinis valdymas, įskaitant tarptautines institucijas. Bus tiriamos kultūrinės sąveikos, įskaitant informavimo priemonės ir religijas bei savitus neeuropietiškus metodus.
- Konfliktai, jų priežastys ir sprendimas bei taikos skatinimas; saugumo ir destabilizuojančių veiksnių, pavyzdžiui, skurdo, nusikaltimų, aplinkos blogėjimo, išteklių trūkumo, nevienodo vystymosi, finansinio nestabilumo ir skolų, ryšys; terorizmas ir jo priežastys bei padariniai; su saugumu susijusi politika ir nesaugumo suvokimas bei civilių ir kariškių santykiai.

Abiem atvejais bus nagrinėjamas Europos vaidmuo pasaulyje, daugiašališkumo ir tarptautinės teisės plėtojimas, demokratijos ir pagrindinių teisių propagavimas, atsižvelgiant į skirtingą jų suvokimą, taip pat bus tiriama tai, kaip likęs pasaulis mato Europą.

• Pilietis Europos Sąjungoje

Atsižvelgiant į būsimą ES vystymąsi, siekiama geriau suprasti, pirma, klausimus, susijusius su demokratinės „autorystės“ jausmo įdiegimu ir aktyviu piliečių dalyvavimu, taip pat su veiksmingu ir demokratišku valdymu visais lygiais, įskaitant novatoriškus valdymo procesus, skirtus didinti piliečių dalyvavimą ir stiprinti dalyvių iš viešojo bei privačiojo sektorių bendradarbiavimą, ir, antra, Europos kultūrinius, religinius, institucinius, teisinius, istorinius, kalbinius ir vertybinius skirtumus ir bendrumus. Mokslinių tyrimų metu bus nagrinėjama:

- dalyvavimas (įskaitant jaunimą, mažumas ir lyčių aspektus), atstovavimas, atskaitomybė ir teisėtumas; Europos viešoji sritis, informavimo priemonės ir demokratija; įvairios valdymo formos ES, įskaitant ekonominį ir teisinį valdymą bei viešojo ir privataus sektorių vaidmenį, politinius procesus ir galimybes formuoti politiką; pilietinės visuomenės vaidmuo; pilietybė ir teisės; plėtros implikacijos; ir susijusios gyventojų vertybės.
- Europos skirtumai ir bendrumai, įskaitant jų istorines šaknis ir raidą, instituciniai skirtumai (įskaitant normas, praktiką ir įstatymus); kultūros paveldas; įvairios Europos integracijos ir plėtros vizijos bei perspektyvos, įskaitant gyventojų nuomonę; identitetas, įskaitant europinį identitetą; požiūriai į daugelį sugyvenančių kultūrų; kalbos, meno ir religijų vaidmuo; požiūriai ir vertybės.

• Socialiniai ir ekonominiai bei moksliniai rodikliai

Siekiant patobulinti rodiklių taikymą politikoje, tikslas yra pagilinti jų taikymo plėtojant ir įgyvendinant politiką supratimą ir pasiūlyti rodiklių ir jų taikymo metodų patobulinimų. Mokslinių tyrimų metu bus nagrinėjama:

- kaip rodikliai taikomi siekiant politikos tikslų, plėtojant ir įgyvendinant politiką įvairiose srityse nuo makro- iki mikrolygių, koks esamų rodiklių ir jų taikymo tinkamumas, jų analizės metodai bei pasiūlymai dėl naujų rodiklių ir rodiklių rinkinių;
- kaip įrodymais pagrįstą politiką galima paremti rodikliais ir jų taikymo metodais; rodikliai daugelio tikslų politikai, politikos koordinavimui ir reguliavimui; tokių rodiklių parėmimas oficialiais statistiniais duomenimis; tokių rodiklių parėmimas oficialiais statistiniais duomenimis;
- mokslinių tyrimų programų įvertinimo rodiklių ir susijusių metodų naudojimas, įskaitant poveikio įvertinimą.

• Numatymo veikla

Siekama suteikti nacionalinę, regioninę ir Bendrijos politiką formuojantiems ir kitiems asmenims įžvalgos žinių, leidžiančių iš anksto nustatyti ilgalaikius uždavinius ir bendro intereso sritis ir galinčių jiems padėti formuoti politiką. Bus vykdoma keturių rūšių veikla:

- platus socialinis ir ekonominis tam tikrų pagrindinių Bendrijos uždavinių ir galimybių numatymas, tiriant tokius klausimus, kaip būsimas senėjimo, migracijos, žinių kūrimo ir platinimo globalizacijos, nusikaltimų ir pagrindinių pavojų pokyčių poveikis;
- labiau koncentruota teminė įžvalga dėl naujų mokslinių tyrimų sričių ar esamoms sritims bendrų mokslinių tyrimų, taip pat dėl ateities mokslo disciplinų;
- mokslinių tyrimų sistemų ir politikos Europoje ir kitur bei pagrindinių susijusių subjektų ateities numatymas;
- nacionalinių ir (arba) regioninių numatymo iniciatyvų abipusis mokymasis ir bendradarbiavimas, ES, tračiųjų šalių ir tarptautinių numatymo iniciatyvų bendradarbiavimas.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Atsižvelgiant į svarbų tarptautinį šių mokslinių tyrimų matmenį visose temos srityse bus plėtojamas tarptautinis bendradarbiavimas. Keliomis pasirinktomis temomis daugiašaliu ir dvišaliu pagrindu bus vykdoma speciali tarptautinio bendradarbiavimo veikla, nustatyta atsižvelgus į šalių partnerių ir Europos šalių poreikius.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Naujų poreikių moksliniai tyrimai sudarys mokslo darbuotojams galimybę nustatyti pirmiau neapibrėžtus mokslinių tyrimų uždavinius ir juos spręsti. Jie paskatins novatorišką mąstymą apie Europai iškilusius uždavinius, apie kuriuos iki šiol nebuvo plačiai diskutuota, arba apie kitus atitinkamus klausimų, perspektyvų ir disciplinų derinius. Taip pat bus atliekami moksliniai tyrimai, skirti atsižvelgti į nenumatytus politinius poreikius, glaudžiai konsultuojantis su politikos veikloje dalyvaujančiais subjektais.

9. Kosminės erdvės tyrimai

Tikslas

Remti Europos kosminės erdvės programą, pagrindinį dėmesį skiriant programoms, teikiančioms naudą piliečiams, ir Europos kosminės erdvės pramonės konkurencingumui, pavyzdžiui, GMES. Tai prisidės prie Europos kosminės erdvės politikos vystymo, papildys valstybių narių ir kitų svarbių dalyvių, tarp jų ir Europos kosmoso agentūros (EKA), pastangas.

Požūris

Šioje srityje Bendrija prisidės prie bendrų tikslų, paremtų naudotojų reikalavimais ir politikos tikslais, apibrėžimo, veiklos koordinavimo, dubliavimo išvengimo, sąveikos supaprastinimo ir rentabilumo padidinimo. Ji taip pat prisidės prie standartų apibrėžimo. Europos kosminės erdvės politika¹ padės siekti valdžios institucijų ir sprendimus priimančių asmenų nustatytų tikslų, kartu padidindama Europos pramonės konkurencingumą. Ji bus įgyvendinama vykdant Europos kosminės erdvės programą, o Septintoji bendroji programa padės remti ar papildys mokslinių tyrimų ir technologijų pažangos veiklą, kurią numatė kiti Europos viešojo ir privačiojo sektoriaus suinteresuoti subjektai.

Pagal šią temą vykdoma veikla padės siekti Bendrijos politikos tikslų, pavyzdžiui žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės, aplinkos, telekomunikacijų, saugumo, vystymosi, sveikatos priežiūros, humanitarinės pagalbos, transporto, mokslo, švietimo srityse, tai pat užtikrinti, kad Europa įsitrauktų į regioninį ir tarptautinį bendradarbiavimą. Taip pat numatomos su kosmine erdve susijusios priemonės, skirtos prisidėti prie teisėsaugos užtikrinimo kai kuriose iš šių sričių.

Ypatingą dėmesį skiriant naudojimuisi Europoje turimais pajėgumais, pagal šį prioritetą apibrėžta veikla pirmiausia siekiama: veiksmingai išnaudoti kosminės erdvės privalumus pritaikymams įgyvendinti, pirmiausia GMES (Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema), kuri kartu su Galileo yra Europos kosminės erdvės politikos bei kosminės erdvės išnaudojimo pastangų geriausi pavyzdžiai; įdiegti technologijas, remiančias strateginį Europos Sąjungos vaidmenį.

¹ „Europos kosmoso politika: preliminarūs elementai“ – COM (2005) 208.

Tikimasi, kad į pritaikymą orientuota veikla papildys pagal kitas specialiosios programos „Bendradarbiavimas“ temas vykdomą veiklą (pirmiausia veiklą, vykdomą pagal temą „Aplinka“, susijusią su žemės stebėjimu ir GEOSS, bei pagal temą „Informacinės ir ryšių technologijos“). Taip pat bus plėtojama susijusios veiklos, vykdomos pagal kitas specialiąsias programas, sinergija. Papildoma veikla numatoma visoje Bendrojoje konkurencingumo ir inovacijų programoje bei Švietimo ir mokymo programoje.

Mokslinių tyrimų ir technologijų perdavimo veikla pagal šią temą galėtų būti ypač patraukli naujoviškas technologijas kuriančioms MVI, kurioms reikia susipažinti su naujų kosminės erdvės technologijų galimybėmis (perėmimas), arba sukurti pritaikymus jų pačių sukurtoms kosminės erdvės technologijoms kitose rinkose (perdavimas).

Tam tikros su kosmine erdve susijusios veiklos valdymas galėtų būti pavestas esamiems išorės subjektams, pvz., EKA ¹ ir kitiems subjektams bei agentūroms Europos ar nacionaliniu lygiu. GMES atveju mokslinių tyrimų veikla galėtų būti vykdoma pagal bendrą technologijų iniciatyvą (žr. III priedą).

¹ Pagal Europos bendrijos ir Europos kosmoso agentūros bendrojo susitarimo sąlygas (OL L 261, 2004 8 6, p. 64).

Veiklos sritys

- **Pritaikymai kosminės erdvės srityje Europos visuomenei**

– Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėjimo sistemos (GMES)

Tikslas – sukurti tinkamas palydovines stebėsenos ir išankstinio perspėjimo sistemas, įskaitant skirtas piliečių saugumui, kaip vienintelius ir visuotinai prieinamus duomenų šaltinius, ir konsoliduoti bei skatinti jų operatyvinio panaudojimo raidą. Pagal šią programą taip pat bus teikiama parama operatyvinių GMES paslaugų kūrimui, kurios sprendimus priimantiems asmenims suteiktų galimybę geriau numatyti kritines situacijas ir problemas, susijusias su aplinkos ir saugumo valdymu bei reagavimu stichinių nelaimių atvejais, ir sušvelninti jų padarinius, pradedant paspartintomis paslaugomis, susijusiomis su ekstremalių situacijų likvidavimu, žemės stebėsenai ir jūrų paslaugomis. Mokslinių tyrimų veikla daugiausia turėtų padėti kuo plačiau panaudoti GMES duomenis, surinktus iš kosminėje erdvėje skriejančių šaltinių, bei įtraukti juos bei kitų stebėjimo sistemų duomenis į sudėtinius produktus, skirtus teikti informaciją ir pagal poreikius sukurtas paslaugas galutiniams vartotojams, pasitelkus našų duomenų integravimą ir informacijos valdymą. Prireikus į GMES paslaugų kūrimą bus integruotos kitos palydovinės technologijos (pvz., ryšių, navigacijos). Mokslinių tyrimų veikla taip pat turėtų padėti tobulinti kontrolės būdus ir su jais susijusias instrumentines technologijas, kai reikia, kurti naujas kosminės erdvės sistemas ar gerinti esamų sistemų sąveiką, bei sudaryti galimybę jas naudoti ikioperatyvinėms paslaugoms, tenkinant tam tikrų rūšių paklausą. Tyrimais turėtų būti remiamas tvarių kosminėje erdvėje įrengtų ir in situ (įskaitant antžemines ir orlaiviuose įrengtas) sistemų kūrimas, visų pirma: sistemų, skirtų žemės stebėsenai, vandenynų stebėsenai ir krizių valdymui, kurios užtikrintų didelės svarbos zonų, įskaitant padidintos rizikos, miestų ir sparčiai besivystančias zonas, dažną didelės skiriamosios gebos vaizdą; sistemų, skirtų rizikos prevencijai ir valdymui bei visiems nenumatytiems atvejams, sustiprinant sąveiką su nekosminėmis sistemomis.

- Aplinkos srityje būtina gauti nepriklausomų žinių apie atsinaujinančiųjų išteklių (pvz., augmenijos ir miškų) būklę ir tvaraus naudojimo raidą, šlapžemes, dykumėjimą, žemės dangą, įskaitant sniegą ir ledą, ir žemėnaudą, maisto atsargas, žemės ūkio aplinką ir žvejybą, anglies sorbentus ir atsargas, atmosferos procesus ir chemiją bei jūrų būklę. Tai pat bus atsižvelgta į EB 6-ąjį aplinkosaugos veiksmų planą dėl aplinkos politikos, klimato kaitos, oro, dirvožemio ir vandens kokybės stebėsenos.
- Saugumo srityje pageidaujama be kita ko tobulinti žinių ir informacijos, reikalingos reaguojant į ekstremalias situacijas ir jas valdant, išsigijimo, naudojimosi ir keitimosi jomis priemonės. Turi būti remiama gamtinių ir technologinių pavojų prevencija (padarinių sušvelninimas), stebėseną, rizikos valdymas ir vertinimas, taip pat humanitarinė pagalba tinkamam poreikių įvertinimui ir ekstremalių padėčių planavimui stichinių nelaimių (įskaitant miškų gaisrus, potvynius ir žemės drebėjimus) ir humanitarinių krizių (pabėgėliai, viduje perkelti asmenys, etc.) atveju. Taip pat turi būti svarstoma galimybė remti Bendrijos politikos įgyvendinimą, pavyzdžiui, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimą, ir sienų stebėjimo srityje.

– Saugumo aspektai (papildantys saugumo mokslinių tyrimų ir GMES veiklą)

EB SPASEC ataskaitoje ¹ buvo pabrėžta, kad su kosmine erdve susijusioms paslaugoms tenka toks svarbus vaidmuo užtikrinant Europos visuomenės gerovę, kad esminės kosminės erdvės sektoriaus infrastruktūros apsauga yra prioritetas. Tam gali prireikti paslaugų ir pajėgumų stebėti kosminėje erdvėje esančią įrangą, taip pat apsaugoti antžeminę infrastruktūrą. Kosminės erdvės stebėjimo sistema, pavyzdžiui, galėtų teikti informaciją apie pagrindines palydovų charakteristikas (pvz., orbitos parametrus, veiklos duomenis), pagrindines potencialiai pavojingų nuolaužų charakteristikas (pvz., trajektoriją, fizinius duomenis) ir atitinkamą informaciją, susijusią su kosminės erdvės oru ir šalia Žemės skriejančiais objektais. Šioje srityje gali būti numatytos galimybių studijos ir demonstracinių projektų finansavimas.

– Pritaikymai palydovinio ryšio srityje

Siekiami paremti naujoviškus pritaikymus ir paslaugas palydovinio ryšio srityje, sklandžiai integruotas į pasaulinius elektroninio ryšio tinklus, skirtas piliečiams ir įmonėms taikomuosiuose sektoriuose, apimančiuose civilinę saugą, saugumą, elektroninę vyriausybę, nuotolinę mediciną, nuotolinį švietimą, paiešką ir gelbėjimą, turizmą ir laisvalaikį, transportą, įskaitant transporto priemonių parko valdymą, asmeninę navigaciją, žemės ūkį, miškininkystę ir meteorologiją. Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys bus sutelktas į naujų pritaikymų kūrimą ir demonstracinių užduočių atlikimą bei ikioperatyvinių sistemų diegimą, kai palydovinis ryšys gali efektyviai patenkinti tokius poreikius GMES teikiant papildomas paslaugas.

¹ Kosminės erdvės ir saugumo ekspertų komisijos ataskaita (2005 m. kovo mėn.).

- Kosminės erdvės tyrimai
 - Tikslas – teikti MTTP paramą ir maksimaliai padidinti mokslinę pridėtinę vertę užtikrinant sinergiją su EKA ir kitų subjektų ar agentūrų Europos ar nacionaliniu lygiu iniciatyvomis kosminės erdvės tyrimų srityje, įskaitant susijusias technologijų perdavimo implikacijas, ir palengvinti mokslo bendruomenei galimybes naudotis rezultatais (duomenimis), gautais atliekant tyrimų užduotis pagal Europos kosminės erdvės programą. Mokslinių tyrimų veikla visų pirma bus vykdoma pasitelkus pagalbinę veiklą, galimybių studijas ir ikioperatyvinius projektus. Bus apsvarstyti ir papildomi aspektai: būdingos tarptautinio bendradarbiavimo galimybės ir nuolatinio informavimo ir rezultatų skleidimo reikšmė.
 - Paramos veiksmai ir galimybių studijos taip pat numatomos kaip priemonės, skirtos geriau koordinuoti pastangas siekiant kurti kosminėje erdvėje esančius teleskopus ir detektorius bei analizuoti kosminės erdvės mokslų duomenis. Veiksmai šioje srityje papildys atitinkamas nacionalines ir tarptautines programas (daugiausia EKA), jais bus siekiama tirti tarptautinio bendradarbiavimo galimybes.
- MTTP kosminės erdvės bazei stiprinti
 - Kosminės erdvės technologijos

Bendras tikslas – remti viso Europos kosminės erdvės technologijų sektoriaus konkurencingumo, rentabilumo ir nepriklausomos prieigos stiprinimą.

Visų pirma šio tikslo galėtų būti siekiama atliekant mokslinius tyrimus kosminės erdvės srityje ir užtikrinant ilgalaikiams poreikiams skirtą vystymąsi, įskaitant kosminės erdvės transportą, pavyzdžiui, įvertinant ilgalaikius poreikius, prisidedant prie sistemos tyrimų atsižvelgiant į galutinių vartotojų reikalavimus; prisidedant prie naujų kryptių technologinių mokslinių tyrimų kosminės erdvės transporto ir varomųjų sistemų būsimai kartai.

– Kosminės erdvės mokslai

Siekama padėti plėtoti pažangias technologijas, kurios bus naudojamos kosminės erdvės moksluose. Kosminės erdvės mokslai ne tik leidžia giliai pažvelgti į visatos sandarą, geriau suprasti Žemės planetą ir Saulės sistemą, įdiegti naują požiūrį į biomedicinos, gyvosios gamtos ir fizinius mokslus, jie taip pat yra stipri naujų technologijų, kurios visuomenės labai bus pritaikytos daugelyje sričių, pokyčių varomoji jėga. Septintoji bendroji programa turėtų užpildyti nustatytas vykdomų mokslinių programų spragas ir remti mokslinę veiklą, įskaitant vykdomą Tarptautinėje kosminėje stotyje (TKS). Taip pat numatoma rėmimo veikla, kuria bus siekiama supaprastinti galimybes naudotis moksliniais duomenimis, įskaitant duomenis, gautus ankstesnių užduočių metu.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Kosminės erdvės išnaudojimas ir tyrimai pagal savo pobūdį yra pasaulinio masto žingsnis. Veiksmingas tarptautinis bendradarbiavimas padės sustiprinti Sąjungos politines pozicijas pasaulyje, padidinti jos ekonominį konkurencingumą ir pagerinti mokslinės kompetencijos reputaciją. Bendradarbiavimas kosminės erdvės sektoriuje taip pat padės siekti Bendrijos išorės politikos tikslų (pvz., parama besivystančioms šalims, kaimyninėms šalims).

Todėl dėmesys bus skiriamas bendros strategijos vykdant tarptautinį bendradarbiavimą kosminės erdvės srityje, bei veiksmingo koordinavimo mechanizmo, kuriame dalyvautų visi atitinkami Europos veikėjai, sukūrimui.

Kosminės erdvės sektorius turi būti laikomas privilegijuotu sektoriumi tarptautinei veiklai plėtoti, pirmiausia bendradarbiaujant su pagrindinėmis ir naujomis kosminės erdvės užkariavimo valstybėmis: Rusija, Jungtinėmis Valstijomis, Kinija, Indija, Kanada, Japonija, Ukraina ir kitomis veiklą kosminės erdvės srityje vykdančiomis šalimis.

Bus dedamos pastangos, kad su kosmine erdve susiję sprendimai būtų naudojami tvariam vystymuisi remti ir rizikos prevencijai stichinių ir humanitarinių krizių atvejais, ypač Afrikoje. Tai atitinka GMES visuotinį metodą, taikomą aplinkos ¹ ir saugumo stebėsenai.

Siekiant sudaryti geresnes produktyvaus bendradarbiavimo galimybes ir užtikrinti, kad į Europos kosminės erdvės programą būtų įtraukta geriausia tarptautinė kosminės erdvės srities patirtis, bus atliekama speciali bendradarbiavimo veikla rengiant dvišalius ar daugiašalius projektus, tarptautines ir pasaulines iniciatyvas bei bendradarbiaujant su naujomis ekonomikos sistemomis ir besivystančiomis šalimis. Veikla apims tarptautinių įsipareigojimų vertinimą ir stebėseną.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Naujų poreikių moksliniai tyrimai sudarys galimybę rasti naujų kosminės erdvės mokslinių tyrimų srities technologijų raidos sprendimų ir galimų pritaikymų bei taikymų kitose srityse (pvz., išteklių valdymo, biologinių procesų ir naujų medžiagų). Nenumatytiems politiniams poreikiams tenkinti skirti moksliniai tyrimai gali nagrinėti įvairią problematiką, pavyzdžiui, kosminės erdvės sprendimus, skirtus paramai besivystančioms šalimis, naujų kosminės erdvės stebėjimo ir ryšių priemonių ir metodų, susijusių su atitinkama Bendrijos politika, kūrimą, taip pat indėlį į socialinę įtrauktį.

¹ Pavyzdžiui, Kioto protokolas, Jungtinių Tautų konvencija dėl kovos su dykumėjimu, JT biologinės įvairovės konvencija, 2002 m. Pasaulio aukščiausio lygio susitikimo dėl tvaraus vystymosi išvados ir 2005 m. G–8 aukščiausio lygio susitikimo išvados.

10. Saugumas

Tikslas

Technologijų ir žinių, skirtų sukurti pajėgumus, kurių reikia piliečiams apsaugoti nuo terorizmo, stichinių nelaimių ir nusikalstamumo, nepažeidžiant pagrindinių žmogaus teisių, įskaitant teisę į privatų gyvenimą, plėtotė; užtikrinti optimalų ir suderintą Europos civilinei saugai skirtų turimų ir naujų technologijų naudojimą, skatinti civilinės saugos sprendimus priimančių ir jais besinaudojančių asmenų bendradarbiavimą stiprinant Europos saugumo pramonės konkurencingumą ir teikiant tikslinius mokslinių tyrimų rezultatus saugumo spragoms sumažinti.

Požiūris

Saugumas Europoje yra išankstinė klestėjimo ir laisvės sąlyga. Saugumo mokslinių tyrimų temos pagrindinis dėmesys išimtinai tenka civiliams pritaikymams ir pagal ją remiamas Bendrijos politikos ir iniciatyvų, susijusių su saugumu, įgyvendinimas, įskaitant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimą, transporto, sveikatos (įskaitant ES sveikatos saugumo programą¹), civilinės saugos (įskaitant stichines nelaimes ir pramonines avarijas), energetikos, aplinkos ir išorės politiką. Dedant šias pastangas šioje srityje taip pat bus prisidėta prie augimo, užimtumo ir Europos saugumo pramonės konkurencingumo. Bus palengvintas įvairių nacionalinių ir tarptautinių veikėjų bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas, kad būtų išvengta nereikalingo dubliavimo ir kaskart išnaudotos bendras pastangos. Bus siekiama užpildyti gebėjimų spragas ir bus suteikta aiškios pridėtinės vertės Europos saugumo poreikiams. Privatumo ir pilietinių laisvių užtikrinimas bus visos šios temos pagrindinis principas. Nebus dirbama su jokiais su mirtiniais ir (arba) naikinimo ginklais susijusiomis technologijomis.

¹ Jos tikslas – pagerinti pasirengimą ir atsakomuosius veiksmus tyčinio biologinių ir (arba) cheminių medžiagų paskleidimo atvejais.

Turi būti įgyvendinti ypatingi su konfidencialumu susiję reikalavimai, tačiau mokslinių tyrimų rezultatų skaidrumas neturi būti be reikalo apribotas. Be to, reikia nustatyti sritis, kuriose šiuo metu garantuojamas mokslinių tyrimų rezultatų skaidrumas.

Ši negyvybinė veikla Bendrijos lygio veikla apims keturias civilinės saugos užduočių sritis, nustatytas reaguojant į konkrečius politiniu požiūriu labai svarbius uždavinius ir Europos pridėtinę vertę sprendžiant grėsmių ir galimų saugumo incidentų problemas bei tris įvairius interesus apimančias sritis. Kiekvieną užduočių sritį sudaro šeši įvairios trukmės skirtingais akcentais pasižymintys etapai. Šie šeši etapai: nustatymas (susijęs su incidentu), prevencija (susijęs su grėsme), apsauga (susijęs su taikiniu), parengtis (susijęs su operacijomis), atsakas (susijęs su krizėmis) ir atkūrimas (susijęs su padariniais); apibūdinamos pastangos, dedamos atitinkamame etape. Pirmųjų keturių etapų pastangomis siekiama išvengti incidento ir sušvelninti galimus žalingus jo padarinius, o dviejų paskutinių – siekiama valdyti padėtį incidento metu ir kovoti su ilgalaikiais padariniais.

Kiekvienam atskiros užduočių grupės etapui tampa svarbi speciali pajėgumų grupė, kurią atsakingieji už piliečių saugumą turi turėti, kad galėtų veiksmingai kovoti su grėsmėmis ir sureguliuoti incidentus. Pagal tuos pajėgumus galima spręsti, kaip bus atliekami veiksmai, o patys pajėgumai kai kuriais atvejais prisidės prie daugiau nei vieno etapo ir (arba) vienos užduočių srities pastangų. Pajėgumai įgyjami derinant žinias, technologijas ir organizacines priemones. Šioje temoje taip pat bus nagrinėjami būdai, užtikrinantys veiksmingą ryšį tarp patobulintų žinių, technologijų, veiksmingesnio informacinių ir ryšių technologijų sistemų naudojimo skirtingų operacijų srityse ir sukurtų procesų bei jų faktinio įgyvendinimo įvairių galutinių vartotojų tarpe siekiant patobulinti Europos saugumo pajėgumus.

Mokslinių tyrimų dėmesys pirmiausia bus nukreiptas į pajėgumų spragų užpildymą sukuriant technologijas ir gebėjimus, būtinus konkrečiai tikslinei sričiai ir nustatytus remiantis „iš viršaus žemyn“ metodu, priimtu konsultuojantis su galutiniais vartotojais ir laikantis tikslų bei prioritetų. Saugumo mokslinių tyrimų rezultatų galutiniai vartotojai – valdžios institucijos, privatus sektorius ir ES piliečiai – visapusiškai dalyvaus nustatant saugumo mokslinių tyrimų reikalavimus. Bus priimtas sisteminės analizės požiūris, kuriuo remiantis bus atliekama civilinės saugos spragų ir MTTP reikalavimų kiekvienai tikslinei sričiai analizė. Veikla apims civilinio verslo saugumo reikalavimų analizę. Šis mokslinių tyrimų reikalavimų nustatymas turėtų tapti nuolatiniu svarbiu pagal šią temą atliekamų mokslinių tyrimų elementu.

Ši su pajėgumų spragos užpildymu susijusį požiūrį papildys „iš apačios į viršų“ metodas, apimantis ir nagrinėjantis technologijas siekiant įvertinti, kaip būtų galima jas panaudoti Europos saugumui sustiprinti. Svarbu remtis tiekimo srityje (pvz., pramonės, universitetų, mokslinių tyrimų centrų) įgyta patirtimi siekiant priimti naujoviškus saugumo sprendimus.

Moksliniai tyrimai bus daugiadisciplininiai ir tiksliniai, jie apims technologijų ir metodikų kūrimą, technologijų ir sistemų integravimą, demonstravimą ir patvirtinimą. Raginama, kad technologijos turėtų daugiopą paskirtį, kad būtų kuo labiau išplėsta jų taikymo sritis ir skatinamas produktyvus turimų ir naujų civilinės saugos sektoriui skirtų technologijų derinimas tarpusavyje. Saugumo mokslinių tyrimų srityje bus siekiama pasirengti priimti vidutinės trukmės ir ilgalaikius sprendimus, kurie būtų pakankamai pritaikyti ir naujoviški, kad padėtų susidoroti su atitinkamais pavojais. Jie taip pat papildys ir integruos į technologijas ir daugiau į sistemas orientuotus su civiline sauga susijusius mokslinius tyrimus, atliekamus pagal kitas temas.

Saugumo moksliniams tyrimams būtinos konkrečios įgyvendinimo taisyklės, kuriose būtų atsižvelgta į jų specialų pobūdį siekiant apsaugoti su saugumu susijusią jautrią informaciją ir suteikti pakankamai informacijos apie rezultatus valstybėms narėms ir galutiniams vartotojams.

Pagrindinis mokslinių tyrimų dėmesys išimtinai bus sutelktas į pritaikymus civilinės saugos srityse. Pripažįstant, kad yra dvigubos paskirties technologijų sričių, svarbių pritaikymams civilinėje ir karinėje srityse, bus sukurta tinkama bazė veiklai koordinuoti su Europos gynybos agentūros (EGA) vykdoma veikla. Be to, siekiant teikti abipusę informaciją ir išvengti nereikalingo finansavimo dubliavimo, bus koordinuojami saugumo moksliniai tyrimai ir kita veikla nacionaliniu ir Europos lygiu.

Mažosios ir vidutinės įmonės (MVI) bei už piliečių saugumą atsakingos valdžios institucijos ir organizacijos skatinamos aktyviai įsitraukti į veiklą. Europos saugumo mokslinių tyrimų patariamąsios tarybos (ESRAB) ¹ parengta ilgesniojo laikotarpio mokslinių tyrimų darbotvarkė padės apibrėžti šios temos mokslinių tyrimų turinį ir struktūrą.

¹ Įkurta vykdant trejų metų parengiamąją saugumo mokslinių tyrimų veiklą (PSMTV 2004–2006 m.).

Veiklos sritys

Veikla apims šias užduočių sritis:

- **Piliečių saugumas:** Veikla bus sutelkta į galimų tarpvalstybinės reikšmės incidentų grėsmių aspektus: pažeidėjus, jų naudojamą įrangą ir išteklius arba išpuolių mechanizmus. Šiai užduočiai sričiai reikia tam tikrų pajėgumų, kurių daugelis visų pirma susiję su etapais „nustatymas“, „prevencija“, „parengtis“ ir „atsakas“. Siekiama išvengti incidento ir sušvelninti galimus jo padarinius. Sukurti reikiamus pajėgumus siekiant užtikrinti civilinę saugą, įskaitant biologinę saugą ir apsaugą nuo nusikaltimų ir teroro aktų keliamos rizikos, dėmesys bus skirtas šiems klausimams: grėsmės (cheminės, biologinės, radiologinės ir branduolinės, CBRB) suvokimui (pvz., žvalgybinės informacijos rinkimas, gavimas, naudojimas, keitimasis informacija, perspėjimas), aptikimui (pvz., pavojingų medžiagų, sprogmenų, B ar C grupės medžiagų, asmenų ar grupių, įtartino elgesio), nustatymui ir patvirtinimui (pvz., asmenų, medžiagų rūšies ir kiekio), prevencijai (pvz., su finansiniais ištekliais susijusios prieigos ir judėjimo kontrolė, finansinių struktūrų kontrolė), parengtis (pvz., rizikos įvertinimas, CBRB sauga, specialiai išleidžiamų biologinių ir cheminių medžiagų kontrolė, strateginių rezervų, pavyzdžiui, darbo jėgos, gebėjimų, įrangos, vartojimo reikmenų, kiekio įvertinimas, susijęs su didelio masto renginiais ir pan.), neutralizavimas (pvz., raketų, ryšių, transporto priemonių, neardomųjų sistemų) ir teroro aktų bei nusikaltimų padarinių izoliavimas, teisėsaugos duomenų tvarkymas.

- **Infrastruktūros ir viešųjų paslaugų saugumas:** Veikla bus sutelkta į tarpvalstybinės reikšmės incidentų ar nelaimių taikinius, šiai infrastruktūrai priskiriamos didelio masto renginių vietos, reikšmingos politinės (pvz., parlamento pastatai) ar simbolinės (pvz., tam tikri paminklai) vertės vietos ir komunaliniai įrenginiai: energetikos (įskaitant naftos, elektros energijos, dujų), vandentiekio, transporto (įskaitant oro, jūrų ir antžeminį transportą), ryšių (įskaitant transliavimo), finansinę, administracinę, visuomenės sveikatos ir panaši infrastruktūra. Šiai užduočių sričiai reikia tam tikrų pajėgumų, kurių daugelis visų pirma susiję su etapais „apsauga“ ir „parengtis“. Siekiama išvengti incidento ir sušvelninti galimus jo padarinius. Kuriant reikalingus pajėgumus, bus akcentuojama: fizinės infrastruktūros ir jos funkcionavimo pažeidžiamų vietų analizė, modeliavimas ir įvertinimas, esamos ir būsimos viešosios ir privačios gyvybiškai svarbios tinklinės infrastruktūros, sistemų ir paslaugų fizinių, loginių ir funkcinių aspektų apsauga, kontrolės ir perspėjimo sistemos, sudarančios galimybę greitai reaguoti įvykus incidentui, apsauga nuo pakopinių incidento padarinių apibrėžiant ir parengiant naujos saugumo infrastruktūros ir komunalinių įrenginių statybos kriterijus.

- **Pažangi priežiūra ir pasienio saugumas:** Vykdamas veiklą bus nagrinėjami klausimai, susiję su visomis Europos pasienio saugumo strategijos nuosekliomis pakopomis, įskaitant vizų procedūras ambasadose ir konsulatuose (1 lygis), tarpvalstybinį bendradarbiavimą (2 lygis), priemonės sienos perėjimo punktuose prie sausumos sienų, jūrų uostuose ir oro uostuose, taip pat priemonės, taikomas tarp sienos perėjimo punktų prie žaliųjų ir mėlynųjų sienų (3 lygis) ir veiklą Europos išorės sienų viduje (4 lygis), pavyzdžiui, keitimąsi informacija, kompensacines priemonės, Šengeno informacinę sistemą (SIS), teisminių ir policijos, muitinių ir sienos apsaugos pareigūnų bendradarbiavimą. Šiai užduočių sričiai reikia tam tikrų pajėgumų, kurių daugelis visų pirma susiję su etapais „nustatymas“, „prevencija“ ir „apsauga“. Siekiama išvengti incidento ir sušvelninti galimus jo padarinius.

Kuriant reikalingus pajėgumus, bus akcentuojama: visų su saugumu susijusių sistemų, įrangos, priemonių ir procesų, naudojamų sienos perėjimo punktuose (pvz., sieną kertančių žmonių tapatybės nustatymas, neintervencinis žmonių ir prekių aptikimas, medžiagų susekimas, mėginių ėmimas, geografinis atpažinimas, įskaitant duomenų registravimą ir analizę, ir pan.), veiksmingumo ir našumo didinimas; Europos žemės ir jūrų sienų apsaugos gerinimas (pvz., pasitelkus neintervencinį ir povandeninį transporto priemonių aptikimą, transporto priemonių sekimą, geografinį atpažinimą, įskaitant duomenų registravimą ir analizę, stebėjimą, nuotolines operacijas ir pan.); saugumas jūroje; (nelegalios) migracijos srautų vertinimas ir valdymas. Bus sukurta tinkama bazė, kad veikla būtų koordinuojama su Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros vykdoma veikla.

- **Saugumo ir saugos atkūrimas krizės atveju:** Veikla bus sukoncentruota į technologijas, kuriomis apžvelgiamos ir remiamos įvairios ekstremalių situacijų valdymo operacijos, pavyzdžiui, civilinės saugos (įskaitant stichines nelaimes ir pramonines avarijas), humanitarinės pagalbos ir gelbėjimo užduočių srityse. Šiai užduočių sričiai reikia tam tikrų pajėgumų, kurių daugelis visų pirma susiję su etapais „parengtis“, „atsakas“ ir „atkūrimas“. Siekiama sušvelninti incidento padarinius. Kuriant reikalingus pajėgumus, bus akcentuojama: bendras organizacinis ir operatyvinis pasirengimas susidoroti su saugumo incidentais (pvz., tarporganizacinis koordinavimas ir informavimas apie ekstremalias situacijas, strateginių išteklių ir inventoriaus įvertinimas ir pan.), krizių valdymas (pvz., integruotos perspėjimo ir valdymo priemonės, incidento ir prioritetinių reikalavimų įvertinimas, įvairiarūšių veikėjų ir išteklių integravimas, evakuacija ir izoliavimas, teroro aktų ir nusikaltimų padarinių neutralizavimas ir lokalizavimas ir pan.), įsikišimas į priešišką aplinką, skubi humanitarinė pagalba ir saugumo incidento padarinių bei jų pakopinio poveikio valdymas (pvz., visuomenės sveikatos priežiūros sistemos veikimas, verslo nenutrūkstamumas, pasitikėjimo stiprinimo priemonės, sutrikdyto ar nutraukto visuomenės funkcionavimo atkūrimas ir pan.).

Pirmiau minėtos sritys bus remiamos veikla, vykdoma toliau išvardytose įvairius interesus apimančiose srityse:

- **Saugumo sistemų integravimas, sujungiamumas ir sąveika:** Veikla, susijusi su žvalgybos informacija, informacijos rinkimu ir civiliniu saugumu, sudarys sąlygas ir (arba) prisidės prie technologijų, reikalingų pirmiau minėtiems pajėgumams sukurti, rezultatų sutelkiant dėmesį į įvairias sritis apimančius klausimus, pavyzdžiui: sistemų, įrangos, paslaugų ir procesų, įskaitant teisėsaugos, gaisrų gesinimo, civilinės gynybos ir medicinos informacijos infrastruktūras, sąveikos ir tarpusavio ryšių tobulinimą, užtikrinant jų patikimumą, informacijos slaptumo ir vientisumo apsaugą, visų operacijų ir jų tvarkymo atsekamumą ir pan. Į veiklą taip pat bus įtraukti standartizavimo ir mokymo klausimais (įskaitant susijusius su kultūrų, žmonių ir organizacijų sąveika).

- **Saugumas ir visuomenė:** Veikla yra bendra visoms sritims ir turėtų būti atliekama bendradarbiaujant gamtos mokslų, technologijų ir kitų, visų pirma politikos, socialinių ir humanitarinių mokslų atstovams. Dėmesys bus sutelktas į kultūrinės, socialinės ir ekonominės bei sisteminės rizikos analizes, scenarijų sudarymą ir kitą mokslinių tyrimų veiklą, susijusią su saugumu, kaip besivystančia koncepcija (išsami su saugumu susijusių poreikių analizė, siekiant apibrėžti pagrindinius funkcinis reikalavimus, kad galima būtų spręsti kintančias saugumo užduotis), tarpusavio sąveika, pažeidžiamomis vietomis, atsiradusiomis dėl nelaimių ir naujų grėsmių (pvz., terorizmo ir organizuoto nusikalstamumo srityse), piliečių elgsena kritinėmis situacijomis (pvz., terorizmo ir nusikaltimų suvokimas, minios elgsena, tai, kaip visuomenė supranta pilietines teises, socialines ir kultūrinės apsaugos formas ir priima saugumo (ir saugos) priemones, pasirengimu ir piliečių parengtimi teroro aktų atveju; klausimais, susijusiais su valdžios institucijų ir piliečių ryšių palaikymu kritinėmis situacijomis, pilietinio informuotumo apie grėsmes ugdymu, piliečiams skirtomis gairėmis apie vidaus saugumo patariamąsias ir pagalbines sistemas valstybėse narėse ir ES lygiu, teroristų elgsenos, psichologijos ir kitomis atitinkamomis analizėmis, etiniais klausimais, susijusiais su asmens duomenų apsauga ir informacijos vientisumu. Mokslinių tyrimų metu taip pat bus stengiamasi sukurti statistinius nusikalstamumo rodiklius, kurie leistų vertinti nusikalstamumo pokyčius.
- **Saugumo mokslinių tyrimų koordinavimas ir sisteminimas:** Ši sritis suteikia pagrindą nacionalinio, Europos ir tarptautinio saugumo mokslinių tyrimų pastangų koordinavimo ir sisteminimo veiklai, kad būtų išplėtos bendros civilinių, saugumo ir gynybos mokslinių tyrimų pastangos ir suderinama mokslinių saugumo tyrimų paklausa ir pasiūla. Veikla taip pat bus sutelkta į atitinkamų teisinių sąlygų ir procedūrų tobulinimą.

Tarptautinis bendradarbiavimas

Tarptautinis bendradarbiavimas saugumo mokslinių tyrimų veikloje bus vykdomas atsižvelgiant į vidinius ir išorinius Bendrijos politikos aspektus. Dėl ypatingo šios srities jautrumo, dėl tarptautinio bendradarbiavimo bus sprendžiama kiekvienu atskiru su atitinkama trečiąja šalimi susijusiu atveju. Darbo programoje gali būti apibrėžti tam tikri tarptautinio bendradarbiavimo reikalavimai ir kriterijai.

Specialios tarptautinio bendradarbiavimo veiklos galimybė bus svarstoma, kai ji yra abipusiai naudinga, pvz., mokslinių tyrimų, susijusių su saugumo veiklos visuotiniu pritaikymu – didelio masto nelaimių valdymas – atveju.

Reagavimas į naujus poreikius ir nenumatytus politinius poreikius

Saugumo mokslinių tyrimų tema pagal savo pobūdį ir sandarą yra lanksti. Veiklą sudarys sąlygas prisitaikyti prie dar nežinomų būsimų grėsmių saugumui, įskaitant nelaimes, ir prie susijusių politinių poreikių, kurių gali atsirasti. Lankstumas papildys tikslinį pirmiau minėtos mokslinių tyrimų veiklos pobūdį.

II PRIEDAS**ORIENTACINIS SUMOS PASKIRSTYMAS****Orientacinis paskirstymas programoms (milijonais EUR):**

Sveikata	6 100
Maistas, žemės ūkis ir žuvininkystė, biotechnologijos	1 935
Informacijos ir ryšių technologijos	9 050
Nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagos ir naujos gamybos technologijos	3 475
Energetika	2 350
Aplinka (įskaitant klimato kaitą)	1 890
Transportas (įskaitant aeronautiką)	4 160
Socialiniai ir ekonomikos mokslai bei humanitariniai mokslai	623
Kosminės erdvės tyrimai	1 430
Saugumas	1 400
IŠ VISO ^{1 2 3 1}	32 413

¹ Įskaitant bendras technologijų iniciatyvas (finansinis planas ir kt.) ir dalį koordinavimo bei tarptautinio bendradarbiavimo veiklos, finansuotinos pagal temas.

² Bus siekiama, kad bent 15 % lėšų, skiriamų pagal šią programą, būtų skiriama MVĮ.

³ Įskaitant ne didesnę kaip 800 mln. EUR įnašą į Europos investicijų banką, skirtą jo rizikos pasidalijimo finansinei priemonei, kaip nurodyta III priede. Įnašas apskaičiuojamas proporcingumo pagrindu dėl kiekvienos temos, išskyrus temą „Socialiniai ir ekonomikos bei

humanitariniai mokslai“, dėl kurios įnašas į rizikos pasidalijimo finansinę priemonę nemokamas.

400 mln. EUR iš šios sumos bus skirta 2007–2010 m. metiniams įnašams.

- ¹ Iš šios sumos ne mažiau kaip 210 milijonų EUR ir ne daugiau kaip 250 milijonų EUR skiriama COST, atsižvelgiant į laikotarpio vidurio įvertinimą. Finansinė parama bus teikiama kaip subsidija, kuri bus išmokama remiantis subsidijos susitarimu, sudarytu Komisijos ir juridinio asmens, kurį COST paskyrė savo vykdymo atstovu, apie kurį Tarybos generalinis sekretoriatas pranešė Komisijai ir kuris nurodytas darbo programoje.

III PRIEDAS

Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė

Pagal II priedą Bendrija skirs įnašą (koordinavimo ir paramos veikla) Europos investicijų bankui (EIB), kuris taps rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (RPF) partneriu. RPF, kurią bendrai finansuos Bendrija ir EIB, yra skirta privačiojo sektoriaus investicijoms į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir demonstracinę veiklą, įskaitant inovacijas, visoje Europoje skatinti.

Bendrijos įnašas padidins Banko rizikos valdymo galimybes sudarydamas sąlygas i) suteikti daugiau su tam tikro lygio rizika susijusių EIB paskolų ir garantijų bei ii) finansuoti rizikingesnę, nei būtų galima be tokios Bendrijos paramos, europinę MTTP veiklą padedant pašalinti trūkumus rinkoje. Bus siekiama:

- padidinti vertę srityse, kuriose rinka negali suteikti reikiamo finansavimo; ir
- atlikti katalizatoriaus vaidmenį darant įtaką privatioms investicijoms.

Bendrijos įnašas bus skirtas RPF laikantis II priede išdėstytų nuostatų.

EIB skolins lėšas iš tarptautinių finansų rinkų ir teiks garantijas savo finansiniams partneriams pagal savo standartines taisykles, reglamentus ir procedūras.

Jis naudos šį įnašą remdamasis principu „pirmas atėjai, pirmas gavai“ Banko atidėjimams ir kapitalo paskirstymui Banke ir tokiu būdu padengs dalį rizikos, susijusios su operacijomis, remiančiomis reikalavimus atitinkančius europinius veiksmus MTTP srityje.

Remdamasis savo finansiniu vertinimu EIB įvertins finansinės rizikos dydį ir nustatys atidėjimų ir kapitalo paskirstymo vertę.

Rizikos įvertinimas ir rūšiavimas bus atliekami bei su tuo susiję sprendimai dėl atidėjimų ir kapitalo bus priimami laikantis Banko standartinių procedūrų pagal jo struktūrinę finansinę priemonę, kurias yra patvirtinę ir kontroliuoja jo akcininkai bei kurios laikui bėgant yra atnaujinamos bei keičiamos. Šios procedūros nebus keičiamos dėl Bendrijos įnašo.

Rizika Bendrijos biudžetui yra susijusi tik su sumokėtomis ar sumokėti įsipareigotomis sumomis. Bendrija galimų biudžetinių įsipareigojimų neturės, kadangi visą likusią riziką dengs EIB.

Bendrijos įnašas bus išmokamas kasmet remiantis daugiamečiu planu ir atsižvelgiant į paklausos raidą. Metinė suma bus nustatyta darbo programoje atsižvelgiant į veiklos ataskaitą ir EIB pateiktas prognozes.

Daugiametis planas bus finansuojamas pagal kiekvieną temą, dėl kurios daromas įnašas, ir prireikus patikslintas laikantis įnašų proporcingumo principo.

Susitarime, kuris bus sudarytas su EIB po išsamių konsultacijų su valstybėmis narėmis, bus nustatytos Bendrijos lėšų naudojimo atidėjimams ir kapitalo paskirstymui sąlygos. Į susitarimą bus įtrauktos *inter alia* šios sąlygos ir reikalavimai:

- Bendrijos MTTP veiklos atitiktis reikalavimams. Bendros technologijų iniciatyvos, Bendrai vykdomi projektai, Kompetencijos tinklai ir MVI skirti moksliniai tyrimai, finansuojami Bendrijos, automatiškai atitinka reikalavimus, jeigu jų tikslai priklauso Specialiosios programos temų, dėl kurių daromas įnašas, sričiai. Trečiosiose šalyse, kurios nėra asocijuotosios šalys, įsisteigę juridiniai asmenys taip pat atitinka reikalavimus, jeigu jie dalyvauja Septintosios bendrosios programos netiesioginėje veikloje ir jų išlaidos atitinka Bendrijos finansavimo skyrimo reikalavimus.

Kiti europiniai veiksmai (pavyzdžiui, EUREKA) atitinka reikalavimus, jeigu jie susiję su moksliniais tyrimais, technologine plėtra ir demonstracine veikla temų, dėl kurių daromas įnašas, srityse, atitinkančiose Europos mokslinių tyrimų principus ir kriterijus, ir jeigu paskolos gavėjai ar laiduojamieji yra juridiniai asmenys, įsisteigę valstybėse narėse ar asocijuotosiose šalyse.

RFPF bus pasiūlyta visoms valstybėms narėms ir asocijuotosioms šalims, siekiant užtikrinti, kad visi juridiniai asmenys, neatsižvelgiant į jų dydį (įskaitant MVI ir mokslinių tyrimų organizacijas, įskaitant universitetus), visose valstybėse narėse galėtų naudotis šia priemone savo veiklai, vykdomai pagal reikalavimus atitinkančius projektus, finansuoti.

Komercinio pobūdžio inovacinė veikla atitinka RFPF skyrimo reikalavimus tik naudojant EIB nuosavą įnašą.

Remiantis pagal Sutarties 167 straipsnį priimtu reglamentu dėl dalyvavimo taisyklių, susitarime taip pat bus nustatyta tvarka, kurios laikydamosi Bendrija tinkamai pagrįstais atvejais galės nesutikti, kad EIB naudotų Bendrijos įnašą.

Finansinės rizikos dalies, kuri bus dengiama iš Bendrijos įnašo, nustatymo taisyklės ir rizikos riba, kurią viršijęs EIB gali naudoti Bendrijos įnašą, bei atitinkamų pajamų pasidalijimo taisyklės.

Bendrijos įnašo, skirto kiekvienai operacijai, dydis priklausys nuo EIB atlikto finansinės rizikos įvertinimo. Bendra atidėjimų ir kapitalo paskirstymo, skirto daugumai RFPF operacijų, suma turėtų sudaryti 15–25 % šių operacijų nominalios vertės. Bendra atidėjimams ir kapitalo paskirstymui naudojama Bendrijos įnašo suma jokių būdu neviršija 50 % nominalios paskolos ar garantuotos vertės. Atliekant kiekvieną operaciją bus dalijamasi rizika.

Susitarimai, pagal kuriuos Bendrija stebės EIB skolinimo ir garantijų suteikimo operacijas, susijusias su Bendrijos įnašu, įskaitant EIB finansinių partnerių atliekamas operacijas.

EIB gali naudoti Bendrijos įnašą tik operacijoms, kurios buvo patvirtintos nuo šios Specialiosios programos įsigaliojimo dienos iki 2013 m. gruodžio 31 d.

Apie šio laikotarpio metu už Bendrijos įnašą sukauptas palūkanas ir pajamas EIB kasmet praneša Komisijai, kuri informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą. Pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 2 dalį jos laikomos RPFPP asignuotomis pajamomis ir įtraukiamos į biudžetą.

Priimdama darbo programą, Komisija gali nuspręsti RPFPP nepanaudotas ir todėl iš EIB susigražintas lėšas perskirstyti kitos netiesioginės veiklos, vykdomos pagal šios Specialiosios programos temas, dėl kurių mokamas įnašas, tikslais, atlikus Bendrosios programos II priede nurodytą tarpinį įvertinimą. Atliekant tarpinį įvertinimą bus atliktas RPFPP poveikio išorės įvertinimas.

Komisija aktyviai vykdys aktyvų Bendrijos įnašo veiksmingo panaudojimo monitoringą, įskaitant veiksmų sėkmingumo aspektų ex-post įvertinimus, ir reguliariai teiks pranešimus Programos komitetui. Be to, svarbiausius šios srities įvertinimo rezultatus Komisija įtrauks į metinį mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos pranešimą, kurį jį pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties 173 straipsnį.

IV PRIEDAS

Ne Bendrijos mokslinių tyrimų programų bendros technologijų iniciatyvos ir koordinavimas

Bendros technologijų iniciatyvos ¹

Į orientacinį sąrašą įrauktinos mokslinių tyrimų, atliekamų pagal bendras technologijų iniciatyvas, sritys nurodomos toliau remiantis I priede nustatytais kriterijais. Šios bendros technologijų iniciatyvos sprendžia pačius įvairiausius uždavinius. Atitinkamai kiekvienu konkrečiu atveju turi būti sukurtos struktūros, kad galima būtų atsižvelgti į ypatingas konkrečios mokslinių tyrimų srities charakteristikas. Kiekvienu atveju turėtų būti nustatoma konkreti struktūra, skirta pagal bendrą technologijų iniciatyvą atliekamų mokslinių tyrimų sutartai darbotvarkei įgyvendinti, reikalingoms viešojo ir privataus sektorių investicijoms sutelkti bei europinėms pastangoms koordinuoti. Bendrija galėtų skirti lėšų mokslinių tyrimų darbotvarkei įgyvendinti remiantis atskirais pasiūlymais. Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą, remiantis I priede nurodytais kriterijais gali būti nustatytos būsimos bendros technologijų iniciatyvos.

- Naujoviškų vaistų iniciatyva

Naujoviškų vaistų bendros technologijų iniciatyvos tikslas yra didinti Europos farmacijos sektoriaus konkurencingumą numatant koordinuotą metodą, skirtą vaistų kūrimo proceso mokslinių tyrimų kliūtims įveikti, sumažinti vaistų sukūrimo laiką ir sumažinti klinikinių bandymų metu nepatvirtintų naujų vaistų dalį. Tai sudarys galimybę greičiau gauti kryptingesnio poveikio vaistų ir užtikrins greitesnę investicijų moksliniams tyrimams grąžą, taip pritraukiant daugiau privataus sektoriaus investicijų tolesniems moksliniams tyrimams.

¹ Siūlomų bendrų technologijų iniciatyvų sąrašas yra tik orientacinis ir galėtų būti tikslinamas atsižvelgiant į būsimus pokyčius. Dėl kiekvienos bendros technologijų iniciatyvos bus nusprendžiama atskirai (žr. I priedo skyrių „Moksliniai ir technologiniai tikslai, pagrindinės temų ir veiklos kryptys“).

Naujoviškų vaistų iniciatyvos strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkėje (SMTD) apibrėžti ikikonkurenciniai moksliniai tyrimai apims: geresnio vaistų tinkamumo, saugos ir veiksmingumo numatymo priemonių ir metodų, duomenų integravimo ir žinių valdymo pažangios infrastruktūros kūrimą visuose reikalinguose etapuose artimai bendradarbiaujant su pramonės įmonėmis, akademinio sluoksnio atstovais ir klinikų centrais. Jie taip pat užpildys švietimo ir mokymo spragas, užtikrindami, kad Europa turėtų įgūdžių mokslinių tyrimų rezultatus paversti nauda pacientams. Bus užtikrintas glaudus Europos bendrijos ir pramonės įmonių bei kitų suinteresuotų subjektų – reglamentavimo tarnybų, pacientų, akademinio sluoksnio atstovų, klinikų darbuotojų ir pan. – bendradarbiavimas, taip pat bus mobilizuotos viešojo ir privataus sektoriaus lėšos. SMTD bus įgyvendinama pasitelkus naujų vaistų iniciatyvą (NVI) ir atitinkamą viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystės struktūrą, kuri bus sukurta specialiai šiam tikslui.

- Nanoelektronikos technologijos 2020

Nanoelektronika Europos konkurencingumui yra nepaprastai svarbi strategiškai, kadangi jos produktai atveria esminių inovacijos galimybių kituose sektoriuose (multimedijos, telekomunikacijų, transporto, sveikatos priežiūros, aplinkos, pramoninio perdirbimo ir pan.). Tam reikia, kad MTTP ir inovacijų pastangos būtų geriau susistemintos, optimizuotos ir integruotos į platesnius procesus, kuriuose dalyvautų visi subjektai, būtini sėkmei šioje srityje užtikrinti.

Šia iniciatyva bus stengiamasi patenkinti siliciu paremtų technologijų poreikį keturiuose technologijų sektoriuose: i) loginių ir atminties įtaisų dydžio mažinimas siekiant geresnių charakteristikų ir mažesnių išlaidų, ii) pridėtinės vertės funkcijų, įskaitant jutimo, sužadavimo, paketavimo funkcijas, kūrimas, bei jų susiejimas su loginėmis ir atminties funkcijomis, parengiant kompleksinius sprendimus „sistema luste“ ar „sistema pakete“, iii) įrangos ir medžiagų ir iv) konstrukcijos automatizavimo.

- Įterptosios skaičiavimo sistemos

Įterptosios skaičiavimo sistemos – nematoma elektroninė ir programinė įranga, produktus ir procesus padaranti pažangius – yra strategiškai svarbios svarbių Europos pramonės sektorių, pvz., automobilių, aviacijos elektronikos, vartotojiškos elektronikos, telekomunikacijų, medicininių sistemų ir apdirbamosios gamybos, konkurencingumui. Be to, didėjančios šių įtaisų sujungimo galimybės sukuria visiškai naujų rinkų ir socialinių taikymų potencialą, kurį Europa turi būti gerai pasirengusi išnaudoti.

Įterptųjų kompiuterinių sistemų bendra technologijų iniciatyva sutelks ir sukonsoliduos mokslinių tyrimų pastangas, pritraukdama privataus ir viešojo sektoriaus investicijų siekiant pasidalinti didele rizika ir išlaikyti aukštą ambicijų lygį. Pagal šią iniciatyvą bus nagrinėjamas visur esančios, tarpusavyje sąveikaujančios ir rentabilios, bet taip pat ir galingos bei saugios elektronikos ir programinės įrangos sistemų projektavimas, kūrimas ir diegimas. Bus sukurti pavyzdiniai projektai, siūlantys standartinius konstrukcinius metodus tam tikriems taikymams, tarpinei įrangai, sudarančiai sklendaus sujungimo ir sąveikos galimybę, integruotoms projektavimo programinės įrangos priemonėms ir metodams, skirtiems greitai kūrybai ir prototipų gamybai, bei naujus kompiuterių ir realaus pasaulio sąveikos metodus.

- Vandenilio ir kuro elementų iniciatyva

Vandenilio ir kuro elementai – tai energetikos technologijos, kurios gali iš esmės pakeisti tai, kaip Europa gamina ir vartoja energiją, kurios atveria didžiulį plėtros ir ilgalaikės nepriklausomas tvarios energijos atsargas potencialą ir suteikia Europai lemiamą konkurencinį pranašumą. Perėjimui į vandeniliu paremtą ekonomiką reikia didelių mokslinių tyrimų ir kapitalo investicijų į naujų pramonės šakų, naujų tiekimo grandinių struktūrų, infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių kūrimą.

Pagal šią bendrą technologijų iniciatyvą bus apibrėžta ir įgyvendinta į tikslą orientuota Europos pramoninių mokslinių tyrimų, technologijų plėtros ir demonstravimo programa, kurios metu turi būti sukurtos patikimos vandenilio ir kuro elementų technologijos ir parengtos komerciniam platinimui. Pagrindinės BTI mokslinių tyrimų darbotvarkės temos bus: kuro elementų kūrimas visiems taikymų sektoriams ir tipams, tvarus vandenilio tiekimas, įskaitant gamybą, platinimą, laikymą ir pristatymą, integruotas, plataus masto brandžių ir pažangių technologijų demonstravimas tikros eksploatacijos sąlygomis ir parengtinė rinkos bazės formavimo veikla. Tai bus įgyvendinta remiantis nuodugniu ir nuolat plėtojamu ES technologijų plėtros planu ir verslo atstovų pozicija, išsamiai aprašančiais perėjimo strategiją ir ilgalaikius tikslus bei įgyvendinimo etapus.

- Aeronautika ir oro transportas

Europa turi išlikti pagrindinių technologijų priešakyje, jei nori ateityje turėti darnų, novatorišką ir konkurencingą aeronautikos ir oro transporto pramonės sektorių. Ekologiškų technologijų kūrimas yra labai svarbus siekiant užtikrinti viso oro transporto sektoriaus konkurencingumą. Naujoviškos technologijos ypač svarbios siekiant išlikti konkurencingiems srityse, kuriose konkurencija nuolat didėja, ir vėl tapti konkurencingiems srityse, kuriose Europai potencialiai gali priklausyti geroka rinkos dalis, pavyzdžiui regioninio transporto srityje. Atsižvelgiant į tai, kad ši pramonės šaka labai imli MTTP pastangoms, dabartinis Europos aeronautikos ir oro transporto įmonių konkurencingumas pasaulio rinkose buvo pasiektas reikšmingomis privačiojo sektoriaus investicijomis (paprastai 13–15 % apyvartos) per daugelį dešimtmečių. Atsižvelgiant į šio sektoriaus specifiką, naujovės dažnai priklauso nuo produktyvaus viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimo.

Dėl tam tikrų ACARE strateginių mokslinių tyrimų darbotvarkės aspektų reikalingas tam tikras poveikio mastas ir tikslo tęstinumas, todėl reikia, kad bendra technologijų iniciatyva būtų sutelkta į darnią ir specializuotą pažangių technologijų mokslinių tyrimų programą ir skatintų integraciją, patvirtinimą dideliu mastu ir demonstravimą.

Aeronautikos ir oro transporto sektoriuje bus nagrinėjamos įvairios sritys, pvz., aplinkai žalos nedaranti ir rentabili oro transporto sistema („Ekologiška oro transporto sistema“) ir oro eismo valdymas, remiant bendro Europos dangaus politiką ir iniciatyvą SESAR.

- Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėjimo sistemos (GMES)

Europai reikia savarankiškų pajėgumų, paremtų Europos pasaulinės stebėsenos standartu. Tai labai padės Europai ir jos pramonės įmonėms šioje srityje, kurioje jos konkurentai į pasaulinio stebėjimo sistemų standartų kūrimą investuoja stambias sumas.

GMES turi reaguoti į politinius įgaliojimus, suteiktus 2001 m. lapkričio 13 d. Tarybos rezoliucijoje dėl pradinio Pasaulinės aplinkos ir saugumo stebėjimo sistemos laikotarpio (GMES) ¹, kuri buvo priimta po 2001 m. birželio mėn. Geteborgo aukščiausio lygio susitikimo atsižvelgiant į 2004 m. vasario mėn. pristatytą veiksmų planą dėl GMES ² ir jo įtraukimą į „Augimo iniciatyvą“ bei „Greitos pradžios sąrašą“.

¹ OL C 350, 2001 12 11, p. 4.

² „Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėsenos sistema (GMES): GMES įdiegimas iki 2008 m. (2004–2008 m. veiksmų planas)“ – COM (2004) 65, 2004 2 3.

GMES ateitis priklauso nuo reikšmingų ilgalaikių investicijų, kurias darytų ir vartotojai, ir infrastruktūros tiekėjai (viešojo ir privačiojo sektorių). Tam labai svarbu, kad GMES sudarytų aiškų ir darnų savo įvaizdį, kurį vartotojai, valdžios institucijos ir pramonė lengvai atpažintų.

Nepriklausomai nuo specialių GMES taikymo sričių, remiantis bendra politine atsakomybe reikės taikyti pripažintų standartų rinkinį, patvirtinimo mechanizmus ir politiką.

Tuo tikslu galėtų būti sukurta GMES valdymo struktūra bendros technologijų iniciatyvos (BTI) forma, siekiant suburti visus suinteresuotus subjektus kartu su jų ištekliais, ypač nacionalines ir europines vartotojų organizacijas.

GMES skirta BTI turėtų užtikrinti gerą su GMES susijusios veiklos koordinavimą, be kita ko ir šiais būdais:

- kiekvienos GMES taikymo srities vartotojų reikalavimų konsolidavimas,
- GMES operatyvinių paslaugų plėtros bei su jomis susijusių pajėgumų ir infrastruktūros priežiūra ir palaikymas,
- tam tikrais atvejais – tokių paslaugų patvirtinimas,
- mechanizmų, skirtų užtikrinti ilgalaikes galimybes naudotis duomenimis („duomenų pirkimas“), kūrimas.

GMES BTI taip pat būtų veiksminga priemonė skatinti aktyvų privataus sektoriaus įsitraukimą, kad jis veiktų kaip pramonės (įskaitant MVI) ir kitų galimų rangovų, pageidaujančių prisidėti prie GMES įgyvendinimo, koordinavimo ir finansavimo priemonė, pasitelkus atitinkamus konkurencijos procesus.

GMES užtikrins, kad Europa pirmautų pagrindinių infrastruktūrų, įskaitant strateginius kosminius pajėgumus, valdymo ir naudojimo srityje. Jis taip pat galėtų būti pagrindas, kuriuo remdamiesi viešieji ir privatūs subjektai efektyviai vartotų baigtinius gamtinius išteklius. Taigi, tai padės pagerinti produktyvumą daugelyje sektorių, kuriuose reikia nuoseklios ir atnaujintos informacijos apie turimus išteklius.

Ne Bendrijos mokslinių tyrimų programų koordinavimas ¹

Bendrai įgyvendinti skirtų nacionalinių mokslinių tyrimų programų iniciatyvų orientacinis sąrašas pateikiamas toliau ir dėl jo galėtų būti priimtas atskiras sprendimas, grindžiamas Sutarties 169 straipsniu. Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą gali būti nustatomos ir siūlomos kitos iniciatyvos.

Kiekvieno sprendimo atveju, jei ir kai jis bus priimtas, būtų sukurta speciali įgyvendinimo struktūra, organizacinė struktūra ir atitinkamos šios veiklos įgyvendinimo valdymo įstaigos. Pagal II priedą Bendrija iniciatyvoms galėtų skirti finansinę paramą ir galėtų aktyviai dalyvauti ją įgyvendinant, pasitelkdama šiai veiklai vykdyti tinkamiausias priemones.

¹ Šis sąrašas yra grynai orientacinis; dėl pasiūlytų iniciatyvų bus priimti atskiri sprendimai laikantis 169 straipsnio (žr. I priedo skyrių „Moksliniai ir technologiniai tikslai, pagrindinės temų ir veiklos kryptys“).

- 169 straipsnio iniciatyva Baltijos jūros mokslinių tyrimų srityje

Bus siekiama pradėti ir įgyvendinti bendrą MTTP programą, sujungiančią kelias nacionalines programas jūros mokslų ir tvaraus Baltijos jūros vystymo srityje. Laikydamosi tam tikrų tarptautinių, Europos ir regioninių konvencijų, susijusių su Baltijos jūra, ši iniciatyva sudarys galimybę sukurti platformą, kurios pagrindu bus sisteminami ir platinami šios srities rezultatai, ir užtikrins būtiną MTTP tvariam Baltijos jūros vystymui remti.

- 169 straipsnio iniciatyva kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos srityje

Bendros MTTP programos kasdienį gyvenimą palengvinančios aplinkos srityje tikslas bus sutelkti nacionalines mokslinių tyrimų pastangas ir tirti, kaip IRT gali pagerinti senyvo amžiaus žmonių gyvenimo kokybę ir pratęsti jų savarankiško gyvenimo savo namų aplinkoje ir apylinkėse laikotarpį. Tai, pavyzdžiui, apima pagalbą atliekant kasdieninę veiklą, socialinių kontaktų palengvinimą, sveikatos ir aktyvumo kontrolę ir saugos bei saugumo padidinimą. Pagrindinis dėmesys bus sutelktas į tai, kaip pasitelkus įrenginius, sistemas ir paslaugas sukurti nebrangius, patikimus ir pasitikėjimo vertus sprendimus. Šia iniciatyva bus siekiama plataus masto europinio bendradarbiavimo, suburiant pakankamą dalyvių kiekį ir užtikrinant ilgalaikius įsipareigojimus.

- 169 straipsnio iniciatyva metrologijos srityje

Bus siekiama pradėti ir vykdyti darnią bendrą metrologijos MTTP programą, sujungiančią kelias nacionalines programas, kurios sudarys Europai galimybę reaguoti į didėjančią naujausios metrologijos, kaip mokslinius tyrimus ir politiką remiančių inovacijų priemonės, paklausą. Ši iniciatyva visų pirma padės siekti Europos nacionalinių matavimo sistemų tikslų, su kuriais susijusį darbą atlieka nacionalinių metrologijos laboratorijų tinklai.

V PRIEDAS

Informacija, kuria Komisija turi pateikti pagal 8 straipsnio 5 dalį

1. Informacija apie atskirus projektus, sudarančius sąlygas vykdyti kiekvieno pasiūlymo stebėseną jų įgyvendinimo metu, pirmiausia:
 - pateikti pasiūlymai;
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatai;
 - susitarimai dėl subsidijų;
 - užbaigti projektai.
2. Informacija apie kiekvieno kvietimo teikti paraiškas ir projekto įgyvendinimo rezultatus, pirmiausia:
 - kiekvieno kvietimo teikti paraiškas rezultatai;
 - derybų dėl subsidijų susitarimų rezultatai;
 - projekto įgyvendinimas, įskaitant mokėjimo duomenis ir projekto rezultatus.
3. Informacija apie programos įgyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją, susijusią su Bendrąja programa, Specialiąja programa ir kiekviena tema.

Ši informacija (pirmiausia informacija apie pasiūlymus, jų įvertinimą ir susitarimus dėl subsidijų) turėtų būti pateikta vienodos struktūros elektronine ir apdorotina forma, kuria būti galima pasinaudoti pasitelkus IT informacijos ir duomenų pateikimo sistemą, kuri sudaro sąlygas analizuoti duomenis.

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.**

**dėl specialiosios programos „Idėjos“,
įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų,
technologinės plėtros ir demonstracinės
veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)**

(tekstas svarbus EEE)

(2006/972/EB)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Pagal Sutarties 166 straipsnio 3 dalį 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 967/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)¹ (toliau – Bendroji programa), turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendrosios programos struktūrą sudaro keturios veiklos rūšys: tarptautinis bendradarbiavimas politikos apibrėžtomis temomis („Bendradarbiavimas“), moksliniai tyrimai, vykdomi mokslinių tyrimų bendruomenės iniciatyva („Idėjos“), parama mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai („Žmonės“) ir parama mokslinių tyrimų pajėgumams stiprinti („Pajėgumai“). Šia Specialiąja programa turėtų būti įgyvendinama „Idėjų“ programoje numatyta netiesioginė veikla.
- (3) Ši Specialioji programa turėtų būti vykdoma mokslininkų iniciatyva: pagal šią programą turėtų būti remiami pačių mokslininkų pasirinktomis temomis vykdomi nežinomų sričių mokslinių tyrimų projektai. Ji turėtų būti įgyvendinama lanksčiai ir naudotojui priimtinu būdu, vadovaujantis atvirumo visiems atitinkamiems veikėjams principu ir atsižvelgiant į atitinkamą mokslinę praktiką.

¹ OL L 391, 2006 12 30, p. 19.

-
- (4) Pasiūlymai dėl nežinomų sričių mokslinių tyrimų turėtų būti vertinami remiantis vieninteliu mokslinės kompetencijos kriterijumi, kuris užtikrinamas atliekant mokslo darbuotojų tarpusavio įvertinimą; juose daug dėmesio turėtų būti skiriama tarpdiscipliniams ir daugiadiscipliniams didelės rizikos novatoriškiems projektams, naujoms grupėms ir naujos kartos mokslo darbuotojams bei ilgą laiką veikiančioms grupėms.
- (5) Ši Specialioji programa turėtų būti įgyvendinama laikantis mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principų padedant Europos mokslinių tyrimų tarybai (EMTT), kurią sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, jungianti visai Europos mokslinių tyrimų visuomenei atstovaujančius žymiausius mokslo darbuotojus, inžinierius ir mokslininkus, ir kuriai padeda taupi bei ekonomiškai efektyvi tikslinė įgyvendinimo struktūra, kuri būtų įsteigta kaip vykdomoji įstaiga pagal 2002 gruodžio 19 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 58/2003, nustatantį vykdomųjų įstaigų, kurioms pavedamos tam tikros Bendrijos programų valdymo užduotys, įstatus ¹.
- (6) Komisija turėtų būti atsakinga už šios Specialiosios programos įgyvendinimą ir turėtų garantuoti Europos mokslinių tyrimų tarybos savarankiškumą ir sąžiningumą bei jos veiksmingumą.

¹ OL L 11, 2003 1 16, p. 1.

- (7) Siekdama užtikrinti EMTT savarankiškumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi Mokslo tarybos pozicijų dėl mokslinių krypčių ir programos įgyvendinimo aspektų, o tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir pakankamai lanksčiai atitiktų šios Specialiosios programos tikslus ir reikalavimus.
- (8) Siekdama užtikrinti EMTT sąžiningumą, Komisija turėtų užtikrinti, kad ši Specialioji programa būtų įgyvendinama pagal nustatytus tikslus.
- (9) Bendrojoje programoje nustatytos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo taisyklės (toliau – dalyvavimo ir skleidimo taisyklės) turėtų būti taikomos šiai programai.
- (10) Bendroji programa turėtų papildyti valstybėse narėse vykdomą veiklą, taip pat kitus Bendrijos veiksmus, būtinus dedant bendras strategines pastangas Lisabonos tikslams įgyvendinti, kurie visų pirma vykdomi kartu su veiksmiais, susijusiais su struktūriniais fondais, žemės ūkiu, švietimu, mokymu, kultūra, konkurencingumu ir inovacijomis, pramone, sveikata, vartotojų apsauga, užimtumu, energija, transportu ir aplinka.
- (11) Įgyvendinant šią Bendrąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose arba tektų įkurti bendras įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.

-
- (12) Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, Bendrija sudarė keletą tarptautinių susitarimų mokslinių tyrimų srityje; taip pat reikėtų stengtis stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje siekiant ir toliau integruoti Bendriją į pasaulinę mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl reikėtų suteikti galimybę šioje Specialiojoje programoje dalyvauti šiuo tikslu susitarimus sudariusiems šalims, o projektuose abipusės naudos pagrindu – trečiųjų šalių subjektams ir tarptautinėms mokslinio bendradarbiavimo organizacijoms.
- (13) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pateiktus principus.
- (14) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir kuo veiksmingesnį bei priimtinesnį jos įgyvendinimą, užtikrinant programos teisinį tikrumą ir galimybę ja naudotis visiems dalyviams, laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento ¹, Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų būsimų pakeitimų.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (15) Reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų bei sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikalingų veiksmų siekiant susigražinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų² ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų³.
- (16) Kadangi šiam sprendimui įgyvendinti būtinos priemonės yra iš esmės valdymo priemonės, jos turėtų būti patvirtintos taikant patariamąją arba valdymo procedūrą, numatytą 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką⁴, 3 ir 4 straipsniuose. Kita vertus, dėl mokslinių tyrimų, kurių metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, kyla šio sprendimo 3 straipsnyje nurodyti konkretūs etiniai klausimai; todėl tokių projektų finansavimo priemonės turėtų būti tvirtinamos pagal Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje numatytą reguliavimo procedūrą.

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

⁴ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

- (17) Pagal šią Specialiąją programą vykdomas įgyvendinimas ir veiklos valdymas bus nuolat peržiūrimas ir vertinamas, siekiant įvertinti pasiekimus ir remiantis sukaupta patirtimi pakoreguoti bei patobulinti procedūras. Septintosios bendrosios programos laikotarpio vidurio peržiūra, grindžiama nepriklausoma peržiūra pagal mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo kriterijus bei atliekama visapusiškai dalyvaujant Mokslo tarybai, gali atskleisti būtinybę atlikti atitinkamus pakeitimus, būtinus tolesniam EMTT struktūrų ir mechanizmų tobulinimui.
- (18) Specialiajai programai „Idėjos“ Europos Bendrijų bendrajame biudžete turėtų būti skirta atskira biudžeto eilutė.
- (19) Pripažįstama, kad ši Specialioji programa yra svarbi kaip bendra prioritetinga priemonė, kurios reikia, kad nežinomų sričių mokslinių tyrimų srityje būtų pasiekti kompetencijos, valdymo supaprastinimo ir Europos pridėtinės vertės tikslai, kurių siekti padėjo ne tik nacionaliniu lygiu dedamos pastangos, bet ir Bendrijos moksliniai tyrimai.
- (20) Joje atsižvelgiama į Europos mokslinių tyrimų tarybos ekspertų grupės (EMTTEG)¹, ataskaitoje pateiktas rekomendacijas, parengtas Kopenhagos Europos Vadovų Tarybos susitikime (2002 m. lapkričio mėn.), kurioms buvo pritarta kituose Tarybos susitikimuose (2003 m. lapkričio mėn., 2004 m. kovo 11 d., 2004 m. kovo 25–26 d., 2004 m. lapkričio 26 d.) ir kurias patvirtino Europos Parlamentas². Ši specialioji programa atitinka Lisabonos strategiją ir Barselonos Vadovų Taryboje nustatytą tikslą padidinti Europos mokslinių tyrimų biudžetą iki 3 % ES BVP.

¹ EMTTEG – Europos mokslinių tyrimų tarybos ekspertų grupė; EMTTEG buvo įsteigta Danijos mokslo, technologijų ir inovacijų ministro iniciatyva Danijos pirmininkavimo ES laikotarpiu. 2003 m. gruodžio mėn.

² Ataskaita apie mokslo ir technologijų gaires, skirtas būsimai Europos Sąjungos mokslinių tyrimų rėmimo politikai, A6-0046/2005, 2005 2 28.

- (21) Įgyvendinant šią Specialiąją programą deramą dėmesį reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui bei *inter alia* darbo sąlygoms, įdarbinimo procesų skaidrumui ir pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose įdarbintų mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams, atsižvelgiant į jų savanorišką pobūdį, 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacijoje dėl Europos mokslo darbuotojų chartijos ir dėl mokslo darbuotojų įdarbinimo elgesio kodekso suteikiama pamatinė sistema,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

1. Specialioji programa „Idėjos“, skirta Bendrijos veiksams nežinomų sričių mokslinių tyrimų srityje (toliau – Specialioji programa), yra priimama 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.
2. Specialioji programa vykdoma mokslininkų iniciatyva, skatinant mokslinius tyrimus, visose srityse vykdomus Europoje konkuruojančių atskirų nacionalinių ar tarptautinių grupių. Šios veiklos išsamūs tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodyti I priede.

2 straipsnis

Pagal Bendrosios programos II priedą Specialiajai programai įvykdyti reikia 7 510 milijonų EUR sumos, iš kurios ne daugiau kaip 5 % skiriama Komisijos administracinėms išlaidoms ¹.

3 straipsnis

1. Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.
2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmonių klonavimui reprodukcijos tikslais,
 - moksliniai tyrimai, kuriais siekiama pakeisti žmogaus genetinį paveldą, dėl kurių šie pakeitimai gali tapti paveldimi ²,
 - mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama kurti žmogaus embrionus tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių gavimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

¹ Įskaitant Europos mokslinių tyrimų tarybos administracines išlaidas.

² Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

3. Žmogaus kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinio pasiūlymo turinį ir į susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo atitinkamai pateikiama detali informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat informacija apie etinį patvirtinimą (-us), kuris (-ie) bus suteiktas (-i).

Žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo srityje institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

4. 2 dalyje nustatytos mokslinių tyrimų sritys prieš antrą šios programos etapą (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

4 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. Komisija įsteigia Europos mokslinių tyrimų tarybą (EMTT), kuri įgyvendina Specialiąją programą.

3. Europos mokslinių tyrimų tarybą sudaro nepriklausoma Mokslo taryba, remiama tikslinės įgyvendinimo struktūros, kaip nurodyta I priede. Ji veiks vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais.
4. Komisija garantuoja Europos mokslinių tyrimų tarybos savarankiškumą ir sąžiningumą, užtikrina šiai tarybai pavestų užduočių tinkamą vykdymą bei Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks metinį pranešimą apie EMTT veiklą ir Specialiojoje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimą.

5 straipsnis

1. Mokslo tarybą, užtikrinant mokslinių tyrimų sričių įvairovę, sudaro žymiausi ir atitinkamos kvalifikacijos mokslo darbuotojai, inžinieriai ir mokslininkai, veikiantys kaip individualūs, nepriklausomi nuo pašalinių interesų asmenys.

Komisija skiria Mokslo tarybos narius, laikydamosi nepriklausomos ir skaidrios atrankos tvarkos, kuriai pritarė Mokslo taryba, įskaitant konsultacijas su mokslo bendruomene bei Europos Parlamentui ir Tarybai pateikiamą ataskaitą¹.

Taikant rotacijos sistemą, kuri užtikrins Mokslo tarybos darbo tęstinumą, nariai bus skiriami ne ilgesnei kaip 4 metų kadencijai, kurią bus galima pratęsti vieną kartą.

¹ Mokslo tarybos dalyvavimo tvarka netaikoma Mokslo tarybos steigėjų atrankos procese.

-
2. Mokslo taryba veikia pagal I priede nurodytus įgaliojimus.
 3. Mokslo taryba:
 - a) nustato bendrą EMTT strategiją;
 - b) sudaro Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kuri turi būti priimta pagal 6 straipsnio 1 dalį;
 - c) apibrėžia tarpusavio įvertinimo ir pasiūlymų vertinimo, kuriais remiantis pasiūlymai bus atrenkami finansavimui, metodus ir procedūras;
 - d) nustato poziciją dėl bet kokio klausimo, kuris moksliniu požiūriu gali pagerinti Specialiosios programos rezultatus ir poveikį bei vykdomų mokslinių tyrimų kokybę;
 - e) priima elgesio kodeksą, *inter alia* apimantį interesų konflikto išvengimo klausimus.
 4. Mokslo taryba veikia tik siekdama užtikrinti Specialiosios programos mokslinių, technologinių ir akademinų tikslų įgyvendinimą, remdamasi 4 straipsnio 3 dalyje išdėstytais principais.

6 straipsnis

1. Komisija priima Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi I priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai, atitinkamas finansavimas ir įgyvendinimo tvarkaraštis.
2. Darbo programoje atsižvelgiama į mokslo ir technologijų padėtį Europoje ir numatomą jų raidą. Prireikus ji atnaujinama.
3. Darbo programoje yra apibrėžiami kriterijai, kuriais remiantis vertinami pasiūlymai pagal finansavimo schemas ir atrenkami projektai. Vertinant individualius projektus yra taikomas vienintelis – mokslinės kompetencijos – kriterijus. Koordinavimo ir paramos veiksmams gali būti taikomi su projektais susiję kriterijai.
4. Darbo programoje gali būti nurodytos:
 - a) organizacijos, gaunančios įmokas nario mokesčio forma;
 - b) parama veiklai, kurią vykdo konkretūs juridiniai subjektai.

5. Komisija užtikrina, kad Specialioji programa būtų įgyvendinama remiantis 4 straipsnio 3 dalyje išdėstytais principais bei bendra strategija, nurodyta 5 straipsnio 3 dalies a punkte ir darbo programa, nurodyta 5 straipsnio 3 dalies b punkte, taip pat Mokslo tarybos nustatytais metodais ir nuomonėmis, kaip apibrėžta 5 straipsnio 3 dalies c ir d punktuose. Komisija užtikrina, kad tikslinė įgyvendinimo struktūra griežtai, veiksmingai ir pakankamai lanksčiai atitiktų tik šios Specialiosios programos tikslus ir reikalavimus.
6. 5 straipsnio 3 dalyje nurodytų užduočių atveju Komisija gali atsisakyti vadovautis Mokslo tarybos nuomone tik tuomet, jeigu ji mano, kad yra nesilaikoma Specialiosios programos nuostatų. Tuo atveju Komisija gali patvirtinti priemones, kurios padės toliau įgyvendinti Specialiąją programą ir siekti jos tikslų, tinkamai pagrįsdama tokias priemones.
7. Patariamoji procedūra, nurodyta 8 straipsnio 2 dalyje, taikoma priimant 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą darbo programą.
8. Valdymo procedūra, nurodyta 8 straipsnio 3 dalyje, taikoma priimant darbo programą, kai iš esmės nepritariama Mokslo tarybos nuomonei remiantis 6 straipsnio 6 dalimi.
9. Reguliavimo procedūra, nurodyta 8 straipsnio 4 dalyje, taikoma tvirtinant MTTP veiklą, kurios metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės.

7 straipsnis

1. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės.
2. Specialioji programa įgyvendinama taikant Bendrosios programos III priede apibrėžtas finansavimo schemas.

8 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 3 ir 7 straipsniai.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai
4. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai
5. Komisija reguliariai informuoja Komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visus pagal šią programą siūlomus arba finansuojamus veiksmus, kaip nurodyta II priede.
6. Komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Komisija pasirūpina, kad būtų vykdoma Bendrosios programos 7 straipsnyje ir I priedo II skirsnyje („Idėjos“) numatyta nepriklausoma Specialiosios programos veiksmų stebėseną, įvertinimas ir peržiūra.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS

MOKSLINIAI TIKSLAI IR BENDROS VEIKLOS KRYPTYS

Pačių mokslininkų iniciatyva atliekami nežinomų sričių moksliniai tyrimai vykstant veiklą, kuri paprastai laikoma „fundamentaliaisiais moksliniais tyrimais“, yra svarbus gerovės ir socialinės pažangos variklis, kadangi jie atveria naujas galimybes mokslo ir technologijų pažangai bei padeda įgyti naujų žinių, sudarančių sąlygas atsirasti būsimiems pritaikymo būdams ir rinkoms.

Nepaisant daugelio pasiekimų ir aukštų veiklos rezultatų daugelyje sričių, Europa nevisiškai išnaudoja savo mokslinių tyrimų potencialą ir išteklius, todėl jai skubiai reikia didesnių pajėgumų žinioms generuoti ir remiantis šiomis žiniomis kurti ekonomines ir socialines vertybes bei užtikrinti augimą.

Tikslai

Specialiosios programos „Idėjos“ tikslas yra sustiprinti Europos mokslinių tyrimų kompetenciją, dinamiškumą bei kūrybiškumą ir padidinti Europos patrauklumą geriausiems Europos ir trečiųjų šalių mokslo darbuotojams, taip pat pramonės investicijoms į mokslinius tyrimus, sukuriant Europos mastu konkurencingą finansavimo struktūrą, kuri papildytų nacionalinį finansavimą, bet jo nepakeistų, skirtą finansuoti individualių grupių vykdomus nežinomų sričių mokslinius tyrimus. Mokslinių tyrimų rezultatų perdavimas ir platinimas yra svarbi šios programos dalis.

Pagal šią Specialiąją programą ir jai įgyvendinti Komisija įkurs Europos mokslinių tyrimų tarybą (EMTT), kurią sudarys nepriklausoma Mokslo taryba ir taupi bei ekonomiškai efektyvi tikslinė įgyvendinimo struktūra. EMTT veiks vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais ir remis Europos lygiu konkuruojančių individualių grupių visose mokslo ir technologijų srityse – mokslininkų iniciatyva – atliekamus nežinomų sričių mokslinių tyrimų projektus.

Specialiąją programą, pagal kurią visoje ES bus skatinami nežinomų sričių moksliniai tyrimai, bus siekiama iškelti Europos mokslinius tyrimus į pirmaujančias pozicijas, atverti kelią naujų mokslinių ir technologinių rezultatų, kurie dažnai būna netikėti, kūrimui ir naujoms mokslinių tyrimų sritims. Programa skatins idėjų srautą ir leis Europai geriau pasinaudoti savo mokslinių tyrimų ištekliais bei skatins inovacijas kuriant dinamišką žinių visuomenę, ir duos ilgalaikės naudos Europos ekonomikos konkurencingumui ir gerovei.

Programos įgyvendinimas

Šiai Specialiajai programai įgyvendinti Komisija iš pradžių įkurs dvi pagrindines EMTT sudedamąsias dalis – nepriklausomą Mokslo tarybą ir tikslinę įgyvendinimo struktūrą.

EMTT administracinės ir personalo išlaidos, susijusios su Mokslo taryba ir tiksline įgyvendinimo struktūra, atitiks taupaus ir ekonomiškai efektyvaus valdymo principus; administracinės išlaidos bus minimalios, laikantis principo užtikrinti aukšto lygio įgyvendinimui būtinus išteklius, siekiant padidinti nežinomų sričių moksliniams tyrimams skirtą finansavimą ¹.

Mokslo taryba

Mokslo tarybos uždaviniai, kaip nustatyta 5 straipsnyje, bus šie:

1. Mokslinė strategija

- Sudaryti bendrą programos mokslinę strategiją atsižvelgiant į mokslo galimybes ir Europos mokslo poreikius.
- Remiantis moksline strategija nuolat užtikrinti, kad būtų parengta darbo programa ir būtini pakeitimai, įskaitant kvietimus teikti pasiūlymus ir kriterijus ir prireikus, kad būtų apibrėžtos konkrečios temos ar tikslinės grupės (pvz. jaunų ar pradedančių mokslininkų grupės).

¹ Siekdama palengvinti programos įgyvendinimą, Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno valstybės narės atstovo bei vieno valstybės narės eksperto/patarėjo dalyvavimo kiekviename programos komiteto posėdyje, nustatytame darbotvarkėje, išlaidas svarstant tuos darbotvarkės klausimus, kai valstybei narei reikalinga speciali profesinė kompetencija.

2. Programos įgyvendinimo mokslinis valdymas, stebėseną ir kokybės kontrolė
 - Kai tai moksliniu požiūriu tinkama, nustatyti poziciją dėl kvietimų teikti pasiūlymus įgyvendinimo ir valdymo, vertinimo kriterijų, tarpusavio įvertinimo proceso, įskaitant ekspertų atranką ir tarpusavio vertinimo bei pasiūlymų vertinimo metodus, kuriais remiantis prižiūrint Mokslo tarybai bus atrinkti projektai finansavimui; taip pat pozicijas bet kuriuo kitu klausimu, turinčiu įtakos Specialiosios programos rezultatams ir poveikiui bei vykdomų mokslinių tyrimų kokybei.
 - Stebėti operacijų kokybę ir vertinti programos įgyvendinimą bei rezultatus ir pateikti rekomendacijas dėl korekcinų priemonių ar veiksmų, kurių reikia imtis ateityje.
3. Perdavimas ir skleidimas
 - Užtikrinti informacijos apie programos veiklą ir rezultatus bei EMTT svarstymus perdavimą mokslo bendruomenei ir pagrindiniams suinteresuotiems subjektams.
 - Reguliariai informuoti Komisiją apie savo veiklą.

Mokslo taryba turės visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl finansuotųjų mokslinių tyrimų rūšies, ir garantuos veiklos kokybę moksliniu požiūriu.

Mokslo taryba gali savarankiškai išrinkti generalinį sekretorių, kuris veiks jos atsakomybe. Generalinis sekretorius inter alia padės Mokslo tarybai užtikrinti jos veiksmingą ryšių palaikymą su tiksline įgyvendinimo struktūra ir su Komisija bei stebėti veiksmingą jos strategijos ir pozicijų įgyvendinimą, atliekamą tikslinės įgyvendinimo struktūros.

Mokslo tarybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojai gali teikti administracinę pagalbą.

Tikslinė įgyvendinimo struktūra

Tikslinė įgyvendinimo struktūra bus atsakinga už visus programos administracinio įgyvendinimo ir vykdymo aspektus, kaip numatyta metinėje darbo programoje. Ji visų pirma vykdys įvertinimo procedūras, tarpusavio įvertinimą ir atrankos procesą vadovaudamasi Mokslo tarybos nustatytais principais ir užtikrins finansinį ir mokslinį dotacijų valdymą. Tikslinė įgyvendinimo struktūra informuos Mokslo tarybą apie savo veiklą.

EMTT valdymą atliks tuo tikslu pasamdytas personalas, įskaitant ES institucijų pareigūnus, ir jis apims tik faktinius administravimo poreikius siekiant užtikrinti veiksmingam administravimui būtiną stabilumą ir tęstinumą.

Komisijos vaidmuo

Komisija garantuos visišką EMTT savarankiškumą ir sąžiningumą. Ji užtikrins, kad EMTT laikytųsi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo principų, ir kad ji tiksliai laikytųsi Mokslo tarybos nustatytos strategijos ir įgyvendinimo metodikos. Visų pirma Komisija:

- Užtikrins, kad būtų sukurta tikslinė įgyvendinimo struktūra ir kad jai būtų pavestos užduotys bei pareigos.
- Atsižvelgdama į Mokslo tarybos nuomonę, paskirs tikslinės įgyvendinimo struktūros direktorių ir vyresnius pareigūnus.
- Priims darbo programą ir Mokslo tarybos nustatytas pozicijas dėl įgyvendinimo metodikos.
- Užtikrins, kad pasiūlymai būtų atrinkti ir projektai finansuojami remiantis tik jų eiliškumo tvarka, nustatyta atlikus tarpusavio įvertinimą; tarpusavio įvertinimo metu sudaryto eiliškumo koregavimui būtinas aiškus Mokslo tarybos pritarimas.
- Reguliariai informuos programos komitetą apie programos įgyvendinimą.
- Bendradarbiaudama su Mokslo taryba parengs metinį pranešimą apie EMTT veiklą ir Specialiojoje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimą bei pateiks jį Tarybai ir Parlamentui.

Veiklos sritys

Šia programa bus skatinami pasaulinio lygio nežinomų sričių moksliniai tyrimai. Sąvoka „nežinomų sričių moksliniai tyrimai“ atspindi naują fundamentaliųjų mokslinių tyrimų supratimą. Viena vertus, ji reiškia, kad fundamentalieji tyrimai mokslo ir technologijų srityje yra labai svarbūs užtikrinant ekonominę ir socialinę gerovę, kita vertus – kad moksliniai tyrimai nežinomose srityse yra iš esmės rizikingas darbas, atliekamas naujose ir daugiausia jėgų reikalaujančiose mokslinių tyrimų srityse, ir pasižymintis disciplinų neapibrėžtumu.

Pagal šią programą bus remiami individualūs projektai, kurie gali būti atliekami bet kurioje fundamentaliųjų mokslinių ir technologinių tyrimų, priklausančių Bendrijos moksliniams tyrimams pagal Bendrąją programą, srityje, įskaitant inžineriją, socialinius ir ekonomikos mokslus bei humanitarinius mokslus. Prireikus gali būti atsižvelgiama į konkrečias mokslinių tyrimų temas ar tikslines grupes (pvz., naujos kartos mokslo darbuotojai/pradedančiųjų mokslininkų grupės), priklausomai nuo programos tikslų ir veiksmingo jos įgyvendinimo poreikių. Ypatingas dėmesys bus kreipiamas į naujas ir greitai besiplėtojančias sritis, susijusias su nežinomomis sritimis, ir į disciplinų sąveiką.

Bus taikomas pačių mokslininkų iniciatyva grindžiamas metodas. Tai reiškia, kad pagal šią programą bus remiami pačių mokslininkų pasirinktomis temomis vykdomi projektai, atitinkantys kvietimuose teikti pasiūlymus apibrėžtas ribas. Pasiūlymai bus vertinami remiantis vieninteliu – mokslinės kompetencijos – kriterijumi, kuris užtikrinamas atliekant mokslo darbuotojų tarpusavio įvertinimą, atsižvelgiant į naujų grupių, naujos kartos mokslo darbuotojų, taip pat pripažintų grupių kompetenciją, ypatingą dėmesį kreipiant į labai novatoriškus pasiūlymus, pasižyminčius atitinkamai didele moksline rizika.

Pagal programą bus remiami individualių grupių vykdomi projektai, kurie gali būti nacionalinio arba tarptautinio pobūdžio. Individualią grupę sudaro atskiras pagrindinis tyrėjas ir atitinkamais atvejais kiti asmenys – grupės nariai ¹.

Peržiūra

Veiklos įgyvendinimas ir valdymas bus nuolat peržiūrimas ir vertinamas siekiant įvertinti jos rezultatus ir remiantis sukaupta patirtimi pakoreguoti bei patobulinti procedūras. Vykdamas Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytą tarpinį įvertinimą, taip pat bus vykdoma EMTT struktūrų ir mechanizmų nepriklausoma peržiūra pagal mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo kriterijus, visapusiškai dalyvaujant Mokslo tarybai. Tai apims Mokslo tarybos narių atrankos procesą ir kriterijus. Atliekant peržiūrą bus išsamiai nagrinėjami vykdomosios įstaigos pagrindu veikiančios struktūros ir Sutarties 171 straipsniu pagrįstos struktūros privalumai ir trūkumai. Remiantis šia peržiūra šios struktūros ir mechanizmai turėtų būti atitinkamai keičiami.

Komisija užtikrins, kad kuo greičiau būtų imtasi vykdyti visą būtiną parengiamąjį darbą, įskaitant jos nuomone būtinų pasiūlymų dėl teisės aktų pateikimą, ir jie būtų pristatyti Europos Parlamentui ir Tarybai, kaip numatyta Sutartyje, siekiant pereiti prie reikiamos pakeistos struktūros. Todėl Bendroji programa bus tikslinama ar papildoma laikantis Sutarties 166 straipsnio 2 dalyje nustatytos bendro sprendimo procedūros. Pirminės išvados apie EMTT veikimą bus pateikiamos prieš tarpinį įvertinimą parengiamoje Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje nurodytoje pažangos ataskaitoje.

¹ Pagal dalyvavimo taisyklės gali dalyvauti daugiau negu vienas juridinis asmuo.

Etiniai aspektai

Igyvendinant šią Specialiąją programą ir pagal ją vykdomą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogaus orumo ir gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo bei gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir atitinkamas tarptautines konvencijas, gaires bei elgesio kodeksus, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, 1997 m. balandžio 4 d. Oviede pasirašytą Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją bei jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT konvenciją dėl biologinių ir toksinių ginklų, Tarptautinę sutartį dėl augalų genetinių išteklių maiste ir žemės ūkyje bei atitinkamas Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Atsižvelgdami į subsidiarumo principą ir Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet kokiu atveju yra taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, toje valstybėje narėje ar šalyje nebus Bendrijos finansuojami.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektus įgyvendinantys subjektai, prieš pradėdami mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija taip pat sistemingai etiniu požiūriu apsvarstys pasiūlymus, susijusius su etikos požiūriu jautriais klausimais, arba pasiūlymus, kuriuose etiniams aspektams nebuvo skirtas pakankamas dėmesys. Tam tikrais atvejais etinis svarstymas gali būti atliktas projekto įgyvendinimo metu.

Nebus finansuojami jokie visose valstybėse narėse uždrausti moksliniai tyrimai.

Sutarties Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad formuluodama ir įgyvendindama Bendrijos politiką, taip pat mokslinių tyrimų politiką, Bendrija visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ reikalaujama, kad bandymai būtų rengiami taip, jog juos atliekant gyvūnai nepatirtų baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių; kad būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų; kad būtų pasirenkami gyvūnai su mažiausiu neurofiziologiniu jautrumu; ir kad gyvūnai patirtų kuo mažiau skausmo, kančios, baimės ar ilgalaikio sužalojimo. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o esančios sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei yra laikomasi biologinės įvairovės principų.

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

II PRIEDAS

Informacija, kurią Komisija turi pateikti pagal 8 straipsnio 6 dalį

1. Informacija apie veiksmus, suteikiančius galimybę stebėti visą kiekvieno pasiūlymo galiojimo laikotarpį, visų pirma apimanti:
 - pateiktus pasiūlymus;
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatus;
 - susitarimus dėl dotacijų;
 - baigtus veiksmus.
2. Informacija apie kiekvieno kvietimo teikti pasiūlymus rezultatus ir veiksmų įgyvendinimą, visų pirma apimanti:
 - kiekvieno kvietimo teikti pasiūlymus rezultatus;
 - susitarimų dėl dotacijos sudarymą;
 - veiksmų įgyvendinimą, įskaitant duomenis apie mokėjimus ir veiksmų rezultatus.
3. Informacija apie programos įgyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją Bendrosios programos ir Specialiosios programos lygiu.

Ši informacija (visų pirma informacija apie pasiūlymus, jų įvertinimą ir susitarimus dėl dotacijų) turėtų būti pateikiama vienoda, struktūrizuota, elektroniniu būdu skaitoma ir apdorojama forma, prie kurios būtų prieinama naudojantis IT grindžiama informavimo ir atskaitomybės sistema, lengvai leidžiančia analizuoti duomenis.

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.**

**dėl specialiosios programos „Žmonės“,
įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų,
technologinės plėtros ir demonstracinės
veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)**

(tekstas svarbus EEE)

(2006/973/EB)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Pagal EB sutarties 166 straipsnio 3 dalį 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 967/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas pasitelkus specialiąsias programas, kuriose yra apibrėžiamos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, nustatoma trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendrąją programą sudaro keturios veiklos rūšys: tarptautinis bendradarbiavimas politikos apibrėžtomis temomis („Bendradarbiavimas“), mokslo darbuotojų pasiūlyti moksliniai tyrimai, grindžiami mokslinių tyrimų bendruomenės iniciatyva („Idėjos“), parama mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai („Žmonės“) ir parama mokslinių tyrimų pajėgumams stiprinti („Pajėgumai“). Veikla pagal programą „Žmonės“, susijusi su netiesiogine veikla, turėtų būti įgyvendinta šia specialiąja programa.
- (3) Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės, skirtos Bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir sklaidos taisyklės), turėtų būti taikomos šiai specialiajai programai.

¹ OL L 391, 2006 12 30, p. 19.

-
- (4) Bendroji programa turėtų papildyti valstybėse narėse vykdomą veiklą, taip pat kitą Bendrijos veiklą, reikalingą bendroms strateginėms pastangoms įgyvendinti Lisabonos tikslus, visų pirma ją vykdant greta veiklos, susijusios su struktūriniais fondais, žemės ūkiu, švietimu, mokymu, kultūra, konkurencija ir inovacijomis, pramone, sveikatos apsauga, vartotojų apsauga, užimtumu, energetika, transportu ir aplinka.
 - (5) Pagal šią Bendrąją programą remiama su inovacijomis ir MVĮ susijusi veikla turėtų papildyti veiklą, vykdomą pagal Konkurencingumo ir inovacijų bendrąją programą, kuri padės sumažinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir inovacijų bei skatins visų formų inovacijas.
 - (6) Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, kad Bendrija dalyvautų programose, kurių imasi kelios valstybės narės, arba gali prireikti kurti bendrąsias įmones ar kitokias struktūras kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.

- (7) Tarptautinė dimensija yra svarbiausias žmogiškųjų išteklių aspektas mokslinių tyrimų ir plėtros srityje Europoje. Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, šioje specialiojoje programoje gali dalyvauti šiuo tikslu reikiamus susitarimus sudariusios šalys, o projektų lygiu ir abipusės naudos pagrindu – trečiųjų šalių subjektai ir tarptautinės mokslinio bendradarbiavimo organizacijos. Be to, visoje veikloje, taip pat konkrečiuose projektuose pagal šią specialiąją programą gali dalyvauti pavieniai trečiųjų šalių mokslo darbuotojai.
- (8) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pateiktus principus.
- (9) Bendrosios programos įgyvendinimas turėtų prisidėti prie darnaus vystymosi skatinimo.
- (10) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹ ir Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų .

¹ OL L 248, 2002 9 16, p.1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (11) Pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ² bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ³ taip pat reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.
- (12) Šiam sprendimui įgyvendinti būtinos priemonės iš esmės yra valdymo priemonės ir todėl turėtų būti tvirtinamos laikantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo Nr. 1999/468/ECB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁴, šio sprendimo 4 straipsnyje numatytos valdymo procedūros. Kita vertus, moksliniai tyrimai, kurių metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės kelia konkrečias etines problemas, kaip apibūdinta 4 straipsnyje, todėl tokių projektų finansavimo priemonės turėtų būti tvirtinamos Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje numatyta reguliavimo procedūra.

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

⁴ OL L 184, 1999 7 17, p.23. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2006/512/EB (OL L 200, 2006 7 22, p.11).

- (13) Įgyvendinant šią programą pakankamai dėmesio reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui *inter alia* darbo sąlygoms, skaidrumui samdant darbuotojus ir priimtų dirbti pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams orientacinį pagrindą suteikia 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslo darbuotojų chartijos ir Mokslo darbuotojų priėmimo į darbą elgesio kodekso, atsižvelgiant į šių aspektų taikymo savanorišką pobūdį.
- (14) Šios programos tikslas – sukurti tikrą mokslo darbuotojų Europos darbo rinką, kaip žmogiškiesiems ištekliams Europos mokslinių tyrimų ir plėtros (MTP) srityje skirtą tolesnį integruotos strategijos įgyvendinimą ir plėtrą, remiantis „Mobilumo strategija EMTE“¹ ir „Mokslo darbuotojai Europos mokslinių tyrimų erdvėje: viena profesija, daugialypės karjeros“², bei atsižvelgti į 2005 m. balandžio 18 d. Tarybos išvadas dėl žmogiškųjų išteklių MTP srityje.
- 15) Programa „Žmonės“ siekiama padidinti mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos žmogiškųjų išteklių kokybę ir kiekybę, įskaitant mokslo darbuotojo „profesijos“ pripažinimą siekiant išlaikyti kompetenciją fundamentaliųjų mokslinių tyrimų bei technologijų mokslinių tyrimų pagrindinės plėtros srityje ir skatinant Europos mokslo darbuotojų mobilumą už Europos ribų ir joje. Be to, ji padėtų sudaryti tinkamas sąlygas siekiant pritraukti geriausius užsienio mokslo darbuotojus atlikti mokslo tyrimus Europoje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ 2001 birželio 20 d. Komisijos komunikatas „Mokslininkai Europos mokslinių tyrimų erdvėje“, COM (2001) 331 ir Tarybos rezoliucija 2001/C367/01.

² 2003 m. liepos 18 d. Komisijos komunikatas „Mokslininkai Europos mokslinių tyrimų erdvėje: viena profesija, daugialypės karjeros“, COM(2003) 436, ir 2003 m. lapkričio 10 d. rezoliucija 2003/C282/01.

1 straipsnis

Specialioji programa „Žmonės“, skirta Bendrijos veiklai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, įskaitant demonstracinę veiklą, toliau – specialioji programa, patvirtinama 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2 straipsnis

Specialiaja programa „Žmonės“ remiama veikla, skatinant žmones įgyti mokslo darbuotojo profesiją, kokybiškai ir kiekybiškai stiprinanti žmogiškųjų išteklių potencialą, įskaitant moterų potencialą, Europos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje. Mokslo darbuotojų karjeros raidą ir mokymąsi remianti veikla pagal vadinamąją „Marie Curie programą“ pagrindinį dėmesį skirs pagrindiniams įgūdžių tobulinimo ir karjeros plėtros aspektams ir ryšių su nacionalinėmis sistemomis stiprinimui.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodytos priede.

3 straipsnis

Šiai specialiajai programai įgyvendinti reikia 4 750 mln. EUR, iš kurių mažiau nei 6 % skiriami Komisijos administracinėms išlaidoms.

4 straipsnis

1. Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.
2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
 - mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama klonuoti žmones reprodukcijos tikslais,
 - moksliniai tyrimai, kuriais siekiama pakeisti žmogaus genetinį paveldą, dėl kurių šie pakeitimai gali tapti paveldimi ¹,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta kurti žmogaus embrionams tik mokslinių tyrimų arba kamieninių ląstelių išsigijimo tikslais, įskaitant ir somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.
3. Žmogaus kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinių pasiūlymų turinį ir į susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo prireikus pateikiama detali informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat informacija apie etinį patvirtinimą (- us), kuris (-ie) bus suteiktas (-i).

¹ Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

Dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo, institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

4. Pirmiau nustatytos mokslinių tyrimų sritys antrame šios programos etape (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama pagal Bendrosios programos III priede nustatytas finansavimo schemas.
2. Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir sklaidos taisyklės.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi priede nurodyti tikslai ir veikla, finansavimo schemas, kurios bus naudojamos temoms, dėl kurių turi būti teikiami pasiūlymai, ir įgyvendinimo tvarkaraštis.

2. Darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos, ir į Europos pridėtinės vertės siekimą bei poveikį pramonės konkurencingumui ir Bendrijos politikos kryptims. Prireikus ji atnaujinama.
3. Pasiūlymai dėl netiesioginės veiklos pagal finansavimo schemas įvertinami ir projektai išrenkami atsižvelgiant į 15 straipsnio 1 b dalyje dėl dalyvavimo ir sklaidos taisyklių nustatytus kriterijus.
4. Darbo programoje gali būti nurodoma:
 - a) organizacijos, gaunančios lėšų narystės mokesčio forma;
 - b) parama veiklai, kurią vykdo specialų statusą turintys juridiniai asmenys.

7 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. Tvirtinant šias priemones taikoma 8 straipsnio 2 dalyje numatyta valdymo procedūra:
 - a) 6 straipsnyje nurodytą darbo programą, įskaitant naudotinas finansavimo schemas, kvietimų teikti pasiūlymus turinį, taip pat taikytinus įvertinimo bei atrankos kriterijus;

- b) 2 straipsnyje minimos veiklos finansavimo patvirtinimą, kai numatomas Bendrijos finansavimas pagal šią programą yra ne mažesnis kaip 0,6 mln EUR.
 - c) Bendrosios programos 7 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų vertinimo sąlygų rengimą.
3. 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta reguliavimo procedūra taikoma tvirtinant veiklos, kurios metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, finansavimą.

8 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas.
2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
3. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
4. Komisija reguliariai informuoja komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia jam informaciją apie visą pagal šią programą siūlomą arba finansuojamą MTTP veiklą, kaip nurodyta II priede.

5. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Komisija pasirūpina Bendrosios programos 7 straipsnyje numatyta nepriklausoma Specialiosios programos srityse vykdomos veiklos stebėseną, įvertinimą ir peržiūrą.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS

MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI, PAGRINDINĖS TEMŲ IR VEIKLOS KRYPTYS

Įvadas

Vienas iš pagrindinių konkurencinių pranašumų mokslo ir technologijų srityje yra žmogiškųjų išteklių kiekis ir kokybė. Kad galima būtų padidinti Europos pajėgumus ir siekti geresnių rezultatų mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros srityje, taip pat stiprinti ir toliau plėtoti Europos mokslinių tyrimų erdvę, reikia įgyvendinti pagrindinį strateginį šios programos tikslą – padaryti Europą patrauklesnę mokslo darbuotojams. Šio tikslo siekiama visoje Europoje aktyviai sistemiant mokymo mokslinių tyrimų srityje organizavimą, vykdymą ir kokybę, aktyvią mokslo darbuotojų karjeros raidą, skirtingų sektorių ir mokslinių tyrimų organizacijų mokslo darbuotojų keitimąsi žiniomis, pramonės ir mokslo bendruomenės partnerystės stiprinimą bei remiant aktyvų moterų dalyvavimą mokslinių tyrimų ir plėtros veikloje.

Ši programa bus įgyvendinama nuolat investuojant į žmones, daugiausia vykdant nuoseklius *Marie Curie* programos veiksmus, visų pirma atsižvelgiant į Europos pridėtinę vertę, kurią sukuria investicijų poveikis Europos mokslinių tyrimų erdvei. Remiantis *Marie Curie* veiksmų patirtimi pagal ankstesnes bendrąsias programas, šia veikla siekiama ugdyti mokslo darbuotojų gebėjimus ir kompetenciją visais jų karjeros etapais, nuo pradinių mokymų mokslinių tyrimų srityje, visų pirma skirtų jauniems žmonėms, iki karjeros raidos ir mokymosi visą gyvenimą viešajame ir privačiajame sektoriuose. Mobilumas, tiek tarptautinis, tiek tarp sektorių, yra šios programos pagrindas. Mokslo darbuotojų mobilumo didinimas ir institucijų, tarptautiniu mastu pritraukiančių mokslo darbuotojus, išteklių stiprinimas skatins kompetencijos centrų kūrimąsi Europos Sąjungoje. Skirtinguose sektoriuose ir skirtingose šalyse įgytos patirties pripažinimas ir tinkamos darbo sąlygos taip pat yra svarbūs visos *Marie Curie* programos elementai. Bus įdiegtos specialios priemonės, skirtos skatinti pradedančiuosius mokslo darbuotojus pradiniam karjeros etape ir remti pradinį karjeros etapą, bei priemonės, skirtos sumažinti „protų nutekėjimą“, pavyzdžiui, reintegracijos parama.

Marie Curie programa yra atvira visoms Sutartyje numatytoms mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros sritims. Mokslinių tyrimų sritį laisvai pasirenka pareiškėjai. Nepaisant to, siekiant reaguoti į kintančius Europos reikalavimus mokslo darbuotojų rengimo, mobilumo, karjeros plėtros ir keitimosi žiniomis srityse, paliekama galimybė imtis tam tikros veiklos pagal programą, pavyzdžiui, susijusios su mokslinėmis disciplinomis ir technologijų sritimis, dalyvaujančiais regionais, mokslo tyrimo organizacijų tipais ir mokslo darbuotojais. Siekiant užtikrinti mokymą ir mobilumą naujose mokslinių tyrimų ir technologijų srityse, bus užtikrinamas tinkamas koordinavimas su kitomis Bendrosios programos dalimis, įskaitant bendrus kvietimus teikti paraiškas.

Manoma, kad aktyvus įmonių, įskaitant MVI, dalyvavimas sukuria svarbią pridėtinę vertę programai. Visa *Marie Curie* programa yra skatinamas aktyvesnis pramonės ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimas mokslo darbuotojų rengimo, karjeros plėtros ir keitimosi žiniomis srityse, atsižvelgiant į intelektinės nuosavybės teisių apsaugą, tačiau tam tikra veikla yra specialiai skirta pramonės ir akademinės bendruomenės sąsajoms ir partnerystei, ypatingą dėmesį skiriant MVI.

Tarptautinis matmuo, esminė Europos mokslinių tyrimų ir plėtros žmogiškųjų išteklių srities sudėtinė dalis, bus plėtojamas sprendžiant karjeros raidos klausimus nediskriminuojant, taip pat skatinant ir tobulinant tarptautinį mokslo darbuotojų bendradarbiavimą ir pritraukiant į Europą talentingus mokslo darbuotojus. Tarptautinis aspektas bus visos *Marie Curie* programos sudėtinė dalis; tarptautiniam aspektui plėtoti taip pat bus skirti atskiri veiksmai.

Bus tinkamai atsižvelgiama į darnaus vystymosi ir lyčių lygybės principus. Šia programa siekiama užtikrinti lyčių aspekto integravimą skatinant lygias galimybes visoje *Marie Curie* programoje ir nustatant vyrų ir moterų dalyvavimo proporcijas (siekiama, kad dalyvautų bent 40 % moterų). Taip pat bus numatyti veiksmai, kurie skirti padėti stabilesnei mokslo darbuotojų karjeros raidai ir užtikrinti, kad mokslo darbuotojai išlaikytų tinkamą darbo ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, atsižvelgiant šeimyninę padėtį, ir padėti darbuotojams po pertraukos tęsti karjerą mokslinių tyrimų srityje. Be to, pagal šią programą prireikus bus svarstomi etiniai, socialiniai, teisiniai ir platesnio pobūdžio kultūriniai numatytų vykdyti mokslinių tyrimų ir jų galimo pritaikymo aspektai, taip pat mokslo ir technologijų plėtros bei numatymo socialinis ekonominis poveikis.

Siekiant išnaudoti Europos galimybes tapti patrauklesne mokslo darbuotojams, *Marie Curie* programa bus susieta su kita veikla, vykdoma tiek pagal Bendrijos mokslinių tyrimų politiką, tiek pagal kitas Bendrijos politikos kryptis, pvz., švietimo, sanglaudos ir užimtumo. Tokias sąsajas bus siekiama sukurti reginiu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu. Specialiosios pajėgumų programos dalyje „Mokslas visuomenėje“ numatyti veiksmai, skirti susieti mokslinį švietimą su karjera bei mokslinių tyrimų ir koordinavimo veiksmai, susiję su naujais mokslinio švietimo metodais ¹.

Etiniai aspektai

Įgyvendinant šią specialiąją programą ir joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant šiuos: žmogiškojo orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, taip pat gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų, gairių bei elgesio kodeksų redakcijas, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjede, ir jos papildomus protokolus, JT vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę augalų genetinių išteklių maistui ir žemės ūkiui sutartį bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

¹ Siekiant palengvinti programos įgyvendinimą Komisija pagal savo nustatytas gaires padengs vieno atstovo iš kiekvienos valstybės narės, taip pat vieno eksperto (patarėjo) tiems darbotvarkės klausimams, kuriems valstybei narei reikia specifinės patirties, iš kiekvienos valstybės narės dalyvavimo išlaidas kiekviename darbotvarkėje numatytame programos komiteto posėdyje.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Laikydami subsidiarumo principo ir atsižvelgdami į Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, nebus finansuojami iš Bendrijos lėšų toje valstybėje narėje ar šalyje.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektų įgyvendintojai, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietinių etikos komitetų pritarimo. Taip pat Komisija sistemingai atliks pasiūlymų, kurie susiję su etikos požiūriu jautriais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į tokius klausimus, etinį persvarstymą. Tam tikrais atvejais etinis persvarstymas gali būti atliekamas projekto įgyvendinimo metu.

Visose valstybėse narėse uždrausta mokslinių tyrimų veikla nebus finansuojama.

Prie Sutarties pridėtame Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad Bendrija ir valstybės narės, formuodamos ir įgyvendindamos Bendrijos politiką, įskaitant mokslinių tyrimų politiką, visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ reikalaujama, kad bandymai būtų rengiami taip, kad juos atliekant gyvūnai nepatirtų bereikalingos baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių; kad būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų; pasirenkami gyvūnai su mažiausiu neurofiziologiniu jautrumu, dėl kurio gyvūnai patiria mažiausiai skausmo, kančios, baimės ar ilgalaikio sužalojimo. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei laikomasi biologinės įvairovės principų.

Etikos, susijusios su mokslo ir technologijų plėtra, moksliniai tyrimai bus vykdomi pagal Specialiosios programos „Pajėgumai“ dalį „Mokslas visuomenėje“. Bendrai atliekami moksliniai tyrimai

Etikos, susijusios su mokslo ir technologijų plėtra, moksliniai tyrimai bus vykdomi pagal Specialiosios programos „Pajėgumai“ dalį „Mokslas visuomenėje“.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

Veikla

Bus remiama tokia *Marie Curie* programos veikla:

– **Pradinis mokslo darbuotojų mokymas**

Šia veikla siekiama remti pradinį mokslo darbuotojų mokymą, kuris paprastai organizuojamas per pirmuosius ketverius (arba per lygiavertį darbo visu etatu laikotarpį) darbuotojų karjeros metus ir gali būti pratęsiamas dar vieneriems metams, jei tai būtina pradiniam mokymo etapui užbaigti. Pasitelkus tarptautinio bendradarbiavimo mechanizmus, kurių tikslas – susisteminti kokybišką pradinio mokslo darbuotojų mokymo veiklą visose valstybėse narėse ir asocijuotose šalyse tiek valstybiniame, tiek privačiame sektoriuose, šia veikla siekiama pagerinti mokslo darbuotojų karjeros perspektyvas abiejuose sektoriuose, tuo pat metu skatinant jaunus mokslo darbuotojus siekti karjeros mokslinių tyrimų srityje.

Ši veikla bus įgyvendinama remiant konkurso būdu atrinktus viena kitą papildančių organizacijų iš skirtingų šalių tinklus, užsiimančius mokymais mokslinių tyrimų srityje. Numatyta teikti paramą geriausiems pradinio karjeros etapo mokslo darbuotojams, kad jie prisijungtų prie ilgą laiką veikiančių mokslinių tyrimų grupių. Šie tinklai bus grindžiami bendra mokymo programa mokslinių tyrimų srityje, sudaryta reaguojant į aiškiai apibrėžtus mokymo poreikius tam tikrose mokslo ir technologijų srityse, tinkamai atsižvelgiant į tarpdisciplinines ir naujai atsirandančias viršdisciplinines sritis. Šiose mokymo programose daugiausia dėmesio bus skiriama mokslo darbuotojų profesinės kompetencijos mokslinių tyrimų srityje ugdymui ir vystymui jų karjeros pradžioje. Mokymai bus labiausiai orientuoti į mokslo ir technologijų žinių tobulinimą studijuojant atskirus projektus, taip pat bus pasitelkti mokymo moduliai, skirti kitiems svarbiems įgūdžiams ir kompetencijai ugdyti, pvz., tokiose srityse kaip mokslinių tyrimų projektų ir programų valdymas bei finansavimas, intelektinės nuosavybės teisės ir kiti mokslinių tyrimų rezultatų panaudojimo būdai, verslumas, etiniai aspektai, bendravimas ir ryšiai su visuomene.

Bendra mokslinių tyrimų mokymo programa turėtų būti nuosekli kokybės standartų požiūriu, numatant tinkamas priežiūros ir kuravimo priemones. Bendroje programoje reikėtų pasinaudoti papildoma tinklo dalyvių, įskaitant įmones ir kitokias sinergijos formas, kompetencija. Tuo tikslu reikia užtikrinti abipusį mokymo kokybės ir, jei įmanoma, diplomų bei kitokių pažymėjimų pripažinimą. Ypatingas dėmesys bus skiriamas problemoms, susijusioms su mokslo darbuotojų ilgalaikiu užimtumu.

Įgyvendinant šią veiklą ypač svarbus tiesioginis ar netiesioginis skirtingų sektorių organizacijų dalyvavimas, įskaitant privačių įmonių dalyvavimą (ar vadovavimą) atitinkamose srityse. Šioje veikloje gali dalyvauti viena mokslinių tyrimų organizacija arba keletas, jei aiškiai parodoma, kad reikiami mokslinių tyrimų mokymo programos elementai yra tinkamai įgyvendinami bendradarbiaujant su didesne grupe oficialiai tinklui nepriklausančių partnerių.

Pagal šią programą Bendrija remtų:

- pradedančiųjų mokslo darbuotojų, kuriuos reikia mokyti, įdarbinimą,
- galimybes įsteigti patyrusiems mokslo darbuotojams skirtas akademinės aukštojo mokslo institucijose ar lygiavertes pareigas kitose mokslinių tyrimų organizacijose ir įmonėse, siekiant perduoti naujas žinias ir sustiprinti pradedančiųjų mokslo darbuotojų, apmokytų tinklui priklausančiose institucijose, kontrolę;
- tinklui priklausančių organizacijų ir subjektų veiklą, trumpalaikių mokymo renginių (konferencijų, vasaros kursų ir specializuotų mokymo kursų) organizavimą, kuriuose galėtų dalyvauti tiek tinklui priklausantys stažuotojai, tiek jam nepriklausantys mokslo darbuotojai.

– **Mokymasis visą gyvenimą ir karjeros plėtra**

Ši veikla skirta patyrusiems mokslo darbuotojams skirtinguose jų karjeros etapuose, ja siekiama skatinti atskirų darbuotojų profesinės kompetencijos įvairinimą ugdant tarpdisciplininius ir daugiadisciplininius gebėjimus arba įgyjant patirties įvairiuose sektoriuose. Veiklos tikslas – padėti mokslo darbuotojams siekti vadovaujančių pareigų ir (arba) sustiprinti jų gebėjimą eiti tokias pareigas, pvz., vyriausiojo tyrėjo, profesoriaus ar kitas aukštas pareigas švietimo įstaigose ar įmonėse. Veikla bus siekiama padėti mokslo darbuotojams tęsti karjerą po pertraukos arba (iš naujo) įsitraukti į mokslinių tyrimų veiklą valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse, taip pat grįžti dirbti į savo šalį įgijus patirties užsienyje.

Ši veikla skirta mokslo darbuotojams, turintiems mažiausiai 4 metų darbo visu etatu arba lygiavertę patirtį mokslinių tyrimų srityje arba daktaro laipsnį. Kadangi ši veikla orientuota į mokymąsi visą gyvenimą ir karjeros plėtrą, tikimasi, kad joje dalyvaus profesinės patirties turintys mokslo darbuotojai.

Ši veikla bus įgyvendinama:

- i) remiant individualias tarptautines europines stipendijas, Bendrijos lygiu tiesiogiai skiriamas geriausiems ir perspektyviausiems valstybių narių ir asocijuotųjų šalių mokslo darbuotojams pagal mokslo darbuotojų kartu su priimančiosiomis organizacijomis pateiktas paraiškas.

- ii) bendrai finansuojant regionines, nacionalines ar tarptautines programas mokslinių tyrimų mokymų ir karjeros plėtros srityje, kai tai atitinka Europos pridėtinės vertės, skaidrumo ir atvirumo kriterijus, skiriant finansavimą konkurso būdu atrinktoms esamoms ar naujoms regioninėms, nacionalinėms ir tarptautinėms programoms, kuriomis siekiama šios veiklos tikslų ir kurios grindžiamos asmens iniciatyva vykdomu mobilumu. Įgyvendinant šias programas, paraiškas pateikę mokslo darbuotojai atrenkami vadovaujantis atviros ir nuopelnais paremtos konkurencijos principais, atranka vykdoma remiantis tarptautiniu to paties lygio mokslo darbuotojų atliekamu vertinimu neatsižvelgiant į pareiškėjų kilmę ir (arba) paskyrimo vietą. Galutiniams paramos gavėjams pagal šias programas turi būti pasiūlytos tinkamos darbo sąlygos.

Dalinio finansavimo prašantys pareiškėjai vaidintų svarbų vaidmenį stiprinant mokslinių tyrimų žmogiškųjų išteklių pajėgumus atitinkamose savo veiklos srityse. Paprastai tai būtų organizacijos, patenkančios į vieną iš šių kategorijų:

- oficialios valstybės įstaigos, atsakingos už stipendijų programų finansavimą ir valdymą, pvz., ministerijos, valstybės mokslinių tyrimų komitetai, akademijos ar mokslinių tyrimų agentūros;
- kitos valstybės ar privačios įstaigos, įskaitant dideles mokslinių tyrimų organizacijas, kurios finansuoja ir valdo stipendijų programas, turėdamos oficialius įgaliojimus, arba kurios yra pripažintos valstybės valdžios institucijų, pavyzdžiui, valstybės valdžios institucijų pagal privatinę teisę įsteigtos agentūros, teikiančios viešąsias paslaugas, labdaros organizacijos ir kt.;
- tarptautinės organizacijos, be kitos savo vykdomos veiklos administruojančios panašias schemas Europos lygiu.

Kalbant apie bendro finansavimo tvarką, Bendrija visų pirma prisidės finansuojant stipendijas, kurios atitinka šios veiklos reikalavimus ir tikslus, visų pirma susijusius su tarptautiniu mobilumu. Tarptautinė mokslo darbuotojų konkurencija išliks pagrindinis elementas siekiant užtikrinti aukščiausią pagal šią veiklos kryptį atliekamų mokslinių tyrimų kokybę.

Abu įgyvendinimo būdai iš pradžių bus taikomi lygiagrečiai pasitelkiant bendro finansavimo tvarką ribotu mastu, sudarant sąlygas įgyti reikalingos patirties. Bendrosios programos įgyvendinimo metu abiejų būdų poveikio vertinimas padės nuspręsti, kurią įgyvendinimo tvarką taikyti likusiai programos daliai.

– **Pramonės ir mokslo įstaigų sąsajos ir partnerystė**

Šia veikla siekiama pradėti ir skatinti aktyvų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų ir privačių komercinių įmonių, ypač VMĮ, taip pat tradicinių gamybos įmonių bendradarbiavimą. Veikla bus grindžiama ilgalaikėmis bendradarbiavimo programomis, siekiant padidinti mobilumą tarp sektorių ir keitimąsi bei dalinimąsi žiniomis (įskaitant projektų administravimą, INT administravimą ir produktų kūrimą) ir skatinant abiejų sektorių skirtingos kultūrinės aplinkos bei reikalingų įgūdžių abipusį supratimą.

Veikla bus lanksčiai įgyvendinama *inter alia* remiantis gera praktika pramonės ir akademinės bendruomenės partnerystės visoje Europos Sąjungoje pasitelkus bendradarbiavimo programas, kuriose dalyvautų bent dviejų valstybių narių ar asocijuotųjų šalių organizacijos iš abiejų sektorių, remiant bendradarbiavimą žmogiškųjų išteklių srityje. Bendrijos parama bus teikiama vienu ar keliais iš šių būdų:

- laikinas personalo perkėlimas iš vieno partnerystės programoje dalyvaujančio sektoriaus į kitą, siekiant skatinti sektorių bendradarbiavimą;
- laikinas patyrusių mokslo darbuotojų iš partnerystės programoje nedalyvaujančių organizacijų įdarbinimas abiejuose sektoriuose;
- tinklo kūrimas, seminarų ir konferencijų, kurie skatintų keitimąsi žiniomis ir sektorių patirtimi, organizavimas siekiant, kad dalyvautų daugiau darbuotojų iš abiejų sektorių; speciali MVĮ skirta priemonė;
- parama MVĮ įsigyjant smulkius įrenginius, susijusius su šių įmonių dalyvavimu bendradarbiavimo veikloje.

– **Tarptautinė dimensija**

Pripažįstant, kad tarptautinis matmuo yra vienas iš pagrindinių aspektų Europos MTP žmogiškųjų išteklių srityje, šiam aspektui plėtoti skirta kryptinga veikla apima tiek Europos mokslo darbuotojų karjeros plėtros klausimus, tiek ir tarptautinio mokslo darbuotojų bendradarbiavimo stiprinimą.

Valstybių narių ir asocijuotųjų šalių mokslo darbuotojų karjeros plėtra bus remiama šiais būdais:

- i) pagal mokymosi visą gyvenimą ir kompetencijos įvairinimo programas skiriant tarptautines stipendijas išvykstantiems patyrusiems mokslo darbuotojams, kad jie įgytų naujų įgūdžių ir žinių, numatant privalomą jų grįžimą;
- ii) teikiant sugrįžimo ir tarptautinės reintegracijos paramą patyrusiems mokslo darbuotojams grįžus iš užsienio. Įgyvendinant šią veiklą taip pat bus remiamas užsienyje esančių mokslo darbuotojų iš valstybių narių ir asocijuotųjų šalių tinklų kūrimas, kad darbuotojai būtų informuojami apie Europos mokslinių tyrimų erdvės raidą ir aktyviai dalyvautų tame procese.

Tarptautinis mokslo darbuotojų bendradarbiavimas bus remiamas tokiais būdais:

- i) skiriant tarptautines stipendijas atvykstantiems mokslo darbuotojams, kad į valstybes nares ir asocijuotąsias šalis atvyktų aukštos kvalifikacijos mokslo darbuotojai iš trečiųjų šalių, taip siekiant tobulinti Europai skirtas žinias ir užmegzti aukšto lygio ryšius. Mokslo darbuotojams iš besivystančių šalių ar sparčiai augančios ekonomikos šalių gali būti naudinga parama grįžus į savo šalį. Taip pat bus remiamas trečiųjų šalių mokslo darbuotojų, dirbančių valstybėse narėse ar asocijuotose šalyse, tinklų kūrimas, siekiant susisteminti ir plėtoti mokslo darbuotojų ryšius su jų kilmės regionais.

ii) plėtojant keleto mokslinių tyrimų organizacijų Europoje ir vienos ar kelių organizacijų, esančių toliau išvardytose šalyse, partnerystę:

- šalyse, kuriose vykdoma Europos kaimynystės politika,
- šalyse, su kuriomis Bendrija yra sudariusi mokslo ir technologijų bendradarbiavimo sutartį.

Pagal bendras programas Bendrijos parama bus teikiama trumpalaikėms pradedančiųjų ir patyrusių mokslo darbuotojų mainų programoms, abipusiai naudingų konferencijų ir kitų renginių organizavimui, taip pat nuolatinio pasikeitimo gera praktika, kuri turi tiesioginės įtakos su žmogiškaisiais ištekliais mokslinių tyrimų ir plėtros srityje susijusiems klausimams, sistemos kūrimui.

Šie veiksmai bus įgyvendinami derinant juos su tarptautine veikla pagal programas „Bendradarbiavimas“ ir „Pajėgumai“.

– **Speciali veikla**

Siekiant paremti tikros Europos darbo rinkos mokslo darbuotojams sukūrimą, reikia atlikti nuoseklius papildomus veiksmus, kad būtų pašalintos kliūtys mobilumui ir pagerintos mokslo darbuotojų karjeros perspektyvos Europoje. Šiais veiksmais bus visų pirma siekiama pagerinti suinteresuotųjų šalių ir plačiosios visuomenės informuotumą (vienas iš būdų – *Marie Curie* apdovanojimai), skatinti ir remti veiklą valstybių narių lygiu ir papildyti Bendrijos veiklą. Taip apims skatinamąsias priemones viešosioms institucijoms, kuriomis skatinamas mokslo darbuotojų mobilumas, darbo kokybė ir didinamas autoritetas, jeigu ši veikla atitinka Europos pridėtinės vertės, atvirumo bei skaidrumo kriterijus.

II PRIEDAS

Informacija, kuria Komisija turi pateikti pagal 8 straipsnio 5 dalį

1. Informacija apie veiklą, sudaranti galimybes stebėti visą kiekvieno pasiūlymo tolesnį administravimą, visų pirma apimanti:
 - pateiktus pasiūlymus;
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatus;
 - susitarimus dėl dotacijų;
 - užbaigtą veiklą.
2. Informacija apie kiekvieno kvietimo teikti paraiškas rezultatus ir veiklos įgyvendinimą, visų pirma apimanti:
 - kiekvieno kvietimo teikti paraiškas rezultatus;

- rezultatus, pasiektus derantis dėl susitarimų dėl dotacijų;
- veiklos įgyvendinimą, įskaitant duomenis apie mokėjimus ir veiklos rezultatus.

3. Informacija apie programos įgyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją Bendrosios programos, Specialiosios programos ir kiekvienos veiklos mastu.

Ši informacija (visų pirma, apie pasiūlymus, jų įvertinimą ir susitarimus dėl dotacijų) turėtų būti pateikiama vienodos struktūros elektroniniu būdu nuskaitomu bei tvarkomu formatu, prieinamu per IT pagrįstą informacijos ir ataskaitų teikimo sistemą, kurioje galima lengvai analizuoti duomenis.

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.****dėl specialiosios programos „Pajėgumai“,
įgyvendinančios Europos bendrijos mokslinių tyrimų,
technologinės plėtros ir demonstracinės
veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)**

(tekstas svarbus EEE)

(2006/974/EB)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Remiantis Sutarties 166 straipsnio 3 dalimi, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 967/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendrosios programos struktūrą sudaro keturios veiklos rūšys: tarpvalstybinis bendradarbiavimas politikos apibrėžtomis temomis („Bendradarbiavimas“), moksliniai tyrimai, vykdomi mokslinių tyrimų bendruomenės iniciatyva („Idėjos“), parama mokslo darbuotojų mokymui ir karjeros plėtrai („Žmonės“) ir parama mokslinių tyrimų pajėgumams stiprinti („Pajėgumai“). Šia Specialiąja programa turėtų būti siekiama vykdyti „Pajėgumų“ programoje numatytą netiesioginę veiklą.
- (3) Šiai Specialiajai programai turėtų būti taikomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės, skirtos Bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir sklaidos taisyklės).

¹ OL L 391, 2006 12 30, p. 19.

- (4) Bendroji programa turėtų papildyti valstybėse narėse vykdomą veiklą, taip pat kitus Bendrijos veiksmus, kurių reikia bendroms strateginėms pastangoms įgyvendinant Lisabonos tikslus, visų pirma ją vykdant greta veiklos, susijusios su struktūriniais fondais, žemės ūkiu, švietimu, mokymu, kultūra, konkurencingumu ir inovacijomis, pramone, sveikata, vartotojų apsauga, užimtumu, energetika, transportu ir aplinka.
- (5) Pagal šią Bendrąją programą remiama su inovacijomis ir MVĮ susijusi veikla turėtų papildyti veiklą, vykdomą pagal Bendrąją konkurencingumo ir inovacijų programą, ir tokiu būdu panaikinti atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir inovacijų bei skatinti visų rūšių inovacijos.
- (6) Įgyvendinant šią Specialiąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose arba tektų įkurti bendrąsias įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.
- (7) Šioje Specialiojoje programoje turėtų būti numatytas įnašas į Europos investicijų banką (EIB), skirtas „rizikos pasidalijimo finansinė priemonei“ sukurti, kad būtų sudarytos geresnės sąlygos gauti paskolas iš EIB.

- (8) Kaip numatyta Sutarties 170 straipsnyje, Bendrija sudarė keletą tarptautinių susitarimų mokslinių tyrimų srityje, taip pat reikėtų stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje siekiant dar labiau įtraukti Bendriją į pasaulinę mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl ši Specialioji programa turėtų būti atvira būtinus susitarimus sudariusioms šalims, o projektų lygiu ir abipusės naudos pagrindu – trečiųjų šalių subjektams ir tarptautinėms mokslinio bendradarbiavimo organizacijoms.
- (9) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų būti vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje išdėstytus principus.
- (10) Įgyvendinant Bendrąją programą turėtų būti prisidedama prie tvaraus vystymosi skatinimo.
- (11) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹ ir Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p.1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (12) Pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ² bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ³ taip pat reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.
- (13) Šiam sprendimui įgyvendinti reikalingos priemonės iš esmės yra valdymo priemonės ir todėl turėtų būti patvirtinamos laikantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimo 1999/468/EB, nustatančio Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁴, 4 straipsnyje nustatytos valdymo procedūros. Kita vertus, dėl mokslinių tyrimų, kuriuose naudojami žmogaus embrionai ir žmogaus embriono kamieninės ląstelės, kyla specifinių etinių klausimų, kaip nurodyta šio sprendimo 4 straipsnyje, todėl tokių projektų finansavimo priemonės turėtų būti patvirtinamos laikantis Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnyje nustatytos reguliavimo procedūros.

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

⁴ OL L 184, 1999 7 17, p. 23. Sprendimas su pakeitimais, padarytas Sprendimu 2006/512/EB. (OL L 200, 2006 7 22, p. 11).

- (14) Specialiajai programai „Pajėgumai“ Europos Bendrijų bendrajame biudžete turi būti skirta atskira biudžeto eilutė.
- (15) Įgyvendinant šią programą ne mažiau dėmesio reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui ir *inter alia* darbo sąlygoms, skaidrumui ir pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose priimtų dirbti mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso suteikia orientacinį pagrindą tuo pat metu išlaikant jo savanorišką pobūdį.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Specialioji programa „Pajėgumai“, skirta Bendrijos veiklai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje, įskaitant demonstracinę veiklą, (toliau – Specialioji programa) yra patvirtinama 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2 straipsnis

Pagal Specialiąją programą remiama „Pajėgumų“ veikla, t. y. pagrindiniai Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumų aspektai:

- a) mokslinių tyrimų infrastruktūros;
- b) mažoms ir vidutinėms įmonėms (MVI) skirti moksliniai tyrimai;
- c) žinių regionai;
- d) mokslinių tyrimų potencialas;
- e) mokslas visuomenėje;
- f) parama nuosekliam mokslinių tyrimų politikos plėtojimui;
- g) tarptautinio bendradarbiavimo veikla.

Įgyvendinant šią Specialiąją programą gali prireikti papildomų programų, kuriose dalyvautų tik tam tikros valstybės narės, Bendrijai tektų dalyvauti kelių valstybių narių vykdomose programose arba tektų įkurti bendras įmones ar kitas struktūras, kaip apibrėžta Sutarties 168, 169 ir 171 straipsniuose.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodyti I priede.

3 straipsnis

Pagal Bendrosios programos II priedą, Specialiosios programos vykdymui reikalinga suma yra 4097 milijonai EUR, iš kurių mažiau nei 6 % skiriami Komisijos administracinėms išlaidoms. Orientacinis šios sumos paskirstymas pateiktas II priede.

4 straipsnis

1. Visa pagal Specialiąją programą atliekama mokslinių tyrimų veikla vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.
2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
 - mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama klonuoti žmones reprodukcijos tikslais,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmogaus genetiniam paveldui pakeisti, kai šie pakeitimai gali būti paveldimi ¹,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmogaus embrionams kurti tik mokslinių tyrimų ar kamieninių ląstelių išsigijimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.

¹ Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

3. Suaugusių žmonių ir embrionų kamieninių ląstelių moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinio pasiūlymo turinį ir susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinį pagrindą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo prireikus pateikiama išsami informacija apie licencijavimą ir kontrolės priemonės, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat išsami informacija apie etinį patvirtinimą (-us), kuris bus suteiktas (-i).

Dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

4. Pirmiau nustatytos mokslinių tyrimų sritys antrame šios programos etape (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama pagal Bendrosios programos III priede nustatytas finansavimo schemas.
2. Šios Specialiosios programos III priede nustatoma tvarka, kurios laikantis Europos investicijų bankui suteikiama dotacija rizikos pasidalijimo finansinei priemonei įsteigti.

3. Šios Specialiosios programos IV priede pateikiama galima bendro nacionalinių mokslinių tyrimų programų įgyvendinimo iniciatyva, kuriai galėtų būti taikomas atskiras sprendimas remiantis Sutarties 169 straipsniu.
4. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos sklaidos taisyklės.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi I priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai ir atskiroms temoms, pagal kurias kviečiama teikti paraiškas, taikomos finansavimo schemas bei įgyvendinimo grafikas.
2. Darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys ir Europos bei tarptautinės organizacijos, ir į Europos pridėtinės vertės sukūrimą bei poveikį pramonės konkurencingumui ir kitoms Bendrijos politikos kryptims. Prireikus ji atnaujinama.
3. Pasiūlymai dėl netiesioginės veiklos pagal finansavimo schemas įvertinami ir projektai atrenkami atsižvelgiant į dalyvavimo ir rezultatų sklaidos taisyklių 15 straipsnio 1a dalyje nustatytus kriterijus.

-
4. Darbo programoje gali būti nustatytos:
- a) organizacijos, gaunančios lėšas narystės mokesčio forma;
 - b) paramos veiksmai, skirti veiklai, kurią vykdo specialų statusą turintys juridiniai asmenys.

7 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta valdymo procedūra taikoma tvirtinant šias priemones:
 - a) 6 straipsnyje nurodytą darbo programą, įskaitant naudotinas finansavimo schemas, kvietimų teikti pasiūlymus turinį ir taikytinus vertinimo bei atrankos kriterijus;
 - b) bet kokį II priede pateikto orientacinio sumos paskirstymo pakeitimą;
 - c) 2 straipsnyje nurodytų a–g veiksmų finansavimo patvirtinimą, kai pagal šią programą numatoma finansavimo Bendrijos lėšomis suma yra lygi 0,6 milijono EUR arba didesnė;
 - d) Bendrosios programos 7 straipsnio 2 dalyje ir 7 straipsnio 3 dalyje nurodytų įvertinimų orientacinių gairių parengimą.

3. 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta reguliavimo procedūra taikoma tvirtinant veiklos, kurios metu naudojami žmogaus embrionai ir kamieninės žmogaus embriono ląstelės, finansavimą.

8 straipsnis

1. Komisijai padeda komitetas.
2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 4 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 4 straipsnio 3 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
3. Darant nuorodą į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai.
Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra du mėnesiai.
4. Komisija reguliariai informuoja komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku pateikia jam informaciją apie visus pagal šią programą pasiūlytus ar finansuojamus MTTP veiksmus, kaip nustatyta V priede.
5. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

9 straipsnis

Komisija pasirūpina Bendrosios programos 7 straipsnyje numatyta nepriklausoma Specialiosios programos srityse vykdomos veiklos stebėseną, įvertinimu ir peržiūra.

10 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

I PRIEDAS**MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI,
PAGRINDINĖS TEMŲ IR VEIKLOS KRYPTYS****ĮVADAS**

Šia Specialiaja programa bus stiprinami visos Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumai ir užtikrinamas optimalus jų panaudojimas. Šis tikslas bus pasiektas:

- užtikrinant geriausią mokslinių tyrimų infrastruktūrų panaudojimą ir plėtrą;
- stiprinant MVĮ inovacijų pajėgumus ir jų sugebėjimą pasinaudoti moksliniais tyrimais;
- remiant moksliniais tyrimais užsiimančias regionų grupes;
- realizuojant mokslinių tyrimų potencialą ES regionuose, kurie priskiriami konvergencijos tikslui, ir atokiausiuose regionuose;
- suartinant mokslą ir visuomenę siekiant harmoningo mokslo ir technologijų integravimo į Europos visuomenę;
- remiant nuoseklų mokslinių tyrimų politikos plėtojimą ir
- vykdant veiksmus ir taikant priemones, remiančias tarptautinį bendradarbiavimą.

Bus tinkamai atsižvelgiama į tvaraus vystymosi principą ir lyčių lygybę. Be to, vykdytinų mokslinių tyrimų etinių, socialinių, teisinių ir platesnių kultūrinių aspektų ir jų panaudojimo galimybių, taip pat mokslo ir technologinės plėtros bei numatymo socialinių ir ekonominių pasekmių svarstymas tam tikrais atvejais sudarys dalį pagal šią Specialiąją programą atliekamos veiklos.

Šioje Specialiojoje programoje gali būti imamasi ne Bendrijos programų koordinavimo veiksmų pagal ERA-NET schemą, taip pat Bendrija gali dalyvauti bendrai įgyvendinamose nacionalinėse mokslinių tyrimų programose (Sutarties 169 straipsnis), kaip nurodyta Specialiojoje programoje „Bendradarbiavimas“.

Bus ieškoma sąveikos ir papildomumo su kitomis Bendrijos politikos kryptimis ir programomis, pavyzdžiui, su Bendrijos regionų ir sanglaudos politika, struktūriniais fondais, Konkurencingumo ir inovacijų programa ir atitinkamomis švietimo bei mokymo programomis ¹.

¹ Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas programos įgyvendinimui, kiekvieno programos komiteto posėdžio, kaip nustatyta darbotvarkėje, atveju, Komisija vadovaudamasi nustatytomis gairėmis padengs vieno kiekvienos valstybės narės atstovo ir vieno kiekvienos valstybės narės eksperto ar konsultanto išlaidas, susijusias su tai darbotvarkės punktais, kuriems valstybei narei reikia specifinės ekspertizės.

Etiniai aspektai

Vykdam šią Specialiąją programą ir atliekant joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogaus orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, taip pat gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų, gairių bei elgesio kodeksų redakcijas, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjuje, ir jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Bakteriologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę sutartį dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Laikydami subsidiarumo principo ir atsižvelgdami į Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, nebus finansuojami iš Bendrijos lėšų toje valstybėje narėje ar šalyje.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektų įgyvendinantys asmenys, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija sistemingai etiniu požiūriu apsvarstys pasiūlymus, kurie susiję su etikos požiūriu opiais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į etinius aspektus. Tam tikrais atvejais etinį svarstymą galima atlikti projekto įgyvendinimo metu.

Nebus finansuojama jokia visose valstybėse narėse uždrausta mokslinių tyrimų veikla.

Prie Sutarties pridėtame Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad Bendrija ir valstybės narės, formuodamos ir įgyvendindamos Bendrijos politiką, įskaitant mokslinių tyrimų politiką, visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ reikalaujama, kad visi bandymai būtų rengiami taip, kad juos atliekant gyvūnai nepatirtų bereikalingos baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių; būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų; kad būtų naudojami mažiausiai neurofiziologiškai jautrūs gyvūnai; būtų sukeliama kuo mažiau skausmo, kančių, baimės ar ilgalaikės žalos. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o esančios sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei yra laikomasi biologinės įvairovės principų.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

Etikos, susijusios su mokslo ir technologine plėtra, moksliniai tyrimai bus vykdomi pagal šios programos dalį „Mokslas visuomenėje“.

1. MOKSLINIŲ TYRIMŲ INFRASTRUKTŪROS

Tikslas

Geriausios esamos mokslinių tyrimų infrastruktūros Europoje panaudojimo ir plėtros optimizavimas ir pagalba visose mokslo ir technologijų srityse kuriant naują visai Europai svarbią infrastruktūrą, kurios reikia, kad Europos mokslo bendruomenė išliktų mokslinių tyrimų pažangos priešakyje ir galėtų padėti pramonei sustiprinti savo žinių bazę ir savo technologijų išmanymą.

Požūris

Kad Europa taptų konkurencingiausia ir dinamiškiausia žinių ekonomika pasaulyje, jai būtinos šiuolaikinės ir veiksmingos mokslinių tyrimų infrastruktūros, užtikrinančios jai lyderės poziciją mokslo ir technologijų srityje. Mokslinių tyrimų infrastruktūros vaidina esminį vaidmenį kuriant žinias ir technologijas bei jas skleidžiant, pritaikant ir panaudojant, taip skatinant inovacijas ir prisidedant prie Europos mokslinių tyrimų erdvės plėtojimo. Galimybė jomis naudotis visose mokslo ir technologijų srityse tampa vis aktualesnė ir svarbesnė kuriant įrodymais pagrįstą politiką. Daug mokslinių tyrimų infrastruktūrų, išaugusių iš didelių įrenginių, skirtų beveik išimtinai vienai disciplinai, virto infrastruktūromis, teikiančiomis paslaugas įvairioms mokslininkų bendruomenėms. Dėl informacinių ir ryšių technologijų naujausia infrastruktūros koncepcija taip pat išsiplėtė, apimdama išskirstytas techninės įrangos sistemas, programinę įrangą ir turinį, talpinantį didžiulį kiekį įvairių disciplinų žinių.

Siūlomais veiksmais bus ypač prisidedama prie žinių plėtojimo, panaudojimo ir išsaugojimo, remiant mokslinių tyrimų infrastruktūras, grindžiamas į kompetenciją orientuotu metodu „iš apačios į viršų“ ir tiksliniu metodu. Strateginis informacinių ir ryšių el. infrastruktūrų ir virtualių infrastruktūrų tobulinimas taip pat laikomas mokslo kryptį keičiančiu veiksmu. Valstybės narės toliau vaidins pagrindinį vaidmenį plėtojant ir finansuojant infrastruktūras.

Sąvoka „mokslinių tyrimų infrastruktūros“ Bendrijos bendrojoje mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programoje reiškia įrenginius, išteklius ar paslaugas, būtinas mokslinių tyrimų bendruomenei siekiant vykdyti mokslinius tyrimus visose mokslo ir technologijų srityse. Šis sąvokos apibrėžimas kartu su žmogiškaisiais ištekliais apima:

- pagrindinę įrangą ar priemonių rinkinį, naudojamus mokslinių tyrimų tikslais;
- žiniomis pagrįstus išteklius, pavyzdžiui, rinkinius, archyvus, susistemintą informaciją ar su duomenų tvarkymu susijusias sistemas, naudojamas moksliniuose tyrimuose;
- informacinėmis ir ryšių technologijomis pagrįstas infrastruktūras, pavyzdžiui, tinklą, kompiuterinę ir programinę įrangą ir ryšių sistemas;
- kitas unikalaus pobūdžio priemones, naudojamas moksliniams tyrimams.

Gali būti remiamos tik Europos mokslinės bendruomenės (akademinės, viešosios ir pramonės) interesus (veiklos rezultatų ir galimybės pasinaudoti požiūriu) aiškiai atitinkančios mokslinių tyrimų infrastruktūros ar jų tinklai. Infrastruktūros ar jų tinklai turi svariai prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų pajėgumų plėtojimo.

Pagal šią programą bus užtikrintas Specialiosios programos „Bendradarbiavimas“ teminių mokslinių tyrimų infrastruktūrų koordinavimas.

Veikla

Veikla apims šias veiksmų kryptis:

- optimizuoti esamų mokslinių tyrimų infrastruktūrų panaudojimą ir gerinti jų veiklos rezultatus;
- skatinti naujų visos Europos intereso mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą (arba esamų infrastruktūrų esminį modernizavimą), visų pirma remiantis Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų strategijos forumo (ESFRI) atliekamu darbu;
- taikyti paramos priemones, įskaitant paramą naujiems poreikiams.

1.1. Esamos mokslinių tyrimų infrastruktūros

Su mokslinių tyrimų infrastruktūromis susijusių veiksmų tikslas yra stiprinti specialių Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų pajėgumus bei veiklos rezultatus ir skatinti vartotojų bendruomenes naudotis mokslinių tyrimų infrastruktūrų teikiamomis galimybėmis bei jų įsipareigojimu investuoti į pažangiausias mokslinius tyrimus. Ši veikla apima Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų optimizavimo rėmimą integruojant pajėgumus ir pastangas, kurio rezultatai būtų itin veiksmingas įrangos, išteklių ir paslaugų panaudojimas visose mokslo ir technologijų srityse ir kuris sudarytų sąlygas tarpvalstybiniu mastu pasinaudoti esamomis infrastruktūromis.

1.1.1. Integravimo veikla

Geriausioms mokslinių tyrimų infrastruktūroms reikia didelių ir ilgalaikių investicijų į išteklius (žmogiškuosius ir finansinius). Jomis turėtų naudotis kuo didesnė mokslininkų bendruomenė ir vartotojų pramonės Europos mastu. Be to, reikia nuolat skatinti mokslinių tyrimų infrastruktūrų pajėgumų ir veiklos rezultatų Bendrijos lygiu optimizavimą ir stiprinimą, kad būtų tinkamai reaguojama į naujus ir augančius poreikius mokslo srityje. Šiam tikslui pasiekti reikėtų koordinuotai skatinti tų infrastruktūrų panaudojimą ir plėtojimą, įskaitant jų modernizavimą.

Bendrija turėtų prisidėti prie šio tikslo skatindama integravimo veiklą. Ja bus užtikrinta, kad Europos mokslo darbuotojai, įskaitant pramonės srities, taip pat MVĮ ir nutolusių bei atokiausių regionų mokslo darbuotojus, savo moksliniams tyrimams vykdyti turėtų galimybę pasinaudoti geriausiomis mokslinių tyrimų infrastruktūromis, remiant integruotą su infrastruktūra susijusių paslaugų teikimą mokslo bendruomenei Europos lygiu ir atitinkamais atvejais tarptautiniu lygiu. Integravimo veikla taip pat turėtų būti siekiama Europos mastu geriau susisteminti mokslinių tyrimų infrastruktūrų veiklos metodus, skatinti bendrą jų pajėgumų bei veiklos rezultatų plėtojimą.

Su esamomis mokslinių tyrimų infrastruktūromis susijusi integravimo veikla bus įgyvendinama skelbiant:

- „iš apačios į viršų“ metodu pagrįstus kvietimus teikti paraiškas siekiant palengvinti tarpusavio koordinavimą ir sukaupti bendrus infrastruktūromis besinaudojančiųjų subjektų išteklius, tokiu būdu skatinant jų bendradarbiavimo kultūrą. Tokia veikla taip pat turėtų būti siekiama Europos mastu geriau susisteminti mokslinių tyrimų infrastruktūrų veiklos metodus ir potencialių vartotojų pasinaudojimo jomis būdus, skatinti bendrą jų pajėgumų bei veiklos rezultatų plėtojimą ir darnų jų naudojimą keliose srityse;
- „tikslinius kvietimus teikti paraiškas“, kai tokie tiksliniai veiksmai teiks ilgalaikę naudą remiant galimai svarbias mokslinių tyrimų infrastruktūras ir spartinant jų atsiradimą Bendrijos lygiu. Tokie veiksmai bus įgyvendinami juos glaudžiai koordinuojant su teminėse srityse vykdoma veikla, siekiant užtikrinti, kad visi veiksmai, kurių imamasi Europos lygiu pagal Bendrijos programas, tenkintų atitinkamų sričių mokslinių tyrimų infrastruktūrų poreikius. Jau dabar galima nurodyti sritis ¹, kuriose reikia sustiprinti esamas Europos mokslinių tyrimų infrastruktūras ir jas geriau panaudoti, kad būtų galima patenkinti ilgalaikius strateginius akademinų, viešųjų ir pramonės mokslo suinteresuotų subjektų bei plačiosios visuomenės poreikius; tai būtų, pavyzdžiui, gyvosios gamtos mokslai ir jų taikymas, informacinės ir ryšių technologijos, pramonės mokslinių tyrimų plėtra, metrologija, parama tvariam vystymuisi, visų pirma aplinkos srityje, ir socialiniams bei humanitariniams mokslams.

¹ Kurias taip pat nustatė ESFRI.

1.1.2. IRT paremtos el. infrastruktūros

Išvystytos el. infrastruktūros mokslinių tyrimų bendruomenėms teikia svarbiausias paslaugas, grindžiamas sudėtingais procesais, kurių tikslas – suteikti galimybę virtualioms bendruomenėms naudotis IRT pagrįstais išskirstytais ištekliais (kompiuteriais, sujungimo galimybėmis, aprūpinimu įrankiais). Europinio požiūrio ir susijusios europinės veiklos šioje srityje sustiprinimas gali svariai prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų potencialo padidinimo ir jo panaudojimo, sutvirtinant el. infrastruktūras, tapsiančias Europos mokslinių tyrimų erdvės kertiniu akmeniu, įvairias sritis apimančių inovacijų „pirmtaku“, mokslo kryptį keičiančiu veiksmu. Tai taip pat gali padėti integruoti tyrėjų grupes iš nutolusių ir atokiausių regionų.

Su elektroninėmis infrastruktūromis susijusios siūlomos veiklos, grindžiamos tiksliniais kvietimais teikti paraiškas, tikslas – skatinti tolesnę didelio pralaidumo ir gerų parametrų ryšių (GÉANT) ir GRID tinklų infrastruktūrų plėtrą ir raidą bei stiprinti Europos kompiuterinės įrangos pajėgumus pabrėžiant būtinybę remti pasaulinio lygio išskirstytų superkompiuterių, duomenų saugojimo priemonių ir pažangių vizualizacijos priemonių stiprinimą. Šios veiklos tikslas taip pat bus skatinti vartotojų bendruomenės naudotis tomis infrastruktūromis, atitinkamais atvejais sustiprinant jų pasaulinę svarbą ir padidinant pasitikėjimą jomis, remiantis GÉANT ir GRID tinklo infrastruktūrų pasiektais rezultatais ir vadovaujantis atvirais tarpusavio sąveikos standartais.

Reikės teikti koordinuotą paramą skaitmeninėms bibliotekoms, archyvams, duomenų laikmenoms, duomenų saugojimui ir bendram išteklių kaupimui Europos lygiu siekiant sukurti duomenų saugyklas mokslinei bendruomenei ir vėlesnėms mokslininkų kartoms. Bus nagrinėjami pasitikėjimo elektroninių infrastruktūrų duomenų pateikimu didinimo aspektai. Šia veikla taip pat bus siekiama numatyti ir įtraukti naujus reikalavimus ir sprendimus, kad būtų sukurti plataus masto bandymų stendai, skirti naujausioms technologijoms išbandyti ir naujiems vartotojų reikalavimams, įskaitant elektroninį mokymą, patenkinti. Elektroninių infrastruktūrų svarstymo grupė (eISG) reguliariai padės teikdama strategines rekomendacijas.

1.2. Naujos mokslinių tyrimų infrastruktūros

Ši Specialioji programa padės skatinti naujų mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą (įskaitant esamų infrastruktūrų esminio modernizavimo veiksmus), sutelkiant dėmesį į „unikalias“ infrastruktūras, turinčias esminį ir paneuropinį poveikį atitinkamų mokslo sričių vystymuisi Europoje.

1.2.1. Naujų mokslinių tyrimų infrastruktūrų projektų tyrimai

Tikslas – skatinti naujų mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą pasitelkiant „iš apačios į viršų“ metodu grindžiamus kvietimus teikti paraiškas ir finansuojant apdovanojimus už naujų infrastruktūrų tyrimą ir jų kūrimo galimybių studijas.

1.2.2. Parama naujų mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimui

Tikslas – skatinti naujų mokslinių tyrimų infrastruktūrų kūrimą taikant „kintamosios geometrijos“ principą, pirmiausia remiantis ESFRI atliekamu darbu rengiant Europos veiksmų planą, skirtą naujoms mokslinių tyrimų infrastruktūroms. Darbo programoje bus nustatyti prioritetiniai projektai, kuriems gali būti skiriama Bendrijos parama.

Su naujų infrastruktūrų kūrimu susijusi veikla bus įgyvendinama dviem etapais remiantis Bendrojoje programoje nustatytų kriterijų sąrašu.

- 1 etapas: Parama parengiamajam etapui:

Šiame pirmajame etape bus skelbiamas konkursas, skirtas tik darbo programoje nustatytiems prioritetiniams projektams. Parengiamajame etape bus parengti numatomos mokslinių tyrimų infrastruktūros išsamūs kūrimo, teisinės struktūros, valdymo ir daugiamečio planavimo planai bei galutinis suinteresuotų subjektų susitarimas. Šiame parengiamajame etape Komisija visų pirma palengvins galimybes pasinaudoti finansiniais mechanizmais, skirtais kūrimo etapui.

2 etapas: Parama kūrimo etapui

Antrajame etape turėtų būti įgyvendinami kūrimo planai remiantis pasiektais techniniais, teisiniais, administraciniais susitarimais, visų pirma pasitelkus nacionalinių ir Bendrijos priemonių (struktūriniai fondai, Europos investicijų bankas) papildomumą, ir atitinkamais atvejais atsižvelgiant į konvergencijos tikslui priskiriamų regionų bei atokiausių regionų mokslinės kompetencijos potencialą; esant galimybei turėtų būti įtrauktos privačios finansų įstaigos. Pagal Bendrąją programą finansinė parama kūrimo etape gali būti skiriama tiems prioritetiniams projektams, kuriems ši parama yra ypač reikalinga. Tokiais atvejais sprendimai priimami taikant mechanizmą, kuris priklauso nuo prašomo finansavimo pobūdžio ir dydžio (pavyzdžiui, tiesioginė dotacija, Europos investicijų banko paskolos, naudojimąsi kuriomis gali palengvinti rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (III priedas) Sutarties 171 straipsnis).

1.3. Paramos priemonės, įskaitant paramą naujiems poreikiams

Stiprus koordinavimas ES formuojant ir patvirtinant Europos mokslinių tyrimų infrastruktūrų politiką yra esminis šios veiklos sėkmę užtikrinantis elementas. Todėl per visą programos trukmę bus taikomos paramos priemonės, skirtos koordinavimui, įskaitant paramą tarptautinio bendradarbiavimo plėtojimui.

Šie veiksmai iš esmės bus vykdomi reguliariai skelbiant kvietimus teikti pasiūlymus. Jos tikslas – skatinti visų pirma nacionalinių programų koordinavimą pasitelkiant ERA-NET veiksmus, remti naujų poreikių analizę ir ESFRI ir eISG darbą, užtikrinti veiksmingą šios programos įgyvendinimą (pavyzdžiui, prisidėti rengiant konferencijas, užmezgant ekspertų tarpusavio ryšius, rengiant poveikio tyrimus ir kt.), taip pat remti pagal šią Specialiąją programą vykdomos veiklos tarptautinę dimensiją. Tarptautinio bendradarbiavimo požiūriu veikla, vykdoma pagal šią „Pajėgumų“ programos specialią dalį, taip pat sudarys sąlygas nustatyti tam tikrų trečiųjų šalių poreikius ir tarpusavio interesus, kuriais galėtų būti grindžiami konkretūs bendradarbiavimo veiksmai ir pasitelkus tikslinius konkursus išplėtoti ryšius tarp trečiųjų šalių mokslinių tyrimų infrastruktūrų ir Europos mokslinių tyrimų erdvės pagrindinių infrastruktūrų.

2. MVĮ SKIRTI MOKSLINIAI TYRIMAI

Tikslai

Europos MVĮ inovacinių pajėgumų ir jų indėlio į naujomis technologijomis paremtų produktų ir rinkų plėtrą stiprinimas, padedant joms mokslinius tyrimus pavesti atlikti trečiosioms šalims, padidinti mokslinių tyrimų pastangas, išplėsti jų tinklus, geriau panaudoti mokslinių tyrimų rezultatus ir įgyti technologinės patirties ir žinių, tokiu būdu panaikinant atotrūkį tarp mokslinių tyrimų ir inovacijų.

Požūris

MVĮ yra Europos pramonės pagrindas. Jos turėtų būti esminė inovacijų diegimo sistemos ir žinių pavertimo naujais produktais, procesais ir paslaugomis grandinės sudedamoji dalis. Vidaus ir pasaulio rinkose jausdamos vis didėjančią konkurenciją, Europos MVĮ turi plėsti savo žinias ir intensyvinti mokslinius tyrimus, geriau panaudoti mokslinių tyrimų rezultatus, plėsti savo verslo veiklą į didesnes rinkas ir internacionalizuoti savo žinių tinklus. Daugelyje valstybių narių vykdomi su MVĮ susiję veiksmai, tačiau dažnai jie neskatina ir nepalaiko tarptautinio bendradarbiavimo mokslinių tyrimų ir technologijų perdavimo srityje. Būtina imtis veiksmų ES lygiu papildant ir sustiprinant nacionaliniu ir regioniniu lygiu vykdomos veiklos poveikį.

Bus įgyvendinami konkretūs MVĮ ar MVĮ asociacijų, kurios mokslinių tyrimų vykdymą turi pavesti trečiosioms šalims, rėmimo veiksmai: iš esmės tai yra mažo ir vidutinio sudėtingumo technologijas taikančios MVĮ, turinčios mažai pajėgumų tyrimams atlikti arba iš viso jų neturinčios. Daug mokslinių tyrimų atliekančios MVĮ gali dalyvauti kaip mokslinių tyrimų paslaugų teikėjos arba pavesti mokslinius tyrimus atlikti trečiosioms šalims, kad papildytų savo pagrindinius mokslinių tyrimų pajėgumus. Šie veiksmai bus vykdomi visoje mokslo ir technologijų srityje taikant požiūrį „iš apačios į viršų“. Veiksmai apims paramą demonstracinei ir kitai veiklai siekiant palengvinti naudojimąsi mokslinių tyrimų rezultatais, užtikrinant papildomumą su Konkurencingumo ir inovacijų programa. Vertinant projektų paraišką, bus tinkamai atsižvelgta į tikėtiną ekonominį poveikį MVĮ. Finansinės priemonės bus paskirstomos pasitelkus dvi schemas: MVĮ skirti moksliniai tyrimai ir MVĮ asociacijoms skirti moksliniai tyrimai.

Pirmoji schema skirta mažo ir vidutinio sudėtingumo technologijas taikančioms MVĮ, turinčioms mažai pajėgumų tyrimams atlikti arba iš viso jų neturinčios, taip pat daug mokslinių tyrimų atliekančioms MVĮ, kurios turi pavesti mokslinių tyrimų vykdymą kitiems, kad papildytų savo pagrindinius mokslinių tyrimų pajėgumus. Antroji schema skirta MVĮ asociacijoms, kurios paprastai geriausiai žino, ar gali nustatyti bendras savo narių technines problemas, gali veikti jų vardu ir skatinti veiksmingą rezultatų sklaidą ir jų panaudojimą.

Koordinavimo ir rėmimo veiksmai pagal programą „MVĮ skirti moksliniai tyrimai“ apims MVĮ skirtų nacionalinių ar regioninių programų koordinavimą ir geriausios praktikos rėmimą, rezultatų sklaidą ir panaudojimą, geresnių sąlygų MVĮ pasinaudoti Septintąja bendrąja programa sudarymą ir poveikio įvertinimą.

Veikla taip pat galėtų būti grindžiama atitinkamomis nacionalinėmis mokslinių tyrimų programomis, papildančiomis toliau išvardytas mokslinių tyrimų veiklos rūšis ¹.

Be šių konkrečių veiksmų bus skatinamas ir palengvinamas MVĮ dalyvavimas visoje Bendrojoje programoje. Sudarant „Bendradarbiavimo“ programos teminių sričių turinį, kuris bus įgyvendinamas vykdant nuo srities ir temos priklausančius įvairaus dydžio ir įvairios apimties projektus, tinkamai atsižvelgiama į MVĮ mokslinių tyrimų poreikius ir potencialą.

Bendrijos bendrosios MTTP programos įgyvendinimo laikotarpiu bus užtikrinamas papildomumas ir sąveika su pagal Bendrąją konkurencingumo ir inovacijų programą vykdomais veiksmais, siekiant skatinti ir palengvinti MVĮ dalyvavimą Bendrijos bendrojoje MTTP programoje.

¹ Tai galėtų apimti galimą bendrą programą, skirtą mokslinius tyrimus atliekančioms MVĮ, įgyvendinimą remiantis EUREKA.

Veikla

Bus įgyvendinamos šios dvi MVĮ skirtos konkrečios schemos:

- **MVĮ skirti moksliniai tyrimai**

Pagal šią schemą remiamos mažos novatoriškų MVĮ grupės siekiant išspręsti bendras ar papildomas technologines problemas. Palyginti trumpalaikiuose projektuose dėmesys turi būti skiriamas MVĮ, kurios mokslinių tyrimų atlikimą paveda MTTP vykdytojams, inovacijų poreikius, jie taip pat turi atspindėti aiškų atitinkamų MVĮ potencialo panaudojimą.

- **MVĮ asociacijoms skirti moksliniai tyrimai**

Pagal šią schemą remiamos MVĮ asociacijos siekiant surasti problemų, būdingų daugeliui MVĮ konkrečiuose pramonės sektoriuose ar vertės grandinės segmentuose, techninius sprendimus atliekant reikalingus mokslinius tyrimus, pavyzdžiui, sukurti ar suderinti Europos normas ar standartus ir norminius reikalavimus, pavyzdžiui, sveikatos, saugos ir aplinkos apsaugos srityse. Kelerių metų trukmės projektai turi būti vykdomi MVĮ asociacijų, kurios savo narių naudai mokslinių tyrimų atlikimą paveda MTTP vykdytojams ir į juos turi būti įtraukiamas tam tikras atskirų MVĮ skaičius.

- **Bendros schemų savybės**

- Šiose schemose gali dalyvauti kitos įmonės ar galutiniai vartotojai, jeigu jų dalyvavimas yra naudingas MVĮ ar MVĮ asociacijoms.

- Be šių mokslinių tyrimų, projektuose reikėtų numatyti veiklą, kuri skatintų veiksmingą mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymą ir panaudojimą, pavyzdžiui, bandymus, demonstravimą, mokymą, technologijų perdavimą, žinių valdymą ir intelektinės nuosavybės teisių apsaugą. MVĮ asociacijoms skirtų mokslinių tyrimų projektuose taip pat reikėtų numatyti veiksmingą mokslinių tyrimų rezultatų perdavimą MVĮ asociacijų nariams ir, jei būtina, platesnę sklaidą.
- Abiems schemoms bus taikomos specialios nuosavybės ir naudojimosi teisių taisyklės.

Pirmenybė bus aiškiai teikiama mokslinių tyrimų projektų rėmimui. Be to, parama bus teikiama nacionalinėms schemoms, pagal kurias MVĮ ar MVĮ asociacijoms suteikiamos finansinės priemonės pasiūlymams dėl veiksmų pagal dalį „MVĮ skirti moksliniai tyrimai“ parengti siekiant skatinti kurti naujas arba plėsti esančias nacionalines schemas.

3. ŽINIŲ REGIONAI

Tikslai

Europos regionų mokslinių tyrimų pajėgumų stiprinimas, visų pirma visoje Europoje skatinant ir remiant „moksliniai tyrimais užsiimančių grupių“, jungiančių universitetus, mokslinių tyrimų centrus, įmones ir regionų valdžios institucijas, kūrimą.

Požūris

Vis plačiau pripažįstama, kad regionai atlieka svarbų vaidmenį ES mokslinių tyrimų ir plėtros srityje. Taip pat duomenys rodo, kad investicijos į MTTP didina regionų patrauklumą ir vietos verslo konkurencingumą. Intensyviai veikiančios MTTP grupės apima geriausias šios investicinės veiklos, kuri tiesiogiai prisideda prie vietinio konkurencinio pranašumo ir turi teigiamos įtakos augimui ir darbo vietų kūrimui, veikėjas. 2003 m. bandomoji veikla „Žinių regionai“¹ patvirtino tokių grupių svarbą ir siekį remti bei skatinti jų kūrimą.

Šie veiksmai padės Europos regionams sustiprinti jų investavimo į MTTP pajėgumus, taip pat maksimaliai padidins sėkmingo suinteresuotų subjektų dalyvavimo Europos mokslinių tyrimų projektuose galimybes ir sudarys palankesnes sąlygas grupių atsiradimui, taip skatinant Europos regioninę plėtrą. Veiksmai sudarys palankesnes sąlygas prie Europos mokslinių tyrimų erdvės kūrimo prisidedančių regioninių grupių kūrimui. Taip pat bus siekiama labiau ir tikslingiau panaudoti struktūrinius fondus investicijoms į MTTP gerinant sąveiką tarp regioninės ir mokslinių tyrimų politikos, pirmiausiai parengiant regionų mokslinių tyrimų strategijas, kurias regionų valdžios institucijos gali įtraukti į savo ekonominės plėtros strategijas.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas įvairių valstybių narių kaimyninių regionų bendradarbiavimui.

¹ Europos Parlamento iniciatyva bandomoji veikla „Žinių regionai“ buvo įtraukta į 2003 m. Bendrijos biudžetą. Po šios veiklos buvo paskelbtas konkursas pagal Bendrijos 6-ąją bendrąją MTTP programos (2004 m.) dalį „Nuoseklus politikos krypties plėtojimas“.

Įgyvendinat programos dalį „Žinių regionai“ siekiama prisidėti prie moksliniais tyrimais užsiimančių grupių kūrimui skirtų optimalių politikos krypčių ir strategijų rengimo ir įgyvendinimo. Pagal šią dalį vykdoma veikla ypač sustiprins regionų mokslinių tyrimų darbotvarkių svarbą ir veiksmingumą pasitelkus abipusį mokymąsi, skatins ir stiprins grupių bendradarbiavimą ir prisidės prie esamų MTTP užsiimančių grupių darnaus vystymosi stiprinimo, taip pat skatins puoselėti naujų grupių kūrimui palankią aplinką visų pirma besikuriančiuose žinių regionuose. Parama visų pirma bus teikiama poreikiais pagrįstiems ir į problemos sprendimą nukreiptiems projektams konkrečiose technologijų srityse ar sektoriuose ¹.

Šie veiksmai bus vykdomi visuose regionuose, įskaitant konvergencijos tikslui priskiriamus ² regionus.

Veikla

Projektuose paprastai turėtų dalyvauti regionų valdžios institucijos, regionų plėtros agentūros, universitetai, mokslinių tyrimų centrai, įmonės, taip pat atitinkamos technologijų perdavimo, finansų ar pilietinės visuomenės organizacijos. Pagal *Žinių regionų* projektus bus vykdoma ši veikla:

¹ Prireikus gali būti įtrauktos kelios skirtingos technologijų sritys.

² Konvergencijos tikslui priskiriami regionai – 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo, (OL L 239, 2006 9 1, p. 248) 5 straipsnyje nurodyti regionai. Tai apima konvergencijos tikslui priskiriamus regionus, regionus, atitinkančius reikalavimus gauti finansavimą iš Sanglaudos fondo, ir atokiausius regionus.

- Regionų ar tarpvalstybinių grupių ir jų bendradarbiavimo **mokslinių tyrimų darbotvarkių analizė, plėtojimas ir įgyvendinimas**. Ši veikla apims analizę ir į MTTP pajėgumus ir prioritetus orientuotą įgyvendinimo planą. Projektuose bus naudojami numatymo, lyginamosios analizės ar kiti metodai, atskleidžiantys tikėtiną naudą, pavyzdžiui, stipresnius ryšius tarp dalyvaujančių grupių, optimalų dalyvavimą Europos mokslinių tyrimų projektuose ir didesnę jų poveikį regionų vystymuisi. Juose taip pat gali būti numatomi tarpregioniniai bandomieji veiksmai. Šia veikla visų pirma siekiam skatinti sustiprintą Bendrijos regioninių fondų ir kitų Bendrijos bei nacionalinių fondų papildomumą.
- Regionų, kuriuose yra mažiau išvystyti moksliniai tyrimai, „**kuravimas**“, atliekamas labai išsivysčiusių regionų, remiantis į MTTP orientuotų grupių kūrimu. Tarpvalstybiniai regionų konsorciumai sutelks ir suvienys mokslinių tyrimų subjektus iš akademinio, pramonės ir viešosios valdžios sluoksnių, kurie padėtų surasti „orientacinių“ sprendimų technologiniu požiūriu mažiau išsivysčiusiems regionams.
- **Iniciatyvos mokslinių tyrimų subjektų ir institucijų integracijai** į regionų ekonomiką pasitelkiant jų sąveiką grupių lygiu pagerinti. Bus imamasi tarpvalstybinės veiklos siekiant pagerinti mokslinių tyrimų subjektų ir vietos verslo bendruomenės ryšius, taip pat atitinkamą veiklą tarp grupių. Siekiant įrodyti integracijos naudą, ši veikla galėtų prisidėti prie MTTP papildomų aspektų nustatymo.

Taip pat bus remiama veikla, skatinanti sistemingą tarpusavio keitimąsi informacija, panašių projektų sąveiką ir atitinkamais atvejais sąveiką su veiksmais, vykdomais pagal kitas atitinkamas Bendrijos programas (pavyzdžiui, analizės ir sintezės seminarai, apskrito stalo diskusijos, leidiniai), pabrėžiant visų pirma šalių kandidačių ir asocijuotųjų šalių bei valstybių narių, kurios į ES įstojo po 2004 m. gegužės 1 d., dalyvavimą.

4. MOKSLINIŲ TYRIMŲ POTENCIALAS

Tikslas

Skatinimas panaudoti visą išplėstos Sąjungos mokslinių tyrimų potencialą atveriant ir plėtojant esamą ar naują kompetenciją ES konvergencijos tikslui priskiriamuose ir atokiausiuose regionuose bei padedant didinti jų mokslo darbuotojų pajėgumus sėkmingai dalyvauti mokslinių tyrimų veikloje Bendrijos lygiu.

Požūris

Siekiant, kad būtų remiamas viso išplėtos Sąjungos mokslinių tyrimų potencialo panaudojimas, šiam tikslui skirtais veiksmais bus siekiama atverti mokslinių tyrimų grupių potencialą, visų pirma Europos Sąjungos konvergencijos tikslui priskiriamuose ir atokiausiuose regionuose, kurie šiuo metu išnaudoja ne visas savo galimybes arba kuriems reikia naujų žinių ir paramos savo potencialui realizuoti. Veiksmai bus pirmiausia grindžiami buvusiomis ir esamomis priemonėmis, pavyzdžiui, pagal 5-ąją bendrąją programą įsteigtais Europos kompetencijos centrais tuo metu stojusiose šalyse ir šalyse kandidatėse bei *Marie Curie* stipendijomis priimančioms organizacijoms, skirtomis žinių perdavimui. Jie taip pat papildys veiklą, kurios imsis Europos socialinis fondas pagal naująją sanglaudos politiką (2007–2013 m.), kurioje daug dėmesio skiriama moksliniams tyrimams skirtų žmogiškųjų išteklių plėtojimui nacionaliniu lygiu reikalavimus atitinkančiose srityse.

Skiriant dėmesį tokių mokslinių tyrimų grupių ir kitų ES valstybių narių ar asocijuotųjų šalių mokslinių tyrimų centrų bendradarbiavimo stiprinimui ir plėtimui, bus svariai prisidedama prie jų potencialo atvėrimo bei jų ilgalaikio tvaraus vystymosi. Optimizuojant jų tarptautinę įtaką ir pripažinimą, vadovavimo galimybes bei mokslininkų kompetencijos kokybę, šios mokslinių tyrimų grupės taps labiau pastebimos ir joms bus lengviau dalyvauti Europos mokslinių tyrimų erdvėje.

Veikla

Veiksmams bus ypač skatinamos viešojo ir privačiojo sektorių mokslinių tyrimų grupių ES konvergencijos tikslui priskiriamuose ir atokiausiuose regionuose, atrinktų remiantis kokybe ir dideliu potencialu, bei kitų Europos regionuose veikiančių stiprių mokslinių tyrimų grupių strateginės partnerystės, įskaitant porinius projektus. Ypatingas dėmesys bus skiriamas tikėtinam ilgalaikiam partnerystės poveikiui tiek ES, tiek regionų lygiu. Siekiant realizuoti visą šių grupių potencialą (t.y. sustiprinti jų žinias, plėtoti papildomas kompetencijos rūšis, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų vadybos srityje, arba padaryti, kad tos grupės taptų labiau pastebimos), bus teikiama parama atrinktom mokslinių tyrimų grupėms atrankos kriterijus atitinkančiuose regionuose pagal mokslinių tyrimų programas, parengtas pagal strategines partnerystes, siekiant:

- keistis pažangiąja patirtimi ir žiniomis pasitelkiant atrankos kriterijus atitinkančiuose regionuose atrinktų centrų mokslinių tyrimų darbuotojų ir vienos ar kelių partnerių organizacijų kitoje ES valstybėje narėje ar asocijuotoje šalyje tarpvalstybines abipuses komandiruotes, užtikrinant atrankos kriterijus atitinkančiuose regionuose atrinktų centrų komandiruotų darbuotojų privalomojo sugrįžimo mechanizmus;
- atrinktuose esamos ar naujos kompetencijos centruose įdarbinti atvykstančius patyrusius mokslo darbuotojus, įskaitant vadybininkus, kad jie galėtų perduoti žinias ir (arba) mokyti mokslo darbuotojus, tokiu būdu visų pirma skatinant išvykusių mokslo darbuotojų grįžimą į savo šalį;

- įsigyti ir kurti tam tikrą mokslinių tyrimų įrangą bei kurti materialinę bazę, skirtą atrinktiems esamos ar naujos kompetencijos centrams remiant mokslinių tyrimų programas, parengtas pagal strateginę partnerystę;
- rengti seminarus ir konferencijas siekiant palengvinti žinių perdavimą regioniniu, nacionaliniu ir tarptautiniu lygiais, dalyvaujant atrinktų centrų darbuotojams ir mokslo darbuotojams iš kitų šalių pagal atrinktų centrų mokymo pajėgumų ir pripažinimo plėtojimo programą; užtikrinti pagal šią schemą atrinktų centrų mokslo darbuotojų dalyvavimą tarptautinėse konferencijose ar trumpalaikiuose mokymo renginiuose, siekiant keistis žiniomis, kurti tinklus ir pristatyti juos labiau tarptautinėje aplinkoje;
- vykdyti informacijos skleidimo ir skatinimo veiklą, kuri užtikrintų didesnę atrinktų centrų ir jų veiklos matomumą.

Be to, neatsižvelgiant į šias paramos priemones, vykdant šiuos veiksmus atrankos kriterijus atitinkančiuose regionuose atrinkti centrai, kurie prašo finansavimo arba jo neprašo, galės pasinaudoti galimybe gauti nepriklausomų tarptautinių ekspertų atliktą savo mokslinių tyrimų bendros kokybės ir infrastruktūrų įvertinimą. Šį įvertinimą atliktų Komisijos paskirti aukšto lygio nepriklausomi tarptautiniai ekspertai.

5. MOKSLAS VISUOMENĖJE

Tikslas

Siekiant sukurti atvirą, veiksmingą ir demokratinę Europos žinių visuomenę, reikia skatinti darnią mokslo ir technologinių pastangų integraciją ir su tuo susijusią mokslinių tyrimų politiką socialiniame Europos tinkle, Europos mastu skatinant mąstyti ir diskutuoti mokslo ir technologijų bei jų sąsajų su visais visuomenės ir kultūros aspektais klausimais.

Požiūris

Įgyvendinant dalį „Mokslas visuomenėje“ ypač išplečiamas ir pratęsiamas pagal Šeštąją bendrąją programą pradėtas bandomasis darbas ir joje yra dar didesnių siekių Europos mokslinių tyrimų politikos atžvilgiu.

Europos visuomenių kūrimas labai priklauso nuo jų sugebėjimo kurti, panaudoti ir skleisti žinias, taigi nuolat įgyvendinti naujoves. Šiuo atžvilgiu moksliniai tyrimai, kurie yra „žinių trikampio“, susidedančio iš mokslinių tyrimų, švietimo ir inovacijų, dalis, vaidina svarbų vaidmenį ir toliau turėtų išlikti varomąja jėga skatinant augimą, gerovę ir tvarų vystymąsi.

Kad šis tikslas būtų pasiektas, būtina sukurti socialinę ir kultūrinę aplinką, palankią sėkmingiems ir praktikoje pritaikomiems moksliniams tyrimams. Tai reiškia, kad atsižvelgiama į teisėtus visuomenės poreikius ir susirūpinimą, pradedant platesnes demokratiškas diskusijas su aktyvesne ir labiau informuota visuomene, sudarant geresnes kolektyvinio pasirinkimo mokslo srityje sąlygas ir pilietinės visuomenės organizacijoms suteikiant galimybę su šiuo susirūpinimu susijusius mokslinius tyrimus pavesti atlikti trečiosioms šalims. Taip pat reikėtų sudaryti mokslo profesijoms palankų klimatą, sukelti naują investicijų į mokslą bangą ir užtikrinti žinių sklaidą – būtent šiais elementais grindžiama Lisabonos strategija. Šia veikla taip pat bus siekiama į mokslo pasaulį visapusiškai įtraukti moteris.

Šiame programos „Pajėgumai“ skirsnyje daug dėmesio bus skiriama tam tikrų sąlygų sudarymui, kad tokia palanki aplinka Europoje taptų greičiau norma, nei išimtis.

Pirmiausiai reikia spręsti mokslinio susiskaldymo pavojaus mūsų visuomenėje klausimą. Ryškėja atotrūkis tarp atitinkamomis žiniomis galinčių pasinaudoti ir šios galimybės neturinčių subjektų, tų, kurie negali daryti įtakos mokslinių tyrimų politikos formavimui ir šią galimybę turinčių. Dėl šios situacijos susiduriama su piliečių dviprasmišku požiūriu į galimą mokslo ir technologijų naudą ir į būtinybę vykdyti veiksmingą šios srities visuomeninę kontrolę. Viena vertus, piliečiai ragina atlikti daugiau mokslinių tyrimų, skirtų esamoms neišspręstoms problemoms (ligos, tarša, epidemijos, nedarbas ir kt.) spręsti, ir geriau numatyti jų galimą poveikį ateityje. Kita vertus, jie negali nereikšti nepasitikėjimo tam tikrais mokslo naudojimo atvejais ir galimu asmeninio suinteresuotumo demonstravimu sprendimų priėmimo procese.

Silpną mokslo integraciją į visuomenę lemia daugelis priežasčių:

- nepakankamas visuomenės dalyvavimas nustatant prioritetus ir mokslo politikos kryptis, neleidžiantis plačiau svarstyti galimos atitinkamos rizikos ir pasekmių;
- didėjančios abejonės dėl tam tikros mokslinių tyrimų raidos, kontrolės trūkumo pajutimas ir atviri klausimai, susiję su pagarba pagrindinėms vertybėms;
- suvokimas, kad mokslo pasaulis yra nutolęs nuo ekonomikos ir socialinio gyvenimo kasdienybės;
- abejojimas mokslinių įrodymų, pateiktų viešosios politikos formuotojams, objektyvumu;
- nepakankama visuomenei pateiktos mokslinės informacijos kokybė.

Laikantis pasirinkto požiūrio siekiama:

- solidesnių politikos kryptių stiprinimui reikalingų žinių įteisinimo ir naudojimosi jomis mechanizmus padaryti atviresniais ir skaidresniais;
- nustatyti etika pagrįstų mokslinių tyrimų gaires atsižvelgiant į pagrindines teises;
- sudaryti sąlygas Europai imtis aktyvesnio vaidmens pasaulyje diskutuojant apie bendrųjų vertybių, lygių galimybių ir visuomenės dialogo skatinimą;

-
- pašalinti atotrūkį tarp mokslinį išsilavinimą turinčių ir jo neturinčių asmenų, skatinti pomėgį mokslinei kultūrai tiesiogiai veikiant šalia visų piliečių (įtraukiant miestus, regionus, fondus, mokslo centrus, muziejus, pilietinės visuomenės organizacijas ir kt.);
 - skatinti visuomenės dialogą mokslinių tyrimų politikos srityje ir pilietinės visuomenės organizacijų aktyvesnę dalyvavimą į mokslinių tyrimų veikloje;
 - ieškoti būdų, kaip pagerinti Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemos valdymą;
 - formuoti mokslo ir mokslo darbuotojų įvaizdį, kuris būtų reikšmingas visiems, visų pirma jaunimui;
 - skatinti moteris toliau siekti mokslinės karjeros ir geriau panaudoti savo profesinį ir mokslinį talentą visų labui;
 - atnaujinti mokslinės informacijos teikimą skatinant modernių priemonių kūrimą siekiant didesnio poveikio ir padėti mokslininkams glaudžiau bendradarbiauti su žiniasklaidos atstovais.

Programos dalis „Mokslas visuomenėje“ bus įgyvendinama pasitelkiant:

- su politika susijusius veiksmus ir mokslinius tyrimus, tiesiogiai remiamus pagal šią temą;

- valstybių narių bendradarbiavimą nustatant bendrus tikslus ir stiprinant nacionalinę praktiką vadovaujantis atviruoju koordinavimo metodu;
- dalyje „Mokslas visuomenėje“ sprendžiamų klausimų panaudojimo ir poveikio kitoms Bendrosios programos dalims skatinimą, paramą ir stebėseną¹; pagal šią temą bus užtikrintas bendras klausimų, susijusių su mokslu visuomenėje visoje Bendrojoje programoje ir kitoje atitinkamoje Bendrijos veikloje (pavyzdžiui, susijusioje su švietimus ir kultūra), koordinavimas.

Bus vykdomi trijų krypčių veiksmai.

Pirmoji veiksmų kryptis: Dinamiškesnis mokslo ir visuomenės ryšių valdymas

- **Europos mokslo sistemos stiprinimas ir tobulinimas**

Tikimasi, kad Europos mokslo sistema sustiprins inovacijų potencialą, o visuomenė turi geriau suprasti jos sudedamąsias dalis, jos ekonomiką, taisykles ir įpročius. Bus nagrinėjami trys svarbūs aspektai, susiję su veiklos vykdytojais ir Europos mokslinių tyrimų erdvės varomąja jėga:

- politikos formavimui Europoje skirtų mokslinių konsultacijų ir kompetencijos (įskaitant rizikos valdymą) panaudojimo bei poveikio stebėsenos gerinimas ir praktinių priemonių bei sistemų (pavyzdžiui, elektroninių tinklų) kūrimas;
- pasitikėjimo ir savireguliacijos mokslinėje bendruomenėje skatinimas;

¹ Tai apima pagal Specialiąją programą „Bendradarbiavimas“ teikiamų projektų, susijusių su etikos požiūriu jautriais klausimais, etinio svarstymo procedūras.

- diskusijų apie informacijos sklaidą, įskaitant galimybes pasinaudoti moksliniais rezultatais, ir mokslinių leidinių ateitį skatinimas, taip pat atsižvelgiant į priemones, skirtas visuomenės galimybėms gauti informaciją gerinti.

- **Aktyvesnis dalyvavimas numatant ir patikslinant politines, visuomenines ir etines problemas**

Visuomenės siekiai ir susirūpinimas bei pagrindiniai etikos principai turi būti labiau įtraukiami į visą mokslinių tyrimų procesą, kad būtų sukurta mokslo darbuotojams ir visai visuomenei saugesnė ir konstruktyvesnė aplinka. Įtraukiami trys aspektai:

- aktyvesnis dalyvavimas sprendžiant su mokslu susijusius klausimus,
- kompetentingų diskusijų apie etiką ir mokslą sąlygos,
- didesnis dėmesys diskusijoms mokslo bendruomenėje mokslinių tyrimų socialinių aspektų klausimais.

- **Geresnis mokslo ir technologijų vietos visuomenėje supratimas**

Siekiant išspręsti mokslo ir visuomenės santykių klausimą pasitelkus tvirtas politikos kryptis, būtina Europos lygiu plėsti, konsoliduoti ir skleisti mokslo istorijos, mokslo ir technologijų paveldo, sociologijos ir filosofijos žinias. Šiuo tikslu šių mokslo sričių mokslininkai turėtų kurti tinklus, siekdami susisteminti mokslinius tyrimus ir diskusijas, kad būtų galima atskleisti, kaip iš tiesų mokslas prisideda prie Europos visuomenės ir identiteto kūrimo, visų pirma pabrėžiant:

- mokslo, demokratijos ir teisės ryšius;

-
- mokslo ir technologijų etikos mokslinius tyrimus;
 - mokslo ir kultūros tarpusavio įtaką;
 - mokslininkų vaidmenį ir įvaizdį;
 - visuomenės supratimą apie mokslą ir viešų diskusijų skatinimą.

- **Stiprėjantis universitetų vaidmuo**

Bus siekiama remti atitinkamas reformas, kurios sudarys sąlygas universitetams kartu su įmonėmis ir plačiąja visuomene visapusiškai dalyvauti žinių kūrimo, sklaidos ir keitimosi žiniomis veikloje (kartu su Bendrijos iniciatyvomis, susijusiomis su universitetų vykdomais moksliniais tyrimais). Bus skiriamas dėmesys šiai veiklai:

- geresnių bendrų sąlygų universitetų atliekamiems veiksmingesniems moksliniams tyrimams sudarymui;
- struktūrinės partnerystės su verslo sektoriumi plėtojimo skatinimui atsižvelgiant į universitetų mokslinių tyrimų valdymo pajėgumus;
- universitetų ir plačiosios visuomenės keitimosi žiniomis stiprinimui.

Antroji veiksmų kryptis: Potencialo stiprinimas, horizontų plėtimas**• Lyčių aspektas ir moksliniai tyrimai**

Remiantis Komisijos tarnybų darbo dokumente ir Tarybos išvadose ¹ nurodytomis politikos gairėmis bei kitomis atitinkamomis Bendrijos politikos gairėmis, bus įgyvendintas pozityvių veiksmų planas siekiant sustiprinti moterų vaidmenį mokslinių tyrimų srityje ir pabrėžti mokslinių tyrimų lyčių aspektą. Šiame plane bus numatytas kontekstas politinėms diskusijoms, stebėsenai, koordinavimui ir mokslinių tyrimų stiprinimui. Jis apims:

- moterų vaidmens moksliniuose tyrimuose ir moksliniuose sprendimų priėmimo organuose skatinimą;
- mokslinių tyrimų lyčių aspektą;
- lyčių aspekto integravimą į Bendrijos mokslinių tyrimų politiką ir programas.

¹ „Moterys ir mokslas: kompetencija ir naujovės – lyčių lygybė moksle“ – SEC (2005) 370; 2005 m. balandžio 18 d. Tarybos išvados.

• Jaunimas ir mokslas

Šia veikla bus siekiama skatinti daugiau įvairių išsilavinimą turinčių asmenų pasirinkti mokslininko darbą, stiprinti kartų ryšius ir apskritai didinti mokslinį raštingumą. Europos mainai ir bendradarbiavimas bus sutelkti į jaunajai auditorijai pritaikytus mokslų mokymo metodus, paramą mokslines disciplinas dėstantiems asmenims (konceptija, mokymo medžiaga), mokyklų ir profesinio gyvenimo ryšių plėtojimui. Be to, gali būti remiami plataus europinio masto renginiai, kuriuose dalyvautų karjeros siekiantys jauni mokslininkai ir žymūs mokslininkai – kaip pavyzdys jaunimui. Bus nagrinėjamas pamatinių mokslinių tyrimų klausimas atsižvelgiant į socialinį kontekstą ir kultūros vertybes. Pasirinkti trys aspektai:

- parama formaliam ir neinstituciniam moksliniam ugdymui mokyklose, taip pat pasitelkiant mokslo centrus, muziejus ir kitas susijusias įstaigas;
- mokslinio švietimo ir mokslinės karjeros ryšių stiprinimas;
- mokslinių tyrimų ir koordinavimo veiksmai, susiję su naujais metodais mokslinio švietimo srityje.

Trečioji veiksmų kryptis: Mokslo ir visuomenės ryšių palaikymas

Bus skatinami veiksmingi abipusio ryšio kanalai, kurie sudarys sąlygas visuomenei ir politikos formuotojams įsitraukti į mokslą, o mokslininkams – palaikyti ryšį su visuomene. Laikantis šio požiūrio bus skiriamas prioritetas glaudesniajam mokslininkų ir žiniasklaidos profesionalų bendradarbiavimui bei keitimuisi geriausia praktika, taip pat bus sudarytos sąlygos aktyvesniam tikslinių grupių, pirmiausia vaikų ir jaunimo, mokslo darbuotojų, pristatančių mokslą visuomenei, ir specializuotos spaudos dalyvavimui. Veikla bus nukreipta į:

- patikimos mokslinės informacijos teikimą laiku spaudai ir kitoms žiniasklaidos priemonėms;
- mokymo veiksmai siekiant panaikinti atotrūkį tarp žiniasklaidos ir mokslinės bendruomenės;
- europinės dimensijos skatinimą visuomenei skirtuose mokslo renginiuose;
- mokslo skatinimą audiovizualinėmis priemonėmis pasitelkiant Europos bendros kūrybos darbus ir mokslo programų platinimą;
- geriausių tarpvalstybinių mokslinių tyrimų ir mokslinės informacijos teikimo skatinimą teikiant liaudies premijas;
- mokslinius tyrimus, skirtus tarpusavio bendravimui mokslo klausimais, įskaitant taikomus metodus ir gaunamus produktus, siekiant sustiprinti mokslo pasaulio ir platesnės politiką formuojančių asmenų auditorijos, žiniasklaidos ir plačiosios visuomenės tarpusavio supratimą.

6. PARAMA NUOSEKLIAM MOKSLINIŲ TYRIMŲ POLITIKOS PLĖTOJIMUI

Tikslas

Nacionalinės ir Bendrijos mokslinių tyrimų politikos veiksmingumo ir nuoseklumo didinimas ir jų derinimas su kitomis politikos kryptimis, viešųjų mokslinių tyrimų poveikio didinimas bei jų sąsajų su pramone plėtojimas ir viešosios paramos bei jos poveikio privačių dalyvių investicijoms poveikio stiprinimas.

Požiūris

Pagal šią dalį vykdoma veikla bus remiamas nuoseklus mokslinių tyrimų politikos plėtojimas papildant pagal programą „Bendradarbiavimas“ vykdomą koordinavimo veiklą ir prisidedant prie Bendrijos politikos ir iniciatyvų (pavyzdžiui, teisės aktai, rekomendacijos ir gairės), kurių tikslas – pagerinti valstybių narių politikos suderinamumą ir poveikį.

Ši veikla padės įgyvendinti Lisabonos strategiją, visų pirma padės siekti 3 % investicijų į mokslinius tyrimus tikslo, padedant valstybėms narėms ir Bendrijai parengti veiksmingesnę mokslinių tyrimų ir plėtros politiką. Siekiama pagerinti viešuosius mokslinius tyrimus ir jų sąsajas su pramone bei skatinti privačias investicijas į mokslinius tyrimus stiprinant viešąją paramą ir jos poveikį privačioms investicijoms. Tam reikia mokslinių tyrimų politikos pritaikymo galimybių, įvairesnių priemonių sutelkimo, pastangų peržengiant nacionalines sienas koordinavimo, taip pat kitų politikos krypčių sutelkimo, kad būtų sukurtos geresnės bendros sąlygos moksliniams tyrimams.

Veikla

Bus vykdomi dviejų krypčių veiksmai ¹:

Pirmoji veiksmų kryptis: Su moksliniais tyrimais susijusios viešosios politikos ir pramonės strategijų, įskaitant jų poveikį, stebėseną ir analizę

Siekiami suteikti informaciją, įrodymus ir analizę, kurie padėtų formuoti, įgyvendinti, vertinti ir tarpvalstybiniu lygiu koordinuoti viešąją politiką. Bus imamasi šių veiksmų:

- **Naudojamasi informacijos ir žvalgybos tarnyba (ERAWATCH)** siekiant remti įrodymais pagrįstos mokslinių tyrimų politikos kūrimą ir prisidėti prie Europos mokslinių tyrimų erdvės (ERA) sukūrimo suteikiant geresnį supratimą apie nacionalinės ir regioninės mokslinių tyrimų politikos, iniciatyvų ir sistemų pobūdį, sudedamąsias dalis ir vystymąsi. Europos požiūriu bus atliekamos klausimų, susijusių su mokslinių tyrimų politikos formavimu, analizės, pirmiausia susijusios su: mokslinių tyrimų sistemų vystymąsi skatinančiais veiksniais ir jų įtaka politikai bei valdymo struktūroms, naujais klausimais (uždaviniais) ir politikos pasirinkimo variantais, ir Europos lygiu bus atlikta valstybių narių pažangos kuriant ERA ir siekiant 3 % tikslo peržiūra.

¹ Veikla, susijusi su Europos mokslo sistemos stiprinimu ir gerinimu, pavyzdžiui, mokslinių konsultacijų ir kompetencijos klausimai, ir su „geresniu reglamentavimu“ susijusi veikla nagrinėjama šios Specialiosios programos dalyje „Mokslas visuomenėje“.

- **Vykdoma investicijų į pramoninius mokslinius tyrimus stebėseną** siekiant suteikti nuoseklų papildomą informacijos šaltinį, kuris padėtų orientuoti viešąją politiką, o įmonėms – nustatyti jų investicijų į MTTP strategijas inter alia ES ekonomikai ypač svarbiuose sektoriuose. Bus reguliariai atliekama įmonių ir sektoriaus investicijų į MTTP rodiklių lyginamoji analizė, privačių investicijų į MTTP tendencijų apžvalgos, sprendimams investuoti į MTTP įtaką darančių veiksnių ir įmonių praktikos analizė, ekonominio poveikio analizė ir politikos pasekmių įvertinimas.
- **Mokslinių tyrimų veiklos rodiklių kūrimas ir analizė bei jų poveikis ekonomikai.** Bus rengiami ir skelbiami mokslo ir technologijų srities nacionaliniai ir regionų pagrindiniai skaičiai ir lyginamoji analizė, atitinkamais atvejais pasitelkiant oficialius statistikos rodiklius, valstybių narių MTTP sistemų privalumų ir trūkumų įvertinimai, ES pozicijos ir veiklos rezultatų atliekant mokslinius ir technologinius tyrimus analizė.

Ši veikla bus vykdoma bendradarbiaujant su Jungtiniu tyrimų centru bei atliekant tyrimus bei pasitelkiant ekspertų grupes.

Antroji veiksmų kryptis: Mokslinių tyrimų politikos koordinavimas

Tikslas – savanoriškas mokslinių tyrimų politikos koordinavimo stiprinimas pasitelkiant:

- veiksmus, kurie padėtų įgyvendinti atvirojo koordinavimo metodą; ir

- tarpvalstybinio bendradarbiavimo bendro intereso klausimais iniciatyvas, vykdomas nacionaliniu ar regionų lygiu, atitinkamais atvejais įtraukiant kitus suinteresuotus subjektus (įskaitant pramonę, Europos organizacijas ir pilietinės visuomenės organizacijas).

Ši veikla padės spręsti bendro intereso klausimus, susijusius su moksliniais tyrimais ir kitomis atitinkamomis politikos sritimis, kurias reikėtų sutelkti siekiant sukurti ERA ir pasiekti 3 % investicijų į mokslinius tyrimus ES tikslą. Šia veikla bus: prisidedama prie veiksmingesnės nacionalinės ir regionų politikos plėtojimo pasitelkiant tarpusavio mokymąsi ir vertinimą, skatinamos šalių ir regionų grupių, besidominčių sritimis, kuriose vyrauja stipri tarpvalstybinė dimensija ar visuomeninė nauda, suderintos ar bendros iniciatyvos ir tam tikrais atvejais bus nustatyti klausimai, kuriems būtini vieni kitus papildantys ir stiprinantys veiksmai Bendrijos ir valstybių narių lygiu.

Kelių šalių ir regionų vykdomos iniciatyvos gali apimti nacionalinės ir regionų politikos tarpusavio vertinimą, keitimąsi patirtimi ir personalu, bendrus įvertinimus ir poveikio įvertinimus, bendrą iniciatyvų plėtojimą ir įgyvendinimą.

7. TARPTAUTINIO BENDRADARBIAVIMO VEIKLA

Tikslas

Tam, kad taptų konkurencinga ir pirmautų pasauliniu mastu, Europos Sąjungai reikia tvirtos ir nuoseklios tarptautinės mokslo ir technologijų politikos. Pagal įvairias Bendrosios programos programas bus imamasi tarptautinių veikslių įgyvendinant bendrą tarptautinio bendradarbiavimo strategiją

Ši tarptautinė politika turi tris vienas nuo kito priklausančius tikslus:

- remti Europos konkurencingumą pasitelkiant strateginę partnerystę su trečiosiomis šalimis pasirinktose mokslo srityse ir skatinant geriausius trečiųjų šalių mokslininkus dirbti Europoje;
- sudaryti palankesnes sąlygas ryšiams su trečiųjų šalių partneriais siekiant užtikrinti geresnę prieigą prie kitur pasaulyje vykdomų mokslinių tyrimų;
- spręsti konkrečias problemas, su kuriomis susiduria trečiosios šalys, arba kurios bendros visiems, remiantis abipusiu interesu ir abipuse nauda.

Požūris

Siekiant apibrėžti ir nustatyti vykdant konkrečius tarptautinio bendradarbiavimo veiksmus pagal Specialiąją programą „Bendradarbiavimas“ su konkrečiomis trečiosiomis šalimis (tarptautinio bendradarbiavimo šalimis partnerėmis ¹) atliekamų abipusio intereso ir naudos mokslinių tyrimų prioritetines sritis, bus plėtojamas vykstantis politinis dialogas ir stiprinami partnerystės su įvairiais šių trečiųjų šalių regionais tinklai siekiant prisidėti prie šių veiksmų įgyvendinimo. Bus stiprinama nacionalinės veiklos tarptautinio mokslinio bendradarbiavimo srityje darna remiant (valstybių narių ir asocijuotųjų šalių) nacionalinių programų koordinavimą pasitelkiant nacionalinės MTTP politikos ir veiklos daugiašalį koordinavimą. Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis pagal Bendrąją programą visų pirma bus nukreiptas į šias šalių grupes ²:

- šalis kandidatės ³;
- Viduržemio jūros regiono šalis partnerės, Vakarų Balkanų šalis ⁴, taip pat Rytų Europos ir Vidurio Azijos šalis ⁵;
- besivystančias šalis, sutelkiant dėmesį į kiekvienos atitinkamos šalies ar regiono konkrečius poreikius ⁶;
- naujas ekonomikos sistemas ⁶.

¹ Žr. dalyvavimo taisykles.

² Šiuo metu įgyvendinant Europos kaimynystės politiką dalyvauja 9 Viduržemio jūros regiono šalys partnerės ir 6 Rytų Europos bei Vidurio Azijos šalys.

³ Išskyrus asocijuotąsias šalis kandidatės.

⁴ Išskyrus asocijuotąsias potencialias šalis kandidatės.

⁵ Armėnija, Azerbaidžanas, Baltarusija, Gruzija, Kazachstanas, Kirgizija, Moldova, Rusija, Tadžikistanas, Turkmėnistanas, Ukraina ir Uzbekistanas.

⁶ Atkreipiant dėmesį, kad Lotynų Amerikoje yra ir besivystančių, ir naujų ekonomikos sistemų.

Teminio tarptautinio bendradarbiavimo mokslo srityje veiksmai vykdomi pagal Specialiąją programą „Bendradarbiavimas“. Tarptautiniai veiksmai žmogiškųjų išteklių srityje vykdomi pagal Specialiąją programą „Žmonės“. Bus įgyvendinami horizontalūs paramos veiksmai ir priemonės, daugiausia dėmesio skiriant ne atskirai teminei ar tarpdisciplininei sričiai, kuriai taikoma programa „Bendradarbiavimas“, ir šiuos veiksmus bei priemones galima tam tikrais atvejais papildyti konkrečiais abipusio intereso bendradarbiavimo veiksmais. Siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi nuoseklaus požiūrio ir plėtojama sąveika su kitomis Bendrijos priemonėmis (pavyzdžiui, Pasirengimo narystei pagalbos priemone, Europos kaimynystės politikos priemone, reglamentu dėl Pagalbos besivystančioms šalims Azijoje ir Lotynų Amerikoje ir pagalbos vystymuisi schemomis), bus stiprinamas bendras tarptautinio bendradarbiavimo veiksmų koordinavimas pagal įvairias programas. Atsižvelgiant į patirtį, įgytą vykdant INTAS ir remiantis bendradarbiaujant su Rytų Europos ir Vidurio Azijos šalimis atliktu darbu, įgyvendinant šią programą ir programas „Bendradarbiavimas“ bei „Žmonės“ bus vykdoma tęstinumą užtikrinanti veikla.

Komisija užtikrins tarptautinio bendradarbiavimo veiklos, vykdomos viso Bendrosios programos įgyvendinimo metu, įskaitant politinį dialogą su šalimis partnerėmis, regionais partneriais ir tarptautiniais forumais koordinavimą.

Veikla

Pagrindinė veikla, skirta bendrai sutartai tarptautinio bendradarbiavimo mokslo srityje politikai plėtoti, apima:

- **dvišalio regionų bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje koordinavimą, įskaitant prioritetų nustatymą ir bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje politikos apibrėžimą.**

Bendrijos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje prioritetų nustatymas bus grindžiamas išsamiu politiniu dialogu su šalims partnerėmis ir regionais partneriais atsižvelgiant į jų socialines ir kultūrinės sąlygas bei mokslinių tyrimų pajėgumus. Šis bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje dialogas vykdomas įvairiais lygiais, pavyzdžiui, tarptautiniuose forumuose (įvairios JT konvencijos), dvišaliuose regionų institucijų dialoguose ¹, įskaitant Azijos ir Europos susitikimus (ASEM), Lotynų Amerikos, Karibų jūros šalių ir ES (ES-LAC), Viduržemio jūros regiono šalių ir Vakarų Balkanų partnerystėse, pagal ES ir AKR (Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno šalių) ir Rytų Europos ir Vidurio Azijos šalių ² ir dvišalius bei daugiašalius susitarimus, taip pat neoficialiuose mokslininkų ir kitų socialinių partnerių tarpregioniniuose susitikimuose.

¹ Šiame kontekste dvišalis regionų dialogas – valstybių narių, EB ir atitinkamų trečiųjų šalių dialogas.

² Kuriame taip pat galėtų dalyvauti Tarptautinis mokslo ir technologijų centras (TMTC) ir Mokslo ir technologijų centras (MTC).

Todėl didžiausiu prioritetu taps dvišalių regionų dialogų ir (arba) dvišalių dialogų stiprinimas siekiant orientuoti tarptautinį bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityje ir nustatyti jo pagrindą bei abipusio intereso ir naudos mokslinių tyrimų sričių bendras nustatymas. Toks dialogas ir partnerystė bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje yra veiksmingiausias būdas bendrai ir tarpusavio sutarimu nustatytiems tikslams pasiekti atsižvelgiant į konkrečius regionų ar šalių poreikius. Atitinkamai tarptautinis bendradarbiavimas mokslo ir technologijų srityje pagal Bendrąją programą bus nuosekliai valdomas formuojant integruotą mokslinių tyrimų politiką atsižvelgus į tų dialogų rezultatus ir susitarimus dėl mokslo bei technologijų ¹.

Šios iniciatyvos bus įgyvendinamos vykdant konkrečią tarptautinio bendradarbiavimo veiklą, kuri plėtos regionų dialogus aktyviai konsultuojantis su valstybėmis narėmis, asocijuotosiomis šalimis ir tarptautinio bendradarbiavimo šalimis partnerėmis.

Šis prioritetų nustatymas ir bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje politikos apibrėžimas turės tiesioginį ir išmatuojamą poveikį kitai veiklai, numatyta tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje pagal Specialiąją programą „Pajėgumai“, būtent: susitarimų dėl mokslo ir technologijų, bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje partnerysčių stiprinimui bei plėtojimui ir teigiamai sąveikai koordinuojant nacionalinę politiką ir veiklą tarptautinio bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje.

Atsižvelgiant į susitarimus dėl mokslo ir technologijų bei remiantis apibrėžtais prioritetais, naujų elementų, dėl kurių būtina imtis veiksmų, kurie turi būti patvirtinti politiniu lygiu ir kurie turi būti įgyvendinami pagal šias temas, nustatymui bus suteiktas prioritetas.

¹ Atsižvelgiant į Bendrijos interesus, susitarimai buvo sudaryti su visais pagrindiniais pramoninių šalių ir naujų ekonomikos sistemų partneriais, taip pat beveik su visomis šalimis, įtrauktomis į Europos kaimynystės politiką.

Be to, mokslininkų dalyvavimas trečiųjų šalių nacionalinėse mokslinių tyrimų programose leis visapusiškai panaudoti susitarimų dėl mokslo ir technologijų teikiamas galimybes ir leis mokslininkams abipusiškai susipažinti su trečiųjų šalių mokslinių tyrimų sistemomis ir kultūra. Todėl pagal Bendrąją programą bus padengiamos valstybių narių ir asocijuotųjų šalių mokslininkų dalyvavimo nacionalinėse trečiųjų šalių programose išlaidos, esant abipusiam interesui ir naudai. Toks bendradarbiavimas vyks konkurenciniu pagrindu.

Bendri projektai, vykdomi pagal minėtus dialogus ir bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje susitarimus bus orientuoti į poreikius, bus pakankamai dideli, t. y. pareikalaus solidžios partnerystės, kompetencijos ir finansavimo, bei turės svarų socialinį ir ekonominį poveikį. Projektai bus nukreipti į prioritetus, kurie bus nustatyti politinio dialogo apie bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityje regioninių forumų metu, ir bus skelbiami specialūs atskiriems regionams ar tarptautinio bendradarbiavimo šalių partnerių grupėms skirti kvietimai teikti paraiškas. Šių dialogų rezultatai padės nustatyti konkrečių tarptautinio bendradarbiavimo veiksmų prioritetus ir poreikius skirtingose Specialiosios programos „Bendradarbiavimas“ temose.

- **Dvišalis koordinavimas siekiant stiprinti ir plėtoti partnerystes mokslo ir technologijų srityje**

Siekiant sustiprinti mokslinių tyrimų pajėgumus ir mokslinių tyrimų veiksmus, bus toliau plėtojamas nustatytų prioritetų įgyvendinimas vykdant veiksmus – kuriant bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje lygiateises partnerystes, pergrupuojant įvairius suinteresuotus subjektus (partnerius iš mokslinių tyrimų, pramonės sričių, valdymo struktūrų ir pilietinės visuomenės). Įrodyta, kad tai yra tinkamiausia priemonė siekiant sutelkti ir sustiprinti bendras partnerių pastangas. Šioms partnerystėms reikės pasitelkti įvairius dalykus apimančius požiūrius, kad būtų galima tinkamai reaguoti į įvairius poreikius pasaulio, regionų ir (arba) šalies lygiu.

Mokslo ir technologijų partnerystės plėtojimas bus grindžiamas regioniniu vadovavimu ir politinių iniciatyvų koordinavimu nustatytoje prioriteto srityse. Jas valdys iniciatyvinės grupės, kurias sudarys tam tikras atstovų iš kiekvieno regiono skaičius ir kuriose galės dalyvauti visi partneriai iš atitinkamų regionų, atsižvelgiant į jų interesus ir mokslinių tyrimų pajėgumus. Šios partnerystės skatins bendrą mokslinių tyrimų veiklą ir nuolatinį politinį dialogą įgyvendinto bendradarbiavimo veiksmingumo ir efektyvumo, taip pat būsimų poreikių nustatymo klausimais.

- **Parama valstybių narių ir asocijuotųjų šalių nacionalinės politikos ir veiklos, susijusios su tarptautiniu bendradarbiavimu mokslo ir technologijų srityje, koordinavimui**

Siekiant skatinti veiksmingą ir efektyvią tarptautinę Bendrijos bendradarbiavimo mokslo srityje strategiją ES lygiu, būtina nuolat koordinuoti nacionalinę politiką, kad būtų galima įvykdyti įsipareigojimus, prisiimtus pagal regionų ir dvišalius dialogus mokslo ir technologijų klausimais.

Šis koordinavimas sustiprins vykdomų valstybių narių ir tarptautinio bendradarbiavimo šalių partnerių dvišalių bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje iniciatyvų veiksmingumą ir poveikį bei teigiamą jų tarpusavio sąveiką. Jis taip pat sustiprins Bendrijos ir valstybių narių vykdomos bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje veiklos papildomumą.

Be to, jis remia „bendrosios vizijos“ įgyvendinimą, palengvinant naujoviškų programinių metodų taikymą ir glaudžiau bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis plėtojant ir realizuojant nuoseklų ES bendradarbiavimą mokslo ir technologijų srityje.

II PRIEDAS

ORIENTACINIS SUMOS PASKIRSTYMAS (mln. EUR)

Mokslinių tyrimų infrastruktūros ¹	1 715
MVĮ skirti moksliniai tyrimai	1 336
Žinių regionai	126
Mokslinių tyrimų potencialas	340
Mokslas visuomenėje	330
Nuoseklus mokslinių tyrimų politikos plėtojimas	70
Tarptautinio bendradarbiavimo veikla	180
IŠ VISO	4 097

¹ Įskaitant ne didesnę kaip 200 mln. EUR įnašą į Europos investicijų banką, skirtą jo rizikos pasidalijimo finansinei priemonei, kaip nurodyta III priede. 100 mln. EUR iš šios sumos bus skirta 2007–2010 m. metiniams įnašams.

III PRIEDAS

Rizikos pasidalijimo finansinė priemonė

Pagal II priedą Bendrija skirs įnašą (koordinavimo ir paramos veikla) Europos investicijų bankui (EIB), kuris taps rizikos pasidalijimo finansinės priemonės (RPF) partneriu. RPF, kurią bendrai finansuos Bendrija ir EIB, yra skirta privačiojo sektoriaus investicijoms į mokslinius tyrimus, technologinę plėtrą ir demonstracinę veiklą, įskaitant inovacijas, visoje Europoje skatinti.

Bendrijos įnašas padidins Banko rizikos valdymo galimybes sudarydamas sąlygas i) suteikti daugiau su tam tikro lygio rizika susijusių EIB paskolų ir garantijų bei ii) finansuoti rizikingesnę, nei būtų galima be tokios Bendrijos paramos, europinę MTTP veiklą padedant pašalinti trūkumus rinkoje. Bus siekiama:

- padidinti vertę srityse, kuriose rinka negali suteikti reikiamo finansavimo; ir
- atlikti katalizatoriaus vaidmenį darant įtaką privatioms investicijoms.

Bendrijos įnašas bus skirtas RPF pagal II priede išdėstytas sąlygas.

EIB skolins lėšas iš tarptautinių finansų rinkų ir teiks garantijas savo finansiniams partneriams pagal savo standartines taisykles, reglamentus ir procedūras.

Jis naudos šį įnašą remdamasis principu „pirmas atėjai, pirmas gavai“ Banko atidėjimams ir kapitalo paskirstymui Banke ir tokiu būdu padengs dalį rizikos, susijusios su operacijomis, remiančiomis reikalavimus atitinkančius europinius veiksmus MTTP srityje.

Remdamasis savo finansiniu vertinimu EIB įvertins finansinės rizikos dydį ir nustatys atidėjimų ir kapitalo paskirstymo vertę.

Rizikos įvertinimas ir rūšiavimas bus atliekami bei su tuo susiję sprendimai dėl atidėjimų ir kapitalo bus priimami laikantis Banko standartinių procedūrų pagal jo struktūrinę finansinę priemonę, kurias yra patvirtinę ir kontroliuoja jo akcininkai bei kurios kartais yra atnaujinamos bei keičiamos. Šios procedūros nebus keičiamos dėl Bendrijos įnašo.

Rizika Bendrijos biudžetui yra susijusi tik su sumokėtomis ar sumokėti įsipareigotomis sumomis. Bendrija galimų biudžetinių įsipareigojimų neturės, kadangi visą likusią riziką dengs EIB.

Bendrijos įnašas bus išmokamas kasmet remiantis daugiamečiu planu ir atsižvelgiant į paklausos raidą. Metinė suma bus nustatyta darbo programoje atsižvelgiant į veiklos ataskaitą ir EIB pateiktas prognozes.

Susitarime, kuris bus sudarytas su EIB glaudžiai konsultuojantis su valstybėmis narėmis, bus nustatytos Bendrijos lėšų naudojimo atidėjimams ir kapitalo paskirstymui sąlygos. Į susitarimą bus įtrauktos šios sąlygos:

- Bendrijos MTTP veiklos atitiktis reikalavimams. Bendrijos finansuojamas mokslinių tyrimų infrastruktūrų plėtojimas pagal šią Specialiąją programą automatiškai laikomas reikalavimus atitinkančia veikla. Trečiosiose šalyse, kurios nėra asocijuotosios šalys, įsisteigę juridiniai asmenys taip pat atitinka reikalavimus, jei jie dalyvauja Septintosios bendrosios programos netiesioginėje veikloje ir jų išlaidos atitinka Bendrijos finansavimo skyrimo reikalavimus. Gali būti svarstoma ir kitų Europos intereso mokslinių tyrimų infrastruktūrų finansavimo galimybė.

RFPF bus pasiūlyta visoms valstybėms narėms ir asocijuotosioms šalims, siekiant užtikrinti, kad visi juridiniai asmenys, neatsižvelgiant į jų dydį (įskaitant MVĮ ir mokslinių tyrimų organizacijas, įskaitant universitetus), visose valstybėse narėse galėtų naudotis šia priemone savo veiklai, vykdomai pagal reikalavimus atitinkančius projektus, finansuoti.

Komercinio pobūdžio inovacinė veikla atitinka RFPF skyrimo reikalavimus tik naudojant EIB nuosavą įnašą.

- Remiantis pagal Sutarties 167 straipsnį priimtu reglamentu dėl dalyvavimo taisyklių, susitarime taip pat bus nustatyta tvarka, kurios laikydamasi Bendrija tinkamai pagrįstais atvejais galės nesutikti, kad EIB naudotų Bendrijos įnašą.

- Finansinės rizikos dalies, kuri bus dengiama iš Bendrijos įnašo, nustatymo taisyklės ir rizikos riba, kurią viršijęs EIB gali naudoti Bendrijos įnašą, bei atitinkamų pajamų pasidalijimo taisyklės.

Bendrijos įnašo, skirto kiekvienai operacijai, dydis priklausys nuo EIB atlikto finansinės rizikos įvertinimo. Bendra atidėjimų ir kapitalo paskirstymo, skirto daugumai RPFPP operacijų, suma turėtų sudaryti 15–25 % šių operacijų nominalios vertės. Bendra atidėjimams ir kapitalo paskirstymui naudojama Bendrijos įnašo suma jokių būdu neviršija 50 % nominalios paskolos ar garantuotos vertės. Atliekant kiekvieną operaciją bus dalijamasi rizika.

- Susitarimai, pagal kuriuos Bendrija stebės EIB skolinimo ir garantijų suteikimo operacijas, susijusias su Bendrijos įnašu, įskaitant EIB finansinių partnerių atliekamas operacijas.

EIB gali naudoti Bendrijos įnašą tik operacijoms, kurios buvo patvirtintos nuo šios Specialiosios programos įsigaliojimo dienos iki 2013 m. gruodžio 31 d.

Apie šio laikotarpio metu už Bendrijos įnašą sukauptas palūkanas ir pajamas EIB kasmet praneša Komisijai, kuri informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą. Pagal Finansinio reglamento 18 straipsnio 2 dalį jos laikomos RPFPP asignuotomis pajamomis ir įtraukiamos į biudžetą.

Priimdama darbo programą, Komisija gali nuspręsti RPFPP nepanaudotas ir todėl iš EIB susigražintas lėšas perskirstyti kitos netiesioginės veiklos, vykdomos pagal šios Specialiosios programos dalį „Mokslinių tyrimų infrastruktūra“, tikslais atlikus Bendrosios programos II priede nurodytą tarpinį įvertinimą. Atliekant tarpinį įvertinimą bus atliktas RPFPP poveikio išorės įvertinimas.

Komisija aktyviai vykdys aktyvų Bendrijos įnašo veiksmingo panaudojimo monitoringą, įskaitant veiksmų sėkmingumo aspektų *ex-post* įvertinimus, ir reguliariai teiks pranešimus Programos komitetui. Be to, svarbiausius šios srities įvertinimo rezultatus Komisija įtrauks į metinį mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklos pranešimą, kurį jį pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Sutarties 173 straipsnį.

IV PRIEDAS

Ne Bendrijos mokslinių tyrimų programų bendras įgyvendinimas

Toliau iliustraciniais tikslais pateikiama viena nacionalinių mokslinių tyrimų programų bendro įgyvendinimo iniciatyva, dėl kurios galėtų būti priimtas atskiras sprendimas, grindžiamas Sutarties 169 straipsniu. Septintosios bendrosios programos įgyvendinimo laikotarpiu gali būti nustatytos ir pasiūlytos kitos iniciatyvos.

Priėmus šį sprendimą, būtų sukurta speciali įgyvendinimo struktūra, organizacinė struktūra ir atitinkamos šios veiklos įgyvendinimo valdymo įstaigos. Pagal II priedą Bendrija iniciatyvai galėtų skirti II priede nurodytos sumos neviršijančią finansinę paramą ir galėtų aktyviai dalyvauti ją įgyvendinant, pasitelkdama šiai veiklai vykdyti tinkamiausias priemones.

EB sutarties 169 straipsnio iniciatyva, susijusi su mokslinius tyrimus vykdančiomis MVĮ

Bus siekiama pradėti ir įgyvendinti bendrą MTTP programą, skirtą mokslinius tyrimus vykdančioms MVĮ, kad būtų sustiprinti jų mokslinių tyrimų ir inovacijų diegimo pajėgumai. Remiantis EUREKA, šia iniciatyva bus skatinami ir remiami tokių MVĮ vykdomi tarpvalstybiniai MTTP projektai. Ši iniciatyva papildo kitą į MVĮ orientuotą veiklą, vykdomą pagal Septintąją bendrąją programą.

Bendrija iniciatyvai skirs finansinę paramą ir dalyvaus ją įgyvendinant, pasitelkdama šiai veiklai vykdyti tinkamiausias priemones.

V PRIEDAS**Informacija, kurią turės pateikti Komisija pagal 8 straipsnio 5 dalį**

1. Informacija apie veiksmus, sudarančius sąlygas vykdyti kiekvieno pasiūlymo stebėseną jų įgyvendinimo metu, pirmiausia:
 - pateiktus pasiūlymus;
 - kiekvieno pasiūlymo įvertinimo rezultatus;
 - susitarimus dėl dotacijos;
 - užbaigtus veiksmus.

2. Informacija apie kiekvieno konkurso ir veiksmų įgyvendinimo rezultatus, pirmiausia:
 - kiekvieno konkurso rezultatus;

- derybų dėl susitarimų dėl dotacijos rezultatus;
- veiksmų įgyvendinimą, įskaitant mokėjimo datą ir veiksmų rezultatus.

3. Informacija apie programos įgyvendinimą, įskaitant atitinkamą informaciją, susijusią su Bendrąja programa, Specialiąja programa ir kiekviena veiklos rūšimi.

Ši informacija (pirmiausia informacija apie pasiūlymus, jų įvertinimą ir susitarimus dėl dotacijos) turėtų būti pateikta vienodos struktūros elektronine ir apdorotina forma, kuria būti galima pasinaudoti pasitelkus IT informacijos ir duomenų pateikimo sistemą, kuri sudaro sąlygas analizuoti duomenis.

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.**

**dėl Specialiosios programos,
kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras
savo tiesiogine veikla pagal Europos bendrijos
mokslinių tyrimų, techninės plėtros
ir demonstracinės veiklos septintąją bendrąją programą (2007–2013 m.)**

(2006/975/EB)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 166 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Pagal Sutarties 166 straipsnio 3 dalį 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 967/2006/EB dėl Europos bendrijos mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos septintosios bendrosios programos (2007–2013 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatytos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, apibrėžta trukmė ir numatytos reikiamos priemonės.
- (2) Jungtinis tyrimų centras (JTC) turėtų vykdyti vadinamąją tiesioginę mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą pagal JTC specialiąją programą, kuria įgyvendinama EB bendroji programa.
- (3) Vykdydamas savo misiją, JTC turėtų teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę paramą ES politikos formavimo procesui, užtikrindamas paramą esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai bei reaguodamas į naujus politikos poreikius. Kad įgyvendintų savo misiją, JTC turėtų vykdyti aukščiausios palyginamos europinės kokybės mokslinius tyrimus, be kita ko išlaikydamas savo mokslinės kompetencijos lygį.
- (4) JTC vykdoma tiesioginė veikla turėtų būti įgyvendinama pagal šią Specialiąją programą. Įgyvendindamas savo misiją atitinkančią šią Specialiąją programą, JTC turėtų ypač daug dėmesio skirti Sąjungai labiausiai rūpimoms sritims: žinių visuomenės klestėjimui, solidarumui, tvarumui ir atsakingam išteklių valdymui, saugumui ir laisvei bei Europai kaip pasaulinei partnerei.

¹ OL L 391, 2006 12 30, p. 19.

- (5) Ši Specialioji programa turėtų būti įgyvendinama lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JTC klientų poreikius ir Bendrijos politikos kryptis bei siekiant apsaugoti Bendrijos finansinius interesus. Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla tam tikrais atvejais turėtų būti pritaikoma prie šių poreikių ir mokslo bei technologijų pokyčių, ja turėtų būti siekiama pagerinti mokslinę kompetenciją.
- (6) Įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų skleidimo taisyklės, skirtos su tiesiogine veikla susijusiai Bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės) taip pat turėtų būti taikomos pagal šią Specialiąją programą vykdomai mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklai.
- (7) Siekiant įgyvendinti šią programą, be bendradarbiavimo pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą ar Asociacijos susitarimą, būtų tikslinga bendradarbiauti tarptautiniu mastu, ypač remiantis Sutarties 170 straipsniu, su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis.
- (8) Teikdamas paramą ES plėtrai ir integracijai, JTC siekia skatinti naujų valstybių narių organizacijų ir mokslo darbuotojų integraciją į centro veiklą, visų pirma įgyvendinant mokslines ir technologines Bendrijos *acquis* sudedamąsias dalis, bei didesnę bendradarbiavimą su šalių kandidačių organizacijomis ir mokslo darbuotojais. Taip pat numatoma vis daugiau bendradarbiauti su kaimyninėmis šalimis, visų pirma prioritetiniais Europos kaimynystės politikos klausimais.

- (9) Pagal šią Specialiąją programą vykdant mokslinių tyrimų veiklą, turėtų būti laikomasi pagrindinių etikos principų, įskaitant tuos, kurie įtraukti į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją.
- (10) JTC, dalyvaudamas konkurencinėje veikloje, ir toliau turėtų kurti papildomus išteklius; tokią veiklą sudaro dalyvavimas netiesioginėje Bendrosios programos veikloje, trečiųjų šalių veikloje ir – mažesniu mastu – intelektinės nuosavybės išnaudojimas.
- (11) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹ ir Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias to finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p.1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (12) Pagal 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos ¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų ² bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ³ taip pat reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek šių lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.
- (13) Komisija turėtų laiku imtis priemonių, kad būtų atliktas šios programos apimamose srityse vykdomos veiklos nepriklausomas įvertinimas.
- (14) Su JTC Valdytojų taryba konsultuotasi dėl šios Specialiosios programos mokslinio ir technologinio turinio,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

1 straipsnis

Specialioji programa, susijusi su tiesiogine veikla mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos srityje, kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras (toliau – Specialioji programa) yra patvirtinama 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2 straipsnis

Specialiojoje programoje nustatoma Jungtinio tyrimų centro nebranduolinė veikla, apimanti užsakovo interesus atitinkančios mokslinės ir techninės paramos teikimą Bendrijos politikos formavimo procesui, paramos esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai užtikrinimą bei reagavimą į naujas politikos reikmes.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodyti priede.

3 straipsnis

Pagal Bendrosios programos II priedą Specialiosios programos vykdymui reikalinga suma yra 1 milijardas 751 milijonas EUR.

4 straipsnis

1. Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla atliekama laikantis pagrindinių etikos principų.

2. Pagal šią programą nefinansuojamos šios mokslinių tyrimų sritys:
- mokslinių tyrimų veikla, kuria siekiama klonuoti žmones reprodukcijos tikslais,
 - mokslinių tyrimų veikla, skirta žmogaus genetiniam paveldui pakeisti, kai šie pakeitimai gali būti paveldimi ¹, mokslinių tyrimų veikla, skirta žmogaus embrionams kurti tik mokslinių tyrimų ar kamieninių ląstelių įsigijimo tikslais, įskaitant somatinių ląstelių branduolių perkėlimą.
3. Žmogaus kamieninių ląstelių – tiek suaugusių žmonių, tiek embrionų – moksliniai tyrimai gali būti finansuojami atsižvelgiant į mokslinių pasiūlymų turinį ir į susijusios (-ių) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

Paraiškoje dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių mokslinių tyrimų finansavimo prirėikus pateikiama išsami informacija apie licencijavimo ir kontrolės priemones, kurių imsis valstybių narių kompetentingos institucijos, taip pat išsami informacija apie etinį patvirtinimą (-us), kuris (-ie) bus suteiktas (-i).

Dėl žmogaus embrioninių kamieninių ląstelių gavimo institucijoms, organizacijoms ir mokslo darbuotojams taikoma griežta licencijavimo ir kontrolės tvarka pagal atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių) teisinę sistemą.

¹ Moksliniai tyrimai, susiję su lytinių liaukų vėžio gydymu, gali būti finansuojami.

-
4. Pirmiau nustatytos mokslinių tyrimų sritys antrame šios programos etape (2010–2013 m.) peržiūrimos atsižvelgiant į mokslo pažangą.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama vykdant Bendrosios programos III priede nustatytą tiesioginę veiklą.
2. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos skleidimo taisyklės, susijusios su tiesiogine veikla.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro daugiametę Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai bei įgyvendinimo tvarkaraštis.
2. Daugiametėje darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios valstybės bei Europos ir tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atnaujinama.

7 straipsnis

Komisija imasi priemonių, kad būtų atliktas Bendrosios programos 7 straipsnyje nurodytas Specialiosios programos apimamose srityse vykdomos veiklos nepriklausomas įvertinimas.

8 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

PRIEDAS

1. Tikslas

Teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę paramą Bendrijos politikos formavimo procesui, užtikrinant paramą esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai bei reaguojant į naujas politikos reikmes.

2. Požiūris

JTC stiprins vartotojo interesus atitinkantį požiūrį ir aktyvų bendradarbiavimą su mokslo bendruomene specialiu augimo, tvaraus vystymosi ir saugumo požiūriu šiais būdais:

- lanksčiai reaguodamas į kintančius Europos politiką formuojančių subjektų poreikius ir reikalavimus;
- daugiau dėmesio skirdamas visuomenei svarbiems klausimams, kurie yra susiję su moksliniais tyrimais ir kuriuose dominuoja Bendrijos aspektas;
- kurdamas partnerystes su valstybių narių mokslinių tyrimų centrais, universitetais, pramone, valdžios institucijomis ir reguliavimo įstaigomis, taip pat su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis įstaigomis;
- tobulindamas savo kompetenciją ir infrastruktūrą;

- JTC sutelkė savo išteklius, kad išspręstų mokslo ir technologijų (MT) uždavinius, atsirandančius dėl sudėtingų ir įvairialypių su Bendrijos politika susijusių klausimų aspektų. Šio tikslo JTC siekia organizuodamas savo veiklą pagal pagrindines politikos sritis ir kurdamas sąsajas su kitais MT paramos šaltiniais valstybėse narėse. Jis toliau stiprins pajėgumus šioje srityje, be kita ko bendradarbiaudamas su ES agentūromis, kitomis ES institucijomis, visų pirma su Europos Parlamentu, ir valstybių narių valdžios institucijomis;
- didindamas skaidrumą nustatant savo mokslinių tyrimų prioritetus, viešai paskelbdamas šių prioritetų nustatymo kriterijus.

Integruotas požiūris į MT paramą politikos sritims yra pagrindinis šios Specialiosios programos bruožas. Iš tiesų, įvairiose srityse ypač svarbu suvokti technologinių pokyčių, mokslo pasiekimų, inovacijų, konkurencingumo ir skirtingų reguliavimo bei politikos metodų (pvz., ekonominių priemonių, savanoriškų schemų ir lanksčių mechanizmų) sąsajas. Tvirta mokslinių tyrimų bazė padės siekti šių tikslų. Dalyvaujant tiesioginėje Bendrosios programos veikloje bus siekiama kuo labiau papildyti institucinę programą, išdėstyta 3 skirsnyje.

JTC stiprins savo poziciją Europos mokslinių tyrimų erdvėje, sudarydamas palankesnes sąlygas Europos ir ne Europos šalių mokslo darbuotojams, įskaitant karjerą pradedančius mokslininkus, naudotis savo priemonėmis. Jis stiprins bendradarbiavimą su kitomis viešosiomis ir privačiosiomis mokslinių tyrimų organizacijomis, nuolatos tobulins savo veiklos mokslinę kokybę ir labiau moksliniu požiūriu prisidės prie mokymo, kuris ir toliau išliks svarbus JTC prioritetas.

Žinių sklaidimas įvairiems šiame procese dalyvaujantiems suinteresuotiems subjektams taip pat bus svarbus šios programos bruožas; reikėtų stengtis didinti MVĮ dalyvavimą mokslinių tyrimų veikloje. Vykdoma veikla taip pat bus siekiama remti teisės aktų įgyvendinimą ir stebėseną bei geriausios praktikos sklaidimą ES 25 valstybėse narėse, šalyse kandidatėse ir kaimyninėse šalyse.

Į naujoje Lisabonos darbotvarkėje numatyta „geresnio reglamentavimo“ raginimą JTC atsilieps skatindamas *ex-ante* ir *ex-post* politikos vertinimą ir remdamas Komisijos įrodymais pagrįstas politines iniciatyvas. Be to, su moksliniais tyrimais susijusiems nustatytiems politikos įgyvendinimo ir stebėsenos reikalavimams patenkinti bus parengti konkrečiam tikslui skirti paramos veiksmai.

Nauji uždaviniai, susiję su didėjančiu poreikiu reaguoti į krizes, ekstremalias situacijas ir neatidėliotinus politinius reikalavimus, bus sprendžiami stiprinant pajėgumus ir gerinant priemones pasirinktose srityse, siekiant suteikti tinkamą paramą ES mastu.

Septintosios bendrosios programos metu JTC bus iškelti nauji reikalavimai Bendrijos išorės ir saugumo politikos srityse. Šiose srityse darbą palengvins vidinės saugios informacinės (analizės) sistemos, kurios sudarys galimybes reaguoti nedelsiant. Be to, įgyvendinant šią programą bus toliau plėtojami pasauliniai ir tarptautiniai JTC veiklos aspektai.

Tam tikra JTC išteklių dalis yra skirta bandomiesiems moksliniams tyrimams, siekiant įgyti naujų žinių ir kompetencijos. Į bandomuosius mokslinius tyrimus investuojami ištekliai yra pradinės investicijos, kurios gali vėliau duoti praktinių rezultatų ir sėkmės atveju prisidėti prie JTC veiklos vidutinės trukmės ir ilgalaikėje perspektyvoje.

Prireikus, siekdamas remti temines politikos sritis, JTC vykdys konkrečias užduotis, kurios sudarys galimybes geriau panaudoti (įskaitant, kai įmanoma, informacijos sklaidimą) atitinkamus ES mokslinių tyrimų rezultatus. Tokiu būdu JTC padidins žinių visuomenės teikiamą naudą. Prireikus ir tinkamais atvejais JTS atliekami moksliniai tyrimai turėtų būti koordinuojami su moksliniais tyrimais, vykdomais pagal Specialiosios programos „Bendradarbiavimas“ temas, siekiant išvengti sutapimų ir dubliavimosi.

3. Veiklos sritys

3.1. 1 politikos tema: Žinių visuomenės klestėjimas

3.1.1. 1.1 darbotvarkė – Konkurencingumas ir inovacijos

ES konkurencingumas, vidaus rinkos ir prekybos skaidrumas bus skatinami rengiant ir skleidžiant tarptautiniu mastu pripažintus standartus bei remiant Europos bendrą matavimo sistemą. Matavimo rezultatų palyginamumas bus skatinamas pateikiant kokybės užtikrinimo priemones, pavyzdžiui, etalonines medžiagas, pamatinius matavimus, įteisintus metodus ir duomenis įvairiose atitinkamos politikos srityse:

- cheminių medžiagų ir produktų, įskaitant kosmetiką, saugos didinimas sukuriant integruoto cheminių medžiagų rizikos vertinimo etaloninę sistemą ir teikiant MT paramą chemines medžiagas reglamentuojančių teisės aktų srityje, įskaitant paramą (mokymą) Europos cheminių medžiagų agentūros (ECMA) įsteigimui pasirengti;
- alternatyvūs (nenaudojant gyvūnų) bandymų metodai ir pažangios bandymų strategijos;
- maisto sauga, kokybė ir autentiškumas; pašarų sauga; biotechnologija;
- energetika (švaresni ir atsinaujinantieji energijos ištekliai ir perdavimo būdai);
- saugumas ir piliečių apsauga;
- aplinka ir sveikata.

Šis pamatinis darbas bus atliekamas glaudžiai bendradarbiaujant su valstybių narių institucijomis, tarptautinėmis standartizacijos įstaigoms (ISO, CEN, *Codex Alimentarius*, AOAC), reguliavimo institucijomis ir pramone. JTC išlieka Bendrijos etalonine laboratorija (BEL) genetiškai modifikuoto maisto ir pašarų, su maistu besiliečiančių medžiagų ir pašarų priedų srityje bei imasi BEL vaidmens kitose atitinkamose jo kompetencijai priklausančiose srityse.

JTC toliau tobulins pažangaus ekonometrinio modeliavimo ir jautrumo tyrimų metodus įvairiose politikos srityse, makroekonominio modeliavimo, trumpalaikės finansinio ir verslo ciklo analizės srityse bei sudėtinių rodiklių nustatymo ir vertinimo srityje.

JTC taip pat toliau taikys finansų ekonometrijos ir statistikos priemones finansinių paslaugų srityje (pvz., tarpuskaitos ir atsiskaitymų, bankininkystės direktyvų). JTC toliau dalyvaus įvairiose iniciatyvose teikdamas paramą *ex ante* ir *ex post* vertinimų srityje (įskaitant poveikio vertinimą) parengdamas konkrečius rodiklius ir atlikdamas analizes.

JTC didins paramą Bendrijos tarptautinės prekybos politikos plėtojimui, ypač pabrėždamas prekybos politikos poveikį tvariam vystymuisi ir konkurencingumui.

Lisabonos darbotvarkės augimo ir darbo vietų kūrimo tikslai bus remiami atliekant tiesioginę kiekybinę socialinę ekonominę analizę (taip pat atsižvelgiant į „geresnio reglamentavimo“ principą) įvairiose politikos srityse: makroekonominio stabilumo ir augimo, finansinių paslaugų, konkurencingumo aspektų, Lisabonos strategijoje numatytose mokymosi visą gyvenimą ir žmogiškojo kapitalo srityse, žemės ūkio, klimato kaitos, tvarių energijos ir transporto sistemų srityse. JTC veikla padės geriau suprasti ryšį tarp švietimo programų ir žinių visuomenės poreikių, taip pat geriau suprasti žinių judėjimą ir tai, kokie veiksniai turi įtakos vienodoms galimybėms švietimo srityje ir kaip veiksmingiau panaudoti švietimo išteklius.

Konkurencingumo ir aplinkos tikslų pagrindą sudaro ekologiškai veiksmingos technologijos, kurias toliau pripažins ir vertins Europos taršos integruotos prevencijos ir kontrolės biuras, taip pat Aplinkosaugos technologijų veiksmų plano įgyvendinimas ir stebėseną. Šių technologijų kūrimo sąlygos bus stebimos tam, kad galima būtų nustatyti tokių technologijų skleidimo kliūtis, įvertinti siektinus rezultatus ir panaudojimą bei ieškoti būdų jas geriau pritaikyti.

Parama konkurencingumo srityje taip pat bus teikiama tokiais būdais:

- teikiant paramą Europos standartų, pavyzdžiui, Eurokodų, Euronormų, IEC, ISO standartų ir Europos etaloninių medžiagų nustatymui ir taikymui;
- rengiant standartus, reglamentuojančius aplinkos ir saugumo stebėsenos sistemas bei suderintą prieigą prie duomenų naudojant INSPIRE (Erdvinės informacijos infrastruktūra Europoje) ir GMES (Pasaulinė aplinkos ir saugumo stebėjimo sistema);

- tobulinant Europos matavimų infrastruktūrą atliekant tarplaboratorinius palyginimus akreditavimo (sertifikavimo) procesams paremti.

JTC taip pat teiks mokslinę ir (arba) techninę paramą kuriant rizikos vertinimo ir valdymo procedūras, kurios būtų Europos sprendimų priėmimo priemonės.

3.1.2. 1.2 darbotvarkė – Europos mokslinių tyrimų erdvė

JTC tiesiogiai teiks paramą Europos mokslinių tyrimų erdvei sustiprindamas savo mokslinių tyrimų tinklus, mokslo darbuotojų mokymą ir mobilumą, galimybes pasinaudoti mokslinių tyrimų infrastruktūra ir bendrai atliekamais moksliniais tyrimais. JTC dalyvaus Europos technologijų platformų veikloje, bendrose technologijų iniciatyvose ir atitinkamais atvejais – 169 straipsnyje numatytoje veikloje. Ypatingas dėmesys bus skiriamas partneriams iš naujųjų valstybių narių ir šalių kandidačių įtraukimui į šią veiklą.

JTC teiks paramą įrodymais pagrįstos mokslinių tyrimų politikos formavimui Bendrijos ir valstybių narių lygiais.

Šią strateginę paramą mokslinių tyrimų politikos formavimui papildys mokslinių tyrimų prioritetų technologijų vertinimas atskirose teminėse srityse.

Europos lygiu taip pat bus skatinamas mokslo ir technologijų prognozavimo metodų konsolidavimas, tobulinimas ir skleidimas.

3.1.3. 1.3 darbotvarkė – Energetika ir transportas

Energetikos srityje vykdomoje veikloje JTC daugiausia dėmesio skirs sklandžiam perėjimui prie mažai anglies dioksido išskiriančių ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių bei perdavimo sistemų (įskaitant vandenilį), taip pat sieks padidinti energijos sistemų veiksmingumą ir energijos tiekimo patikimumą bei saugumą. Energetikos srityje JTC tikslai yra:

- parengti tvarios energijos etaloninę sistemą, kurios dėka būtų galima pasinaudoti Bendrijos politikos poreikius atitinkančia MT patirtimi technologinių inovacijų ir plėtros srityse (visų energijos išteklių ir galutinio energijos vartojimo efektyvumo atveju);
- vykdyti etaloninio centro funkcijas atliekant pasirinktų technologijų (t. y. švaresnio iškastinio kuro, biomasės, fotogalvaninių, kuro elementų ir vandenilio) ikinormatyvinių rezultatų patvirtinimą ir sertifikavimą;
- teikti informaciją apie energijos tiekimo patikimumą Europoje ir apie turimus atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Be to, JTC sudarys palankesnes sąlygas faktais pagrįstai diskusijai ir sprendimų dėl tinkamo energijos rūšių derinio, kuris patenkintų Europos energetikos poreikius, priėmimui turint visą reikiamą informaciją.

JTC prisidės prie tvaraus transporto kūrimo Europoje sutelkdamas dėmesį šiose srityse:

- aplinkos – atlikdamas mokslinius tyrimus emisijos kontrolės ir atitinkamo poveikio ekosistemoms srityje; galimybių sumažinti emisijas panaudojant naujas technologijas pagal skirtingas politikos schemas;

-
- technologinių ir ekonominių aspektų – atlikdamas mokslinius tyrimus išorės veiksnių, patobulinto kuro ir variklių, alternatyvių transporto priemonių koncepcijų įvertinimo, inovacijų poveikio konkurencingumui bei ekonominiam augimui, taip pat transporto politikos galimybių įvertinimo srityje;
 - socialinių aspektų – atlikdamas mokslinius tyrimus geografinio ir miestų planavimo, poveikio sveikatai ir informuotumo didinimo srityse. Taip pat daug dėmesio bus skiriama oro, sausumos ir jūrų transporto saugumo ir saugos aspektams.

Energetikos ir transporto sektoriams tenka didžiausia atsakomybė už taršą, turinčią įtakos oro kokybei. JTC parems ES teminę oro taršos strategiją (CAFE – Švarus oras Europoje), ypač daug dėmesio skirdamas iš įvairių šaltinių išmetamų teršalų apibūdinimui ir pasiskirstymui, taip padėdamas kurti emisijų sumažinimo strategijas. Bus derinami (norminami) pamatiniai bandymai ir emisijų matavimo metodikos.

3.1.4. 1.4 darbotvarkė – Informacinė visuomenė

JTC padės formuoti informacinės visuomenės technologijų politiką ir priemones, kurios prisidės kuriant konkurencingą Europos žinių visuomenę, rengdamas su žinių visuomene susijusias perspektyvines analizes ir strategijas. Daug dėmesio bus skiriama augimui, solidarumui, įtraukčiai ir tvarumui. JTC taip pat padės įgyvendinti Bendrijos politikos kryptis, kurios yra glaudžiai susijusios su informacinės visuomenės technologijų pokyčiais ar kurioms tokie pokyčiai yra ypač svarbūs. Ši sritis apima taikomas programas el. verslo, el. sveikatos, asmens saugumo, namų aplinkos, el. mokymosi, el. valdžios ir aplinkos srityse, taip pat naujų pokyčių potencialo nustatymą siekiant įgyvendinti bendras Europos augimo, įtraukties ir gyvenimo kokybės strategijas bei pasitikėjimui skirtas informacines ir ryšių technologijas.

JTC taip pat tęs darbą informacinės visuomenės technologijų (IVT) „konvergencijos“ srityje, siekdamas įvertinti galimą poveikį visuomenei konkurencingumo, privatumo, nuosavybės ir socialinės įtraukties požiūriu. Su konvergencinėmis taikomosiomis programomis susijusi veikla bus vykdoma sveikatos apsaugos (biojutikliai, nanotechnologijos ir pažintiniai mokslai), saugumo (jutikliai, visuomenės saugumas ir asmens neliečiamybė) ir aplinkos (stebėsenos technologijos ir tvarus aplinkosaugos valdymas) srityse.

3.1.5. 1.5 darbotvarkė – Gyvosios gamtos mokslais ir biotechnologija

Gyvosios gamtos mokslai ir biotechnologija yra susiję su daugeliu politikos sričių ir gali labai prisidėti prie Bendrijos tikslų įgyvendinimo. Šios galimybės yra plačiai pripažįstamos sveikatos apsaugos, žemės ūkio, maisto, aplinkos ir kituose sektoriuose, kuriuose sparčiai kuriamos taikomosios programos. Kad galima būtų pateikti etalonines medžiagas ir įteisintus metodus, būtina turėti galimybę naudotis daugeliu pažangių biotechnologinių priemonių ir jas kontroliuoti. Bendradarbiaudamas su kompetentingomis nacionalinėmis organizacijomis, JTC toliau plės savo kompetenciją šioje srityje atsižvelgdamas į teisės aktų ir reguliavimo kontekstą.

Būsimiems teisės aktams remti JTC visų pirma atliks pasirinktų biotechnologijų ir gyvosios gamtos mokslų taikomųjų programų socialinio ir ekonominio poveikio tyrimus. Integruotomis pastangomis, dedamomis aptikimo metodams taikant nanobiotechnologijas, fiziką, biologiją ir chemiją, JTC prisidės kuriant naujas aplinkos ir sveikatos stebėsenos, (eko) toksikologinių tyrimų, maisto ir pašarų grandinės kontrolės bei saugos strategijas ir technologijas.

Veikla bus vykdoma *inter alia* šiose srityse:

- 1) Biotechnologijos ir su sveikata susiję aspektai:
 - kokybės užtikrinimo priemonių pateikimas genetiniams tyrimams;

- tyrimai, susiję su genomais grindžiamomis diagnostinėmis priemonėmis ir vaistų kūrimu (pvz., farmakogenomika);
- pažangių metodų kūrimas ir įteisinimas siekiant patobulinti, sumažinti ir pakeisti bandymus su gyvūnais kuriant biotechnologinius farmacijos produktus, nustatant cheminių medžiagų toksiškumą ląstelių kultūrų *in vitro* tyrimais, didelio našumo metodais ir toksikogenomika;
- naujų bioinformatikos metodikų nustatymas ir įvertinimas remiant „-omikos“ metodus, integruojant fiziologines reakcijas, kurios koreguojamos pagal individualų jautrumą ir gyvenimo būdo veiksnius;
- metodinės sistemos parengimas, siekiant tinkamai atsižvelgti į veiksnius, turinčius įtakos atliekant pavojaus žmogaus sveikatai vertinimą;
- nanotechnologijų, įskaitant nanotoksikologiją, poveikio aplinkai ir sveikatai vertinimas.

2) Biotechnologijos ir žemės ūkis, maisto produktai bei pašarai:

- naujų biotechnologijų pritaikymo maisto produktų gamybai perspektyviniai tyrimai (pvz., funkcinis maistas, klonuoti ūkio gyvūnai ir genetiškai modifikuotų javų naudojimas vaistų gamybai (*molecular pharming*));
- GMO aptikimas, identifikavimas ir kiekybinis įvertinimas (įskaitant aukšto našumo peržiūros metodus ir naujos kartos GMO kokybės užtikrinimo priemonių įteisinimą);

- genetiškai modifikuotų ir nemodifikuotų javų koegzistavimo tyrimai; genetiškai modifikuotų javų ekonominių aspektų tyrimai.

3.2. 2 politikos tema: Solidarumas ir atsakingas išteklių valdymas

3.2.1. 2.1 darbotvarkė – Kaimo plėtra, žemės ūkis ir žuvininkystė

JTC, atlikdamas mokslinius tyrimus, remis Europos kaimo plėtros, žemės ūkio ir žuvininkystės politiką, siekdamas visų trijų aspektų tvarumo:

- Gamybos aspektai: parama BŽŪP (bendrosios išmokos schemos, kompleksinio paramos susiejimo ir ūkių konsultavimo sistemos) įgyvendinti, kontroliuoti ir stebėti, įskaitant integruotą administravimo ir kontrolės sistemą žemės ūkio paskirties žemei ir nuolatiniam javų registrui ir kaimo (miesto) kadastro, kurio tikslas – remti rinką ir investicijas (naudojant padėties nustatymo (navigacijos) metodus), įsteigimą. Žemės ūkio produkcijos prognozavimas pasinaudojant augimo imitavimo modeliais, nuotoliniais teritorijos tyrimais, nuotolinio stebėjimo ir agrofeningais tinklais. Parama ES ūkininkų draudimo sistemai įgyvendinti. Parama metodologiniams naujosios ES žemės ūkio statistikos sistemos aspektams (įskaitant LUCAS).

- Aplinkos aspektai: gerų žemės ūkio ir aplinkos sąlygų poveikio vertinimas ir ekologiško ūkininkavimo priemonių veiksmingumo ir poveikio dirvožemio ir vandens būklei, biologinei įvairovei ir Europos kraštovaizdžiui tyrimas. Žemės ūkio, kaimo plėtros ir regioninės politikos ir jos poveikio žemėnaudos pokyčiams Europoje sąsajų analizavimas pasitelkus rodiklius ir erdvinius modelius. Priemonių, kuriomis siekiama skatinti mažų sąnaudų ir ekologinę žemdirbystę bei dirvožemio derlingumą, raida. Parama kaimo plėtros programoms įgyvendinti skirtų tikslinių teritorinių strategijų rengimui. Klimato kaitos poveikio žemės ūkiui vertinimas atsižvelgiant į padedančias prisitaikyti priemones. Veikla siekiant mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas naudojant energetinius augalus ir gaminant energiją iš žemės ūkio atliekų.
- Gamintojo (vartotojo) aspektai: strateginės politikos analizės šiose srityse: BŽŪP reformos poveikis ūkininkavimo sistemų tvarumui; žemės ūkio sektoriaus gebėjimas reaguoti į vartotojo poreikius: maisto apibūdinimas ir kontrolė, tiekimo grandinėje valdomų kokybės užtikrinimo ir sertifikavimo schemų poveikis, gebėjimas laikytis aplinkos apsaugos ir gyvūnų gerovės standartų; pagrindinių Europos žemės ūkio produktų prognozavimo ir politikos poveikio analizė gamybos, pasaulinės rinkos, kainų, pajamų ir vartotojų gerovės atžvilgiais; pokyčių prekybos politikoje ir pasaulio prekių rinkose poveikis; žemės ūkio politika ir kitos politikos kryptys kaimo plėtros srityje. Ypatingas dėmesys bus skiriamas BŽŪP reformos poveikiui naujosiose valstybėse narėse ir šalyse kandidatėse bei kaimo plėtros politikos įtakos ir poveikio analizei.

Bendrosios žuvininkystės politikos tikslų bus siekiama gerinant mokslo duomenų kokybę ir savalaikiškumą ir kuriant procesus valdymo būdų ekonominiam ir socialiniam poveikiui įvertinti. Neatitikimams nustatyti bus naudojamos naujos technologijos, įskaitant žuvų kilmės nustatymą remiantis DNR analize. Daugiau dėmesio bus skiriama metodams, sudarantiems palankias sąlygas dalyvauti suinteresuotiems subjektams. Remiantis nauja Bendrijos jūrų politika, žuvininkystei skirtos paslaugos, pavyzdžiui, laivų stebėjimas nuotoliniu būdu ir elektroniniai pranešimai, bus teikiamos ir komercinių laivų identifikavimui. Bus įvertintas augančio akvakultūros sektoriaus poveikis, be kita ko aplinkai ir jo socialinis bei ekonominis poveikis.

3.2.2. 2.2 darbotvarkė – Gamtos ištekliai

Šiuo metu JTC dalyvauja veikloje, kuria siekiama sukurti visa apimantį metodą, kurio tikslas – stebėti pokyčius, analizuoti poveikį ir įtaką gamtos ištekliams, kad būtų užtikrinta integruota tvaraus vystymosi koncepcija. Pagal 2.1 darbotvarkę vykdomi moksliniai tyrimai bus suderinti su septyniomis ES teminėmis aplinkos strategijomis. Daug dėmesio bus skiriama keitimuisi informacija apie aplinką ir GMES plėtojimui, vaidinant svarbų vaidmenį jos mokslinių tyrimų veikloje. Taikomosios programos atitiks INSPIRE principus.

Konkrečiai pagrindinis dėmesys bus skiriamas šioms sritims:

- Vandentvarkai pagal Vandens pagrindų direktyvą ir jūrų politiką, kreipiant dėmesį į Europos vidaus ir pakrantės vandenų ekologinę kokybę, taršos ciklus, suderintą cheminių ir biologinių teršalų matavimo sistemą, dinamišką modeliavimą ir visos Europos informacines sistemas.

-
- Dirvožemio apsaugos iniciatyvoms, numatytoms Dirvožemio pagrindų direktyvoje, daugiausia dėmesio skiriant informacijos apie dirvožemį srautų suderinimui Europoje, bendrų kriterijų ir metodų, kuriais remiantis būtų apibrėžiamos dirvožemio rizikos zonos, nustatymui ir dirvožemio stebėsenos metodams.
 - Gyvavimo ciklo analizės metodams, kuriais remiantis galima stebėti išteklius visais etapais nuo jų išgavimo, naudojimo, perdirbimo iki galutinio šalinimo. Tvariai gamtos išteklių ir medžiagų gavybai ir naudojimui, produktų poveikiui aplinkai ir ekologiniam tvarumui pagal skirtingus technologijų ir politikos veiksmų planus.
 - Miškininkystei; Bendrijos miškams stebėti bus įdiegta sistema, kurioje bus saugoma informacija apie miškų gaisrus, miškų ekologinę būklę ir išteklius. Vykdoma veikla apims biologinės įvairovės rodiklius, gaisrų poveikio analizės priemones, miškų gaisrų, dirvožemio ir klimato kaitos sąveikos analizę ir valstybių narių turimos informacijos, susijusios su miškų ištekliais, integravimą.
 - Nuolatiniam techninės pagalbos teikimui diegiant INSPIRE: įnašas į bendrą ES aplinkosaugos informacinę sistemą (glaudžiai bendradarbiaujant su Europos aplinkos agentūra ir ESTAT).
 - Struktūrinių ir sanglaudos programų poveikio vertinimui ir paramai apibrėžiant ir vertinant Bendrijos regioninės politikos kryptis taikant teritorinius rodiklius regionų ir miestų lygiu.

3.2.3. 2.3 darbotvarkė – Aplinka ir sveikata

Ryšys tarp aplinkos ir sveikatos – nauja sritis, kuriai Europos lygiu skiriama nemažai dėmesio. JTC prisidės plėtojant šią naują politikos sritį tokiais būdais:

- metodų, skirtų poveikio būdams stebėti ir poveikiui įvertinti, parengimas ir patvirtinimas: aplinkos oras (oro kokybė), oras patalpose (produktai, tabako dūmai), geriamasis vanduo ir maistas (įskaitant su maistu besiliečiančias medžiagas, teršalus maisto grandinėje). Numatoma prisidėti formuojant požiūrį į bendrą aplinkos poveikį žmogui, ypač cheminių medžiagų srityje;
- poveikio sveikatai vertinimas vykdant eksperimentinę veiklą, biologinę stebėseną, toksikogenominę analizę, naudojantis informacinėmis technologijomis ir analitinėmis priemonėmis;
- žinių, įgytų vykdant minėtą veiklą, panaudojimas siekiant prisidėti prie būsimos integruotos aplinkos ir sveikatos sistemos kūrimo pagal informacijos apie aplinką ir sveikatą politikos pagrindus, rengiamus remiantis ES veiksmų planu.

3.2.4. 2.4 darbotvarkė – Klimato kaita

Pagrindinis Kioto protokolo tikslas – mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Todėl įvertinti galimybes mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas (mažinimo priemonės) remiantis bendraisiais pagrindais yra vienas iš pagrindinių JTC darbotvarkės tikslų. Bus atliekamas duomenų apie šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas kokybės vertinimas, patikrinimas ir analizė, ypač problematiškuose sektoriuose, pavyzdžiui, žemės ūkio ir miškininkystės. Panašaus pobūdžio patikrinimo darbas bus atliekamas prekybos leidimais teršti anglies dioksidu srityje.

Prisitaikymas prie klimato kaitos tapo būtinybe, todėl JTC toliau rinks ir vertins duomenis, susijusius su klimato poveikiu įvairiems pažeidžiamiems Europos ekonomikos sektoriams. Tai apima žemės ūkį, miškininkystę, vandens išteklius ir gamtinius pavojus. Vertinant su klimato kaita susijusius pavojus, daugiausia dėmesio bus skiriama potvynių, sausrų, miškų gaisrų, audrų dažnumui, oro kokybės pablogėjimui ir pakrančių bei jūrų procesams Europos lygiu.

Būtina turėti pakankamai žinių apie klimato kaitos požymius ir poveikį visame pasaulyje. Todėl bus toliau plėtojamos pasaulinės stebėsenos sistemos, skirtos įvertinti pokyčius atmosferoje, vandenynuose ir žemės biosferoje, kuriuos sukelia klimato kaita arba kurie patys skatina klimato kaitą. Šis darbas – dalis Europos įnašo į pasaulines stebėjimo sistemas, kurios oficialiai buvo patvirtintos pagal JT bendrąją klimato kaitos konvenciją (įnašas į pasaulinę klimato stebėjimo sistemą). Panaši veikla bus vykdoma prekybos leidimais teršti anglies dioksidu tikrinimo srityje, kuri susijusi su lanksčiais Kioto protokolo mechanizmais (bendro įgyvendinimo ir švarios plėtos mechanizmas) ir būsimais mechanizmais po 2012 metų. JTC dalyvaus TREES (Tropinės ekosistemos aplinkos stebėjimas iš palydovų) programos 3 etape, siekdamas atnaujinti ankstesnius miškų užimamo ploto pasaulyje vertinimus.

JTC bendradarbiaus su kitais modeliavimo centrais Europoje, siekdamas parengti suderintus veiksmų planus ir ekonominės naudos analizes. Septintajai bendrajai programai yra ypač svarbi galimybių analizė pasibaigus Kioto protokolo galiojimui, kuri duos pradžią diskusijoms dėl klimato politikos integravimo į kitų sektorių politiką.

3.3. 3 politikos tema: Laisvė, saugumas ir teisingumas

3.3.1. 3.1 darbotvarkė – Vidaus saugumas

JTC teiks MT paramą Bendrijos politikos kryptims, susijusioms su laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimu, ir muitų politikai, visų pirma vykdydamas mokslinių tyrimų veiklą. Daugiausia dėmesio bus skiriama IT ir sistemų analizavimo kompetencijos pritaikymui apsaugos nuo nusikalstamumo ir sukčiavimo, kontrabandos ir neteisėtos prekybos srityje, piliečių ir svarbių infrastruktūrų apsaugai nuo terorizmo, migracijos ir pasienio kontrolės srityse. Taip pat bus teikiama techninė parama integruotai pasienio kontrolei (pvz., suderinamumo tikslais).

Bus teikiama parama šiose srityse:

- gebėjimų aptikti ir stebėti sukčiavimo atvejus, susijusius su Bendrijos biudžetu ir lėšų nukreipimu, stiprinimas pasitelkiant automatinį duomenų kaupimą ir pažangius analizės metodus, taikomus didelės apimties duomenų bazėms;
- pavojų, kylančių ypač svarbioms Sąjungos infrastruktūroms, ir tų infrastruktūrų silpnųjų vietų įvertinimas (pavyzdžiui, informacinių sistemų, finansų sistemų, pramonės įmonių, viešųjų pastatų, transporto sistemų ir infrastruktūros, ryšių tinklų, finansinių tinklų, navigacijos sistemų, elektros ir dujų (naftos) infrastruktūrų, maisto paskirstymo sistemų ir kt.);
- tyčinių veiksmų (pramonės įrenginių sabotžas, sprogdinimas, biologinių ir cheminių medžiagų panaudojimas, fizinis poveikis, veiksmai, nukreipti prieš maisto sistemas), nukreiptų prieš infrastruktūras, prevencija, pasirengimas jiems ir rizikos valdymo veiksmų planai atsitikus tokiems įvykiams;

- pasienio saugumas ir kontrolė pasitelkus biometrinių jutiklių standartus ir bandymus, stebėsenos sistemas neteisėtos prekybos atvejams nustatyti, migracijos srautų stebėjimą;
- informacijos kaupimas prekių vežimo oru, jūra ir sausumos keliais srityje naudojant įvairias stebėjimo technologijas;
- ES krizių centras (ARGUS) ir reagavimo į krizes mechanizmai.

3.3.2.3.2 darbotvarkė – Nelaimės ir reagavimas į jas

Įvykus stichinėms ir technologinėms nelaimėms, JTC stiprins gebėjimus suprasti ir valdyti silpnąsias vietas, riziką, išankstinio įspėjimo ir įspėjimo apie pavojų sistemas, žalos nustatymą ir įvertinimą, prevencijos ir sušvelninimo priemonės. Visų pirma JTC padės sustiprinti Bendrijos reagavimo ir krizių valdymo gebėjimus greito reagavimo, stebėsenos ir žalos įvertinimo srityse (pvz., civilinės saugos mechanizmo ir solidarumo fondo srityje).

Stambių avarijų pavojaus biuras prisidės prie saugos valdymo užtikrindamas avarijų ir nelaimingų atsitikimų stebėseną ir remdamasis įgyta patirtimi, ypač Seveso II įrenginių atveju.

Stichinių nelaimių klausimu JTC daugiausia dėmesio skirs išankstinio įspėjimo sistemų plėtrai, įvairioms situacijoms Europoje (įskaitant potvynius, sausras, naftos išsiliejimo atvejus, žemės drebėjimus, miškų gaisrus, griūtis, nuošliaužas ir audras), pasitelkdamas modelius, žemės stebėjimo technologijas ir matavimo sistemas. Bus tiriama įvairių avarijų rizika Viduržemio ir Juodosios jūros baseinuose ir Atlanto vandenyno pakraščiuose. Taip pat toliau bus rengiamos ataskaitos apie stichines nelaimes ir mokomasi iš ankstesnės patirties. Pagal šią darbotvarkę taip pat bus vykdoma veikla teikiant paramą GMES paslaugų, susijusių su krizėmis ir avarijomis, plėtrai.

3.3.3. 3.3 darbotvarkė – Maisto ir pašarų sauga ir kokybė

Veikla bus vykdoma vadovaujantis koncepcija „nuo šakutės iki ūkio“. JTC pateiks daugelio maisto ir pašarų tipų patvirtinimo metodus ir suderintas procedūras. JTC taip pat stiprins savo gebėjimus valdyti su maistu ir pašarais susijusias kritines situacijas remdamasis savo patirtimi maisto ir pašarų analizės srityje ir, jei reikia, plėsdamas savo kompetenciją naujose srityse. JTC glaudžiai bendradarbiaus su Europos maisto saugos tarnyba.

Bus vykdoma veikla konkrečiose srityse:

- molekulinės biologijos ir jungtinių metodų maisto ir pašarų kontrolei patvirtinimas, pvz., alergenų, funkcinio ir ekologiško maisto srityse;
- su maistu ir sveikata susijusios srityse, kuriose numatoma priimti naujus teisės aktus (pvz., mikrobiologija, funkcinis ir ekologiškas maistas, alergenai, produktų etiketėse pateikiama su sveikata susijusi informacija);
- esami teisės aktai su pašarų sauga susijusiose srityse (pvz., leidimai pašarų priedams);
- mikrobiologijos taikymas maistui ir pašarams, biomolekulinių aptikimo metodų taikymo mikroorganizmams patvirtinimas, ypač patogenams maiste ir vandenyje;
- draudžiamų medžiagų, teršalų, pašarų priedų ir proteinų aptikimo, direktyvų, reglamentuojančių ženklimą, laikymosi kontrolės ir kilmės nuorodų pateikimo analitinių metodų patvirtinimas (pvz., izotopiniai metodai);
- elektroninis atsekamumas maisto ir pašarų grandinėje.

3.4. 4 politikos tema: Europa – pasaulinė partnerė

JTC teiks paramą Bendrijos sprendimų priėmimo procesui išorės politikos (vystomojo bendradarbiavimo, prekybos ir reagavimo į krizes bei taikios konfliktų prevencijos priemonių srityse, įskaitant stabilumo ir humanitarinės pagalbos priemones).

3.4.1. 4.1 darbotvarkė – Saugumas pasaulyje

JTC, atlikdamas mokslinius tyrimus, stiprins paramą Bendrijos rekonstrukcijos ir humanitarinės pagalbos programoms pasitelkdamas naujas technologijas (įskaitant erdvinę, geografinę analizę, interneto duomenis, realaus laiko informacines sistemas) ir pritaikdamas jas įvairiuose intervencijos etapuose (nuo pasirengimo iki greito reagavimo ir operacijų) tokiais tikslais: krizių identifikavimui, išankstiniam įspėjimui apie galimas krizes, humanitarinės pagalbos poreikių įvertinimui ir pagalbai, integruotam reagavimui į krizes ir žalos įvertinimui po krizės. Glaudžiai bendradarbiaujant su JT agentūromis (ypač JT humanitarinių reikalų koordinavimo biuru), parama humanitarinės pagalbos srityje taip pat bus teikiama plačiau pritaikant Visuotinės įspėjimo apie nelaimės ir reagavimo į jas sistemos funkcijas, siekiant apimti įvairias humanitarines nelaimės.

JTC sudarys pasaulinę geografinių duomenų bazę ir teiks paramą (greitoji kartografija) krizių ir saugumo valdymui, sistemų ir standartų suderinamumui siekdamas sudaryti geresnes sąlygas pasikeitimui duomenimis tarp sistemų, ypač su Tarybos SitCen ir ES palydovų centru. Ši veikla susijusi su būsimų GMES bandomųjų paslaugų kūrimu.

JTC teiks MT paramą, susijusią su numatomos stabilumo priemonės, kuria siekiama spręsti tarpvalstybinius uždavinius ir ilgalaikius stabilumo ir saugumo pasaulyje klausimus, įgyvendinimu. JTC vykdys veiklą masinio naikinimo ginklo ir dvejopo naudojimo prekių ir technologijų platinimo srityje, įskaitant eksporto kontrolę, pasienio kontrolę, tiekimo grandinės saugumą ir šalių profiliavimą. Šiuo tikslu toliau plėtojamos sistemos apima eksporto kontrolės klasifikavimo sistemas, surinktais duomenimis paremtas sistemas, duomenų saugojimo ir daugiakalbės informacijos paieškos internete priemonės. Numatoma susieti veiklą pagal šią programą su atitinkama JTC veikla pagal Euratomo specialiąją programą.

Šiuo požiūriu ypač svarbios nuotolinio stebėjimo analizės technologijos ir duomenų iš įvairių šaltinių integravimo bei analizės sistemos (įskaitant žemės stebėjimo informaciją ir informaciją iš viešai prieinamų šaltinių); jos bus naudojamos remiant Bendrijos išorės politikos veiksmų įgyvendinimą, pavyzdžiui, veiksmų, susijusių su Kimberley procesu ir neteisėtos prekybos, įskaitant prekybą mediena ir dvejopo naudojimo objektais, stebėsenos mechanizmus. Ši veikla prisidės plėtojant pasaulinius GMES iniciatyvos aspektus.

3.4.2. 4.2 darbotvarkė – Vystomasis bendradarbiavimas

Tvaraus vystymosi ir aplinkosaugos observatorija bus iš pradžių įsteigta Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno regiono šalyse. Aplinkos diagnostika ir šalių profiliai, veiksmų planų kūrimas ir politikos sričių sąveika – tai trys pagrindiniai komponentai, kuriems plėtoti bus naudojama observatorijos informacijos kaupimo ir ryšių sistema. Ilgalaikis išteklių ir aplinkos parametrų stebėjimas (pvz., žemės dangos, miškų užimamo ploto, gaisrų, biologinės įvairovės, pakrantės zonų, klimato pažeidžiamumo ir kt.) padės analizuoti tendencijas. Veikla bus suderinta su GMES iniciatyva ir Afrikos aplinkos ir tvaraus vystymosi stebėsenos programa.

Pasėlių stebėsenos komponentas observatorijos sistemoje bus plėtojamas maisto saugos ir Bendrijos iniciatyvos dėl skurdo mažinimo ir tvaraus vystymosi srityje. Mokslinių tyrimų veikla bus sutelkta į naujus maisto tiekimo ir poreikių vertinimo metodus, maisto saugos informacines sistemas ir pažeidžiamumo vertinimus.

Galutiniai produktai bus „orientuoti į klientą“, t. y. šiuo konkrečiu atveju sukurti taip, kad atitiktų poreikius ir būtų pritaikyti besivystančioms šalims.

Bus stiprinamas bendradarbiavimas su pagrindiniais dalyviais (UNEP, FAO, EUMETSAT, WFP, ESA GMES-GMFS).

Etiniai aspektai

Įgyvendinant šią specialiąją programą ir joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogiškojo orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų bei elgesio kodeksų redakcijas, pavyzdžiui Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjede, ir jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Biologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę augalų genetinių išteklių maistui ir žemės ūkiui sutartį bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijų padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Laikydami subsidiarumo principo ir atsižvelgdami į Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, nebus finansuojami iš Bendrijos lėšų toje valstybėje narėje ar šalyje.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektų įgyvendintojai, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija sistemingai etiniu požiūriu apsvarstys pasiūlymus, kurie susiję su etikos požiūriu opiais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į etinius aspektus. Tam tikrais atvejais etinį svarstymą galima atlikti projekto įgyvendinimo metu.

Prie Sutarties pridėtame Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad Bendrija ir valstybės narės, formuodamos ir įgyvendindamos Bendrijos politiką, įskaitant mokslinių tyrimų politiką, visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ reikalaujama, kad visi eksperimentai būtų planuojami taip, kad būtų išvengta bandomųjų gyvūnų baimės, nereikalingo skausmo bei kančių, kad būtų naudojamas minimalus gyvūnų skaičius, kad būtų naudojami mažiausiai neurofiziologiškai jautrūs gyvūnai, kad būtų sukeliama kuo mažiau skausmo, kančių, baimės ar ilgalaikės žalos. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei laikomasi biologinės įvairovės principų.

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.****dėl Specialiosios programos,
įgyvendinančios Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas)
septintąją bendrąją branduolinių tyrimų ir
mokymo veiklos programą (2007–2013 m.)****(2006/976/Euratomas)**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

pasikonsultavusi su Mokslo ir technikos komitetu,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Remiantis 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimu 2006/970/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) Bendroji programa turi būti įgyvendinama vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Bendrosios programos struktūrą sudaro dvi veiklos rūšys: i) netiesioginė veikla, susijusi su branduolių sintezės energijos tyrimais ir branduolių dalijimosi bei radiacinės saugos tyrimais, ir ii) tiesioginė veikla, susijusi su Jungtinio tyrimų centro vykdoma veikla branduolinės energetikos srityje. i punkte nurodyta veikla turėtų būti įgyvendinta šia Specialiąja programa.
- (3) Šiai programai turėtų būti taikomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės, skirtos Bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir sklaidos taisyklės).
- (4) Bendroji programa turėtų papildyti kitus mokslinių tyrimų politikos srityje vykdomus ES veiksmus, kurių reikia bendroms strateginėms pastangoms įgyvendinant Lisabonos tikslus, visų pirma ją vykdant greta veiklos, susijusios su švietimu, mokymu, kultūra, konkurencingumu, inovacijomis, pramone, sveikata, vartotojų apsauga, užimtumu, energetika, transportu ir aplinka.

¹ Žr. šio Oficialiojo leidinio ... p.

-
- (5) Remiantis 2004 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu, iš dalies keičiančiu derybų dėl ITER nurodymus, tarptautinio termobranduolinio reaktoriaus (ITER) Europoje pastatymas platesnėje branduolių sintezės energijos perspektyvoje bus pagrindinis pagal Bendrąją programą vykdomos branduolių sintezės tyrimų veiklos elementas.
 - (6) Prie ITER pastatymo prisidedanti ES veikla, visų pirma ITER statybos Kadaraše pradžia reikalinga veikla ir ITER technologijų moksliniai tyrimai ir plėtra per Bendrosios programos įgyvendinimo laikotarpį turėtų būti valdomi bendrosios įmonės, kaip apibrėžta Sutarties II antraštinės dalies 5 skyriuje.
 - (7) Mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros aspektų branduolių dalijimosi mokslo ir technologijų srityje įgyvendinimas taip pat gali būti perduotas bendrosioms įmonėms, įsteigtoms pagal Sutarties II antraštinės dalies 5 skyrių.
 - (8) Kaip numatyta Sutarties 101 straipsnyje, Bendrija sudarė keletą tarptautinių susitarimų branduolinių tyrimų srityje, taip pat reikėtų stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą šioje srityje siekiant dar labiau įtraukti Bendriją į pasaulinę mokslinių tyrimų bendruomenę. Todėl ši Specialioji programa turėtų būti atvira būtinus susitarimus sudariusioms šalims, o projektų lygiu ir abipusės naudos pagrindu – trečiųjų šalių subjektams ir tarptautinėms organizacijoms mokslinio bendradarbiavimo organizacijoms.

-
- (9) Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų būti vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje išdėstytus principus.
- (10) Įgyvendinant Bendrąją programą turėtų būti prisidedama prie tvaraus vystymosi skatinimo.
- (11) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹, Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (12) Pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų² ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų³ reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.
- (13) Kiekvienai teminei sričiai Europos Bendrijų bendrajame biudžete turėtų būti skirta atskira biudžeto eilutė.
- (14) Įgyvendinant šią programą ne mažiau dėmesio reikėtų skirti lyčių aspekto integravimui ir *inter alia* darbo sąlygoms, skaidrumui ir pagal šią programą finansuojamuose projektuose ir programose priimtų dirbti mokslo darbuotojų karjeros plėtrai; visiems šiems aspektams 2005 m. kovo 11 d. Komisijos rekomendacija dėl Europos mokslininkų chartijos ir Mokslininkų priėmimo į darbą elgesio kodekso suteikia orientacinį pagrindą tuo pat metu išlaikant jo savanorišką pobūdį.

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Specialioji branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programa branduolių sintezės energijos, branduolių dalijimosi ir radiacinės saugos srityje pagal Septintąją bendrąją programą (toliau – Specialioji programa) yra patvirtinama 2007 m. sausio 1 d. – 2011 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui.

2 straipsnis

Specialiaja programa remiama mokslinių tyrimų ir mokymo branduolinės energijos srityje veikla, remiant įvairią mokslinių tyrimų veiklą, vykdomą šiose teminėse srityse:

- a) branduolių sintezės energijos mokslinius tyrimus;
- b) branduolių dalijimosi ir radiacinės saugos mokslinius tyrimus.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodyti priede.

3 straipsnis

Pagal Bendrosios programos 3 straipsnį Specialiosios programos vykdymui reikalinga suma yra 2 234 milijonai EUR, iš kurių iki 15 % skiriama Komisijos administracinėms išlaidoms. Suma paskirstoma taip:

Branduolių sintezės energijos moksliniai tyrimai ¹	1 947
Branduolių dalijimasis ir radiacinė sauga	287

4 straipsnis

1. Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla atliekama laikantis pagrindinių etikos principų.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama pagal Bendrosios programos II priede nustatytas finansavimo schemas.
2. Šiai Specialiajai programai taikomos dalyvavimo ir informacijos sklaidos taisyklės.

¹ Iš branduolių sintezės energijos moksliniams tyrimams numatytos sumos ne mažiau kaip 900 milijonų EUR bus skirta I priede išvardytai veiklai, išskyrus ITER statybą.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai, finansavimo schemas, kurios bus naudojamos temoms, dėl kurių turi būti teikiami pasiūlymai, ir įgyvendinimo tvarkaraštis.
2. Darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys bei Europos ir tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atnaujinama.
3. Darbo programoje bus apibrėžti kriterijai, kuriais remiantis bus vertinami netiesioginės veiklos pagal finansavimo schemas pasiūlymai ir atrenkami projektai. Bus vertinama pagal kompetencijos, poveikio ir įgyvendinimo kriterijus, o vėliau darbo programoje gali būti nustatomi ar išplečiami papildomi reikalavimai, įvertinimo koeficientai ir ribinės vertės.
4. Darbo programoje gali būti nurodytos:
 - a) organizacijos, gaunančios lėšų narystės mokesčio forma;
 - b) parama veiklai, kurią vykdo specialų statusą turintys juridiniai subjektai.

7 straipsnis

1. Už Specialiosios programos įgyvendinimą atsako Komisija.
2. Įgyvendinant Specialiąją programą Komisijai padeda konsultacinis komitetas. Šio komiteto nariai gali keistis atsižvelgiant į įvairias komiteto darbotvarkės temas. Su branduolių dalijimusi susijusiems klausimams spręsti šio komiteto sudėtis ir išsamios darbo taisyklės bei taikomos procedūros atitinka nustatytas 1984 m. birželio 29 d. Tarybos sprendime 84/338/Euratomas, EAPB, EEB dėl Bendrijos tyrimų, plėtros ir demonstravimo veiklos valdymo ir koordinavimo struktūrų bei tvarkos¹. Su branduolių sinteze susiję aspektai atitinka nustatytus 1980 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendime, įsteigiančiame branduolių sintezės programos konsultacinį komitetą².
3. Komisija reguliariai informuoja komitetą apie bendrą Specialiosios programos įgyvendinimo pažangą ir laiku teikia informaciją apie visą pagal šią programą pasiūlytą ar finansuojamą MTTP veiklą.

¹ OL L 177, 1984 7 4, p. 25.

² Dar nepaskelbta, bet su paskutiniais pakeitimais, padarytais Sprendimu 2005/336/Euratomas (OL L 108, 2005 4 29, p. 64).

8 straipsnis

Komisija pasirūpina, kad būtų vykdoma Bendrosios programos 6 straipsnyje numatyta nepriklausoma Specialiosios programos srityse vykdomos veiklos stebėseną, įvertinimą ir peržiūrą.

9 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną nuo jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

PRIEDAS

MOKSLINIAI IR TECHNOLOGINIAI TIKSLAI, PAGRINDINĖS TEMŲ IR VEIKLOS SRIČIŲ KRYPTYS

1. ĮVADAS

Branduolinė energija šiuo metu sudaro vieną trečdalį visos ES sunaudojamos elektros energijos, ir kaip bazinės apkrovos elektros energijos anglies neturintis šaltinis yra įtraukiamas į diskusijas dėl priemonių, skirtų kovai su klimato kaita, ir Europos priklausymo nuo importuojamos energijos sumažinimo.

Praėjus keliems dešimtmečiams, kai į rinką pateks komerciniai sinteze pagrįsti reaktoriai, branduolių sintezė gali daug prisidėti kuriant ES tvarų ir patikimą energijos tiekimą, o ITER taptų didžiausiu žingsniu siekiant šio tikslo. Todėl ITER projekto įgyvendinimas dabartinėje ES strategijoje užima pagrindinę vietą, todėl jis turi būti remiamas solidžiai ir tikslinga Europos MTTP programa, skirta pasirengti ITER eksploatavimui ir išplėtoti technologijas bei sukaupti žinių bazę, kurių prireiks jam veikiant šiame etape ir vėliau.

Kita vertus, branduolių dalijimusi paremtos technologijos išlieka perspektyviu pasirinkimu toms valstybėms narėms, kurios nori pasinaudoti šia technologija siekdamas subalansuoto įvairių rūšių energijos tiekimo. Mokslinių tyrimų ir mokymo veikla yra ypač svarbi užtikrinant nuolat aukštą branduolinės saugos lygį dabar ir ateityje, toliau siekiant pažangos įgyvendinant tvarius atliekų tvarkymo sprendimus ir gerinant viso sektoriaus veiksmingumą bei konkurencingumą. Vienas esminių šios politikos aspektų yra radiacinės saugos moksliniai tyrimai, užtikrinantys optimalią visuomenės ir darbuotojų saugą spinduliuotę naudojant medicinoje ir pramonėje.

Jeigu Europa nori išlaikyti konkurencingumą, visose srityse būtina užtikrinti tinkamą finansavimą; siekiant maksimalaus veiksmingumo reikia visos Europos suderinto požiūrio, toliau vystant valstybių narių bendradarbiavimą ir stengiantis išlaikyti infrastruktūras, kompetenciją ir pažangiąją patirtį. Iš principo, taip pat reikės mokslinių tyrimų, kurie padėtų ištirti naujas mokslo ir technologijų galimybes ir lanksčiai reaguoti į naujus politinius poreikius, kurie atsiras Bendrosios programos vykdymo laikotarpiu.

2. Mokslinių tyrimų teminės sritys

2.1. Branduolių sintezės energija

ITER reaktoriaus statyba Kadaraše (Prancūzija) ir „platesnio požiūrio“ projektai, skirti branduolių sintezės energijos kūrimui paspartinti, bus vykdomi tarptautinio bendradarbiavimo aplinkoje. Tarptautiniu ITER susitarimu bus įkurta ITER organizacija. ITER pastatymas ir platesnio požiūrio projektai bei jų eksploatavimas kartu su kitomis tarptautinio bendradarbiavimo priemonėmis išplės tokį bendradarbiavimą iki neturinčio precedento lygio. Tai Europai duos nemažos naudos, visų pirma efektyvumo ir galimybių pasidalyti išlaidas srityje. Vietos ITER agentūra bus įsteigta kaip bendroji įmonė pagal Euratomo sutartį. Ji suteiks Euratomui priemones vykdyti savo tarptautinius įsipareigojimus pagal ITER susitarimą ir užtikrins, kad Euratomas veiksmingai ir nuosekliai prisidėtų prie Europos įnašo į ITER ir platesnio požiūrio projektų, įskaitant tuos projektus remiančią MTTP veiklą.

Europos pirmavimas branduolių sintezės energijos mokslinių tyrimų srityje grindžiamas vienintelės ir visiškai integruotos Europos mokslinių tyrimų erdvės tipo Europos branduolių sintezės programos, stiprios nuolatinės Bendrijos paramos, Euratomo koordinavimo ir Euratomo branduolių sintezės asociacijų žmogiškųjų išteklių vystymo deriniu. Branduolių sintezės asociacijos yra kompetencijos centrai branduolių sintezės moksliniuose tyrimuose ir turi plačius bendradarbiavimo tinklus bei remiasi savo eksperimentine įranga. Euratomo pasiekti puikūs technologiniai rezultatai prisidedant prie ITER techninio projektavimo veiklos ir sėkmingo JET įrenginių eksploatavimo labai prisidėjo prie dar didesnio Europos branduolių sintezės programos sutelkimo. Tai taip pat suteikė Europai žinių ir patirties, kurių reikia didesnėms bendradarbiavimo pastangoms plėtoti visuose branduolių sintezės energijos mokslinių tyrimų aspektuose, įskaitant ITER pastatymą ir platesnio požiūrio projektus. Remiantis šiais pasiekimais Septintosios bendrosios programos organizavimas ir valdymas užtikrins, kad MTTP būtų veiksmingai ir tinkamai koordinuojami siekiant įgyvendinti trumpalaikius ir ilgalaikius programos tikslus.

Spartus branduolių sintezės vystymas taip pat reikalauja plačios pramoninės bazės, kad branduolių sintezės energija laiku būtų pradėta naudoti plačiu mastu. Europos pramonės įmonės jau nemažai prisidėjo prie ITER techninio projektavimo veiklos. Įgyvendinant Septintąją bendrąją programą, Europos pramonės įmonės, įskaitant MVI, atliks pagrindinį vaidmenį kuriant ITER ir galės visapusiškai dalyvauti kuriant branduolių sintezės elektrinių technologijas DEMO elektrinei („parodomajai“ branduolių sintezės elektrinei) ir būsimoms branduolių sintezės elektrinėms.

ITER ir Europos branduolių sintezės energijos mokslinių tyrimų programa prisidės įgyvendinant kai kuriuos skubiai atliktinus veiksmus, kurie aukšto lygio grupės ataskaitoje („Koko ataskaita“) buvo pripažinti būtiniais Lisabonos strategijos pažangai. Visų pirma ITER pritrauks geriausius branduolių sintezės mokslininkus bei inžinierius ir aukštųjų technologijų pramonę. Tai bus naudinga tiek Europos branduolių sintezės programai, tiek visai mokslo ir technikos žinių bazei. Kompetencija ir žinios, kurių įgis Europos pramonės įmonės kurdamos ypač sudėtingus techninius reikalavimus atitinkančias sistemas ir komponentus ITER reaktoriui, sustiprins jų konkurencingumą.

Bendras tikslas

Sukaupti žinių pagrindą ITER projektui ir pastatyti ITER, kuris būtų svarbus žingsnis kuriant elektrinių reaktorių prototipus, kurie būtų saugūs, tvarūs, palankūs aplinkai ir ekonomiškai perspektyvūs.

Veiklos sritys

i) ITER pastatymas

Šie darbai apima bendrą ITER (kaip tarptautinių mokslinių tyrimų infrastruktūros) pastatymą:

ITER organizacijoje Bendrija, kaip projekto šeimininkė, turės ypatingą atsakomybę ir atliks vadovaujantį vaidmenį, visų pirma parengiant statybvietę, įkuriant ITER organizaciją, sprendžiant valdymo ir personalo klausimus bei teikiant bendrą techninę ir administracinę paramą;

būdamą ITER projekto šalimi Bendrija prisidės prie ITER eksploatavimui reikalingos įrangos ir įrenginių sukonstravimo aplink ITER reaktorių ir teiks projektui paramą statybos metu;

ITER pastatymą remianti MTTP veikla bus vykdoma branduolių sintezės asociacijose ir Europos pramonės įmonėse. Šią veiklą sudarys komponentų ir sistemų kūrimas ir testavimas.

ii) ITER eksploatavimui skirti parengiamieji MTTP

Tikslinės fizikos ir technologijų programos tikslas – konsoliduoti ITER projekto alternatyvas ir pasirengti greitam ITER reaktoriaus paleidimui, reikšmingai sumažinant laiko sąnaudas ir lėšas, kurių reikia pagrindiniams ITER projekto tikslams pasiekti. Ji bus įgyvendinta pasitelkus koordinuotą eksperimentinę, teorinę ir modeliavimo veiklą naudojant JET įrenginius ir kitus esamus, būsimus ir statomus magnetinio lokalizavimo įrenginius (tokamakus, stellaratorius, RPF), o taip pat kitą įrangą asociacijose, ji užtikrins, kad Europa darytų reikalingą įtaką ITER projektui bei padės Europai vaidinti svarbų vaidmenį jo eksploatavime. Šią programą sudarys:

- pagrindinių specifinių technologijų ITER veikimui įvertinimas užbaigiant JET patobulinimus ir juos eksploatuojant (pirmoji siena, šildymo sistemos, diagnostika);
- ITER veikimo scenarijų išnagrinėjimas taikant tikslinius eksperimentus su JET ir kitais įrenginiais bei koordinuojama modeliavimo veikla.

Septintosios bendrosios programos įgyvendinimo ankstyvajame etape bus atlikta programoje numatytų įrenginių peržiūra išnagrinėjant galimybes palaipsniui atsisakyti turimų įrenginių ir įvertinant naujų įrengimų poreikį eksploatuojant ITER. Ši peržiūra taps pagrindu galimai paramai naujiems ar patobulintiems įrenginiams nustatyti, kad įgyvendinant programą būtų disponuojama tinkama branduolių sintezės įrenginių, skirtų atitinkamiems MTTP, sistema.

iii) DEMO veikimui skirta technologinė veikla

Asociacijose ir pramonės įmonėse bus toliau tobulinamos pagrindinės technologijos ir medžiagos, kurių reikia DEMO elektrinės licencijos išdavimui, statybai ir veikimui, kad jos būtų testuojamos su ITER reaktoriumi, ir kad Europos pramonės įmonės galėtų pastatyti DEMO bei kitas branduolių sintezės elektrines. Bus vykdoma ši veikla:

- tikslinės projekto grupės sukūrimas ir techninio patvirtinimo bei techninio projektavimo veiklos (EVEDA) įgyvendinimas, kad būtų pasirengta tarptautinio sintezės medžiagų apšvitinimo įrenginio (IFMIF), kuris bus naudojamas branduolių sintezės elektrinės medžiagoms testuoti, statybai, kuris bus išankstinė licencijos suteikimo DEMO sąlyga;
- mažo aktyvumo ir spinduliuotei atsparių medžiagų kūrimas, švitinimo testavimas ir modeliavimas; pagrindinių technologijų branduolių sintezės elektrinių veikimui, įskaitant sprogimo jėgą švelninančias priemones, kūrimas; su DEMO koncepciniu projektu susijusi veikla, įskaitant saugos ir aplinkosaugos aspektus.

iv) MTTP veikla ilgalaikės perspektyvos atžvilgiu

Remiantis specialiai ITER ir DEMO skirta veikla, pagal branduolių sintezės programą bus vystoma kompetencija ir plečiama žinių bazė būsimums branduolių sintezės elektrinėms strategiškai svarbiose srityse. Ši mokslinių tyrimų veikla prisidės prie branduolių sintezės energijos techninio įgyvendinamumo ir ekonominio perspektyvumo. Šiuo tikslu pagal Septintąją bendrąją programą numatyta ši speciali veikla:

- bus tyrinėjamos patobulintų magnetinio izoliavimo schemų, turinčių potencialių privalumų reaktoriams, įskaitant stelaratorius, koncepcijos. Darbas bus sutelktas į W7-X stelaratoriaus konstravimo užbaigimą; turimų įrenginių naudojimas siekiant išplėsti eksperimentines duomenų bazes; ir šių konfigūracijų įvertinimas ateities perspektyvoje;
- eksperimentine branduolių sintezės fizikos programa bus siekiama aiškiai suprasti branduolių sintezės plazmą, kad būtų galima optimizuoti elektrinės koncepciją;
- bus toliau tęsiami teorijos ir modeliavimo darbai, kurių pagrindinis tikslas – aiškiai suprasti branduolių sintezės plazmą reaktoriaus veikimo metu;
- bus tiriami branduolių sintezės energijos gamybos sociologiniai ir ekonominiai aspektai bei imamasi veiksnių, skirtų visuomenės informavimui ir supratimui apie branduolių sintezę gerinti;

Bus tęsiama veikla inercinės branduolių sintezės energijos srityje, kurioje numatyta teisė stebėti valstybių narių vykdomų inercinio izoliavimo civilinių mokslinių tyrimų veiklą.

v) Žmogiškieji ištekliai, švietimas ir mokymas

Programoje bus užtikrinami tinkami žmogiškieji ištekliai ir aukštas bendradarbiavimo lygis, siekiant tinkamai patenkinti skubius ir vidutinės trukmės ITER poreikius ir toliau plėtoti branduolių sintezę naudojant šias priemones:

- paramą mokslo darbuotojų mobilumui tarp programoje dalyvaujančių organizacijų siekiant skatinti glaudesnę bendradarbiavimą ir programos integravimą bei stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą;
- aukšto lygio mokymą inžinieriams ir diplomą įgijusiems ar doktorantūrą baigusiems mokslo darbuotojams, įskaitant programoje numatytų įrenginių panaudojimą mokymo tikslais, taip pat rengiant tikslinius seminarus ir pratybas. Bus imamasi veiksmų siekiant sustiprinti programos dalyvių bendradarbiavimą aukštojo mokslo srityje, įskaitant ir magistro ir daktaro studijas fizikos ir sintezės inžinerijos srityse;
- inovacijų ir keitimosi pažangiąja patirtimi tarp susijusių universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir pramonės įmonių skatinimą;
- patentų išdavimo skatinimą.

vi) Infrastruktūros

ITER pastatymas Europoje ITER organizacijos tarptautinėje aplinkoje bus naujų mokslinių tyrimų, pasižyminčių stipria europine dimensija, elementas.

vii) Technologijų perdavimo procesai

ITER reikės naujos ir lankstesnės organizacinės struktūros, kad būtų sudarytos sąlygos jo kuriamų inovacijų ir technologijų pažangos greito perdavimo pramonei procesui, siekiant nugalėti sunkumus, kliudančius Europos pramonei tapti konkurencingesne.

viii) Reagavimas į naujus ir nenumatytus politikos poreikius

Naudojant paspartintą branduolių sintezės vystymo programą būtų galima anksčiau pateikti į rinką branduolių sintezės energiją, ir taip būtų įgyvendinta dalis platesnės politikos, susijusios su saugiu Europos energijos tiekimu, klimato kaita ir tvariu vystymusi. Šios paspartintos programos svarbiausias tikslas ir pagrindinis etapas būtų ankstesnis DEMO pastatymas. 7-ojoje bendrojoje programoje tai apimtų veiklą ir projektus, vykdomus remiantis tarptautiniu platesniu požiūriu į branduolių sintezės energiją ir kuriuos, bendradarbiaudamas su ITER partneriais, vykdo Euratomas.

2.2. Branduolių dalijimasis ir radiacinė sauga

Netiesioginė veikla bus vykdoma toliau nurodytose penkiose pagrindinėse veiklos srityse. Bendras tikslas visų pirma yra sustiprinti branduolių dalijimosi bei kitų spinduliuotės naudojimo pramonėje ir medicinoje būdų saugos lygį, išteklių veiksmingumą ir rentabilumą. Tačiau programoje yra svarbių sąsajų, todėl reikia tinkamai užtikrinti skirtingų veiklos rūšių sąveiką. Šiuo atžvilgiu esminis dalykas yra parama mokymui ir mokslinių tyrimų infrastruktūroms. Mokymo poreikiai turi sudaryti pagrindinį Bendrijos finansuojamų projektų šiame sektoriuje aspektą; šie poreikiai ir parama infrastruktūroms bus esminis elementas sprendžiant kompetencijos branduolinėje srityje klausimą.

Europos mokslinių tyrimų erdvei sustiprinti reikia bendro europinio požiūrio į pagrindines problemas ir metodus. Bus sukurti ryšiai tarp nacionalinių programų ir bus skatinama kurti tarptautinių organizacijų ir trečiųjų šalių, įskaitant JAV, NVS, Kanadą ir Japoniją, bendradarbiavimo tinklus. Jei yra aiškus Bendrijos interesas, EURATOMAS turi visapusiškai dalyvauti esančiuose forumuose, koordinuojančiuose MTTP (moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra) veiklą tarptautiniu lygiu. Prireikus bus užtikrintas koordinavimas su Jungtinio tyrimų centro šioje srityje vykdoma tiesioginės veiklos programa, taip pat branduolių sintezės energijos tyrimų netiesiogine veikla.

Taip pat svarbu sukurti ryšius su mokslinių tyrimų veikla, vykdoma pagal EB bendrąją programą, visų pirma su veikla Europos standartų, švietimo ir mokymo, aplinkos apsaugos, medžiagų mokslo, valdymo, bendrų infrastruktūrų, saugumo, saugos kultūros ir energetikos srityse. Tarptautinis bendradarbiavimas dominuos daugelio teminių sričių veikloje.

i) Radioaktyviųjų atliekų tvarkymas

Tikslai

Į praktinį pritaikymą orientuotos MTTP veiklos tikslas – parengti tvirtą mokslinį ir techninį pagrindą panaudoto kuro ir ilgai išliekančių radioaktyviųjų atliekų geologinio laidojimo technologijoms ir saugumui įrodyti, formuoti bendrą Europos požiūrį į pagrindinius klausimus, susijusius su atliekų tvarkymu bei laidojimu ir ieškoti būdų, kaip sumažinti jų kiekį ir (arba) pavojingumą naudojant atskyrimą bei transmutaciją ar kitus būdus.

Veiklos sritys

Geologinis laidojimas: MTTP didelio radioaktyvumo ir (arba) ilgai išliekančių radioaktyvių atliekų geologinio laidojimo srityje, apimantys inžinerinius tyrimus ir saugyklų projektavimą, uolienu, kuriose bus laidojama, in situ apibūdinimas (požeminėse bendrose ir laidojimo vietai būdingose mokslinių tyrimų laboratorijose), saugyklos aplinkos supratimas, atitinkamų procesų artimose srityse (atliekų pavidalas ir projektuojamos užtvartos) ir tolimose srityse (pamatinės uolienos ir patekimo į biosferą keliai) tyrimai, patikimų eksploatavimo ir saugumo įvertinimo metodų plėtojimas bei valdymo ir su visuomenės pritarimu susijusių socialinių klausimų tyrimas.

Atskyrimas ir transmutacija: MTTP visose techninėse atskyrimo ir transmutacijos srityse, kurie gali būti pagrindu kuriant bandomuosius įrenginius ir demonstracines sistemas pažangiausiems atskyrimo procesams ir transmutacijos sistemoms, apimančioms subkritines ir kritines sistemas, siekiant sumažinti panaudoto branduolinio kuro didelio aktyvumo ilgai išliekančių radioaktyviųjų atliekų kiekį ir pavojingumą. Moksliniais tyrimais taip pat bus nagrinėjamos galimybės, kurias suteikia sprendimai dėl mažesnio atliekų kiekio branduolinės energijos gamyboje, įskaitant veiksmingesnį skiliųjų medžiagų panaudojimą esamuose reaktoriuose.

ii) Reaktorių sistemos

Tikslai

Šios veiklos tikslai – užtikrinti saugų nuolatinį visų atitinkamų rūšių esamų įrenginių veikimą ir – siekiant prisidėti prie tiekimo įvairovės didinimo bei saugumo ir visuotinio atšilimo problemos sprendimo – tirti pažangesnių technologijų teikiamas galimybes naudoti dar saugesnę, išteklius taupančią ir konkurencingesnę branduolinę energiją.

Veiklos sritys

Branduolinių objektų sauga: MTTP saugaus esamų objektų ir objektų, kurie bus pastatyti ateityje, eksploatavimo, visų pirma elektrinių eksploatavimo trukmės įvertinimo ir valdymo, saugos kultūros (sumažinant žmogaus ir organizacinių klaidų pavojų), pažangių saugos įvertinimo metodų, skaitmeninio imitavimo priemonių, instrumentų sistemos ir kontrolės bei rimtų avarių prevencijos ir jų padarinių sušvelninimo srityje bei susijusi veikla, skirta žinių valdymo optimizavimui ir kompetencijos išlaikymui.

Pažangios branduolinės sistemos: MTTP, kuriais siekiama pagerinti esamų sistemų ir kuro veiksmingumą ir, bendradarbiaujant tarptautiniu lygiu šioje srityje, pvz., pasitelkiant Ketvirtosios kartos tarptautinį forumą, nagrinėti atrinktų pažangių reaktorių sistemų aspektus, siekiant įvertinti jų galimybes, jų platinimo riziką ir jų poveikį ilgalaikiam tvarumui, įskaitant veiklą gavybos mokslinių tyrimų srityje ¹ (visų pirma medžiagų mokslo srityje) ir kuro ciklo, naujų kuro rūšių bei atliekų tvarkymo aspektų tyrimą.

iii) Radiacinė sauga

Tikslai

Saugus spinduliuotės naudojimas medicinoje ir pramonėje grindžiamas tvirta radiacinės saugos politika ir veiksmingu jos įgyvendinimu; tai išlieka programos prioritetu. Moksliniai tyrimai vaidina svarbų vaidmenį išlaikant ir gerinant saugos standartus, ir tai yra bendras visos šios programos veiklos tikslas. Kitas svarbus mokslinių tyrimų tikslas – stiprinti Bendrijos politiką bei veiksmingą jos įgyvendinimą ir greitai bei veiksmingai reaguoti į atsirandančius poreikius.

¹ Primenama, kad EB specialiojoje programoje „Idėjos“ EMTT remia mažai tirtų sričių mokslinius tyrimus bet kurioje pagrindinių mokslinių ir technologinių tyrimų srityje.

Pagrindinis šių mokslinių tyrimų tikslas bus išspręsti prieštaringą pavojaus, kurį kelia mažos ir ilgai trunkančios spinduliuotės dozės, problemą. Šio mokslinės ir reguliavimo problemos sprendimas turėtų svarbų poveikį kaštams ir (arba) sveikatai naudojant spinduliuotę medicinoje ir pramonėje.

Veiklos sritys

- Pavojaus, kurį kelia mažos ir ilgai trunkančios radiacijos dozės, kiekybinis įvertinimas: pavojaus sveikatai, kurį kelia mažos ir ilgai trunkančios radiacijos dozės, geresnis kiekybinis įvertinimas, įskaitant individualų kintamumą, pasitelkiant epidemiologinius tyrimus bei ląstelių ir molekulių biologijos mokslinių tyrimų mechanizmų geresnį supratimą.
- Medicininis spinduliuotės naudojimas: padidinti medicininės spinduliuotės naudojimo diagnostikoje ir terapijoje (įskaitant branduolinę mediciną) saugą ir veiksmingumą pasitelkiant naujas technologijas ir laikantis tokio naudojimo naudos ir pavojaus pusiausvyros.
- Nepaprastosios padėties valdymas ir padėties atkūrimas: pagerinti nepaprastosios padėties valdymo nuoseklumą ir integraciją (įskaitant užteršimo apibūdinimą ir padėties atkūrimą avarijos metu užterštose teritorijose) Europoje plėtojant vieningas priemones ir strategijas bei įrodant jų veiksmingumą eksploatavimo aplinkoje.

-
- Piktavališkas spinduliuotės ir radioaktyviųjų medžiagų naudojimas: parengti patikimus praktinius metodus, skirtus valdyti piktavališko spinduliuotės ir radioaktyviųjų medžiagų naudojimo (įskaitant apgaulingus ketinimus) poveikį, apimančią tiesioginį ir netiesioginį poveikį sveikatai ir aplinkos užteršimą, visų pirma apgyvendintose vietovėse ir teritorijose, iš kurių tiekiamas maistas ir vanduo.

Bus užtikrintas papildomumas, ir išvengta dubliavimo su specialiosios programos „Bendradarbiavimas“¹ tema „Sauga“; prie to gali prisidėti ir bet kokia atitinkama patirtis, įgyta įgyvendinant ankstesnius Euratomo veiksmus.

- Kitos temos: nacionalinė mokslinių tyrimų veikla bus dar veiksmingiau integruojama į kitas sritis (pavyzdžiui, natūrali spinduliuotė, radioekologija, aplinkos apsauga, dozimetrija, spinduliuotės poveikis darbe, rizikos valdymas ir kt.).

¹ Europos bendrijos Septintosios bendrosios programos dalis.

iv) Infrastruktūros**Tikslai**

Mokslinių tyrimų infrastruktūros – pradedant didelėmis ir brangiomis elektrinėmis bei laboratorijų tinklais ir baigiant mažesnėmis priemonėmis, pvz. duomenų bazės, skaitmeninio imitavimo priemonės ir medžiagų bankai – yra pagrindinė MTTP mokslo ir technologijų branduolinėje bei radiologijos mokslų srityje dalis. Programos tikslai – suteikti paramą pagrindinėms infrastruktūroms, kai yra aiški Europos pridėtinė vertė, visų pirma siekiant sutelkti kritines pastangas ir pakeisti senstančius įrenginius, pavyzdžiui, mokslinių tyrimų reaktorius. Tai sutvirtins ankstesnių Bendrijos programų, kurios sudarė galimybes tarptautiniu lygiu pasinaudoti tokiomis infrastruktūromis, taip pat joms bendradarbiauti, sėkmę ir prisidės prie techninės pažangos aukštų standartų išlaikymo, inovacijų ir saugos Europos branduoliniame sektoriuje.

Infrastruktūros taip pat svariai prisidės prie mokslo darbuotojų ir inžinierių mokymo.

Veiklos sritys

- Parama infrastruktūroms: parama pagrindinių reikalingų mokslinių tyrimų infrastruktūrų projektavimui, atnaujinimui, kūrimui ir (arba) eksploatavimui visose pirmiau minėtose teminėse srityse; pavyzdžiui: požeminės radioaktyviųjų atliekų geologinio laidojimo mokslinių tyrimų laboratorijos, bandomieji (testavimo) atskyrimo ir transmutacijos įrenginiai, reaktorių komponentai ir posistemės, karštosios kameros, rimtų avarių ir termohidraulikos bandymų įrenginiai, medžiagų bandymo įrenginiai, skaitmeninio imitavimo priemonės ir radiobiologiniai įrenginiai, duomenų bazės ir medžiagų bankai, skirti radiacinės saugos moksliniams tyrimams.

- Galimybė pasinaudoti infrastruktūromis: sudaryti sąlygas įvairių šalių mokslinių tyrimų darbuotojams ir jų grupėms pasinaudoti esamomis ir būsimomis infrastruktūromis.

v) Žmogiškieji ištekliai, mobilumas ir mokymas

Tikslai

Atsižvelgiant į poreikį visuose branduolių dalijimosi ir radiacinės saugos sektoriuose išlaikyti būtiną aukštą žmogiškųjų išteklių kompetencijos lygį ir į galimą jo poveikį visų pirma gebėjimui išlaikyti dabartinį aukštą branduolinės saugos lygį, programos tikslai bus remiami pasitelkiant įvairias priemones, mokslinės kompetencijos ir patirties sektoriuje skleidimą. Šiomis priemonėmis siekiama kuo greičiau užtikrinti tinkamą kvalifikaciją turinčių mokslo darbuotojų, inžinierių ir technikų skaičių, pvz., rengiant bendrus mokymus ir pasitelkiant glaudesnę ES mokymo institucijų bendradarbiavimą, kad visų valstybių narių darbuotojai turėtų vienodą kvalifikaciją, arba sudarant sąlygas studentų ir mokslo darbuotojų mokymui ir mobilumui. Tik tikrai europietišku požiūriu galima užtikrinti būtinas paskatas bei aukštojo mokslo ir mokymo darną ir sudaryti sąlygas naujos kartos mokslo darbuotojų mobilumui bei reaguoti į inžinierių, kurie susidurs su rytojaus mokslo ir technologijų uždaviniais vis labiau integruotame branduoliniame sektoriuje, ilgalaikį poreikį kelti kvalifikaciją.

Veiklos sritys

- Mokymas: nacionalinių programų koordinavimas ir bendrų mokymo poreikių mokslo ir technologijų branduolinėje srityje tenkinimas naudojant įvairias priemones, įskaitant konkurencingas priemones, – bendros paramos žmogiškiesiems ištekliams visose teminėse srityse dalis. Apima paramą mokymo kursams ir mokymo tinklams ir priemones, skirtas padaryti sektorių patrauklesnį jauniems mokslininkams ir inžinieriams.
- Mokslo darbuotojų mobilumas: skatinant mokslininkų ir inžinierių mobilumą tarp įvairių valstybių narių, taip pat ES nepriklausančių šalių, universitetų ir institutų yra teikiamos subsidijos ir mokamos stipendijos. Speciali parama gali būti teikiama mokslo darbuotojams iš NVS.

3. Etiniai aspektai

Vykdamas šią programą ir atliekant joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogaus orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, taip pat gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų, gairių bei elgesio kodeksų versijas, pavyzdžiui Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjede, ir jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Bakteriologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę sutartį dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Laikydami subsidiarumo principo ir atsižvelgdami į Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, nebus finansuojami iš Bendrijos lėšų toje valstybėje narėje ar šalyje.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektų įgyvendinantys asmenys, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija sistemingai etiniu požiūriu taip pat apsvarstys pasiūlymus, kurie susiję su etikos požiūriu opiais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į etinius aspektus. Tam tikrais atvejais etinį svarstymą galima atlikti projekto įgyvendinimo metu.

Sutarties Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad Bendrija ir valstybės narės, formuluodamos ir įgyvendindamos Bendrijos politiką, įskaitant mokslinių tyrimų politiką, visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimus. 1986 m. lapkričio 24 d. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsauga, suderinimo¹ dėl eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsaugos reikalaujama, kad visi bandymai būtų rengiami taip, kad juos atliekant gyvūnai nepatirtų baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių, kad būtų naudojama kuo mažiau gyvūnų, kad būtų naudojami mažiausiai neurofiziologiškai jautrūs gyvūnai, kad gyvūnai patirtų kuo mažiau skausmo, kančių, baimės ar ilgalaikės žalos. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o esančios sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei laikomasi biologinės įvairovės principų. Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.

¹ OL L 358, 1986 12 18, p. 1. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/65/EB (OL L 230, 2003 9 16, p. 32).

Tarybos sprendimas**2006 m. gruodžio 19 d.**

**dėl Specialiosios programos,
kurią vykdys Jungtinis tyrimų centras
savo tiesiogine veikla pagal Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas)
Septintąją bendrąją branduolinių tyrimų
ir mokymo veiklos programą (2007–2013 m.)**

(2006/977/Euratomas)

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 7 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ¹,atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ²,

pasikonsultavusi su Mokslo ir technikos komitetu ir Jungtinio tyrimų centro valdytojų taryba,

¹ 2006 m. lapkričio 30 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

² OL C 185, 2006 8 8, p. 10.

kadangi:

- (1) Remiantis Sutarties 7 straipsniu, 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos sprendimas 2006/970/Euratomas dėl Europos atominės energijos bendrijos (Euratomas) septintosios bendrosios branduolinių tyrimų ir mokymo veiklos programos (2007–2011 m.)¹ (toliau – Bendroji programa) turi būti įgyvendinamas vykdant specialiąsias programas, kuriose nustatomos išsamios jų įgyvendinimo taisyklės, trukmė ir numatomos reikalingos priemonės.
- (2) Jungtinis tyrimų centras (toliau – JTC) turėtų įgyvendinti mokslinių tyrimų ir mokymo veiklą, vykdomą imantis tiesioginių veiksmų pagal JTC specialiąją programą, kuria įgyvendinama Euratomo bendroji programa.
- (3) Vykdydamas savo misiją JTC turėtų teikti užsakovo interesus atitinkančią mokslinę ir techninę paramą ES politikos formavimo procesui, užtikrindamas paramą esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai bei lanksčiai reaguodamas į naujus politikos poreikius. Siekdamas įvykdyti savo misiją, JTC turėtų vykdyti palyginti aukščiausios europinės kokybės mokslinius tyrimus, išlaikydamas savo paties mokslinės kompetencijos lygį.
- (4) Įgyvendinant šią Specialiąją programą ypatingą dėmesį reikėtų skirti mokslo darbuotojų mokymo ir mobilumo bei inovacijų Bendrijoje skatinimui. Visų pirma JTC turėtų imtis atitinkamos mokymo veiklos branduolinės saugos ir saugumo srityje.

¹ OL L 400, 2006 12 30.

-
- (5) Ši Specialioji programa turėtų būti įgyvendinama lanksčiai, veiksmingai ir skaidriai, atsižvelgiant į atitinkamus JTC vartotojų ir Bendrijos politikos poreikius, taip pat saugant Bendrijos finansinius interesus. Pagal šią programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla tam tikrais atvejais turėtų būti pritaikoma prie šių poreikių ir mokslo bei technologijų raidos, ja turėtų būti siekiama pagerinti mokslinę kompetenciją.
- (6) MTTP veiklai, vykdomai pagal šią Specialiąją programą, taip pat turėtų būti taikomos įmonių, mokslinių tyrimų centrų ir universitetų dalyvavimo bei mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos taisyklės, skirtos EB bendrajai programai (toliau – dalyvavimo ir sklaidos taisyklės), susijusios su tiesiogine veikla.
- (7) Siekiant įgyvendinti šią programą, be bendradarbiavimo pagal Europos ekonominės erdvės susitarimą ar Asociacijos susitarimą, gali būti tikslinga dalyvauti tarptautinio bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis veikloje, visų pirma remiantis Sutarties 2h, 101 ir 102 straipsniais.
- (8) Plėtros ir integravimo veiklos kontekste JTC siekia į savo veiklą įtraukti naujų valstybių narių organizacijas ir mokslo darbuotojus, visų pirma įgyvendinant su mokslu ir technologijomis susijusias ES *acquis* dalis, taip pat stiprinant bendradarbiavimą su stojančiųjų šalių ir šalių kandidačių organizacijomis ir mokslo darbuotojais. Taip pat numatyta stiprinti bendradarbiavimą su kaimyninėmis šalimis, ypač prioritetinių Europos kaimynystės politikos temų srityje.

-
- (9) Pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla turėtų atitikti pagrindinius etikos principus, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje išdėstytus principus.
- (10) Vykdydamas konkurencinę veiklą JTC turėtų toliau kurti papildomus išteklius; tokią veiklą sudaro dalyvavimas pagal Bendrąją programą vykdomoje netiesioginėje veikloje, trečiųjų šalių veikloje ir šiek tiek mažesniu mastu – intelektinės nuosavybės išnaudojimas.
- (11) Reikėtų užtikrinti patikimą Bendrosios programos finansų valdymą ir jos įgyvendinimą kuo veiksmingesniu ir vartotojui priimtinesniu būdu, užtikrinant teisinį tikrumą ir sąlygų visiems dalyviams dalyvauti programoje sudarymą laikantis 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹ ir Komisijos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002², nustatančio išsamias finansinio reglamento įgyvendinimo taisykles, ir kitų vėlesnių pakeitimų nuostatų.

¹ OL L 248, 2002 9 16, p. 1.

² OL L 357, 2002 12 31, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1261/2005 (OL L 201, 2005 8 2, p. 3).

- (12) Pagal Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, Komisijos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2342/2002, 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos¹, 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų² ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų³ reikėtų imtis atitinkamų Europos bendrijų finansinius interesus atitinkančių priemonių, kad būtų stebimas tiek suteiktos finansinės paramos, tiek lėšų panaudojimo veiksmingumas, siekiant išvengti pažeidimų ir sukčiavimo, ir reikėtų imtis reikiamų veiksmų siekiant susigrąžinti prarastas, neteisingai išmokėtas ar netinkamai panaudotas lėšas.
- (13) Komisija turėtų imtis priemonių, kad būtų laiku atliktas šios programos srityse vykdomos veiklos nepriklausomas įvertinimas,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

¹ OL L 312, 1995 12 23, p. 1.

² OL L 292, 1996 11 15, p. 2.

³ OL L 136, 1999 5 31, p. 1.

1 straipsnis

Ši Specialioji programa, susijusi su tiesiogine mokslinių tyrimų ir mokymo veikla, kurią turės vykdyti Jungtinis tyrimų centras (toliau – Specialioji programa), yra patvirtinama laikotarpiui nuo 2007 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.

2 straipsnis

Specialiają programą nustatoma Jungtinio tyrimų centro veikla branduolinėje srityje, kuria remiama įvairi mokslinių tyrimų veikla vykdoma bendradarbiaujant tarpvalstybiniu mastu šiose teminėse srityse:

- a) branduolinių atliekų tvarkymas, poveikis aplinkai,
- b) branduolinė sauga,
- c) branduolinis saugumas.

Šios veiklos tikslai ir pagrindinės kryptys yra nurodytos priede.

3 straipsnis

Pagal Bendrosios programos 3 straipsnį Specialiajai programai įvykdyti reikalinga suma yra 517 milijonų EUR.

4 straipsnis

Visa pagal šią Specialiąją programą vykdoma mokslinių tyrimų veikla vykdoma laikantis pagrindinių etikos principų.

5 straipsnis

1. Specialioji programa įgyvendinama vykdant Bendrosios programos II priede nustatytą tiesioginę veiklą.
2. Šiai Specialiajai programai taikomas dalyvavimo ir informacijos sklaidos taisyklės, susijusios su tiesiogine veikla.

6 straipsnis

1. Komisija sudaro daugiametę Specialiosios programos įgyvendinimo darbo programą, kurioje išsamiau išdėstomi priede nurodyti tikslai bei moksliniai ir technologiniai prioritetai bei įgyvendinimo tvarkaraštis.
2. Daugiametėje darbo programoje atsižvelgiama į atitinkamą mokslinių tyrimų veiklą, kurią vykdo valstybės narės, asocijuotosios šalys bei Europos ir tarptautinės organizacijos. Prireikus ji atnaujinama.

7 straipsnis

Komisija imasi priemonių, kad būtų atliktas Bendrosios programos 6 straipsnyje nurodytas Specialiosios programos srityse vykdomos veiklos nepriklausomas įvertinimas.

8 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, 2006 m. gruodžio 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

J. KORKEAOJA

PRIEDAS

JTC Euratomo programa

1. Tikslas

Teikti užsakovo poreikius atitinkančią mokslinę ir techninę paramą Bendrijos politikai branduolinės energetikos srityje, užtikrinant paramą esamos politikos įgyvendinimui ir stebėsenai bei lanksčiai reaguojant į naujus politikos poreikius.

2. Požiūris

Jungtinio tyrimų centro (JTC) užduotis – teikti užsakovo poreikius atitinkančią mokslinę ir techninę paramą prisidedant prie įvairių Bendrijos politikos krypčių formavimo, plėtojimo, įgyvendinimo ir stebėsenos, siekiant užtikrinti Europos mokslinių tyrimų pirmaujančią vaidmenį. JTC pavestose užduotyje taip pat pabrėžiama, kad JTC turi vykdyti aukštos kokybės mokslinius tyrimus glaudžiai bendradarbiaudamas su įmonėmis bei kitomis įstaigomis, ir išplėtoti tinklus su valstybių narių valstybinėmis ir privačiomis institucijomis. Visose JTC veiklos srityse yra abu aspektai, bet jų atitinkama svarba įvairuoja nuo tiesioginės paramos Komisijos tarnyboms iki fundamentaliųjų mokslinių tyrimų, vykdomų laikantis europinės ar tarptautinės perspektyvos.

JTC branduolinės veiklos tikslas – įvykdyti Euratomo sutartyje nurodytus mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros reikalavimus ir teikti paramą Komisijai bei valstybėms narėms garantijų ir branduolinių ginklų neplatinimo, atliekų tvarkymo, branduolinių objektų saugos ir kuro ciklo, radioaktyvumo aplinkoje ir radiacinės saugos srityse.

Šios Specialiosios programos tikslas yra išplėtoti ir sukaupti žinias, kad būtų galima teikti svarbius mokslinius ir techninius duomenis bei paramą saugos ir (arba) saugumo ir patikimumo, branduolinės energetikos tvarumo ir kontrolės srityje, įskaitant inovacinių ir ateities sistemų įvertinimą. Dalyvaujant netiesioginėje Bendrosios programos veikloje bus siekiama kuo labiau papildyti nustatytą darbo programą, kaip numatyta 3 skirsnyje.

Viena pagrindinių šiandienos problemų branduolinės energetikos srityje – sumažėjusios žinios, patirtis, ypač technologijų ir technikos srityje, kurių reikia darbui su radioaktyviosiomis medžiagomis ir spinduliuotės laukais. JTC toliau veiks kaip Europos etalonas informacijos sklaidai ir jaunų mokslininkų mokymo bei švietimo srityse ir kitiems mokslo darbuotojams sudarys galimybes pasinaudoti jo infrastruktūra, tokiu būdu Europoje sustiprindamas pažangiąją patirtį branduolinėje srityje.

Kitas tikslas bus tolesnis bendradarbiavimo pasitelkiant tinklus plėtojimas Europos ir pasaulio lygiu. Šiuo tikslu bus ypač svarbi galimybė JTC dalyvauti kompetencijos tinkluose ir integruotuose projektuose.

Be to, JTC sudarys palankesnes sąlygas faktais pagrįstai diskusijai ir sprendimų dėl tinkamo energijos rūšių derinio, kuris patenkintų Europos energetikos poreikius (įskaitant atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir branduolinę energiją), priėmimui turint visą reikiamą informaciją.

3. Veikla

3.1. Branduolinių atliekų tvarkymas, poveikis aplinkai

3.1.1. Panaudoto kuro savybių tyrimas, saugojimas ir laidojimas

Panaudoto kuro ir aukšto radioaktyvumo branduolinių atliekų tvarkymas taip pat apima paruošimą transportavimui, saugojimą ir geologinį laidojimą. Pagrindinis tikslas yra užkirsti kelią radionuklidų patekimui į biosferą per labai ilgą laikotarpį. Techninių ir natūraliųjų užtvarų sistemų projektavimas, įvertinimas ir naudojimas taikant atitinkamas laiko skales yra esminė šių tikslų įgyvendinimo sąlyga ir *inter alia* priklauso nuo kuro savybių kitimo.

JTC siekia gauti duomenis apie ilgalaikį panaudoto kuro savybių kitimą, ir parengti techninių sistemų patikimo įvertinimo metodus, ypač kreipiant dėmesį į atliekų pakuočių vientisumą ir su rizika susijusių sprendimų kriterijų analizę.

Atlikus laboratorinius kuro savybių kitimo bandymus esant tipiškomis sąlygoms, bus gauti aktualūs duomenys ilgalaikių prognozių modeliams, kuriuos bus galima patvirtinti. JTC taip pat dalyvaus įvairiuose Europoje atliekamuose darbuose, kuriais siekiama rasti saugaus atliekų laidojimo sprendimus, ir aktyviai remis įvairių šalių keitimąsi žiniomis.

3.1.2. Radionuklidų atskyrimas, transmutacija ir galutinis apdorojimas

Pagrindiniai šios programos uždaviniai tebėra kuro suskaidymo optimizavimas siekiant atskirti tam tikrus ilgaamžius radionuklidus, taip pat saugaus bei patikimo kuro ir aktinidų transmutacijos taikinių gaminimas ir charakterizavimas.

Toliau daug dėmesio skiriama alternatyvioms atliekų tvarkymo strategijoms, nes jos iš esmės sumažintų ilgalaikį pavojų, susijusį su atliekų laidojimu. Dėl transmutacijos yra numatyta galimybė naudoti greituosius ir terminius reaktorius, taip pat aktinidų deginimo įrenginius. Daugelyje siūlomų naujų reaktorių sistemų projektų yra numatytas toks selektyvus radionuklidų atskyrimas.

Bus galima iš esmės sumažinti ilgaamžių radionuklidų kiekį ir atliekų tūrį atliekų tvarkymo įrenginiuose išplėtojus didelio aktyvumo atliekų galutinio apdorojimo inertines terpes; ilgalaikėje perspektyvoje tai bus esminis branduolinių atliekų tvarkymo patobulinimas.

JTC naudos naujus įrenginius, skirtus pažangiam skaidymui ir kuro bei taikinių gamybai (antrinių aktinidų laboratorija) šioje srityje. Jis taip pat atliks taikinių ir kuro švitinimo bandymus, taip pat siekdamas gauti su transmutacija susijusius pagrindinius branduolinius duomenis. Galiausiai aktinidų galutinio apdorojimo terpių cheminis patvarumas bus nustatytas atlikus korozijos ir radionuklidų migracijos į tirpalą tyrimus.

3.1.3. Fundamentalieji aktinidų moksliniai tyrimai

Fundamentaliųjų mokslinių tyrimų tikslas yra teikti pagrindines žinias, kad būtų galima geriau suprasti branduolinio kuro fizikinius procesus (nuo energijos gamybos iki atliekų tvarkymo); jie taip pat yra glaudžiai susiję su mokymo ir švietimo veikla. Fundamentaliųjų mokslinių tyrimų veikla bus orientuota į medžiagų termofizikines savybes, aktinidų turinčių sistemų paviršiaus savybes ir pagrindines fizikines ir chemines savybes.

JTC įrenginiai, pavyzdžiui, Aktinidų naudotojų laboratorija, toliau priims mokslininkus, ypač iš Europos universitetų.

3.1.4. Branduoliniai duomenys

Siūlomi antrinių aktinidų deginimo įrenginių projektai ir naujos branduolinės energijos gamybos koncepcijos reikalauja naujų, labai tikslių branduolinių duomenų.

JTC atliks matavimus, kad surinktų branduolinius duomenis branduolinių atliekų tvarkymui. Dėl technologijų raidos labai pagerėjo matavimų galimybės. JTC taip pat labai prisideda prie fundamentaliosios branduolinės teorijos plėtojimo, modeliuojant reakcijas, kurių neįmanoma atlikti laboratorijose.

Šį darbą papildė radionuklidų metrologiniai matavimai, leidžiantys gauti tikslesnius skiliųjų medžiagų ir skilimo produktų radioaktyviojo skilimo duomenis. Taip pat reikia tikslių tyrimų duomenų, kad būtų galima patvirtinti teorijas ir modelius, kuriais grindžiamas radiacinės saugos reglamentavimas.

3.1.5. Branduolinės srities mokslinių tyrimų rezultatų pritaikymas medicinoje

Nemažai mokslinių tyrimų, atliktų pasitelkus JTC branduolinius objektus ir kompetenciją, rezultatų buvo pritaikyta medicinoje. Tai susiję su moksliniais tyrimais naujų izotopų gamybos srityje, su klinikinių etaloninių medžiagų kūrimu ir parama naujiems vėžio gydymo būdams. JTC siekia, kad šiomis naujovėmis galėtų pasinaudoti ligoninės ir farmacijos pramonė.

3.1.6. Aplinkos radioaktyvumo matavimas

JTC naudoja savo pėdsakų analizės patirtį analizuojant jonizuojančią spinduliuotę ir radioaktyviųjų medžiagų emisiją iš branduolinių objektų. Darbas taip pat apima tyrimus, susijusius su naujų rūšių formavimusi, migravimo modeliai biosferoje ir aktinidų radiotoksikologija. Atsižvelgdamas į nustatytą naują leistiną radionuklidų kiekį maisto ingredientuose JTC plėtos analizės metodus ir kurs atitinkamas etalonines medžiagas. Bus rengiamas valstybių narių stebėsenos laboratorijose gautų duomenų lyginimas siekiant įvertinti stebėsenos duomenų, apie kuriuos pranešta, palyginamumą ir remti radioaktyvumo matavimo sistemų suderinimą.

3.1.7. Žinių valdymas, mokymas ir švietimas

Naujoms branduolinės srities mokslininkų ir specialistų kartoms yra svarbu išlaikyti ir pagilinti branduolinių tyrimų srities žinias pasitelkiant bandymus, rezultatus, aiškinimą ir anksčiau įgytus įgūdžius. Tai taikoma visų pirma sritims, kuriose trijų dešimtmečių patirtis analizuojant reaktorių eksploatacines charakteristikas ir saugą buvo sukaupta kuriant kompleksines analizės priemones, pavyzdžiui, modelius ir kompiuterines programas. Siekdamas užkirsti kelią galimam žinių praradimui ir naujų mokslininkų bei inžinierių trūkimui branduolinių technologijų srityje, JTC stengsis išsaugoti būtinas žinias užtikrindamas, kad šiomis būtų galima pasinaudoti, jos būtų tinkamai parengtos ir pagrįstos dokumentais. Be to, jis skatins naujų mokslininkų ir inžinierių rengimą branduolinės energetikos srityje skatindamas šios srities jaunus mokslininkus ir inžinierius. Jis taip pat remis aukštojo mokslo veiklą Europoje. Be to, JTC prisidės prie geresnio informavimo branduoliniais klausimais plėtojimo, visų pirma klausimais, susijusiais su priimtumu visuomenei, ir apskritai su bendro informuotumo apie energetiką strategijomis.

3.2. Branduolinė sauga

3.2.1. Branduolinių reaktorių sauga

Siekiant išlaikyti ir patobulinti tiek vakarietiško, tiek rusiško tipo branduolinių jėgainių saugos lygį, reikia išplėtoti ir patvirtinti pažangias ir patobulintas saugos įvertinimo metodikos bei atitinkamas analizės priemones. Bus vykdomi kryptingi eksperimentiniai tyrimai siekiant patvirtinti ir patikrinti saugos įvertinimo priemones ir pagerinti esminių fizikinių reiškinių ir procesų supratimą. JTC visapusiškai dalyvauja tarptautinėse pastangose pažangių branduolinių reaktorių saugos srityje.

3.2.2. Branduolinio kuro sauga ES veikiančiuose elektrinių reaktoriuose

Kuro sauga apima galimų avarių pasekmių prevenciją ir sušvelninimą. Yra du pagrindiniai šių mokslinių tyrimų aspektai: mechaninis kuro rinklių sandarumas reaktoriaus veikimo laikotarpiu ir kuro reakcija pereinamų procesų sąlygomis bei rimtų avarių atveju, įskaitant reaktoriaus aktyviosios zonos išsilydymą.

Šioje srityje JTC šiuo metu dalyvauja plėtojant kuro tobulinimo strategiją, kurios tikslas yra pagerinti saugą ir sumažinti civilines bei karines plutonio atsargas. Kuro reakcijai ir savybėms išbandyti JTC pasinaudos didelio neutronų srauto reaktoriumi. Taip pat bus atlikti eksploatacinėms savybėms įtakos turinčių savybių darančių ypatybių matavimai.

3.2.3. Saugus pažangių branduolinės energijos sistemų veikimas

Visame pasaulyje naujos reaktorių strategijos laikomos atvira mokslinių tyrimų tema, pavyzdžiui, Ketvirtosios kartos veiksmų planas, pagrįstas visapusišku įvertinimu atsižvelgiant į visuomenei aktualius klausimus, pavyzdžiui, didesnę saugą, atliekų sumažinimą ir geresnę branduolinių ginklų neplatinimo užtikrinimą.

Ypač svarbu, kad JTC aktyviai dalyvautų tiesiogiai ir koordinuodamas europinius veiksmus šioje pasaulinio masto iniciatyvoje, prie kurios prisideda pagrindinės mokslinių tyrimų organizacijos. Ši veikla visų pirma apima tas sritis, kurios gali pagerinti naujoviškų branduolinio kuro ciklą saugos ir garantijų aspektus, ypač naujo kuro rūšių charakteristikas, bandymus ir analizę. Taip pat bus nustatomi saugos ir kokybės tikslai, saugos reikalavimai ir pažangi sistemų įvertinimo metodika. Ši informacija bus sistemingai platinama suinteresuotoms valstybių narių institucijoms ir Komisijos tarnyboms, visų pirma per reguliarius koordinavimo susitikimus.

3.3. Branduolinis saugumas

3.3.1. Garantijos branduolinėje srityje

Ginklų neplatavimo aspektas įgauna vis didesnę svarbą, todėl nepaprastai svarbu užtikrinti, kad ES piliečiai bet kuriuo metu būtų aprūpinti reikiamais pajėgumais. Šioje srityje JTC teikia paramą Komisijos tarnyboms pagal Euratomo sutartį ir TATENA (Tarptautinei atominės energijos agentūrai) pagal branduolinių ginklų neplatavimo sutartį. Bus siekiama gerinti informacijos analizės automatizavimą ir šiai analizei atlikti naudojamas priemones, kad būtų sumažinta inspektoriams ir branduolinėms įmonėms tenkanti darbų apimtis.

Nors JTC turi daugiau kaip 30 metų rėmimo patirties Euratomo ir branduolinių ginklų neplatavimo sutarčių srityje, besiplėtojančiai garantijų politikai įgyvendinti toliau reikia naujovių ir patobulinimų. Siekdamas įgyvendinti šiuos tikslus, JTC plėš savo veiklą, tačiau ir toliau ji apims tikrinimą, aptikimą, taip pat izoliavimo ir priežiūros technologijas, branduolinių medžiagų matavimų metodus, branduolinės srities etaloninių medžiagų kūrimą ir mokymą šioje srityje, visų pirma TATENA ir Komisijos inspektoriams skirtą mokymą.

3.3.2. Papildomas protokolai

Papildomo protokolo tikslas yra užtikrinti, kad nebūtų vykdoma slapta branduolinė veikla. Kad jis būtų įgyvendintas, reikia nemažai metodų, kurie skiriasi nuo metodų, taikomų branduolinių medžiagų apskaitai tikrinti. Šiam tikslui reikia visos šalies branduolinės veiklos aprašymo, pateikiant išsamesnes branduolinės veiklos vykdymo vietų deklaracijas ir įvairesnių tikrinimo reikalavimų. Šios užduotys gali apimti stebėseną ne veiklos vykdymo vietoje ir stebėjimo veiklą už objekto ribų bei aplinkos dalelių analizę siekiant aptikti slaptą branduolinę veiklą.

JTC tikslai yra siekti tikralaikės branduolinių medžiagų pervežimo priežiūros ir integruotos informacijos analizės. JTC veikla bus nukreipta visų pirma į informacijos analizės priemonių plėtojimą ir patvirtinimą ir į sistemų analize grindžiamą metodiką.

3.3.3. Informacijos apie branduolinių ginklų neplatimą rinkimas iš viešai prieinamų šaltinių

Siekdamas padėti Komisijos tarnyboms ir bendradarbiauti su TATENA bei valstybių narių valdžios institucijomis JTC iš įvairių šaltinių (internetas, specializuota literatūra, duomenų bazės) toliau sistemingai rinks ir analizuos informaciją branduolinių ginklų neplatimo klausimais (gal būt ir apie kitus masinio naikinimo ginklus ir jų pristatymo priemones). Ši informacija bus naudojama rengiant išsamias šalių ataskaitas apie branduolinės veiklos raidą, taip pat atidžiai stebint tiesioginio ir dvejopo naudojimo branduolinės įrangos ir technologijų importą ir (arba) eksportą tam tikrose šalyse. Ši informacija iš viešai prieinamų šaltinių bus patvirtinta iš palydovų gautais vaizdais. Siekdamas paremti šį darbą JTC toliau plėtos daugiakalbės žiniatinklio paieškos, žinių valdymo ir duomenų rinkimo technologijas.

3.3.4. Kova su neteisėta prekyba branduolinėmis medžiagomis, įskaitant branduolinę kriminalistinę analizę

Neteisėtai pervežamų ar laikomų branduolinių medžiagų aptikimas ir identifikavimas yra pagrindinė priemonė kovojant su neteisėta prekyba. Pasitelkus branduolinę kriminalistiką pateikiami konfiskuotos medžiagos kilmės įrodymai. Aptikimo atveju naudotinų tinkamų veikimo planų sudarymas tebėra svarbus klausimas. Branduolinės kriminalistikos ir neteisėtos prekybos srityje JTC stiprins bendradarbiavimą su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis (Kovos su branduolinių medžiagų kontrabanda tarptautinė techninė darbo grupė, TATENA ir kt.).

Etiniai aspektai

Vykdam šią Specialiąją programą ir atliekant joje numatytą mokslinių tyrimų veiklą, reikia laikytis pagrindinių etikos principų. Jie apima *inter alia* ES pagrindinių teisių chartijoje nurodytus principus, įskaitant žmogaus orumo ir žmogaus gyvybės apsaugą, asmens duomenų ir privatumo apsaugą, taip pat gyvūnų ir aplinkos apsaugą pagal Bendrijos teisę ir naujausias atitinkamų tarptautinių konvencijų, gairių bei elgesio kodeksų redakcijas, pavyzdžiui, Helsinkio deklaraciją, Europos Tarybos žmogaus teisių ir biomedicinos konvenciją, pasirašytą 1997 m. balandžio 4 d. Ovjede, ir jos papildomus protokolus, JT Vaiko teisių konvenciją, UNESCO priimtą Visuotinę žmogaus genomo ir žmogaus teisių deklaraciją, JT Bakteriologinių ir toksinių ginklų konvenciją (BTGK), Tarptautinę sutartį dėl maisto ir žemės ūkio paskirties augalų genetinių išteklių bei atitinkamas Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) rezoliucijas.

Taip pat bus atsižvelgta į Europos patarėjų grupės etinių biotechnologijos padarinių klausimais (1991–1997 m.) ir Europos mokslo ir naujųjų technologijų etikos grupės (nuo 1998 m.) nuomones.

Laikydami subsidiarumo principo ir atsižvelgdami į Europoje egzistuojančius požiūrių skirtumus, mokslinių tyrimų projektų dalyviai privalo vadovautis teisės aktais ir etikos taisyklėmis, galiojančiomis šalyse, kuriose bus vykdomi moksliniai tyrimai. Bet koku atveju taikomos nacionalinės nuostatos, ir jokie moksliniai tyrimai, uždrausti kurioje nors valstybėje narėje ar kitoje šalyje, nebus finansuojami iš Bendrijos lėšų toje valstybėje narėje ar šalyje.

Tam tikrais atvejais mokslinių tyrimų projektų įgyvendintojai, prieš pradėdami MTTP veiklą, privalo prašyti atitinkamų nacionalinių ar vietos etikos komitetų pritarimo. Komisija sistemingai etiniu požiūriu apsvarstys pasiūlymus, kurie susiję su etikos požiūriu opiais klausimais arba kuriuose nebuvo tinkamai atsižvelgta į etinius aspektus. Tam tikrais atvejais etinį svarstymą galima atlikti projekto įgyvendinimo metu.

Prie Sutarties pridėtame Protokole dėl gyvūnų apsaugos ir gerovės reikalaujama, kad Bendrija ir valstybės narės, formuodamos ir įgyvendindamos Bendrijos politiką, įskaitant mokslinių tyrimų politiką, visapusiškai atsižvelgtų į gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimus. Tarybos direktyvoje 86/609/EEB dėl eksperimentiniais ir kitais mokslo tikslais naudojamų gyvūnų apsaugos reikalaujama, kad bandymai būtų rengiami taip, kad juos atliekant gyvūnai nepatirtų baimės ir nereikalingo skausmo ar kančių; kad būtų naudojama juo mažiau gyvūnų; kad būtų naudojami mažiausiai neurofiziologiškai jautrūs gyvūnai, kad gyvūnai patirtų kuo mažiau skausmo, kančios, baimės ar ilgalaikio sužalojimo. Gyvūnų genetinio paveldo keitimas ir gyvūnų klonavimas gali būti svarstomas tik tuomet, kai tikslai yra etikos požiūriu pateisinami, o sąlygos užtikrina gyvūnų gerovę bei laikomasi biologinės įvairovės principų.

Įgyvendinant šią programą, Komisija nuolat stebės mokslo pažangą ir nacionalines bei tarptautines nuostatas, kad būtų atsižvelgta į visus pokyčius.
